

WÂŊGIŊA PANEÂŊA KÂ

Kinzi Isrel ŋgu timbunzi Daviti, ŋga tamâta pinde simo muŋgani lâ, ande sisia wâŋgiŋa kie-kie ŋana sikai noŋa pa Maro Kindeni ku sipanea i. Zo pinde siwawa i, aŋga zo pinde kawanzi ndaŋge papa, aŋga zo pinde situla nenzi kalo-tawana pwataki, aŋga zo pinde sipatula nenzi kiesaka papa, aŋga zo pinde ilonzi makisa ŋana malia kie-kie sikai ŋinde, aŋga zo pinde situla ŋgua tu Kiriŋi ma muli imâ ipâŋga (Wâŋgiŋa 2, 8, 16, 22-24, 40-41, 45, 68-69, 72, 89, 102, 118). Maro Kindeni ilo tu kinda ma kalonda ŋgere ŋana i kawa ŋgua rârâni ku toka muli. Itu kinda ma tamarerea i simbo nâ, ku kalonda ŋgere ŋana vetâŋa arara muŋga iveta pa kinda. Ambo taveta mine, ande nenda ndekâŋa ma ipâŋga ŋalae.

Kinzi tamâta rua nenzi vetâŋa

1 ¹ Ambo tamâta toŋge tini pwâka ŋana ipaloŋo pa kinzi tamâta sakamao nenzi ŋgua, ambo i tini pwâka ŋana ipono muli pa kinzi kiesaka tamwatanzi nenzi ŋgua, ambo i tini pwâka ŋana isaŋona kunzi tamâta ŋinde uru siporo ŋgua pavaligiŋa pa Yova Kindeni, ande tamâta ŋinde ikura tu indeka.

² Tamâta ŋinde ilo ara ndo ŋana Yova Kindeni ne ŋgua tukuŋa kâ, aku i nde kari wa mbo wa uru kalo ŋgere sondo ŋana ŋgua tukuŋa ŋinde kâ. ³ Tamâta ŋinde itogo kâi toŋge imandi lââ pwali. I uru ipula kanaŋo ikura zo zo, aku ne lau uru ŋgâla-ŋgâla tia ndo. Vetâŋa rârâni iveta nde uru ipâŋga ara nâ.

⁴ Aŋga kinzi tamâta sakamao nde simo mine tia. Kinzi simandi kaika tia ndo. Kinzi sitogo gawura lawea itapala kala ilâ. ⁵ Mine nde Yova Kindeni ma ipare nia sondo panzi tamâta sakamao. Kinzi kiesaka tamwatanzi ma sikura tu simo kunzi Yova Kindeni ne tamâta, ande tia. ⁶ Ŋana tu Yova Kindeni uru ikeka ŋananzi i ne tamâta. Taitu kinzi tamâta sakamao ma naonzi tia lâ.

Maro Kindeni ipatea Koipu Ŋalae

2 ¹ Mana mana ŋana kinzi tinikoa ŋgu, a? Ŋana sâ kâ ŋga kinzi sipa ŋgua ŋana siveta paraŋa kâ, a? Ŋana sâ kâ ŋga siveta ŋgua pâŋa kaa kaa mine, a?

²Kinzi ŋgu ŋinde nenzi koipu ŋalaŋala siluku ŋana paraŋa kâ. Kinzi nenzi tamâta mbâna-mbâna sipasau tu siroto nzâla ŋana siŋgoloa paraŋa kuku Yova Kindeni tava Koipu Ŋalae ŋinde i muŋga ipatea. ³Kinzi situ ŋgua mine tu, “Yova Kindeni kuku ne koipu ŋalae rua nde sipa wâlo kaika lâ kinda tininda lâ, andeta kala ŋine kinda ma tapu wâlo mbutukunâŋa ŋinde ututu.”

⁴Andeta Maro Ŋalae, ina uru isaŋona koipu ŋalae ne saŋonâŋa nia lâ samba lawea, ande iŋeleanzi wa iveta “a” panzi wa. ⁵Ŋineŋga i wisi nâna ŋalae panzi kala itu ŋgua kaika panzi. Aku Maro Ŋalae ne wisi-nâna ŋinde iveta ruruŋa ŋalae ŋinde panzi. ⁶Aku Maro Ŋalae iporo mine tu, “Muŋgani naŋa apatea tamâta ŋinde tu ma imo Koipu Ŋalae, aku naŋa warakâŋgu ao i imo Saion tuu kulu, nanenŋu tuu sapâŋa ŋinde.”

⁷Aku Koipu Ŋalae ŋinde nde iporo tu, “Ŋine naŋa ma atula Yova Kindeni kawa ŋgua pwataki. Muŋga Yova Kindeni ipai naŋa mine tu, ‘Noko nde naŋa natuŋgu. Kala ŋine naŋa amo noko tama.’” ⁸Aku Yova Kindeni kala ipai naŋa mine tu, “‘Ambo noko ma kuno pa naŋa, ande naŋa ma tamâta rârâni nenzi tâno alano, aku noko ma pwai poe pa nia ndoni. ⁹Noko ma pwai poe kaika ndo panzi tamâta rârâni, aku ma kupunzi pwapwataki, itogo tamâta ipu kulo pwapwataki kala punu-punu nâ ikeno.’” Yova Kindeni iporo ŋgua mine pa naŋa koipu ŋalae.

¹⁰Mine nde miki koipu ŋalaŋala rârâni kalonjo nanenŋu ŋgua ŋine sondo, aku kapakatona warakami nemi vetâŋa sondo ndo. ¹¹Miki ma kamege ŋana Yova Kindeni kâ, aku kapanea i ŋa tava ilomi ruruŋa. ¹²Miki ma kapare tukumi ndue lâ i kie tini laiti. Tia ma i wisi nâna walele nâ pami, aku ma izavarumi ku naomi tia lâ. Aŋga tamâta ea kinzi uru silâ pa Yova Kindeni tu ma ikea ŋananzi, ande i ne nzâmbe ara ikeno panzi.

Lâ mboyo tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ipu tini kaika papa i

Daviti isia wāngiŋa ŋine, lâ zo ŋinde ikâwa ŋana i natu Apsalom kâ.

3 ¹Yova Kindeni, nanenŋu kazâŋa tamâta sipâŋga kambwaŋenzi rârâ ŋinde! Kinzi simandi ŋana siveta kenzi sakamao pa naŋa. ²Kinzi siporo ŋgua ŋana naŋa kâ mine tu, “Maro Kindeni ma ivila i tia.” ³Taitu nenzi ŋgua ŋinde nde mao tia. Yova Kindeni, noko kutogo nanenŋu maramuŋa mine. Noko ma kumuŋga pana ŋana apole paraŋa kâ. Noko nâ uru kupu tini kaika pa ilonŋu kalonŋu, ŋana naŋa akura tu amandi kaika kâ. ⁴Naŋa uru asarâwa pa Yova Kindeni tu ivila naŋa. Aku i imo tamwata ne tuu sapâŋa kulu ku ipalonjo pa nanenŋu noŋa.

⁵Yova Kindeni uru ikea ŋanana ikura mbo mbo. Mine nde lâ zo ŋana naŋa akeno kenoŋa nia, ande naŋa uru akeno utu lâ lee mbwale pwataki, ŋineŋga amandi sânda kilo. ⁶Kinzi kazâŋa tamâta kambwaŋenzi tamâta-tamâta siŋge naŋa mbwaliu lâ, taitu naŋa ŋandai aruru ŋananzi ŋga.

⁷Yova Kindeni, kumandi ŋga! Nanenŋu Maro Kindeni, kumâ kuvilana! Noko uru kupunzi nanenŋu kazâŋa tamâta rârâni pâta lâ, kala nenzi kaika ŋana sipole naŋa kâ ande ikeno panzi tia. ⁸Yova Kindeni, noko simbo nâ uru kuvilanzi ne tamâta ŋana sipole paraŋa kâ. Noko uru kuveta kie ara nâ panzi tamâta ŋinde sipono muli pano.

Lâ mbo tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ipu tini kaika papa i

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

4 ¹O Maro Kindeni, noko uru pwea ŋanana. Mine nde kupaloŋo pa nanenŋu noŋa! Muŋga noko pwai naŋa piti lâ kazâŋa ilo. Kala ŋine naŋa ano pano tu kuo ne wisi-wisi imâ pana ku kutambira taŋa pa nanenŋu noŋa.

²Aŋga miki tamâta ŋai, miki ma kayaula naŋa ŋâŋgu ikura zo ŋapia kilo, a? Miki ma ilomi koŋa pa ŋgua kaa kaa wa kapono muli pa mâsi laŋeŋa wa ikura zo ŋapia kilo, a? ³Miki kalomi ŋgere sondo ŋga; Yova Kindeni nde ipateanzi tamâta pinde pa i tamwata, kinzi ŋinde uru sipono muli pa i. Mine nde lâ zo ndia naŋa ano papa i, ande i uru ipaloŋo pa nanenŋu noŋa. ⁴Ambo miki wisimi nâna, ande kapakatona sondo ŋga. Tia ma kaveta kiesaka. Lâ zo ndia miki kakeno nemi kenoŋa nia, ande ara ŋana miki ma kalomi ŋgere sondo, aku kawami buu nâ. ⁵Ara ŋana miki ma kao patarawâŋa sondo nâ ilâ pa Yova Kindeni, aku kao nemi kalo-tawana ilâ mao papa i nâ.

⁶Tamâta rârâ uru ilonzi pa mbaliŋa nâ, kala sikai noŋa mine tu, “Ea ikura tu ivilama kamo ara kilo, a? O, Yova Kindeni, kalo sukâŋa ŋanama!” ⁷Lâ zo ŋana kâpwa ipâŋga maria lâ tâno ilo, ande kinzi tamâta ŋinde uru sindeka. Taitu muŋgani noko kuo ndekâŋa ŋalae tina lâ naŋa ilonŋu, aku ndekâŋa ŋine ipole nenzi ndekâŋa kaa ŋinde ndo lâ. ⁸Yova Kindeni, noko simbo nâ uru pwatona naŋa kala amo ara nâ. Naŋa aruru ŋana sâ tonŋe tia. Mine nde lâ zo ŋana naŋa alâ akeno nanenŋu kenoŋa nia, ande naŋa uru akeno walele ku akeno utu lâ.

Tamâta ikai noŋa pa Maro Kindeni tu ma ikatona i

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

5 ¹Yova Kindeni, kupaloŋo pa nanenŋu noŋa. Naŋa ilonŋu malia ndo; mine nde kutambira taŋa pa nanenŋu tiŋa. ²Nanenŋu Koipu ŋalae, nanenŋu Maro Kindeni noko, naŋa ano pano tu kuvilana, aku kupaloŋo pa nanenŋu sarawâŋa. ³Yova Kindeni, naŋa uru amâ pano ikura mboyo mboyo, aku noko kupaloŋo pa nanenŋu noŋa. Nanenŋu noŋa uru imâ pano itogo nanenŋu patarawâŋa mwasina. Naŋa akai noŋa pano lâ, ŋineŋga ao tiniŋgu pa noko tu kuvilana.

⁴Maro Kindeni, noko ŋandai kundeka ŋana vetâŋa potomule ŋga. Mine nde kinzi tamâta sakamao sikura tu simo noko tini laiti, ande tia.

⁵Tamâta ea kinzi uru sipasuka warakanzi tininzi, kinzi ŋinde sikura tu simandi noko nao, ande tia. Noko tini pwâka ndo ŋananzi kiesaka tamwatanzi. ⁶Noko kuzavarunzi kinzi laŋeŋa tamwatanzi, aku noko pwai kazâŋa ŋalae tina panzi tamâta ea uru sikai laŋeŋa wa sipunzi tamâta pâta simâte wa.

⁷Taitu noko tini mwasa ndo pa naŋa ikura zo rârâni. Mine kala naŋa akura tu amâ pano lâ noko ne luma sapâŋa, aku apare tukunŋu pano awâŋgi awawano. ⁸Yova Kindeni, kinzi kazâŋa tamâta situ siyaula naŋa. Mine nde naŋa ano pano tu kugagati ilonŋu kalonŋu, ŋana naŋa ma aveta ikura noko ne pateâŋa mine. Kutula noko ne nzâla sondo ŋinde pa naŋa, ŋana naŋa ma apono muli sondo pano. ⁹Nanenggu kazâŋa tamâta nenzi ŋgua rârâni nde sondo tia ndo. Kinzi ilonzi ndo tu ma sizavarunzi tamâta. Kinzi kawanzi nde itogo mateŋa tamâta nenzi kuru mwasina, kawa maa nâ ikeno, ŋana tu kinzi uru siporo ŋgua mona-mona palaŋeŋa rârâ ŋana siyaulanzi tamâta kâ. ¹⁰Maro Kindeni, naŋa ilonŋu tu noko ma kuonzi tamâta ŋinde lâ ŋgua nia, ŋinenŋa kupare nia panzi. Naŋa ilonŋu tu nenzi ilo-kalo potomule ŋinde ma iyaula warakanzi. Kinzi uru taŋanzi kaika pa noko, aku siveta kiesaka rârâ ŋinde. Mine nde naŋa ilonŋu tu noko ma kusokinzi silâ simo malawae ndo ŋanano.

¹¹Aŋga tamâta ea uru simâ pa noko tu ma pwea ŋananzi, ande kinzi ŋinde rârâni ma sindeka. Kinzi ma wisinzi ara, aku ma siwâŋgi wâŋgiŋa ndekâŋa kâ. Naŋa ano pano tu pwatonanzi sondo, kinzi ŋinde ilonzi ndo keno pano. Noko uru kuveta kie ara ndo panzi; mine kala kinzi sindeka ŋalae. ¹²Yova Kindeni, noko uru kuveta kie ara ndo panzi tamâta ea sipono muli pa noko ne ŋgua. Noko ne wisi-wisi ŋinde nde itogo tamâta ŋinde nenzi maramuŋa mine.

Tamâta ilo malia kala ino pa Maro Kindeni tu ma ivila i

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

6 ¹Yova Kindeni, noko ma wisi nâna ku kumbita naŋa ndimo! Mao nâ, noko wisi nâna, taitu naŋa ano pano tu kupare nia pa naŋa ndimo. ²Yova Kindeni, nanenggu kaika nde ikâwa ilâ lâ. Mine nde kalo sukâŋa ŋanana! Naŋa tiningu ndoni pââsââ lâ, aku ilonŋu tu noko ma kuveta tiningu ara kilo. ³Naŋa ilonŋu nde malia ndo. Andeta Yova Kindeni, noko ma kupaloŋo pa nanenggu noŋa ku kuvilana lâ zo ndia, a? ⁴Yova Kindeni, kulele nao pana ku kuvilana ŋga! Noko ilo ndo keno pa naŋa ikura zo rârâni. Mine nde naŋa ano pano tu kutiŋgi mateŋa piti pana. ⁵Tiambo kinzi mateŋa tamâta sikura tu kalonzi ŋgere ŋana noko kâ, tiya? Tia ndo. Lâ mateŋa nianzi, tamâta tonŋe ikura tu ipanea noko ŋa, ande tia. Mine kala ano pano tu kuvilana.

⁶Naŋa amo ata nâ lee walonŋu ndoni marumbu lâ. Naŋa matâŋgu sulu indu indue isusulua nanenggu kenoŋa nia ikura mbo mbo. Mine nde naŋa

kulungu kulânda nde lâê sakoa lâ. ⁷Nanenggu kazâŋa tamâta nde siveta kenzi sakamao pa naŋa. Mine kala naŋa amo atata nâ. Naŋa matâŋgu poa lâ, kala akura tu amora nia sondo, ande tia.

⁸Ayo, miki tamâta sakamao, miki kakâwa kalâ! Yova Kindeni ilonjo nanenggu tiŋa marumbu lâ. ⁹Naŋa asarâwa pa Yova Kindeni tu ma kalo sukâŋa ŋanana, aku i ilo ara ŋana nanenggu noŋa ŋinde. ¹⁰Yova Kindeni ma ipolenzi nanenggu kazâŋa tamâta rârâni, aku kinzi ma siruru ku ma mainzi ŋalae. I ma iŋaranzi walele nâ, kala kinzi ma sikâwa pwapwataki silâ.

Tamâta ilo malia kala ikai noŋa pa Maro Kindeni

*Daviti isia wâŋgiŋa ŋine, lâ zo ŋinde i ilo malia ŋana
tamâta tonje ne vetâŋa, i ŋa tu Kus.*

7 ¹Yova Kindeni, nanenggu Maro Kindeni noko, naŋa amâ pa noko ku ano pano tu pwea ŋanana. Kuvilana, aku pwai naŋa piti lâ kinzi tamâta uru sitaŋgula naŋa ŋinde mbaunzi ilo. ²Tia ma kinzi sikai naŋa alâ pa nia bilimu, ŋineŋga ma sizavaru naŋa ndo lâ, itogo mbwâmbwa saka “leve” uru iveta panzi tamâta mine.

³⁻⁴Yova Kindeni, nanenggu Maro Kindeni noko, ambo nanenggu soki tâ ikeno pana, ambo naŋa muŋga aveta keŋgu sakamao pa tamâta tonje tâku, akai laŋeŋa pa niŋgu-nambwe tonje tâku, aveta vetâŋa soki kaa nâ pa nanenggu kazâŋa tamâta tonje tâ; ⁵ambo mine, ande ara ŋana kinzi kazâŋa tamâta ma sitaŋgula naŋa lee sikaina kaika lâ. Ara ŋana kinzi ma kenzi nâ sipale naŋa sizavaruna ndo lâ, aku ara ŋana ma sipile karaenggu ikeno kaa nâ lâ tâno kulu. Andeta naŋa ŋandai aveta vetâŋa mine ŋga.

⁶Yova Kindeni, naŋa ilonjo tu noko ma kumandi sânda ku pwai nâna panzi nanenggu kazâŋa tamâta. Kumandi ku pwai kazâŋa panzi tamâta ŋinde uru wisinzi nâna ŋalae tina pa naŋa. Maro Kindeni, noko kuporo kaika lâ tu tamâta ma siveta vetâŋa sondo ndo panzi tininzi pinde. Mine kala naŋa ano pano tu kupagagati tamwata ku kuvilana! ⁷Noko uru kusaŋona koipu ŋalae ne saŋonâŋa nia lâ samba lawea. Naŋa ilonjo tu noko ma kugonanzi tamâta rârâni simâ taitu ku kuonzi simandi noko nao. ⁸Yova Kindeni, noko uru kumandi lâ ŋgua nia ku kulea sondo pa tamâta rârâni nenzi vetâŋa. Noko kusama tu naŋa aveta vetâŋa soki tonje tia. Mine nde naŋa ano pano tu kutula ŋinde pwataki panzi nanenggu kazâŋa tamâta lâ ŋgua nia. ⁹Maro Kindeni, noko ne vetâŋa rârâni nde sondo ndo. Noko kusama tamâta rârâni nenzi ilo-kalo wa ilonzi wa marumbu lâ. Mine kala naŋa ano pano tu kutoto kinzi tamâta sakamao nenzi vetâŋa potomule ŋinde, aku kuveta kie ara panzi tamâta ea uru sipaveta kuku vetâŋa ara.

¹⁰Naŋa kalonjo tawana tu Maro Kindeni i nde nanenggu maramuŋa. I uru ivilanzi tamâta ea sipalonjo pa i kawa ŋgua. ¹¹Maro Kindeni ne pareŋa-nia

nde sondo ndo. Ikura zo rârâni i uru wisi nâna panzi kiesaka tamwatanzi. ¹²Ambo kinzi tamâta sakamao mine ma sipalele ilonzi kalonzi tia, ande Maro Kindeni ma iwawa ne pila kazâŋa kâ. I itike ne temba kala iluku lâ ŋana paraŋa kâ. ¹³I inziu ne silâwa ku mata ruru ndo, ŋineŋga ikai ne temba kâki ku irae temba ŋana ipanenzi tamâta sakamao kâ.

¹⁴Opopo, kinzi tamâta sakamao uru kalonzi ŋgere ŋana vetâŋa kiesaka kie-kie nâ. Kinzi simo sitogo vetâŋa potomule rârâni tamanzi, aku kawanzi laŋeŋa nâ ikura zo zo. ¹⁵Kinzi sisale tâno wewe ŋalae ŋana sikainzi tamâta kâ. Taitu kinzi warakanzi patanzi sindue silâ wewe ŋinde ilo. ¹⁶Mine kala nenzi vetâŋa potomule nde iyaula kinzi warakanzi lâ. Kinzi mbaunzi nâ iveta nâna pa warakanzi.

¹⁷Mao nâ, Yova Kindeni ne vetâŋa rârâni nde sondo ndo. Mine nde naŋa kawâŋgu ndaŋge papa i. Naŋa ma awâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ pa Yova Kindeni âta Tamwata.

**Maro Kindeni kilala ipâŋga nia yo ikura nia
ndoni mine tu i ŋa nde ŋalae ndo**

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

8 ¹Yova Kindeni, maka nema Maro ŋalae noko, kinzi tamâta rârâni lâ tâno ndoni simora noko ne walo ŋalae ipâŋga nia yo panzi. Kinzi simo sipanea noko ŋa, aku nenzi paneâŋa ŋinde ikâki ilâ lee ipâŋga samba lawea. ²Aku kinzi lâlu kiri-kiri kala uru sipanea noko ŋa mine nâ, aku nenzi paneâŋa ŋinde nde itogo ŋgumbi kaika ŋana ipono noko ne kazâŋa tamâta nzalanzi.

³Yova Kindeni, naŋa matâŋgu kâki alea pa nia maa, niani ndaina noko nia ndoyo kupulia ipâŋga lâ. Naŋa amora nzimona tavanzi pitu rârâni ŋinde noko muŋga kuonzi simo nianzi nianzi. ⁴Naŋa amora kekeleke ŋinde lâ, ŋineŋga akasoŋano lâ warakâŋgu ilonŋu mine tu, “Maka tamâta nde sâ kala noko uru ilo ŋanama. Maka nde kekeleke kaa nâ; mine nde mana mana ŋga noko uru pwatonama, a?” ⁵Andeta noko muŋgani kuo maka kamo kekeleke rârâni kulunzi, kala maka kamo noko simbo nâ kalo. Noko kuveta maka kakai koipu, aku kusuka maka ŋama kâki lâ. ⁶Noko kupatea maka ŋana kakai poe pa kekeleke rârâni noko muŋga kupulianzi sipâŋga ŋinde. Noko kuonzi kekeleke rârâni simo maka tamâta kaloma marumbu lâ. ⁷Mao nâ, noko pwainzi lama wa, bulmakao wa, simbi rârâni simo dugu ilo wa, ⁸sii rârâni wa, iŋa rârâni wa, aku kuonzi kekeleke rârâni ŋinde simo maka kaloma.

⁹Yova Kindeni, maka nema Maro ŋalae noko, kinzi tamâta rârâni lâ tâno ndoni simora noko ne walo ŋalae ipâŋga nia yo panzi.

Tamâta kawa ndaŋge pa Maro Kindeni ŋana i ne vetâŋa rârâni kâ

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

9 ¹Yova Kindeni, naŋa ilonŋu ndo tu aporo ndaŋge ŋalae pa noko. Naŋa ma aporo atula ŋgua panzi tamâta ŋana vetâŋa ŋalaŋala

rârâni noko muŋga kuveta ŋinde. ²Naŋa kalonŋu ŋgere ŋana noko ne vetâŋa ŋinde kâ, kala awâŋgi wâŋgiŋa tava ndekâŋa ŋalae. Yova Kindeni âta Tamwata, naŋa ma awâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ pa noko, ³ŋana tu noko kumandi lâ nanenŋu kazâŋa tamâta naonzi, kala sikâwa silâ. Kinzi patanzi sindue aku sipamateteu. ⁴Lâ zo ŋana noko kulea pa nanenŋu kazâŋa tamâta nenzi vetâŋa lâ ŋgua nia, ande noko kuveta vetâŋa ŋinde sondo ndo. Mine nde noko kutula pwataki lâ kinzi naonzi tu nanenŋu soki tonŋe tia. ⁵Noko kupa ŋgua lâ ŋana kupare nia panzi tinikoa ŋgu. Noko kuzavarunzi tamâta sakamao ŋinde kala naonzi tia lâ, aku tamâta tonŋe ma kalo ŋgere kilo ŋana kinzi kâ, ande ma tia. ⁶Noko kuzavarunzi kazâŋa tamâta kala naonzi tia ndo lâ. Mine nde kinzi ma sikura tu sikai kazâŋa pa maka kilo, ande tia. Yova Kindeni, noko kuzavaru nenzi lawea ŋalaŋala marumbu lâ, aku tamâta rârâni nde kalonzi kapa ŋananzi lâ.

⁷Ŋga Yova Kindeni nde imo koipu ŋalae ikura zo zo. I iluku lâ ŋana ipare nia panzi tamâta kâ. ⁸I uru ikai poe sondo ndo panzi tamâta ŋgu ndoni. Aku i ne mâsi ŋana ipare nia panzi tamâta kâ nde ipakura kuku nenzi vetâŋa. ⁹Tamâta pinde nenzi walo nde ŋalae koŋa tia, kala nenzi kazâŋa tamâta uru siveta kenzi sakamao panzi. Taitu Yova Kindeni uru ikea ŋananzi tamâta ŋinde. Lâ zo ndia malia ipâŋga panzi, ande kinzi uru silâ simuna i tini laiti, kala simo ara nâ. ¹⁰Yova Kindeni, ambo tamâta tonŋe itu imâ pano, ande naŋa asama tu noko ma kupu muli pa tamâta ŋinde tia ndo. Mine kala tamâta ea sisama noko kilala sondo, ande kinzi ŋinde rârâni ma kalonzi tawana noko mao nâ.

¹¹Miki kaloŋo ŋga; Yova Kindeni imo koipu ŋalae lâ Saion lawea! Miki ma kawâŋgi kapanea i kasuka ŋa kâki, aku katapâri panzi tamâta ŋgu ndoni ŋana vetâŋa ŋalaŋala i muŋga iveta ŋinde. ¹²Yova Kindeni ilo ŋananzi tamâta ŋinde uru sikai nâna koa tia nâ, aku ipono taŋa ŋana nenzi tiŋa kâ, ande tia. I uru ipare nia pa tamâta ea iveta soki panzi.

¹³O Yova Kindeni, kalo sukâŋa ŋanana! Kumora ŋga; nanenŋu kazâŋa tamâta siveta kenzi sakamao ndo pa naŋa. Naŋa ano pano tu pwaina piti lâ mateŋa ne nimbu ilo. ¹⁴Ambo noko ma kuvila naŋa mine, ande naŋa ma akura tu amandi Jerusalem lawea ne ŋgumbi nzâla kawa, ku ma apaneano atapâri panzi tamâta ŋana vetâŋa rârâni noko muŋga kuveta pa naŋa ŋinde. Naŋa ma amo andeka nâ, ŋana tu noko pwaina piti lâ kazâŋa ilo. ¹⁵Muŋga kinzi tinikoa tamâta sisale tâno wewe ŋalae ŋana sitatau maka kâ. Andeta kinzi warakanzi patanzi sindue silâ wewe ŋinde ilo. Kinzi sio nimbu ŋana sikale maka kaika kâ, andeta nimbu ŋinde nde ikai kinzi warakanzi. ¹⁶Kinzi tamâta sakamao ŋinde siveta kelekele ŋana iyaula maka, andeta kelekele ŋinde ipalele ku izavaru kinzi warakanzi. Mine nde Yova Kindeni kilala ipâŋga nia yo tu i uru ipare nia sondo panzi tamâta.

¹⁷Tamâta ea sipu mulinzi pa Maro Kindeni, ande kinzi tamâta sakamao ŋinde rârâni nde soka nzâla ŋinde ilâ pa mateŋa nianzi nâ. ¹⁸Andeta

Maro Kindeni ma kalo kapa ŋana isuka kinzi sugorai tamwatanzi, ande ma tia. Kinzi tamâta ŋinde uru sio tininzi pa Maro Kindeni tu ma ivilanzi, aku nenzi mâsi ŋinde ma ilâ kaa nâ, ande tia.

¹⁹Yova Kindeni, kumâ ŋga! Noko ma kusâu panzi tamâta tu taŋanzi kaika pano ndimo. Naŋa ilonŋu tu noko ma kuonzi tinikoa tamâta simandi noko nao lâ ŋgua nia, ŋineŋga ma kupa ŋgua ŋana pareŋa-nia kâ panzi. ²⁰Yova Kindeni, naŋa ilonŋu tu noko ma kuveta ruruŋa ŋalae panzi. Kutula pwataki panzi tu kinzi nde tamâta nâ, kala simo noko kalo.

Tamâta ikai noŋa pa Maro Kindeni tu ma ivila i

10 ¹Yova Kindeni, ŋana sâ kâ ŋga noko kumo malawae ndo ŋana naŋa kâ, a? Naŋa amo sakamao ndo; ŋana sâ kâ ŋga noko kupavea ŋanana, a?

²Kinzi tamâta sakamao uru sipasuka warakanzi tininzi ku siveta kenzi sakamao panzi sugorai tamwatanzi. Naŋa ilonŋu tu kinzi ma patanzi sindue wewe ilo, wewe ndainani kinzi warakanzi munga sisale ŋana sikainzi tamâta kâ. ³Kinzi tamâta sakamao uru kawanzi pakâe siporo ŋana ilo-kalo potomule ŋinde ikeno ilonzi kalonzi. Kinzi ilonzi yosi ŋana mbaliŋa kie-kie. Kinzi uru siporo ŋgua sakamao pa Yova Kindeni wa sipu mulinzi papa wa. ⁴Kinzi tamâta sakamao situ kinzi warakanzi nâ nde tamâta ŋalaŋala. Kinzi tininzi pwâka ndo ŋana Maro Kindeni kâ. Kinzi situ i nde maro kaa nâ. ⁵Mbaliŋa kie-kie ikeno panzi, kala simo sindeka nâ. Kinzi sizizâla ndo ŋana Maro Kindeni ne mâsi ŋana ipare nia panzi tamâta kâ. Kinzi uru siveta “a” pa nenzi kazâŋa tamâta. ⁶Kinzi siporo lâ ilonzi mine tu, “Naŋa amandi kaika nâ; sâ tonŋe ikura tu ipono nzalâŋgu, ande tia. Malia tonŋe ma ikura tu isânda naŋa kulunŋu, ande tia ndo.” ⁷Ikura zo râŋani kinzi uru siporo ŋgua sakamao wa ŋgua laŋeŋa wa ŋgua ŋana itu ruruŋa panzi tamâta pinde wa. Kinzi ilonzi ndo ŋana siporo wisi-nâna ne ŋgua sakamao panzi tamâta pinde. ⁸Kinzi tamâta sakamao uru simuna simo lawea ilo, ku sio ŋananzi tamâta ara ŋana sipunzi pâta simâte kâ. Kinzi simuna ku sititike sio ŋananzi tamâta pinde ŋana sizavarunzi kâ, kinzi ŋinde nenzi walo ŋalae koŋa tia. ⁹Kinzi simo simuna nâ, itogo mbwâmbwa saka “leve” uru imuna lâ ne ŋgânza ilo mine. Kinzi sio ŋananzi sugorai tamwatanzi lee sikainzi kaika lâ nenzi nimbu. ŋineŋga silaenzi silâ. ¹⁰Kinzi tamâta sakamao nenzi kaika nde ŋalae tina. Mine kala kinzi sitawanzi sugorai tamwatanzi ndue ndo lâ ku sipolenzi lâ. ¹¹Kinzi uru siporo lâ ilonzi mine tu, “Maro Kindeni kalo kapa ŋana nanenŋu vetâŋa kâ. Ipono tamwata nao lâ, kala ikura tu imora sâ tonŋe tia.”

¹²Mao nâ, kinzi tamâta sakamao uru siveta vetâŋa mine. Mine nde Yova Kindeni, kumandi ŋga! Maro Kindeni, kuzavarunzi tamâta ŋinde ndo lâ. Kalo ŋgere ŋananzi tamâta ara ŋinde uru simo sikai nâna. ¹³Kinzi tamâta sakamao

sipu mulinzi pa noko lâ, aku uru siporo lâ warakanzi ilonzi tu, “Maro Kindeni ma ipare nia pa naŋa ŋana nanenŋu vetâŋa soki kâ, ande ma tia.” Kinzi nenzi ilokalo ŋinde nde ara tia ndo. ¹⁴Mao nâ, noko uru kumora kinzi tamâta sakamao nenzi vetâŋa. Noko kusama lâ ŋana nâna wa malia ŋinde kinzi tamâta ara uru sikai, aku ikura zo zo noko ilo ara nâ ŋana kuvilanzi. Ikura zo rârâni noko uru kuvilanzi sugorai tamwatanzi wa kinzi tamâta nenzi kaika tia wa, kinzi ŋinde sipauwo warakanzi lâ noko mbau ilo. ¹⁵Mine nde naŋa ano pano tu kutawa kinzi kiesaka tamwatanzi nenzi kaika ndue ndo lâ, aku kupare nia panzi ŋana nenzi vetâŋa soki rârâni lee, ikura lâ zo ndia kinzi ma sipile nenzi vetâŋa soki ŋinde.

¹⁶Yova Kindeni imo koipu ŋalae, ma imo mine ku imo nâ. I ma isokinzi tinikoa tamâta lâ i ne tâno, aku ma naonzi tia ndo lâ. ¹⁷Yova Kindeni, noko ma kupaloŋo panzi tamâta uru sikai nâna ŋinde nenzi noŋa, aku ma kupu tini kaika pa ilonzi kalonzi. ¹⁸Noko ma kupaloŋo pa kinzi sugorai tamwatanzi nenzi tiŋa, aku ma kupaloŋo pa kinzi tamâta uru sikai malia ŋinde nenzi tiŋa tona. Noko ma kuveta kie sondo nâ panzi. Mine kala kinzi tâno tamâta ma sikura tu siveta ruruŋa panzi kilo, ande ma tia.

Tamâta ne kalo-tawana ikeno sondo pa Maro Kindeni

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

11 ¹Naŋa kalonŋu tawana tu Yova Kindeni ma ikatona naŋa. Mine nde noko tamâta ŋai, ŋana sâ kâ ŋga noko kupai naŋa mine tu, “Pwâwa kulâ pa tuu, itogo sii iruru ku ikâwa ilâ walele nâ mine. ²Pwâwa kulâ, ŋana tu kinzi tamâta sakamao simuna simo nia kondoma. Kinzi sitike nenzi temba lâ, ku sisana silâwa sirae silea pa kinzi tamâta ara tu ma sipanenzi kâ. ³Kinzi tamâta sakamao sizavaru vetâŋa ara rârâni. Mine nde tamâta ara ma ikura tu iveta sâ tonŋe tia.” Ayo, noko tamâta ŋai, ŋana sâ kâ ŋga noko kuporo ŋgua kapa-kapa mine pa naŋa, a?

⁴Iŋana tu Yova Kindeni imo tamwata ne luma sapâŋa ilo. I imo ikai koipu lâ samba ilo, aku i mata uru ilea panzi tamâta rârâni. Isama ŋana vetâŋa rârâni siveta ŋinde. ⁵Yova Kindeni uru ilea pa tamâta rârâni nenzi vetâŋa, kinzi saka wa ara wa. I tini pwâka ndo ŋananzi tamâta ŋinde sivaligi i tamwata ne ŋgua tukuŋa. ⁶I ma isupwa yâa tava mira ndimoro imbe indue lâ kinzi tamâta sakamao kulunzi, itogo karâzi mine. Aku i ma isupwa lawea kaika ilâ panzi ŋana iveta kekelele rârâni ŋgâla-ŋgâla lâ. Mao nâ, Yova Kindeni ipatea tu vetâŋa mine ma ipânŋa panzi tamâta sakamao.

⁷Yova Kindeni tamwata uru iveta vetâŋa sondo nâ, aku i tini mwasa pa vetâŋa arara rârâni. Kinzi tamâta ara ma simo kuku i.

Tamâta ikai noŋa pa Maro Kindeni tu ma ivila i

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

12 ¹Yova Kindeni, kuvila maka ŋga! Tamâta ara tonŋe imo ŋai, ande tia. Muŋga tamâta pinde sipono muli pa noko, andeta kala ŋine

kinzi ŋinde nde naonzi tia lâ. ²Tamâta rârâni uru sikai laŋeŋa panzi tininzi pinde. Kinzi uru siporo ŋgua kaŋa mona-mona panzi ŋana silaŋenzi kâ.

³Yova Kindeni, naŋa ano pano tu kupono kinzi tamâta uru siporo ŋgua mona-mona kaa kaa ŋinde kawanzi, kinzi ŋinde simo nâ sipasuka warakanzi tininzi. ⁴Kinzi tamâta ŋinde uru siporo mine tu, “Kelekele ndia maka iloma papa, ande maka kawama nâ kaporo ŋgua, aku kakai kelekele ŋinde rârâni. Maka warakama nema ŋgua uru isukama; mine kala maka ma kapaloŋo pa tamâta toŋge tia.”

⁵Andeta Yova Kindeni iporo mine tu, “Kinzi tamâta sakamao uru siveta malia panzi sugorai tamwatanzi, aŋga kinzi tamâta ara uru sikai malia wa nâna wa, kala simo sita nâ. Mine kala ŋine nâ naŋa ma alâ panzi. Kinzi uru sino pa naŋa tu ma navilanzi, kala naŋa ma akea ŋananzi.” ⁶Mao nâ, Yova Kindeni uru iveta ikura ne ŋgua pâŋa rârâni. I ne ŋgua rârâni nde ara ndo, itogo mira “silva” kinzi simomo lâ yââ ilo, kala zuzuli ndo.

⁷⁻⁸Yova Kindeni, kinzi tamâta sakamao simo sikura nia ndoni, aku tamâta rârâni sindeka nâ ŋana vetâŋa potomule kâ. Mine nde maka kano pano tu pwatonama sondo. Pwea ŋanama ikura zo rârâni, ŋana kinzi tamâta sakamao ma sikura tu sizavaru maka tia.

Tamâta ikai noŋa pa Maro Kindeni tu ma ivila i

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

13 ¹Yova Kindeni, noko ma kalo ŋgere kilo ŋana naŋa lâ zo ndia, a? Tiambo noko ma kalo kapa ŋana naŋa kâ ikura zo rârâni, a? Noko ma kupavea ŋanana ikura zo ŋapia kilo, a? ²Naŋa ilonŋu malia ndo, aku ikura kari wa mbo wa naŋa kalonŋu sukâŋa nâ. Naŋa ma amo mine ikura zo ŋapia kilo, a? Nanenŋu kazâŋa tamâta ma sipole naŋa ikura zo ŋapia kilo, a?

³Yova Kindeni, nanenŋu Maro Kindeni, naŋa ano pano tu kupaloŋo pana ku kusâu pa nanenŋu noŋa. Noko ne walo kaika kulua naŋa kilo. Tia ma naŋa alâ pa mateŋa nianzi. ⁴Naŋa tiniŋgu pwâka tu nanenŋu kazâŋa tamâta ma siporo ŋgua ŋana naŋa kâ mine tu, “Maka kapole i marumbu lâ”. Ambo kinzi ma simora naŋa patana andue, ande ma sindeka nâ, aku naŋa tiniŋgu pwâka tu vetâŋa mine ma ipâŋga pana.

⁵Andeta naŋa kalonŋu tawana tu noko ne tini-mwasa uru imâ pana ikura zo rârâni. Naŋa ma andeka nâ, ŋana tu noko ma pwai naŋa piti lâ kazâŋa ilo. ⁶Mao nâ, naŋa ma awâŋgi apanea Yova Kindeni ŋa, ŋana tu i uru iveta kie ara ndo pa naŋa.

Kinzi tamâta nenzi vetâŋa sakamao

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

14 ¹Kinzi tamâta kapa-kapa uru siporo lâ warakanzi ilonzi mine tu, “Maro Kindeni nde maro kaa nâ”. Kinzi tamâta ŋinde nde tamâta

sakamao ndo. Kinzi uru siveta vetâŋa potomule nâ. Tamâta tonŋe uru iveta vetâŋa ara nâ, ande tia. ²Yova Kindeni imo samba ilo, aku i mata ndue ilea pa kinzi tamâta. I itu isama mine: tiambo tamâta pinde simo tava ilo-kalo ara, tiya? Tiambo tamâta pinde ilonzi tu ma simo kuku i, tiya? ³Andeta tia. Kinzi rârâni sipile nzâla ara marumbu lâ. Kinzi rârâni nenzi vetâŋa nde kie taituni, kinzi nde tamâta sakamao ndo. Tamâta tonŋe uru iveta vetâŋa ara nâ, ande tia ndo kanaŋo.

⁴Yova Kindeni ne ŋgua ikeno mine tu, “Tiambo kinzi tamâta ŋinde nenzi ilo-kalo tia tâ. Kinzi rârâni uru siveta vetâŋa sakamao. Kinzi sizavarunzi nanenŋu tamâta, itogo sika kâpwa mine, aku uru sikai noŋa pa naŋa tia ndo.” ⁵Andeta kinzi tamâta ŋinde ma siruru pâta kanaŋo, ŋana tu Maro Kindeni uru imo kunzi tamâta ea sipono muli pa i ne ŋgua. ⁶Kinzi sugorai tamwatanzi ilonzi patea tu ma siveta vetâŋa ara pinde, andeta kinzi tamâta sakamao uru sipono nzalanzi. Taitu Yova Kindeni uru ikea ŋananzi sugorai tamâta ŋinde.

⁷Naŋa ilonŋu tu Yova Kindeni ma isupwa kinda Isrel ŋgu nenda Yautâŋa Tamâta iyoka pa Saion Tuu indue imâ. Mao nâ, Yova Kindeni tamwata ma iyoka pa Saion imâ, ku ma ivilanzi Yakopu ne vâsa ŋgu tu simo ara kilo. Aku lâ zo ŋinde kinzi ma sindeka ŋalae tina.

Maro Kindeni ilo tu kinda ma taveta vetâŋa sondo

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

15 ¹Yova Kindeni, tamâta mana ikura tu iyoka ilâ noko ne luma sapâŋa ilo. Tamâta mana ikura tu imo Saion Tuu kulu, noko tamwata ne tuu sapâŋa ŋinde.

²Maro Kindeni iporo ŋgua taulo imâ mine tu, “Ambo tamâta tonŋe ipaveta kuku Yova Kindeni ne ŋgua tukuŋa rârâni, ambo iveta vetâŋa ara ikura zo zo, ambo iporo ŋgua mao nâ, ande tamâta ŋinde ma ikura tu ilâ luma sapâŋa ilo. ³Ambo tamâta tonŋe tini pwâka tu isowe ŋgua laŋeŋa ilâ i tini pinde tininzi, ambo i tini pwâka tu iveta soki panzi ninambwe wukale, ambo i tini pwâka tu itu tamâta lagananzi, ande tamâta ŋinde ma ikura tu ilâ luma sapâŋa ilo. ⁴Ambo tamâta tonŋe uru tini piti ndo ŋananzi tamâta ŋinde Yova Kindeni ipu muli panzi lâ, aku i uru isuka kinzi tamâta uru sipono muli pa Yova Kindeni ŋinde ŋanzi kâki, ande tamâta ŋinde ma ikura tu ilâ luma sapâŋa ilo. Lâ zo ndia tamâta mine ipa ŋgua ŋana iveta vetâŋa tonŋe, ande i uru iveta vetâŋani ndaina. ⁵I uru isâu panzi i tini pinde tu sikai mbumbu saŋe i, aku lâ zo ndia kinzi situ ŋana, ande i ikai mbumbu kambwawe ndainani nâ saŋenzi. Ambo tamâta pinde situ sipu i tini, kala siko lâ mbumbu ŋana imandi ŋgua nia ku iporo ŋgua laŋeŋa ŋananzi tamâta pinde muŋga siveta vetâŋa soki tia, ande i ma iveta mine tia ndo.

Tamâta ea sipaveta kuku vetâŋa arara ŋinde, ande kinzi ŋinde ma sikura tu simandi kaika ikura zo rârâni.”

Tamâta kalo tawana kala ino pa Maro Kindeni*Daviti isia wâŋgiŋa ŋine*

16 ¹Maro Kindeni, naŋa ano pano tu pwatonana. Naŋa amâ pa noko tu ma pwea ŋanana. ²Naŋa aporo pa Yova Kindeni tu, “Nanenggu Maro Ŋalae, kelekele arara ndia ikeno pa naŋa, ande ŋinde rârâni iyoka noko nâ mbau ilo imâ pana.” ³Maro Kindeni ne tamâta kinzi nde tamâta ara ndo, aku naŋa andeka nâ tu amo kunzi. ⁴Aŋga tamâta pinde uru sipalilu silâ ŋana siwâŋgi panzi maro laŋeŋa kâ. Kinzi ŋinde uru sisânda malia rârâ kulu. Naŋa ma alâ taitu kunzi tamâta ŋinde ŋana aveta patarawâŋa kâ, ande ma tia. Aku naŋa ma awâŋgi apatu kinzi nenzi maro ŋanzi, ande tia ndo.

⁵Noko simbo nâ kumo nanenggu Maro Kindeni, aku noko uru kuveta kie ara ndo pa naŋa. Noko uru kutula nzâla pana, aku nanenggu via nde ikeno noko mbau ilo. ⁶Noko kuwae kelekele ara ndo pa naŋa. Mao nâ, kelekele ŋinde nde ara pâta lâ.

⁷Naŋa apanea Yova Kindeni ŋa, ŋana tu i uru ikai poe sondo pana. Ikura mbo mbo i io ilo-kalo ara nâ lâ ilongu kalongu ŋana ipananana. ⁸Ikura zo rârâni naŋa apasama tu Yova Kindeni imo tiniŋgu laiti. I imo naŋa tiniŋgu pa wia kâ ŋana ivilana. Mine nde sâ tonŋe ikura tu iveta ruruna pa naŋa, ande tia. ⁹Mine kala naŋa ilongu ndeka ndo, aku kawâŋgu ndaŋge papa i. I uru ikatona naŋa sondo ndo, kala amo ara nâ. ¹⁰Ŋana tu Yova Kindeni, noko ma kusâu pa mateŋa tu ikai naŋa kaika kâ, ande ma tia. Naŋa uru apono muli sondo pa noko, aku noko ma kupile karaenggu isâmbu lâ kuru ilo, ande tia. ¹¹Noko tamwata ma kutula nzâla pa naŋa ŋana akai via mao kâ. Noko kumo kuna, kala ndekâŋa nde ipipi ndo lâ ilongu. Mao nâ, noko kuveta naŋa ilongu ndeka ikura zo rârâni.

Tamâta ara ne noŋa*Daviti ikai noŋa ŋine*

17 ¹Yova Kindeni, kupaloŋo pa nanenggu sarawâŋa. Naŋa amandi noko nao atogo tamâta sondo ndo. Naŋa kawâŋgu laŋeŋa tia ndo. Mine nde naŋa ilongu tu noko ma kupaloŋo pa nanenggu noŋa. ²Naŋa ilongu tu noko ma kulea sondo pa nanenggu vetâŋa, aku kutula pwataki lâ ŋgua nia tu nanenggu soki tonŋe ikeno pana tia. ³Ilo-kalo ndia ikeno naŋa ilongu kalongu, ande ŋinde noko kusama lâ. Ambo noko ma kumâ pa naŋa lâ mbo ŋana pwai samâŋa pana, ande noko ma kumora tu ilo-kalo potomule ikeno pa naŋa, ande tia. ⁴Tamâta pinde uru siporo ŋgua sakamao, andeta naŋa ŋandai aveta mine ŋga. Naŋa apono muli sondo pa noko kawa ŋgua, aku apu muliŋgu pa kinzi nzanzare tamwatanzi nenzi vetâŋa. ⁵Ikura zo zo naŋa uru ayoka noko ne nzâla, aku naŋa keŋgu nde kaika nâ.

⁶Maro Kindeni, noko uru kupaloŋo pa nanenġu noŋa. Mine kala ŋine naŋa ano pano. Kutambira taŋa sondo pa naŋa kawānġu ŋgua, aku kuveta pana ikura nanenġu noŋa ŋine. ⁷Naŋa ilonġu tu noko ma kutula ne tini-mwasa ŋalae ŋinde kilala pwataki. Noko uru kuvilanzi ne tamâta, kinzi ŋinde simâ pano tu simuna ŋananzi nenzi kazâŋa tamâta. ⁸Naŋa ano pano tu pwatonana, itogo tamâta ikatona i tamwata mata mine. Kuvea naŋa sondo, itogo tatareko tina igogonzi natu simo mbani kalo mine. ⁹Kuvea naŋa ŋananzi tamâta sakamao, kinzi ŋinde situ sizavaru naŋa ndo lâ. Kinzi sikai kazâŋa ŋalae pa naŋa, kala simâ siŋge naŋa mbwaliu lâ.

¹⁰Kinzi kalonzi sukâŋa ŋananzi tamâta pinde tia ndo. Kinzi uru kawanzi pakâe sipasuka warakanzi nâ tininzi. ¹¹Kinzi sitaŋgula naŋa lee, kala ŋine simâ siŋge naŋa mbwaliu lâ, aku sio ŋana sipu naŋa pâta kâ. ¹²Kinzi sitogo mbwâmbwa saka “leve” putole ipu kala imuna io ŋana simbi tu ma ipu ika kâ. ¹³Yova Kindeni, kumâ kupara kunzi nanenġu kazâŋa tamâta, aku kupunzi ndue! Pwai ne pila kazâŋa kâ, aku kumâ pwai naŋa piti lâ kinzi tamâta sakamao mbaunzi ilo! ¹⁴Yova Kindeni, kusunġa mbau ndue ku pwaina piti lâ kinzi mbaunzi ilo. Kinzi simo sitogo mbaliŋa warakanzi lâ tâno ŋine kulu. Naŋa ilonġu tu noko ma pwatu nenzi vetâŋa sakamao kulu panzi, ikura noko muŋga kupatea tu ma kuveta mine, aku kuveta nâna mine nâ panzi tamâta ŋinde natunzi-timbunzi tona. ¹⁵Aŋga naŋa aveta vetâŋa soki tia, aku muli ŋga naŋa ma amandi noko nao. Lâ zo ŋana naŋa ma amandi sânda kâ, ande naŋa ma amo kuno, aku ŋinde ma iveta ilonġu ndeka ŋalae.

Maro Kindeni uru ivila kinda ŋana tapole kazâŋa kâ

Yova Kindeni ne wurâta tamâta Daviti isia wāngiņa ŋine, lâ zo ŋinde Maro Kindeni ikai i piti lâ Saulo mbau ilo wa kinzi kazâŋa tamâta mbaunzi ilo wa.

18 ¹Yova Kindeni, naŋa ilonġu ndo ikeno pa noko! Noko uru walo kaika kulana. ²Yova Kindeni uru ikea ŋana naŋa kâ. I imo itogo mira ŋalae naŋa uru amuna tini mwasina, aku imo nanenġu Yautâŋa Tamwata. Naŋa amo i tini laiti, kala kinzi kazâŋa tamâta sikura tu sizavaru naŋa, ande tia. Maro Kindeni ikea ŋanana, aku imo itogo nanenġu maramuŋa mine. Mao nâ, i ne kaika ikatona naŋa lâ kazâŋa ilo. ³Nanenġu paneâŋa ilâ pa Yova Kindeni! Naŋa asarâwa papa i tu ivilana, kala ikaina piti lâ kinzi kazâŋa tamâta mbaunzi ilo. ⁴Muŋga mateŋa nao sondo imâ pana, aku zavaruŋa ipole naŋa itogo tâi ilaŋa ipole tamâta mine. ⁵Lâ zo ŋinde mateŋa ne wâlo ilita naŋa kaika lâ, aku mateŋa imâ ipâŋga tiniŋgu laiti. ⁶Mine nde naŋa kalonġu loko ŋalae tina, kala asarâwa pa Yova Kindeni. Naŋa ano pa nanenġu Maro Kindeni tu ma isukana. I imo ne luma sapâŋa ilo, aku ilonġo nanenġu sarawâŋa. I ipaloŋo pa nanenġu noŋa.

7Ġineġa Maro Kindeni ivila naġa mine; i wisi nâna kala iveta tâno ririġo ġalae ku iveta tuu duvi iyoka yâti taulo. 8Ġineġa mâsi ġalaġala kie-kie ipâġa tâno kulu. Mundo tava yââ ġalae wa mira ndimoro nde ipâġa tuu ġalaġala ilonzi ku iyâti imâ. 9I tamwata ipu nia maa pwataki ku indue imâ, aku take-take māmâġa ikeno i kie kalo. 10I isaġona kekelele via kâ tonġe kumbu, aku ġinde ikai i ilou walele nâ imâ. Lawea ikai i pââ pââ imâ, itogo sii uru ilou walele mwasina. 11I ipatura tini lâ kondoma ġalae, aku ipavea lâ take-take ġalae tonġe ilo, io māmâġa ku ipâġa togo karâzi mine. 12Loloa salaga-salaga imuġa papa imâ, aġa mira “ais” tava yââ mela-mela nde ipu take-take māmâġa ġinde pwataki ku imbe ndue. 13Ġineġa Yova Kindeni isarâwa kaika lâ samba tini, itogo mbamba ipu mwasina. Yova Kindeni âta Tamwata kawa ne sarawâġa ipâġa lâ. 14I irae ne temba ku silâwa nâ ipanenzi ne kazâġa tamâta, kala sikâwa silâ. Mao nâ, i loloa nâ ipanenzi, aku sikâwa pwapwataki silâ. 15Yova Kindeni, lâ zo ġinde noko wisi nâna ġalae tina kala kumbitanzi ne kazâġa tamâta. Noko kumbana koroani ku kuveta tâno ikeno tâi kalo ġinde ipâġa mâsa-mâsa lâ, aku tâno ne duvi ipâġa nia yo.

16Lâ zo ġinde naġa atogo tamâta imbwatuke lâ tâi geza-geza ilo, andeta Maro Kindeni, inani uru imo samba ilo, ande isuġa mbau ndue isaġa naġa kaika ku itapana akâki amâ. 17Mao nâ, itapa naġa piti lâ kinzi kazâġa tamâta kaika ġinde mbaunzi ilo, kinzi ġinde uru wisinzi nâna pa naġa. Kinzi nenzi kaika ipole nanenġu kaika ndo lâ, andeta Maro Kindeni ivilana. 18Zo sakamao nde isânda naġa kulunġu lâ, aku lâ zoni ndaina kinzi simâ tu sipara kuna. Andeta naġa amarerea Yova Kindeni, kala amo ara nâ. 19I ikatona naġa lâ. Mine nde naġa aġġenġe ġana kazâġa ġinde kâ. I ilo ara ndo pa naġa, aku ġana duvi ġinde kâ i ivilana.

20Naġa uru apaveta kuku vetâġa rârâni Yova Kindeni ilo papa ġinde. Mine kala i uru iveta kie ara nâ pana. Naġa aveta vetâġa soki tonġe tia, aku ġana duvi ġinde kâ Yova Kindeni io ne wisi-wisi imâ pa naġa itogo nanenġu vetâġa ara ne kulu mine. 21Naġa apono muli sondo pa Yova Kindeni ne ġgua tukuġa. Naġa ġandai aveta vetâġa soki ġana apu muliġu pa nanenġu Maro Kindeni ġga. 22Naġa ilonġu pa i ne ġgua tukuġa rârâni, aku naġa ġandai alaġa apole i ne tukuġa ġinde ġga. 23I isama tu naġa aveta vetâġa soki tonġe tia, aku naġa apu muliġu pa kiesaka ne vetâġa marumbu lâ. 24Naġa ilonġu ikeno mbâra-mbâra lâ i nao. Mine nde iveta kie ara pa naġa, itogo nanenġu vetâġa ara ne kulu mine. 25Yova Kindeni, tamâta ea sipono muli mao pa noko, ande noko uru kuveta kie ara nâ panzi, ikura muġa kupa ġgua tu ma kuveta mine. Tamâta ea sipaveta kuku vetâġa ara, ande noko uru kuveta vetâġa sondo ndo panzi. 26Tamâta ea simo ilonzi mbâra-mbâra lâ noko nao, ande noko uru kuo ne wisi-wisi ilâ ġalae tina panzi. Aġa tamâta ea sipaveta kuku laġeġa ne mâsi kie-kie, ande noko uru pwatu nenzi vetâġa ġinde kulu

taulo panzi. ²⁷Noko uru kuvilanzi tamâta ea sipatawa warakanzi tininzi. Aŋga tamâta ea sipasuka warakanzi tininzi, ande noko kutawanzi ndue ndo. ²⁸Yova Kindeni, noko tamwata nde nanenŋu sinâla. Nanenŋu Maro Kindeni uru isinala kondoma ŋine itura naŋa, kala kondoma ŋinde ikâwa ilâ. ²⁹Noko uru walo kaika kulua naŋa. Mine nde naŋa akura tu apolenzi nanenŋu kazâŋa tamâta. Nanenŋu Maro Kindeni uru ivilana. Mine nde naŋa akura tu alaŋa apole nenzi lawea ne ŋgumbi ŋalae.

³⁰Maro Kindeni ne vetâŋa rârâni nde ara ku sondo ndo. Ambo i ma ipa ŋgua ŋana iveta vetâŋa tonŋe, ande i ne ŋgua ŋinde nde mao kanaŋo. I imo itogo maramuŋa mine panzi tamâta rârâni simâ pa i tu ma ikea ŋananzi. ³¹Yova Kindeni simbo nâ nde maro mao. Kinda nenda Maro Kindeni i simbo nâ imo itogo mira ŋalae kinda tamuna tini. ³²Inani uru kaika ilua naŋa, aku lâ zo ndia naŋa atu ayoka nzâla, ande i uru ikatona naŋa sondo ndo. ³³I iveta naŋa keŋgu kaika, itogo wiki kie mine. Lâ zo ndia naŋa ayoka nia tuu, ande isuka naŋa kala patana tia. ³⁴I uru ipanana naŋa ŋana paraŋa ne mâsi kâ. Mine kala naŋa akura tu arae temba kaika ndo. ³⁵Yova Kindeni, noko uru pwea ŋanana ku pwaina piti lâ kazâŋa ilo. Noko ne walo kaika ivila naŋa sondo lâ. Noko ne wisi-wisi iveta naŋa ŋânŋu ipânŋa ŋalae. ³⁶Noko uru pwatona naŋa nzalânŋu. Mine nde kinzi kazâŋa tamâta ŋandai sikai naŋa kaika ŋga. Aku naŋa ŋandai patana lâ nia zuli-zuli ŋga.

³⁷Naŋa apalilu ataŋgulanzi nanenŋu kazâŋa tamâta lee akainzi kaika lâ. Naŋa apwarea tia lee ikura lâ zo naŋa ayaula kinzi ndo lâ. ³⁸Naŋa apunzi ndue ndo, kala sikura tu simandi kilo tia. Kinzi simâte lâ naŋa naonŋu. ³⁹Noko tamwata walo kaika kulana ŋana apara kunzi nanenŋu kazâŋa tamâta. Noko tamwata kusuka naŋa, kala apolenzi lâ paraŋa ilo. ⁴⁰Noko kuvetanzi nanenŋu kazâŋa tamâta sikâwa sipalilu silâ. Naŋa azavarunzi tamâta uru wisinzi nâna pa naŋa ŋinde kala sipamateteu. ⁴¹Kinzi sisarâwa pa tamâta tonŋe tu ma imâ isukanzi, taitu tamâta tonŋe isukanzi nde tia. Kinzi sino pa Yova Kindeni, andeta ipaloŋo pa nenzi noŋa tia. ⁴²Naŋa azavarunzi ndo lâ, kala sipânŋa sitogo tâno gawura lawea itapala kala nao tia lâ mine. Naŋa apunzi kazâŋa tamâta ŋinde ndue lâ ku keŋgu nâ apalenzi, itogo tamâta kie nâ ipale nziŋa ikeno nzâla tini mine.

⁴³Yova Kindeni, kinzi taŋa-kaika tamwatanzi nde sikai kazâŋa pa naŋa lâ, andeta noko kusuka naŋa kala sipole naŋa tia. Noko kuo naŋa akai koipu panzi tinikoa ŋgu. Muŋga naŋa azizâla ŋananzi ŋgu pinde, andeta kala ŋine kinzi tamâtani ndaina nde simo kalonŋu. ⁴⁴Kinzi tamâta lâ lawea malawae nde siloŋo naŋa parinânŋu kala sipono muli pa nanenŋu ŋgua. Kinzi simâ pa naŋa ku tininzi ruru sipare tukunzi ndue lâ keŋgu tini laiti. ⁴⁵Kinzi ŋinde rârâni nenzi walo nde ikâwa ŋananzi. Kinzi siruru pâta ku sipile nenzi teŋgo kaika simâ pa naŋa ku siporo tu, “Noko ne kaika kala kupole maka.”

⁴⁶Yova Kindeni imo via nâ! I itogo mira ŋalae naŋa uru amuna tini mwasina, aku nanenŋu paneāŋa ilâ pa i nâ. Maro Kindeni nde nanenŋu Yautāŋa Tamwata, aku naŋa ma apanea i asuka ŋa kâki. ⁴⁷I simbo nâ ivila naŋa kala apolenzi nanenŋu kazāŋa tamâta. I simbo nâ ionzi tinikoa ŋgu simo kalonŋu. ⁴⁸I simbo nâ uru ivila naŋa. Mine nde nanenŋu kazāŋa tamâta sikura tu sipole naŋa nde tia. Mao nâ, Maro Kindeni, noko simbo nâ kuvila naŋa lâ paraŋa ilo kala apunzi nanenŋu kazāŋa tamâta ndue. Noko pwea ŋanana, kala kinzi nzanzare tamwatanzi sikura tu sipu naŋa pâta amâte, ande tia. ⁴⁹Mine nde naŋa ma kawāŋgu ndaŋge pano lâ kinzi tinikoa ŋgu naonzi. Naŋa ma awāŋgi apaneano asuka noko ŋa kâki. ⁵⁰Yova Kindeni ipatea naŋa Daviti tu akai koipu, aku i uru ivila naŋa kala apole paraŋa. I tini mwasa ndo papa ne pateāŋa tamâta naŋa, aku i ma tini mwasa mine nâ panzi nanenŋu vâsa ŋinde ma sipāŋga muli-muli sikai niāŋgu.

**Kelekele rârâni Maro Kindeni ivetanzi sipāŋga lâ,
ande kelekele ŋinde itula i kilala pwataki**

Daviti isia wāngiŋa ŋine

19 ¹Nia maa uru itula Maro Kindeni kilala pwataki pa kinda tu i nde ara ku ara ndo. Kelekele rârâni simo âta ŋinde situla i ne vetāŋa ara kilala pwataki pa kinda. ²Kari kari itula Maro Kindeni kilala ŋinde pwataki, aŋga mbo mbo kala itula i kilala ndainani nâ pwataki kilo. ³Mbo ŋga kari kawanzi tia. Mine nde kinzi ŋandai siporo ŋgua itogo kinda tamâta nenda ŋgua mine. Kinda takura tu taloŋo kaŋanzi, ande tia. ⁴Taitu nenzi sarawāŋa ilâ isala nia ndoni lâ tâno kulu, aku tamâta lâ lawea ndoni siloŋo nenzi ŋgua ŋinde.

Maro Kindeni ipa luma tonŋe lâ nia maa ŋana kari ma imo ilo, ⁵aku ikura mboyo mboyo kari uru ipile ne luma ŋinde ku iyâti imâ pa nia yo tava ndekāŋa. Mao nâ, kari ilo ara nâ ku iyâti imâ ŋana iveta ne wurâta ikura zo zo. ⁶Kari uru ipāŋga pa samba warika pa mbwera kâ, aku iparuse ilâ lee ilâ pa ŋgaŋe pinde. Aku kelekele tonŋe ikura tu imuna ŋana kari mata ne nâna kâ, ande tia.

⁷Yova Kindeni ne ŋgua tukuŋa nde sondo ndo, aku tukuŋa ŋinde uru walo wasaseki ilua kinda. Ara ŋana kinda ma kalonda tawana Yova Kindeni ne ŋgua. I kawa ŋgua ŋinde uru ipanananzi tamâta, kinzi ŋinde nenzi ilo-kalo ŋalae koŋa tia. Mine kala nenzi ilo-kalo ipāŋga ŋalae ndo. ⁸Yova Kindeni ne tukuŋa nde ara ndo, aku tamâta ea sipono muli papa, ande kinzi ŋinde uru ilonzi ndeka nâ. Yova Kindeni ne ŋgua tukuŋa nde sondo ndo, aku itula ilo-kalo ara ndo pa kinda. ⁹Ara ŋana kinzi tamâta ma sipanea Yova Kindeni sisuka i ŋa kâki ikura zo zo. Yova Kindeni ne pateāŋa rârâni nde sondo ndo, aku i ne vetāŋa rârâni nde mao kanaŋo. ¹⁰Kinzi tamâta uru ilonzi pa mira ara “gol”. Taitu Yova Kindeni ne ŋgua

tukuŋa nde kelekele ara ndo, ipole mira “gol”. Aku Yova Kindeni ne tukuŋa i kaŋa mona-mona ndo, ipole sipa siŋi ara ne mona-mona. ¹¹Noko ne ŋgua tukuŋa ŋinde ipanana noko ne wurâta tamâta naŋa sondo ndo. Naŋa apono muli pa noko ne tukuŋa, aku ŋana duvi ŋinde kâ noko uru kuveta kie ara ndo pa naŋa.

¹²Andeta naŋa kalonŋu loko ŋana ŋine kâ; tamâta tonŋe ikura tu isama i tamwata ne vetâŋa soki rârâni kilala, ande tia. Yova Kindeni, zo pinde naŋa aveta vetâŋa soki pinde, andeta azizâla ŋana. Mine nde naŋa ano pano tu kuzavaru vetâŋa soki ŋinde ne muso piti lâ ilonŋu. ¹³Andeta zo pinde naŋa taŋâŋu kaika, kala aveta vetâŋa pinde naŋa nanayoni asama kilala tu ŋinde nde vetâŋa soki. Naŋa ano pano tu kupono ne wurâta tamâta naŋa nzalâŋgu, ŋana naŋa ma akura tu aveta vetâŋa soki ŋinde tia. Naŋa tiningu pwâka tu vetâŋa soki mine ma ikai poe pa naŋa. Ambo noko ma kusuka naŋa ŋana apu muliŋgu pa vetâŋa soki kâ, ande naŋa ma amo ilonŋu mbâra-mbâra lâ noko nao, aku kiesaka ne vetâŋa sakamao ma ikeno pa naŋa tia.

¹⁴Yova Kindeni, noko kutogo mira ŋalae naŋa uru amuna tini mwasina, aku noko kumo nanenŋu Yautâŋa Tamwata. Mine nde naŋa ilonŋu tu nanenŋu ŋgua ndoni wa ilo-kalo ndoni ma imo itogo kelekele ara ndo lâ noko nao.

Kinzi situ Maro Kindeni ma isuka koipu ŋalae ŋana ipole paraŋa

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

20 ¹Koipu ŋalae, lâ zo ndia malia ipâŋga pano ku iveta noko kalo loko, ande maka kano pa Yova Kindeni tu ma ivilano. Maka kano tu kinda timbunda Yakopu ne Maro Kindeni ma ikea ŋanano. ²Maka kano tu i ma io ne pavilâŋa iyoka ne luma sapâŋa ikeno Saion tuu kulu ŋinde imâ pano. ³Maka kano tu i ma kalo ŋgere ŋana noko ne patarawâŋa rârâni, aku ma ilo ara ŋana noko ne patarawâŋa ŋinde simomo lâ yââ.

⁴Kelekele ndia noko ilo papa, ande maka kano pa Maro Kindeni tu i ma kelekele ŋinde rârâni ilano. Aku wurâta wa vetâŋa ndia noko ilo tu kuveta, ande maka kano tu i ma isukano ŋana kuveta kâ. ⁵Mine kala lâ zo ŋana noko ma kupole paraŋa kâ, ande maka ma kandeka, aku ma kapanea nenda Maro Kindeni kasuka i ŋa kâki. Maka kano pa Yova Kindeni tu ma ipaloŋo pa noko ne noŋa rârâni.

⁶Kala ŋine naŋa asama tu Yova Kindeni uru isuka ne koipu ŋalae, koipu ŋinde i tamwata ipatea lâ. I imo ne lawea sapâŋa lâ samba ilo, aku uru ipaloŋo pa koipu ŋalae ne noŋa. I io i tamwata ne walo kaika imâ ŋana isuka koipu ŋalae kâ. Mine nde koipu ŋalae ikura tu ipole paraŋa rârâni. ⁷Tamâta pinde kalonzi tawana tu nenzi kareta kaika ma ivilanzi lâ paraŋa ilo, aŋga pinde nde kalonzi tawana tu nenzi “hosi” ma sivilanzi.

Taitu maka nde kaloma tawana tu nema Maro Yova Kindeni ne walo kaika ŋinde nâ ma ivilama lâ paraŋa ilo. ⁸Tamâta ea kalonzi tawana tu nenzi kareta wa “hosi” ma ivilanzi, ande kinzi ŋinde ma patanzi. Anŋa maka nde ma gâgatima kamandi kaika.

⁹Yova Kindeni, maka kano pano tu kuvila koipu ŋalae tu ma ipole paraŋa kâ. Maka nema sarawâŋa imâ pano. Kupaloŋo pa maka ŋga!

Maro Kindeni ivila koipu ŋalae, kala koipu ŋalae ipanea i

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

21 ¹Yova Kindeni, koipu ŋalae indeka nâ, ŋana tu noko walo kaika kulua i lâ. Noko kuvila i ŋana ipole paraŋa kâ. Mine nde i ilo ndeka nâ. ²Kelekele ŋinde i ilo papa, ande ŋinde noko kulua lâ. Noko kupaloŋo pa i ne noŋa. ³Noko kumâ papa i ku kelekele arara kulua lâ. Noko kuo loki-loki “gol” lâ i kulu ŋana itula pwataki tu i imo koipu ŋalae. ⁴Munŋa i ino pano tu ma via luandondo kulua, aku noko kusâu papa kala kuseŋge mbwera rârâ lâ zo ŋine i imo via. ⁵Noko kuvila i, aku ŋana duvi ŋinde kâ i ŋa ipâŋga ŋalae ndo. Noko walo kaika kulua i, kala imo koipu ŋalae ara ndo. ⁶Ikura zo rârâni noko uru kuveta kie ara ndo papa i. Noko kumo kuku i, aku ŋinde iveta i ilo ndeka ŋalae. ⁷Yova Kindeni Walo Tamwata, koipu ŋalae ne kalo-tawana ikeno pa noko. Aku Yova Kindeni, noko ilo ndo ikeno papa i ikura zo zo. Mine kala koipu ŋalae ma imandi kaika mine ku imo nâ.

⁸Noko mbau nâ ma pwainzi ne kazâŋa tamâta rârâni kaika lâ. Kinzi tamâta ŋinde ilonzi sakamao pano, andeta noko ma kusâŋa kinzi rârâni kaika lâ. ⁹Muli ŋga, lâ zo ŋinde noko ma kumâ kupâŋga, ande noko ma kuzavarunzi ne kazâŋa tamâta ndo lâ, itogo yââ ŋalae kana kelekele ku nao tia lâ mine. Mao nâ, Yova Kindeni, noko ma wisi nâna ŋalae tina, aku ma kupunzi ndue ndo. Aku yââ ma kananzi ndo lâ. ¹⁰Noko ma kupunzi ne kazâŋa tamâta ŋinde natunzi rârâni simâte, aku nenzi vâsa muli-muli rârâni kala ma naonzi tia mine nâ. ¹¹Ambo kinzi situ simâ taitu ku sipa ŋgua ŋana siveta soki pano, ande kinzi ma sikura tu siveta sâ tonŋe tia. ¹²Noko ma kurae temba ku silâwa nâ kupanenzi, kala ma sipalilu sikâwa pwapwataki silâ.

¹³Mao nâ, Yova Kindeni imo tava ne walo kaika. Maka ma kawâŋgi kapanea noko ŋa ŋana noko ne vetâŋa kaika ŋinde.

Tamâta ita ŋana ne malia kâ, ŋinenŋa kawa ndanŋe pa Maro Kindeni

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

22 ¹Nanŋgu Maro, nanŋgu Maro, ŋana sâ kâ ŋga noko kupile naŋa, a? Iŋana sâ kâ ŋga noko tini pwâka tu kuvilana, a? Iŋana sâ kâ ŋga noko kuloŋo nanŋgu tiŋa tia, a? ²Maro Kindeni, naŋa asarâwa pano lâ kari, taitu noko kupaloŋo pa nanŋgu noŋa tia. Naŋa asarâwa

pano lâ mbo, andeta nanenŋu nâna keno mo ŋai yo. ³Andeta Maro Kindeni, noko nde Sapâŋa Tamwata. Noko uru kusarjona koipu ŋalae ne sarjonâŋa nia, aku maka Isrel ŋgu kapaneano. ⁴Muŋga maka timbuma kalonzi tawanano. Kinzi nenzi kalo-tawana uru ikeno pano, kala noko pwainzi piti lâ kazâŋa ilo. ⁵Kinzi sikai noŋa sisarâwa pano, kala noko pwea ŋananzi. Kinzi kalonzi tawana tu noko ma kuvilanzi, aku nenzi kalo-tawana ŋinde ilâ kaa nâ, ande tia.

⁶Aŋga naŋa nde atogo tâno ne mwâta-mwâta kaa nâ. Naŋa ŋandai tamâta mao ŋga. Kinzi tamâta rârâni ilonzi sakamao pa naŋa ku sipu mulinzi pana. ⁷Tamâta rârâ simora naŋa, aku kinzi ŋinde rârâni siporo ŋgua pavaligiŋa pa naŋa wa siveta “a” pana wa sirurua kulunzi pana wa. ⁸Kinzi siporo tu, “Noko kalo tawana Yova Kindeni. Mine nde mana mana ŋga ivila noko tia, a? Ambo Yova Kindeni tini mwasa pa noko, ande ŋana sâ kâ ŋga i ŋandai ikaino piti lâ kazâŋa ilo, a?”

⁹Andeta Maro Kindeni, nia ndoyo, lâ zo ŋinde nana ipaguguana apâŋga lâ, ande nokoni pwea ŋanana kala apâŋga amo ara nâ. Aku lâ zo muŋgâŋa ŋinde naŋa amo suu tini yo, ande noko tamwata pwatonana, kala amo ara mine nâ. ¹⁰Nanayoni, lâ zo ŋinde nana ipaguguana, aku amo lee apâŋga lâ zo ŋine, ande nanenŋu kalo-tawana ikeno pa noko simbo nâ. Ikura zo rârâni naŋa amo viâŋgu lâ tâno kulu, ande noko kumo nanenŋu Maro Kindeni ku kumo nâ. ¹¹Kala ŋine malia isânda naŋa kulunŋu lâ, aku tamâta tonŋe imo ŋana ivila naŋa kâ, ande tia. Mine nde noko ma kupile naŋa ndimo.

¹²Kinzi kazâŋa tamâta rârâ sinŋe naŋa lâ, sitogonzi bulmakao tamâne mine. Kinzi nenzi kaika nde ŋalae ndo, itogo bulmakao tamâne ŋgoi nenzi kaika mine. ¹³Kinzi simandi ŋana sizavaru naŋa kâ, itogo mbwâmbwa saka “leve” isuŋa kawa kaika ku inzaŋa kawa ŋana ika simbi kâ. ¹⁴Nanenŋu walo ndoni nde marumbu ndo lâ, itogo lââ imaliŋi lâ tâno kulu kala nao tia lâ. Naŋa tukâŋgu ne sinŋeŋa ndoni nde pââsââ lâ. Naŋa ilonŋu nde mbariri lâ, itogo lona ŋinde yââ kana kala ipâŋga itogo lââ mine. ¹⁵Naŋa ŋandolâŋgu mâsa-mâsa ndo lâ, aku memelâŋgu nde ipasipa lâ kawâŋgu. Noko tamwata nde kupile naŋa kulâ lâ, kala laiti ŋana ma amâte kâ. ¹⁶Kinzi tamâta sakamao simo sinŋe naŋa, itogo mbwâmbwa sinŋe ŋgoa ŋgoi mine. Kinzi niŋonzi nâ sisowe naŋa mbalaunŋu wa kenŋu wa. ¹⁷Naŋa tukâŋgu ndoni ipâŋga nia yo lâ. Nanenŋu kazâŋa tamâta ŋinde matanzi silea pa naŋa, aku sindeka ŋana akai nâna mine. ¹⁸Kinzi sipagui paguiŋa tonŋe ŋana sipatea tu tamâta ea ma ikai nanenŋu pasawaŋa. Mine kala siwae nanenŋu pasawaŋa, aku sikai nenzi nenzi.

¹⁹Mine nde Yova Kindeni, noko ma tini piti mine ŋana naŋa kâ ndimo! Nanenŋu Pavilâŋa Tamwata noko. Kumâ walele nâ kuvilana! ²⁰Kinzi kazâŋa tamâta situ ma pila nâ sisowe naŋa amâte. Pwai naŋa piti ŋga! Kinzi sikaika sitogonzi mbwâmbwa mine. Pwatona nanenŋu via ara ŋine!

²¹Kinzi situ sizavaru naŋa, itogo mbwāmbwa saka “leve” ika ŋgoa mine. Kinzi simo sitogonzi bulmakao ŋgoi situ kulunzi tando nâ ma sisowe naŋa, aku naŋa akura tu apavila warakāngu, ande tia. Pwai naŋa piti lâ kinzi mbaunzi ilo!

²²Ŋineŋga naŋa ma atula ŋgua pwataki panzi niŋgu-nambwe ŋana mâsi ŋalaŋala noko muŋga kuveta ŋinde. Lâ zo ŋana kinzi sipasau tu siwāngi pano, ande naŋa ma alâ amo kunzi apaneano mine nâ. ²³Naŋa ma aporo panzi mine tu, “Miki tamâta ŋine uru kaponu muli pa Yova Kindeni, miki ma kapanea i nâ! Miki Yakopu ne vâsa ŋgu, miki ma kasuka i ŋa kâki! Miki Isrel ŋgu, miki ma kamege ŋana i kâ! ²⁴Ŋana tu i ŋandai tini pwâka ŋana kinzi sugorai tamwatanzi nenzi malia wa nâna wa, ande tia. I ŋandai uru ipu muli panzi ŋga. I uru ipaloŋo pa nenzi noŋa.”

²⁵Yova Kindeni, lâ zo ŋana noko ne tamâta ma sipasau ŋana siwāngi pano, ande naŋa ma apanea noko simbo nâ ŋa ŋana vetāŋa rârâni noko muŋga kuveta ŋinde. Naŋa ma ao patarawāŋa imâ pano lâ kinzi tamâta uru sipono muli pano ŋinde naonzi, ikura muŋga apa ŋgua tu ma aveta mine. ²⁶Yova Kindeni ma ivilanzi sugorai tamwatanzi, kala kinzi ma sika lee kapwanzi pupuro ndo. Aku tamâta ea kinzi uru silâ pa Yova Kindeni, ande kinzi ŋinde ma sipanea i ŋa. Naŋa ilonŋu tu Yova Kindeni ma ivetanzi simo ara nâ ikura zo zo. ²⁷Kinzi tamâta ŋgu rârâni lâ tâno ndoni ma kalonzi ŋgere ŋana Yova Kindeni kâ, aku ma sipanea i sisuka ŋa kâki. Mao nâ, kinzi tamâta ŋgu ndoni ma sipalele ilonzi kalonzi ku ma sipare tukunzi ndue lâ i nao. ²⁸Ŋana tu Yova Kindeni imo koipu ŋalae, kala ikai Maro panzi tamâta ŋgu ndoni.

²⁹Tamâta pinde sipasuka warakanzi tininzi, andeta kinzi ŋinde rârâni ma sisama i kilala, ku ma sipare tukunzi ku siwāngi siwawa i. Kinzi tâno tamâta rârâni ma sipanea i ŋa. ³⁰Kinzi tamâta kala simo lâ zo ŋine, ande nenzi vâsa muli-muli ma siveta wurâta papa Yova Kindeni. Kinzi ma siloŋo Maro ŋalae parina. ³¹Kinzi tamâta ŋinde nde sipāŋga tâno kulu tia yo. Taitu lâ zo ŋana ma sipāŋga simo vianzi kâ, ande kinzi ma siloŋo pâri mine tu, “Muŋgani Maro ŋalae tamwata ikainzi ne tamâta piti lâ kazāŋa ilo.”

Maro Kindeni uru ikatonanzi ne tamâta

Daviti isia wāngija ŋine

23 ¹Yova Kindeni nde imo nanenŋu katonāŋa tamâta. I ikatona naŋa itogo lama nenzi katonāŋa ikatonanzi lama mine. Mine nde naŋa aroto ŋana kelekele tonŋe tia. ²I uru ikai naŋa alâ pa nia pinde unza ara keno, ŋana naŋa ma aka wa apwarea wa. Aku i uru ikai naŋa alâ pa lââ ara kala anu tona. ³I uru walo wasaseki ilua naŋa, aku ikaina alâ pa nzâla ara, ikura muŋga ipa ŋgua tu ma iveta mine. ⁴Yova Kindeni,

ambo naŋa ma ayoka nia sakamao tonŋe kondoma ŋalae itura ndo lâ, ande naŋa ma aruru ŋana sâ tonŋe tia, ŋana tu noko kumo kuna. Naŋa asama tu noko uru kusaŋa katonāŋa ŋana lama kâ ne tukâla lâ mbau ilo. Mine nde naŋa wiŋiŋu puu ndue, ŋana tu noko ma pwea ŋanana.

⁵Noko kuveta kâŋa-nuŋa ŋalae pa naŋa lâ nanenŋu kazâŋa tamâta naonzi. Noko kupaliŋi samimi ara lâ kulunŋu, ŋana itula pwataki tu noko ilo ara pana. Aku noko kuwuwu waini ara lâ nanenŋu kâmba ilo lee pipi ipâŋga. ⁶Yova Kindeni, naŋa asama tu noko ne vetâŋa ara tava ne wisi-wisi nde ma ikeno pa naŋa ikura zo rârâni naŋa ma amo viâŋgu, aku naŋa ma amo ara mine lâ noko ne luma ilo ku amo nâ.

Maro Kindeni i nde koipu ŋalae taituni

Daviti isia wāngiŋa ŋine

24 ¹Tâno ndoni ande Yova Kindeni nâ ne, aku kelekele rârâni ikeno tâno kulu ande i ne tona. Aku tamâta rârâni kala simo i ne tona. ²Ŋana tu nia ndoyo Yova Kindeni isau tâno kâki tâi geza-geza kulu, aku iŋgunu tâno duvi imandi tâi ŋgini.

³Tamâta mana ikura tu ikâki ilâ Yova Kindeni ne tuu kulu, aŋga tamâta mana ikura tu ilâ Yova Kindeni tamwata ne luma sapâŋa ilo.

⁴Ambo tamâta tonŋe uru iŋgenŋe ŋana vetâŋa potomule kâ, ambo i imo tava ilo mbâra-mbâra, ambo i ipu muli pa mâsi ŋana iwâŋgi ipaneanzi maro laŋeŋa wa mâsi ŋana itoto ne ŋgua pâŋa wa, ande tamâta mine ikura tu ikâki Yova Kindeni ne tuu kulu ku ilâ i ne luma sapâŋa ilo.

⁵Maro Kindeni imo kinzi tamâta mine nenzi Pavilâŋa Tamâta, aku i ma iveta kie ara nâ panzi. I ma iporo ŋgua panzi mine tu, “Miki nemi soki tonŋe ikeno pami tia”. ⁶Kinzi tamâta mine uru silâ pa Maro Kindeni. Kinzi ilonzi tu silâ simandi kindi timbunda Yakopu ne Maro Kindeni nao.

⁷Mine nde miki tamâta ndai, miki kalâ kakai luma sapâŋa ŋiŋa ne nzâla kawa piti. Kalâ kaveta nzâla ŋinde kawa maa ŋalae, ŋana koipu ŋalae taituni ma ikura tu ilâ luma sapâŋa ilo. ⁸Koipu ŋalae taituni ŋinde, ande ea. Ŋinde nde Yova Kindeni tamwata. I ne walo kaika nde ŋalae ndo, aku ipole paraŋa rârâni. ⁹Miki tamâta ndai, miki kalâ kakai luma sapâŋa ŋiŋa ne nzâla kawa piti. Kalâ kaveta nzâla ŋinde kawa maa ŋalae, ŋana koipu ŋalae taituni ma ikura tu ilâ luma sapâŋa ilo. ¹⁰Koipu ŋalae taituni ŋinde, ande ea. Ŋinde nde Yova Kindeni, i Walo Tamwata. I simbo nâ nde koipu ŋalae taituni.

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ikai poe papa wa ikatona wa

Daviti isia wāngiŋa ŋine

25 ¹Yova Kindeni, kala ŋine naŋa ano pano. ²Nanenŋu Maro Kindeni, naŋa kalonŋu tawana noko nâ. Mine nde naŋa ano pano tu kuvilana. Ambo noko ma kuvilana tia, ande nanenŋu kazâŋa

tamāta ma siŋjelea naŋa, aku ma maiŋgu. ³Andeta naŋa asama tu tamāta ea kinzi sio nenzi kalo-tawana imā pa noko, ande kinzi ŋinde ma sikai maŋeti ŋana nenzi kalo-tawana ŋinde kā nde tia, ŋana tu noko ma kuvilanzi. Aŋga tamāta ea taŋanzi kaika pa noko koa tia nā, kinzi ŋinde nā ma mainzi, ŋana tu nenzi walo ma ivilanzi tia.

⁴Yova Kindeni, naŋa iloŋgu tu noko ma kupananana ŋana apaveta kuku noko ne vetāŋa ara, aku iloŋgu tu noko ma kutula ne nzāla pana. ⁵Noko kumo nanenŋu Yautāŋa Tamwata Maro Kindeni. Mine nde kupananana ŋana apono muli pa vetāŋa ndia noko kupatea panzi ne tamāta tu ma siveta. Ikura zo zo naŋa uru ao tiniŋgu pa noko tu kuvilana. ⁶Yova Kindeni, naŋa ano pano tu kalo ŋgere kilo ŋana ne wisi-wisi tava ne tini-mwasa, aku kuvila naŋa kilo. Siŋgani lâ, aku imā lee ipāŋga lâ zo ŋine, ande noko uru kuo ne wisi-wisi wa tini-mwasa ŋinde ilâ panzi ne tamāta. ⁷Yova Kindeni, nanayoni, lâ zo ŋinde naŋa limoa yo, ande naŋa aveta kiesaka wa vetāŋa potomule wa. Naŋa ano pano tu kuzavaru kiesaka ŋinde piti lâ tiniŋgu. Noko ne tini-mwasa wa wisi-wisi uru ikeno mine ku imo nā. Mine nde naŋa ano pano tu pwatanana.

⁸Yova Kindeni i nde ara tamwata wa wisi-wisi warika wa. Mine nde i ipanananzi kinzi kiesaka tamwatanzi ŋana vetāŋa ndia i ilo tu kinzi ma sipaveta kuku. ⁹I uru ikai poe panzi tamāta ea sipatawa warakanzi tininzi. I ipanananzi ŋana ne nzāla ara kā. ¹⁰Yova Kindeni ilo ndo keno panzi tamāta rārāni ŋinde sipaveta kuku i ne ŋgua pāŋa wa ne tukuŋa wa. Aku i uru iveta panzi ikura i muŋga ipa ŋgua tu ma iveta mine. ¹¹Yova Kindeni, kiesaka rārâ ŋinde nde ikeno tiniŋgu. Naŋa ano pano tu kuveta ikura ne ŋgua pāŋa mine, aku kuzavaru nanenŋu kiesaka rārāni piti. ¹²Tamāta ea kinzi sipaveta kuku Yova Kindeni ne ŋgua, ande i ma itula nzāla ara panzi tamāta ŋinde rārāni. ¹³Kinzi ma simo ara ndo ikura zo zo, aku nenzi vāsa ma sikatona tâno ŋine. ¹⁴Tamāta ea kinzi simege ŋana Yova Kindeni ku simo i kalo, ande i imo kinzi tamāta ŋinde rārāni ninzi-nambwe. I uru itula pwataki panzi tu i ne ŋgua pāŋa muŋgāŋa ŋinde nde mao kanaŋo. ¹⁵Ikura zo zo naŋa uru ao tiniŋgu pa Yova Kindeni tu ivilana, aku ikai naŋa piti lâ kazāŋa ilo.

¹⁶Yova Kindeni, naŋa ano pano tu kupaloŋo pana ku kuo ne wisi-wisi imā pana, ŋana tu naŋa simboŋgu nā amo, aku kinzi kazāŋa tamāta siveta kenzi sakamao pana. ¹⁷Naŋa kalonŋu loko nā. Naŋa ano pano tu kuveta wisiŋgu puu ndue, aku kutiŋgi malia kie-kie ŋine ilâ malawae ŋanana. ¹⁸Kinzi siveta kenzi sakamao pa naŋa, kala iloŋgu malia ndo. Naŋa ano pano tu kalo ŋgere ŋanana ku kuzavaru nanenŋu kiesaka piti lâ tiniŋgu. ¹⁹Kumora ŋga; nanenŋu kazāŋa tamāta kambwanŋenzi ŋalae ŋinde, aku ilonzi sakamao ndo pa naŋa. ²⁰Naŋa ano pano tu pwea ŋanana ku pwaina piti lâ kazāŋa ŋine ilo. Ambo noko ma kuvila naŋa ŋana apole paraŋa kā, ande naŋa ma akai maŋeti tia. Naŋa amā pano tu

amuna noko tini laiti. ²¹Naŋa kalonŋu tawana noko nâ, aku uru aveta vetâŋa ara wa aporo ŋgua mao wa. Mine nde naŋa ano pano tu pwea ŋanana.

²²Maro Kindeni, pwainzi ne ŋgu Isrel piti lâ malia kie-kie rârâni ŋine ilo!

Tamâta sondo ne noŋa

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

26 ¹Yova Kindeni, naŋa uru aveta vetâŋa ara, aku nanenŋu kalo-tawana nde imâ mao pa noko nâ. Mine nde ano pano tu kutula ŋgua pwataki lâ ŋgua nia mine tu naŋa nde tamâta sondo, nanenŋu soki tonŋe tia. ²Yova Kindeni, naŋa ilonŋu tu noko ma pwai samâŋa pana ŋana nanenŋu vetâŋa rârâni. Aku naŋa ilonŋu tu noko ma kulea sondo pa ilonŋu wa nanenŋu ilo-kalo tona. ³Ŋana tu noko ne tini-mwasa uru ikai poe pa naŋa ikura zo rârâni. Noko uru kuveta ikura ne ŋgua pâŋa rârâni, aku mâsi ŋinde itula nzâla pa naŋa. ⁴Naŋa uru asaŋona kunzi laŋeŋa tamwatanzi tia ndo. Naŋa amo tiniŋgu piti ndo ŋananzi tamâta ŋinde uru siporo ŋgua kie tonŋe, aŋga ilonzi ikeno piti. ⁵Naŋa tiniŋgu pwâka ndo ŋana asaŋona kunzi kiesaka tamwatanzi, aku uru aŋgeŋge ŋananzi tamâta sakamao. ⁶Yova Kindeni, lâ zo ŋana naŋa atu alâ pa noko ne patarawâŋa nia ŋana awâŋgi pano, ande naŋa uru apua mbaunŋu muŋga lâ ŋga, ŋana atula pwataki tu nanenŋu soki tonŋe tia. Naŋa aveta mine lâ, ŋinenŋa ayoka akarerea patarawâŋa nia kunzi noko ne tamâta. ⁷Mao nâ, naŋa awâŋgi wâŋgiŋa ŋana atu ndaŋe pano, aku aporo atula ŋgua panzi tamâta ŋana vetâŋa arara rârâni noko muŋga kuveta ŋinde.

⁸Yova Kindeni, naŋa ilonŋu ndo keno pa noko ne luma sapâŋa, niani ndaina noko kuma kala tamâta simora noko kilala ara ŋinde pwataki. ⁹Mine nde lâ zo ŋana noko ma kuzavarunzi kinzi kiesaka tamwatanzi, ande naŋa ano pano tu noko ma kuzavaru naŋa tona ndimo. Lâ zo ŋana noko ma kupunzi pâta sipamateteu, ande noko ma kupu naŋa tona ndimo. ¹⁰Ikura zo zo tamâta ŋinde siveta vetâŋa sakamao. Kinzi mbumbu silanzi tamâta pinde sipu tininzi ŋana siveta potomule panzi tamâta pinde. ¹¹Andeta naŋa warakâŋgu uru aveta vetâŋa ara. Mine nde naŋa ano pano tu kuo ne wisi-wisi imâ pana, aku pwaina piti lâ kazâŋa ilo!

¹²Naŋa uru amandi kaika lâ nia papata, aku sâ tonŋe ikura tu izavaruna, ande tia. Lâ zo ŋana noko ne tamâta ma sipasau ŋana siwâŋgi pano, ande naŋa ma amo kunzi apanea Yova Kindeni ŋa.

Tamâta ne paneâŋa ilâ pa Maro Kindeni

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

27 ¹Yova Kindeni i nde nanenŋu sinâla, aku ina imo nanenŋu Pavilâŋa Tamwata tona. Mine nde naŋa ma aruru ŋana tamâta

tonge tia. Yova Kindeni taituni uru ikea ŋanana. Mine nde naŋa ma tiniŋgu ruru tia ndo. ²Lâ zo ndia kinzi tamâta sakamao simâ pana ŋana sipu naŋa pâta amâte kâ, ande nanenŋgu kazâŋa tamâta ŋinde ma sisâsa ku ma patanzi sindue. ³Ambo zugu tamâta ŋgu ŋalae ma simâ ŋinge naŋa lâ, ande naŋa ma aruru ŋananzi tia ndo. Ambo kinzi situ sipara kuku naŋa, ande ara, nanenŋgu kalo-tawana ma ikeno pa Yova Kindeni nâ.

⁴Muŋga naŋa ano pa Yova Kindeni tu ma iveta vetâŋa taitu nâ pa naŋa, aku ilonŋgu ndo tu i ma iveta vetâŋani ndaina. Naŋa ilonŋgu tu i ma isâu pa naŋa, kala naŋa ma akura tu amo i ne luma ilo ikura zo rârâni amo viâŋgu. Ŋineŋga naŋa ma apaneana i mine tu, “Noko nde ara tamwata!”, aku naŋa ma ano papa i tu ma ikai poe pana. ⁵Lâ zo ndia malia kie-kie itu ipâŋga pa naŋa, ande i ma ikea ŋanana. I ma ivea naŋa lâ ne luma sapâŋa ilo, kala ma amo ara ndo. I ma io naŋa lâ mira ŋalae tonge kulu, aku kazâŋa tonge ma ikura tu isânda kulunŋgu, ande ma tia. ⁶Mine kala naŋa ma apolenzi nanenŋgu kazâŋa tamâta ku apunzi ndue ndo, kinzi ŋinde muŋga simâ ŋinge naŋa. Naŋa ma andeka asarâwa kawâŋgu ŋalae aveta patarawâŋa lâ Yova Kindeni ne luma sapâŋa ilo. Naŋa ma awâŋgi wâŋgiŋa paneāŋa kâ papa i.

⁷Yova Kindeni, lâ zo ndia naŋa ma asarâwa pano, ande naŋa ilonŋgu tu noko ma kalo sukâŋa ŋanana ku kupaloŋo pa nanenŋgu noŋa. ⁸Muŋga noko kupai naŋa mine tu, “Kumâ pa naŋa ku kuwâŋgi pana”. Mine nde Yova Kindeni, naŋa ma amâ pano. ⁹Taitu lâ zo ŋana naŋa amâ pano, ande noko ma kupavea tamwata ŋanana ndimo. Noko uru kuvila naŋa ikura zo zo, aku naŋa amo noko ne wurâta tamâta. Mine nde ano pano tu noko ma wisi nâna pana ku kusoki naŋa ndimo. O Maro Kindeni, nanenŋgu Yautâŋa Tamwata noko. Mine nde naŋa ano pano tu noko ma kupile naŋa wa kupu muli pana ndimo. ¹⁰Ambo naŋa nana wa mama wa ma sipu mulinzi pa naŋa, ande Yova Kindeni ma ikatonana. ¹¹Mine nde Yova Kindeni, kupanana naŋa ŋana vetâŋa ndia noko ilo tu naŋa ma apaveta kuku. Nanenŋgu kazâŋa tamâta kambwajenzi rârâ simo. Mine nde ano pano tu kuo naŋa alâ pa nzâla ara. ¹²Nanenŋgu kazâŋa tamâta simandi ŋana siporo ŋgua laŋeŋa ku situ ruruŋa pana. Noko ma kupile naŋa kala alâ tamâta ŋinde mbaunzi ilo, mine ndimo.

¹³Naŋa kalonŋgu tawana mine: lâ zo ŋine naŋa amo viâŋgu, ande naŋa ma amora Yova Kindeni iveta kie ara panzi ne tamâta. ¹⁴Mine kala miki tamâta, miki ma kalomi tawana, aku kao tinimi pa Yova Kindeni tu ma imâ ivilami. Kamandi kaika ŋga! Miki ma ilomi malia ndimo. Kalomi tawana kaika, aku kao tinimi pa Yova Kindeni tu ma imâ ivilami.

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ivila i

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

28 ¹Yova Kindeni, nanenŋgu pavilâŋa tamâta noko, naŋa asarâwa pano. Kupaloŋo pa nanenŋgu tiŋa. Ambo noko ma kupono taŋa

ņana nanenģu noņa kâ, ande naņa ma amâte. ²Naņa asarâwa pano tu kalo sukâņa ņanana ku kuvilana. Kupaloņo pa nanenģu noņa ņine. Naņa naonģu pa noko ne luma sapâņa asuka mbaunģu kâki akai noņa pano.

³Mine nde Yova Kindeni, lâ zo ņana noko ma kupare nia panzi tamâta sakamao, ande naņa ano pano tu noko ma kupare nia mine pa naņa tia. Kinzi tamâta sakamao ņinde uru siveta kiesaka nâ. Kinzi uru siporo ņgua kaņa mona-mona panzi tininzi pinde, taitu ilo-kalo sakamao nâ nde ipipi lâ ilonzi kalonzi. ⁴Naņa ilonģu tu noko ma pwatu tamâta ņinde nenzi vetâņa sakamao kulu itaulo panzi, ipakura kuku vetâņa potomule kinzi muņa siveta ņinde. Kupare nia sakamao panzi, ikura nenzi kiesaka rârâni ņinde. ⁵Kinzi ilonzi tu Yova Kindeni ne mâsi nde kaa nâ, aku ilonzi tu kelekele ņinde i nia ndoyo ivetanzi sipâņa lâ, ande ņinde nde kelekele kaa nâ tona. Mine nde i ma izavarunzi ndo lâ.

⁶Paneāņa ilâ pa Yova Kindeni, ņana tu i ipaloņo pa nanenģu noņa. ⁷Yova Kindeni i simbo nâ walo kaika ilua naņa, aku ina imo nanenģu maramuņa. Mine nde nanenģu kalo-tawana ikeno kaika papa i. Yova Kindeni uru ivila naņa, aku io ndekâņa ņalae ikeno ilonģu. Mine nde kawâņģu ndaņģe awâņģi wâņģiņa paneāņa kâ papa i.

⁸Yova Kindeni uru walo kaika ilanzi ne tamâta. Aku ikatona wa ivila koipu ņalae tona, tamâta ņinde i muņa ipatea. ⁹Mine nde Yova Kindeni, naņa ano pano tu kuvilanzi ne tamâta rârâni, aku kuveta kie ara panzi tamâta ņinde noko kupateanzi lâ tu simo noko ne ņģu. Pwatonanzi sondo ndo, itogo lama nenzi katonâņa tamâta uru ikatonanzi lama mine. Pwea ņananzi ikura zo zo.

Kinda taloņo Maro Kindeni ne sarawâņa lâ karâzi ņalae ilo

Daviti isia wāngiņa ņine

29 ¹Miki kelekele rârâni ņinde kamo tava nemi kaika lâ samba ilo, miki kapanea Yova Kindeni ņa. Kaporo katula pwataki tu i nde ara tamwata, aku i ne walo nde kaika ndo. ²Kapanea Yova Kindeni katula pwataki tu i ņa nde ņalae ndo. Miki ma kawâņģi ku kawawa i, ņana tu i nde sapâņa ku zuzuli tamwata.

³Yova Kindeni isuņa kawa, aku sarawâņa ņinde ne nduņģani nde ilâ ikura tâi ndoni. Maro Kindeni, i ara tamwata, ande isarâwa kawa ņalae, itogo mbamba ipu mine, aku ne sarawâņa ņinde ne nduņģani nde ilâ isala tâi kulu ikura nia ndoni. ⁴Yova Kindeni ne sarawâņa nde kaika ņinde, aku ņinde itula i kilala pwataki tu i ņa nde ņalae ndo. ⁵Yova Kindeni iporo, aku i kawa ņgua ne sarawâņa ņinde ilâ imbware kâi matapura ņalaņala imandi Lebanon tâno ņinde nuki-nuki. ⁶I iruruanzi Lebanon tuu ņalaņala kala sisosonģa itogo bulmakao natu uru isonģa mine. Mao nâ, iveta Hermon tuu isonģa kâki, itogo bulmakao natu isonģa mine. ⁷Yova Kindeni ne sarawâņa ilâ isinala nia itogo loloa salaga-salaga mine. ⁸I kawa

ŋgua iveta nia bilimu ririŋo. I iveta Kedes nia bilimu imo ririŋo nâ. ⁹Yova Kindeni ne sarawâŋa ilâ itirianzi kâi ŋalaŋala, aku iveta kâi râŋâni launzi yauru ndue. Aku kinzi tamâta râŋâni simo i ne luma sapâŋa ilo ŋinde nde sisarâwa kawanzi ŋalae mine tu, “Paneâŋa ilâ pa Yova Kindeni!”

¹⁰Yova Kindeni imo koipu ŋalae, aku ikai poe pa tâi geza-geza ndoni. I imo koipu ŋalae, ma imo mine ku imo nâ. ¹¹Aku inani uru walo kaika ilanzi ne tamâta tona. I uru iveta kie ara panzi, aku ivetanzi simo tava wisinzi pisi nâ.

Tamâta kawa ndaŋge ino pa Maro Kindeni

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

30 ¹Yova Kindeni, munga noko pwai naŋa piti lâ kazâŋa ilo. Noko pwea ŋanana; mine nde nanenŋu kazâŋa tamâta sikura tu sipu naŋa ndue ku siŋeleana, ande tia. Ŋana duvi ŋinde kâ naŋa apaneano asuka noko ŋa kâki. ²Yova Kindeni, nanenŋu Maro Kindeni noko, lâ zo ŋinde pukonŋa ikai naŋa kaika lâ, kala naŋa ano pano tu kusukana. Aku noko kuveta naŋa tiniŋgu ara kilo. ³Yova Kindeni, lâ zo ŋinde naŋa apoko ŋalae, kala laiti ŋana amâte kâ. Andeta noko kutiŋgi mateŋa piti ŋanana. Ŋinde itogo naŋa ayoka lâ nzâla ŋinde ilâ pa mateŋa nianzi, andeta noko via kulua naŋa kilo.

⁴Mine nde miki Yova Kindeni ne tamâta, naŋa ilonŋu tu miki ma kawâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ papa i. Kalomi ŋgere ŋana vetâŋa râŋâni Yova Kindeni Sapâŋa Tamwata munga iveta ŋinde, aku kawami ndaŋge papa. ⁵I uru wisi nâna ikura zo mbwana-mbwana nâ, andeta i ilo pa kindi kala iveta kie ara nâ pa kindi ikura zo râŋâni tamo viânda lâ tâno kulu. Mao nâ, zo pinde matânda sulu ma irere ndue lâ mbo, andeta ndekâŋa imâ ipâŋga pa kindi lâ mbwale pwataki.

⁶Munga naŋa amo ara ndo, kala apandekâna aporo mine tu, “Kelekele tonŋe ikura ŋana iyaula naŋa kâ, ande tia ndo”. ⁷Yova Kindeni, lâ zo ŋinde noko kuveta kie ara ndo pa naŋa, aku kusukana amandi kaika, itogo luma mira mine. Naŋa ilonŋu pateŋa tu naŋa amo ara nâ, andeta muli ŋga noko kupavea tamwata ŋanana, ande kala aruru ŋalae tina.

⁸Maro Ŋalae, lâ zo ŋinde naŋa asarâwa pano. Naŋa ano kaika pa noko tu ma kuvilana. Naŋa aporo mine tu, ⁹“Ambo naŋa ma amâte, ande ŋinde ma ivila noko mâsi mana, a? Ambo naŋa ma alâ pa mateŋa nianzi, ande vetâŋa ara ndia ma ipâŋga, a? Tiambo mateŋa tamâta sikura tu sipanea noko ŋa, a? Tiambo kinzi sikura ŋana siporo situla pwataki tu noko uru kuveta kie ara panzi ikura zo zo, a? Tia ndo! ¹⁰Mine nde Yova Kindeni, kupaloŋo pa naŋa ku kalo sukâŋa ŋanana! Yova Kindeni, kumâ kuvilana ŋga!”

¹¹Lâ zo ŋinde, naŋa amo awâŋgi wâŋgiŋa kalo-kalo kâ. Andeta noko kusoki kalo-lokoni ŋinde piti lâ, ku kuveta naŋa awâŋgi tava ndekâŋa nâ.

Muŋga naŋa amo atogo tamâta ika mâsa ku ita ŋana ninambwe tonŋe ne mateŋa kâ. Andeta muli ŋga noko kulele nanenŋu tiŋa ŋinde ku kuveta ilonŋu ndeka mao. ¹²Mine kala naŋa ma kawâŋgu buu nâ tia ndo. Naŋa ma awâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ pa noko. Yova Kindeni, nanenŋu Maro Kindeni noko, naŋa ma atu ndaŋge pano ikura zo râŋâni.

Tamâta kalo tawana Maro Kindeni kala ikai noŋa papa

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

31 ¹Yova Kindeni, naŋa amâ pano tu ma pwatonana. Noko ma kusâu panzi kazâŋa tamâta tu ma sipole naŋa ku siveta maŋeti pana, mine ndimo. Noko nde vetâŋa sondo warika. Mine nde ano pano tu pwaina piti lâ kazâŋa ilo. ²Kupalonŋo pa nanenŋu noŋa, aku kumâ walele nâ kuvilana! Noko kumo kutogo mira ŋalae naŋa uru amuna tini mwasina. Pwea ŋanana, itogo tenŋo kaika ikea ŋana tamâta lâ paraŋa ilo. ³Mao nâ, noko kutogo nanenŋu munâŋa nia mine, aku noko uru pwea ŋanana. Pwai poe pana ku kutula nzâla pana, ikura noko muŋga kupa ŋgua tu ma kuveta mine. ⁴Kinzi kazâŋa tamâta nde sio nimbu ŋana ikai naŋa kaika kâ. Mine nde ano pano tu pwatonana, ŋana tu noko kumo nanenŋu munâŋa nia. ⁵Naŋa ao warakâŋgu lâ noko mbau ilo. Mine nde pwai naŋa piti lâ kazâŋa ilo. Yova Kindeni, noko simbo nâ nde Maro mao. ⁶Noko uru wisi nâna panzi tamâta ea siwâŋgi panzi maro laŋeŋa. Anŋa naŋa nde ma kalonŋu tawana noko nâ. ⁷Noko tini mwasa pa naŋa ikura zo zo. Mine nde naŋa ma amo andeka nâ. Noko mata kumora nanenŋu malia ŋine lâ, aku noko kusama tu nanenŋu kazâŋa tamâta siveta vetâŋa sakamao kie-kie pa naŋa. ⁸Nanenŋu kazâŋa tamâta situ sikai naŋa kaika, andeta noko ŋandai kusâu panzi ŋana siveta mine ŋga. Noko kuvilana kala amo ara nâ.

⁹Andeta Yova Kindeni, kala ŋine naŋa ilonŋu malia ndo. Mine nde naŋa ano pano tu kalo sukâŋa ŋanana. Naŋa amo ata nâ, kala matâŋgu nde poa lâ. Naŋa tiniŋgu ndoni nde pââsââ lâ. ¹⁰Naŋa ilonŋu malia ŋalae tina, aku kalo-lokoni ŋine itu itoto nanenŋu via ipâŋga mbwana-mbwana nâ. Nanenŋu tiŋa ŋine nde iyaula naŋa ndo lâ, kala akura tu amo zo luandongo, ande tia. Malia kie-kie ikai naŋa kaika lee walonŋu tia lâ. Mao nâ, naŋa tukâŋgu râŋâni nenzi walo nde marumbu ndo lâ. ¹¹Nanenŋu kazâŋa tamâta râŋâni nde uru sivaligi naŋa. Andeta kinzi nâ tia; nanenŋu mete kala ilonzi sakamao ndo pa naŋa, aku niŋgu-nambwe nde tininzi pwâka ndo ŋanana. Lâ zo ndia naŋa atu ayoka nzâla, ambo kinzi simora naŋa ayoka amâ panzi, ande sikâwa silâ. ¹²Kinzi tamâta râŋâni nde kalonzi kapa lâ ŋana naŋa kâ, itogo tamâta kalonzi kapa ŋana tamâta tonŋe imâte muŋgani lâ. Naŋa atogo kulo tonŋe mâta pwapwataki kala tamâta sitambira lâ. ¹³Naŋa alonŋonzi kazâŋa tamâta râŋâ siporo ilonzi ŋuru-ŋuru. Kinzi situ siveta ruruŋa ŋalae tina pa naŋa. Kinzi

sipasau lâ taitu ku sipa ŋgua ŋana siveta kenzi sakamao pana. Kinzi situ sipu naŋa pāta amāte.

¹⁴Andeta kalo loko. Yova Kindeni, nanenŋu kalo-tawana ikeno pa noko nā. Nanenŋu Maro Kindeni kala noko. Mine nde naŋa wisinŋu puu ndue. ¹⁵Noko uru pwatona naŋa ikura zo rārāni. Naŋa ano pano tu pwaina piti lâ nanenŋu kazāŋa tamāta mbaunzi ilo, kinzi ŋinde uru siveta kenzi sakamao pa naŋa. ¹⁶Kalo sukāŋa ŋana ne wurāta tamāta naŋa! Noko ne tini-mwasa uru ikeno panzi ne tamāta ikura zo rārāni. Mine nde naŋa ano pano tu pwaina piti lâ kazāŋa ilo. ¹⁷Yova Kindeni, naŋa asarāwa pano tu kuvilana. Ambo noko ma kuvila naŋa, ande naŋa ma akai maŋeti lâ nanenŋu kazāŋa tamāta naonzi tia. Naŋa ilonŋu tu noko ma kuveta maŋeti pa kinzi tamāta sakamao warakanzi. Naŋa ilonŋu tu noko ma kusae kawanzi ku kuonzi silā pa mateŋa nianzi. ¹⁸Ŋana tu kinzi uru sipasuka warakanzi tininzi ku sitalea ŋgua sakamao lâ tamāta pinde tininzi, kinzi ŋinde uru siveta vetāŋa ara. Mine nde naŋa ilonŋu tu noko ma kutoto kinzi lajeŋa tamwatanzi ŋinde nenzi ŋgua.

¹⁹Maro Ŋalae, naŋa asama tu noko uru kuveta kie ara ndo panzi tamāta ea simege ŋanano kala siwāŋgi pano. Kinzi tamāta rārāni sisama tu noko uru pwatonanzi tamāta ea kalonzi tawana noko kala simā pano. ²⁰Noko uru kuveanzi tamāta sondo ŋinde lâ noko tini laiti. Mine nde kinzi kazāŋa tamāta sikura tu sizavarunzi kā, ande tia. Noko uru pwea ŋananzi. Mine nde nenzi kazāŋa tamāta nenzi ŋgua sakamao ikura tu iyaula ilonzi kalonzi, ande tia.

²¹Paneāna ilā pa Yova Kindeni, ŋana tu i ne tini-mwasa ikeno pa naŋa ikura zo zo! Muŋga, lâ zo ŋinde kinzi kazāŋa tamāta sinŋe naŋa ku simandi ŋana sizavaruna, ande i itula ne tini-mwasa ŋinde pwataki lâ, kala naŋa amo ara nā. ²²Yova Kindeni, lâ zo ŋinde naŋa tiniŋgu ruru, aku ilonŋu patewa tu noko kuŋara naŋa lâ, kala amo malawae ŋanano. Andeta naŋa asarāwa pano tu kuvilana, aku kupaloŋo pa nanenŋu noŋa.

²³Miki Yova Kindeni ne tamāta, miki ma tinimi mwasa ndo papa i. I uru ikea ŋananzi tamāta ea simo i kalo. Aŋga tamāta ea kinzi sipasuka warakanzi tininzi, ande ipare nia sondo panzi, ikura nenzi vetāŋa soki ŋinde. ²⁴Miki tamāta ŋine uru kao tinimi pa Yova Kindeni tu ma iveta kie ara pami, ande miki rārāni kapu kaika pa warakami ilomi kalomi, aku kamandi kaika.

**Tamāta ipatula ne kiesaka pa Maro Kindeni, kala
Maro Kindeni izavaru ne kiesaka piti**

Daviti isia wāngija ŋine

32 ¹Ambo Yova Kindeni ikai kiesaka piti lâ tamāta tonŋe tini ku izavarunzi i ne vetāŋa potomule rārāni piti, ande tamāta ŋinde ikura tu indeka ŋalae. ²Ambo tamāta tonŋe ipu muli ndo pa lajeŋa ne

mâsi, aku Yova Kindeni ipatea tu i ma kalo ŋgere kilo tia ŋana tamâta ŋinde ne kiesaka kâ, ande tamâta ŋinde ikura tu indeka ŋalae.

³Muŋga, lâ zo ŋinde naŋa ŋandai apatula nanenŋu kiesaka pwataki papa Yova Kindeni ŋga, ande naŋa amo ata nâ ikura zo zo. Mine kala naŋa tiniŋgu ndoni nde pââsââ lâ. ⁴Yova Kindeni, lâ zo ŋinde noko mbau nâ kupu naŋa ikura kari wa mbo wa. Nanenŋu walo nde ipilena ku ilâ lâ, itogo unza kari kana kala ŋgâla-ŋgâla ndo mwasina. ⁵Andeta muli ŋga naŋa apatula nanenŋu kiesaka pwataki pa noko. Naŋa ŋandai avea nanenŋu vetâŋa sakamao tonŋe ŋga. Naŋa ilonŋu patea mine tu, “Naŋa ma apatula nanenŋu kiesaka rârâni pwataki pa Yova Kindeni.” Naŋa ilonŋu malia ŋana nanenŋu kiesaka ŋinde kâ. Mine kala naŋa apatula lâ, ŋinenŋa noko kuzavaru nanenŋu kiesaka piti, ku kuveta ilonŋu kalonŋu ipâŋga ara kilo.

⁶Mine nde lâ zo ndia malia itu ipâŋga panzi tamâta ŋinde uru sipono muli pa noko, ande ara ŋana kinzi ma sino pano. Ŋinenŋa lâ zo ŋana malia itu ipâŋga ŋalae tina panzi, itogo lââ pondi kâki ku imâ ŋana ipatukunzi mine, ande malia ŋinde ma ikura tu izavarunzi, ande ma tia. ⁷Yova Kindeni, noko nâ kumo nanenŋu munâŋa nia. Noko uru pwatonana, kala malia tonŋe ŋandai ipu naŋa ndue ŋga. Lâ zo ndia malia itu ipâŋga pana, ande noko pwea ŋanana. Mine nde naŋa kawâŋgu ŋalae awâŋgi apaneano.

⁸Yova Kindeni iporo mine tu, “Naŋa ma apananano sondo, aku ma natula nzâla pano. Naŋa ma akatonano wa akai poe pano wa. ⁹Kupalonŋo pa naŋa kawâŋgu ŋgua nâ. Noko ma kumo kutogonzi bulmakao ndimo. Kinzi bulmakao ilonzi kalonzi tia. Mine nde tamâta uru sio ‘aini’ lâ vigunzi ilo ku sitapa raveŋa ŋana kinzi ma sipalonŋo panzi. Ambo kinzi ma siveta mine tia, ande kinzi bulmakao ma soka potomule nâ.” ¹⁰Malia rârâ ŋinde ma ipâŋga panzi tamâta sakamao, andeta ikura zo zo Yova Kindeni ilo ndo keno panzi tamâta ea kalonzi tawana i, aku ikatonanzi sondo.

¹¹Mine nde miki tamâta ŋine uru kaveta vetâŋa ara, miki ma ilomi ara ku kandeka ŋana vetâŋa arara Yova Kindeni muŋga iveta pami ŋinde. Miki tamâta ŋine kaponu muli papa i, miki rârâni ma kawami kâki kandeka ku kapanea i ŋa.

Tapanea Maro Kindeni tasuka i ŋa kâki

33 ¹Miki tamâta ŋine uru kaveta vetâŋa ara, miki rârâni kandeka ku kapanea Yova Kindeni ŋana vetâŋa rârâni i muŋga iveta ŋinde. Miki ŋine uru kaponu muli pa Yova Kindeni, miki rârâni kawâŋgi kasuka i ŋa kâki, ŋana tu ŋinde nde mâsi ara.

²Miki kawami ndanŋe kawâŋgi wâŋgiŋa kapanea Yova Kindeni. Kara wâŋgu kiri-kiri wa ŋalajala wa, aku kawâŋgi wâŋgiŋa papa i. ³Miki

kawânḡi wânḡiḡa wasaseki pinde papa i. Kara wânḡu sondo ndo ku kawânḡi ara nâ. Miki rârâni kandeka ku kasuḡa kawami kâki.

⁴ḡana tu Yova Kindeni ne ḡgua rârâni nde mao kanaḡo, aku i uru iveta vetâḡa rârâni sondo ndo. ⁵Yova Kindeni indeka ḡana iveta kie ara panzi tamâta, aku i ilo ara nâ ḡana ipare nia sondo panzi tamâta rârâni, ikura nenzi vetâḡa mine. Aku ikura zo zo i ne tini-mwasa ilâ isala nia rârâni lâ tâno ndoni.

⁶Nia ndoyo Yova Kindeni iporo ḡgua, aku i kawa ḡgua ḡinde nâ ivetanzi kari wa nzimona wa pitu sipânḡa samba tini. Iporo lâ kawa nâ, aku kelekele rârâni ḡinde ipânḡa pa âta. ⁷Igonanzi tâi rârâni ku ionzi lâ nia taitu nâ, itogo tamâta itai lââ lâ kulo ilo mwasina. I io tâi geza-geza lâ nia sondo. ⁸Mine kala miki tamâta rârâni kamo tâno kulu, miki kamege ḡana Yova Kindeni kâ. Miki rârâni kapare tukumi ndue lâ i nao. ⁹ḡana tu nia ndoyo iporo ḡgua, aku i kawa ḡgua ḡinde nâ iveta tâno ipânḡa. Iporo lâ kawa nâ, aku ndainani nâ kelekele rârâni sipânḡa lâ. ¹⁰Mao nâ, ikai poe pa kelekele ndoni. Lâ zo ndia kinzi tinikoa tamâta simâ taitu ku sipa ḡgua ḡana siveta vetâḡa pinde, ande Yova Kindeni uru iveta nenzi ḡgua pâḡa ḡinde ilâ kaa nâ. Kinzi sipa ḡgua, andeta isae nzâla ḡnanzi, kala sikura tu siveta vetâḡa ḡinde tia. ¹¹Andeta sâ ma ikura tu iveta Yova Kindeni ne ḡgua pâḡa ilâ kaa nâ, a? Tia ndo! I ne ḡgua pâḡa ma ikeno kaika mine ku imo nâ. Ambo i ilo patea tu ma iveta vetâḡa tonḡe, ande i ne ilo-kalo ḡinde ma ikeno mine ku imo nâ.

¹²Ambo tamâta ḡgu tonḡe ma sipono muli pa Maro Kindeni ku simo i kalo, ande ḡgu ḡinde sikura tu sindeka ḡalae. Kinzi tamâta ḡinde i muḡa ipateanzi pa i tamwata, kinzi ḡinde ma sindeka pâta. ¹³Mao nâ, Yova Kindeni imo samba ilo, aku i mata indue imâ imoranzi tamâta rârâni. ¹⁴I imo koipu ḡalae lâ i tamwata ne lawea, aku i mata indue imâ imoranzi tamâta rârâni simo tâno kulu. ¹⁵I tamwata iveta tamâta rârâni ilonzi kalonzi, ande kala isama lâ ḡana vetâḡa rârâni kinzi siveta. ¹⁶Ambo koipu ḡalae tonḡe ne zugu tamâta kambwaḡenzi rârâ simo, ande ḡinde ikura tu isuka koipu ḡinde ḡana ipole paraḡa kâ, ande tia. Ambo zugu tamâta tonḡe imo tava ne walo kaika, ande ḡinde ikura tu isuka i ḡana ipu ne kazâḡa tamâta ndue kâ, ande tia. ¹⁷Aku mine nâ, ambo tamâta tonḡe kalo tawana tu i ne “hosi” ma isuka i ḡana ipole paraḡa kâ, ande i ne kalo-tawana ḡinde ma ilâ kaa nâ. Kinzi “hosi” nenzi kaika ḡalae ikura tu ivilanzi zugu tamâta nde tia. ¹⁸Taitu miki kaloḡo ḡga; Yova Kindeni uru ikatonanzi tamâta ea simege ḡana i kâ, kinzi ḡinde kalonzi tawana tu i ne tini-mwasa ikeno panzi ikura zo rârâni. ¹⁹I ikea sondo ndo ḡnanzi tamâta ḡinde. Mine kala nenzi kazâḡa tamâta sikura tu sipunzi pâta simâte, ande tia. Ambo nia putole, ande i ikatonanzi, kala simâte tia.

²⁰Mine nde kinda uru tao tininda pa Yova Kindeni tu ma imâ ivila kinda. I nde nenda Pavilâḡa Tamwata, aku i imo itogo nenda maramuḡa

mine. ²¹I uru iveta kie ara nâ pa kinda, aku ŋinde iveta ilonda ndeka. I nde Sapāŋa Tamwata, aku ŋana duvi ŋinde kâ kinda kalonda tawana i. ²²Yova Kindeni, maka kao tinima pa noko tu kumâ kuvilama. Maka kano pano tu kuo ne tini-mwasa imâ imo kuma ikura zo rârâni.

Maro Kindeni uru ivilanzi ne tamâta

*Daviti isia wāŋgiŋa ŋine, lâ zo ŋinde ilaŋe Koipu Abimelek
tu i ipāŋga kapa lâ, kala Abimelek ipile i ku ilâ lâ.*

34 ¹Naŋa ma kawāŋgu ndaŋge papa Yova Kindeni ikura zo zo. Naŋa ma amo apaneana i asuka ŋa kâki. ²Yova Kindeni iveta kie ara pa naŋa lâ. Mine kala naŋa ma awāŋgi awawa i. Miki tamâta ea kamo tava malia, miki ŋinde katambira taŋami pa nanenŋu ŋgua ŋine ku kandeka nâ! ³Ara ŋana miki ma katula Yova Kindeni kilala pwataki kuku naŋa tu i nde Maro Ŋalae. Kinda ma tagogo kawânda tasuka i ŋa kâki.

⁴Muŋga naŋa ano pa Yova Kindeni tu ma ivilana, aku ipaloŋo pa nanenŋu noŋa. I ikai rurunŋa rârâni piti lâ ilonŋu, kala ŋine naŋa amo ilonŋu pisi nâ. ⁵Tamâta pinde uru simo tava malia kie-kie. Andeta lâ zo ŋana kinzi sio nenzi kalo-tawana ilâ pa Yova Kindeni, ande ilonzi ndeka nâ. Kinzi ma sikai maŋeti ŋana nenzi kalo-tawana ŋinde kâ, ande tia ndo, ŋana tu Yova Kindeni ma ivilanzi. ⁶Kinzi simo ara tia ndo, andeta sino papa Yova Kindeni, aku ipaloŋo pa nenzi noŋa. I ivilanzi ku ikainzi piti lâ nenzi malia rârâni ilo. ⁷Yova Kindeni ne aŋelo uru ikatonanzi tamâta ea siruru ŋana i kâ, aku ikea ŋananzi lâ kazâŋa ilo.

⁸Yova Kindeni uru iveta kie ara ndo pa kinda. Ambo miki warakami ma kalâ kamo i kalo, ande miki kala ma kasama Yova Kindeni kilala pwataki tu i nde ara ndo. Tamâta ea simuna i tini laiti, kinzi ŋinde sikura tu sindeka ŋalae. ⁹Miki Yova Kindeni ne tamâta, miki kamâ kapare tukumi ndue lâ i nao. Ŋana tu tamâta ea kinzi sipaveta kuku i kawa ŋgua, kinzi ŋinde ma siroto ŋana kekelele tonŋe tia. ¹⁰Kinzi mbwâmbwa saka “leve” nenzi kaika nde ŋalae tina, andeta zo pinde kanzi simbi tia, kala putole ipunzi. Andeta Yova Kindeni uru irombonzi tamâta ea sipaveta kuku i kawa ŋgua. Mine kala kinzi siroto ŋana kekelele ara tonŋe tia.

¹¹Mine nde miki lâlu wukale, miki kamâ katambira taŋami sondo pa nanenŋu ŋgua. Naŋa ma apananami ŋana kamege ŋana Yova Kindeni ku kamo i kalo. ¹²Tiambo miki ilomi tu ma kamo ara nâ, tiya? Tiambo miki ilomi tu ma kamo viami tava ndekâŋa nâ ikura zo luandongo, tiya? ¹³Ambo ilomi tu ma kamo mine, ande nzâla ikeno mine: miki ma kapile mâsi ŋana kaporo ŋgua sakamao wa ŋgua laŋeŋa wa; ¹⁴miki ma kapu mulimi pa vetâŋa sakamao, aku kapono muli pa vetâŋa ara nâ; aku miki ma kakai wurâta kaika ŋana kamo ilomi kalomi taitu kunzi tamâta rârâni.

¹⁵Yova Kindeni uru ikea ŋananzi tamâta ea sipaveta kuku vetâŋa ara, aku ipaloŋo pa tamâta mine nenzi noŋa. ¹⁶Taitu Yova Kindeni ne wisi-nâna ikeno panzi tamâta ea uru siveta vetâŋa sakamao. Mine kala lâ zo ŋana kinzi ŋinde ma simâte, ande kinzi tamâta ma kalonzi ŋgere ŋananzi kilo, ande ma tia.

¹⁷Tamâta pinde uru sipaveta kuku vetâŋa ara, aku lâ zo ndia kinzi ŋinde sino papa Yova Kindeni, ande ipaloŋo panzi ku ivilanzi ŋana nenzi malia rârâni. ¹⁸Tamâta ea kinzi simo tava ilonzi malia, ande Yova Kindeni imo kinzi tininzi laiti. I uru ivilanzi tamâta ea ilonzi patea tu malia ma ipunzi ndue ndo.

¹⁹Malia kie-kie uru ipâŋga panzi tamâta ara, andeta Yova Kindeni ivilanzi sondo kala malia ŋinde ikura tu ipunzi ndue, ande tia. ²⁰Yova Kindeni uru ikatona kinzi tamâta ara tininzi ndoni. Mine kala kinzi tukanzi toŋge ma mbwaranuki tia ndo.

²¹Andeta vetâŋa sakamao kie-kie ma ipunzi tamâta sakamao simâte. Yova Kindeni ma iyaulanzi tamâta ea uru sikai kazâŋa panzi tamâta ara. ²²Mao nâ, Yova Kindeni uru ikai kinda i ne tamâta rârâni piti lâ kazâŋa ilo. Tamâta ea imâ papa i tu ma imuna i tini laiti, ande Yova Kindeni ma izavaru tamâta ŋinde tia ndo.

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ivila i

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

35 ¹Yova Kindeni, naŋa ano pano tu pwai kazâŋa panzi tamâta ŋine kala sikai kazâŋa pa naŋa, aku kupara kunzi tamâta ŋine kala sipara kuku naŋa. ²Pwai ne maramuŋa kâki tava paraŋa ne kelekele pinde, aku kumâ kuvilana! ³Pwai ne ua wa kavasi wa kâki, ku kumâ kupara kunzi tamâta ŋine sitaŋgula naŋa. Ambo noko ma kuveta mine, ande naŋa ma asama tu noko kumo nanenŋu Pavilâŋa Tamwata.

⁴Nanenŋu kazâŋa tamâta ŋinde situ sipu naŋa pâta amâte. Naŋa ilonŋu tu noko ma kupunzi wa kuveta maŋeti panzi wa. Kinzi sipa ŋgua tu ma sizavaru naŋa. Naŋa ilonŋu tu noko ma kupono nzalanzi ku kuŋaranzi sikâwa pwapwataki silâ. ⁵Yova Kindeni, naŋa ilonŋu tu noko ne aŋelo kinzi ma siŋaranzi tamâta sakamao ŋinde, itogo lawea itapala gawura mine. ⁶Naŋa ilonŋu tu noko ne aŋelo ma sitaŋgulanzi kala sikâwa silâ nzâla kondoma ku zuli-zuli ndo. ⁷Naŋa ŋandai aveta vetâŋa soki toŋge pa kinzi ŋga, andeta sivea nimbu ŋana siyaula naŋa kâ. Kinzi situ sikai naŋa kaika. Mine kala sisale tâno ne wewe ŋalae toŋge tu ma patana andue ilo. ⁸Mine nde naŋa ilonŋu tu noko ma walele nâ kupâŋga panzi ku kuveta wisinzi motutu, ŋinenŋa kuzavarunzi marumbu lâ. Naŋa ilonŋu tu nimbu ŋinde kinzi sio ŋana ikai naŋa kaika kâ ma ikai kinzi warakanzi nâ. Naŋa ilonŋu tu kinzi warakanzi ma patanzi sindue wewe kinzi muŋga sisale ŋinde ilo, ku ma sipayaula ndo. ⁹Naŋa kalonŋu tawana tu Yova Kindeni

ma iveta ikura nanenŋu noŋa mine, kala naŋa ma andekana i nâ. Lâ zo ŋinde naŋa ma ilonŋu ara ndo, ŋana tu i ivila naŋa. ¹⁰Aku naŋa ilonŋu ndoni ma atu ndaŋge ŋalae papa Yova Kindeni. Naŋa ma aporo mine tu, “Maro Kindeni, maro tonŋe irerege kuku noko nde tia. Lâ zo ndia kinzi tamâta kaika situ siveta kenzi sakamao panzi tamâta ŋinde nenzi kaika ikeno panzi tia, ande noko uru pwea ŋananzi. Noko kupono nzâla ŋananzi mbaliŋa warakanzi, kala sikura tu siveta malia panzi sugorai tamwatanzi, ande tia.”

¹¹Kala ŋine kinzi laŋeŋa tamwatanzi simandi lâ ŋgua nia ku sitalea naŋa ŋana vetâŋa soki pinde, andeta naŋa ŋandai aveta vetâŋa soki ŋinde ŋga. ¹²Naŋa uru aveta kenŋu ara nâ panzi nanenŋu kazâŋa tamâta, aŋga kinzi nde siveta kenzi sakamao ndo pa naŋa. Mine kala naŋa ilonŋu nde malia ndo. ¹³Mao nâ, nanenŋu vetâŋa nde piti ndo ŋana kinzi nenzi vetâŋa kâ. Munŋa pukonŋa ikainzi, aku kalonŋu sukâŋa ŋananzi kala apita lalava râge-râge. Naŋa andi kaika ŋana kâpwa kâ, ŋana atula nanenŋu kalo-sukâŋa pwataki. Lâ zo ŋinde naŋa akai noŋa pano tu ma kuvetanzi tininzi ara kilo, aku nanenŋu noŋa ŋinde ŋandai ŋgua kaa nâ ŋga. ¹⁴Ambo pukonŋa kie mine ma ikai niŋgu-nambwe tâku naŋa tata tâ, ande naŋa ma akai noŋa kie taituni pano, itogo noŋa ŋinde naŋa akai pano ŋananzi nanenŋu kazâŋa tamâta ŋinde. Lâ zo ŋinde naŋa ayoka naonŋu tundu, itogo tamâta tonŋe tina imâte lâ kala ita ŋana mwasina. Naŋa ilonŋu malia ndo, kala amo ata nâ. ¹⁵Andeta muli ŋga naŋa asânda malia kulu, aku kinzi silâ taitu ku sindeka nâ. Kinzi siŋge naŋa mbwaliu lâ ŋana siveta “a” pa naŋa. Naŋa ŋandai asama kinzi kilalanzi ŋga, taitu kinzi simo siponda ŋgua sakamao imâ tiniŋgu. ¹⁶Kinzi sivaligi naŋa ku siveta maŋeti ŋalae ŋinde pana. Kinzi wisinzi sakamao ndo pana, aku naonzi kaika silea pa naŋa. ¹⁷Maro ŋalae, noko tamwata kumora nenzi vetâŋa sakamao ŋinde, andeta noko ŋandai kuvila naŋa ŋga. Noko ma kumo nâ ikura zo ŋapia kilo, a? Naŋa ano pano tu pwaina piti lâ mbaunzi ilo. Kinzi sitogo mbwâmbwa saka “leve” mine, aku situ sipu naŋa pâta amâte. Mine nde ano pano tu kuvilana! ¹⁸Ambo noko ma kuvila naŋa, ande naŋa ma kawâŋgu ndaŋge pano lâ noko ne tamâta ŋgu râŋâni naonzi. Mao nâ, naŋa ma amandi noko ne ŋgu nenzi pasauŋa ilo ku ma asuka noko ŋa kâki.

¹⁹Tamâta pinde simo sikai kazâŋa pa naŋa koa tia nâ. Noko ma kusâu panzi tu sitawa naŋa ndue ku sindeka, mine ndimo. Naŋa tiniŋgu pwâka tu kinzi ma ilonzi ara ŋana nanenŋu malia kâ. ²⁰Kinzi ŋandai uru siporo ŋgua mwasa ŋga. Kinzi siporo ŋgua laŋeŋa kie-kie ilâ panzi tamâta arara ŋinde uru naonzi mwasa nâ panzi tininzi pinde. ²¹Kinzi kawanzi pakâe-pakâe siveta “a” pana ku sitalea naŋa mine tu, “Mao nâ, maka warakama kamora noko kuveta mâsi sakamao pinde.”

²²Andeta Yova Kindeni, noko tamwata kumora nenzi vetâŋa ŋinde marumbu lâ. Mine nde noko ma kusae kawa ndimo. Maro ŋalae, naŋa

tinggu pwâka tu noko ma kumo malawae ŋana naŋa kâ. ²³Noko nde nanenŋu Maro Kindeni; nanenŋu Maro ŋjalae noko. Naŋa ano pano tu kumandi sânda ku kumâ kuvilana. Kumandi ku kuporo kusuka nanenŋu ŋgua. ²⁴Maro Kindeni, nanenŋu Maro Kindeni noko. Noko ne vetâŋa rârâni nde sondo ndo. Mine kala naŋa ano pano tu kuvilana, aku kuporo kutula pwataki tu naŋa aveta vetâŋa soki tonŋe tia. Noko ma kusâu panzi tu siŋelea naŋa ndimo. ²⁵Naŋa tinggu pwâka tu kinzi ma siporo ŋgua pa warakanzi mine tu, “Kala ŋaina. Munga kinda ilonda pateva tu ma tazavaru i ndo lâ, kala ŋine kinda taveta vetâŋani ndaina!” Noko ma kusâu panzi tu siporo ŋgua kaŋa mine ndimo.

²⁶Kinzi sindeka nâ ŋana nanenŋu malia ŋine. Naŋa ilonŋu tu noko ma kuveta maŋeti panzi ku kupolenzi lâ. Kinzi sipasuka warakanzi ŋanzi kâki ku situ sitawa naŋa ŋāŋgu ndue ndo. Naŋa ilonŋu tu noko ma kuveta kinzi mainzi ŋjalae, aku kutawa warakanzi ŋanzi ndue ndo lâ. ²⁷Andeta Yova Kindeni, tamâta pinde ilonzi tu naŋa ma apolenzi tamâta ŋinde lâ ŋgua nia. Ande kala naŋa ilonŋu tu kinzi tamâta ara ŋinde ma sindeka ku sisarâwa ikura zo zo mine tu, “Tasuka Yova Kindeni ŋa kâki! Ina ilo ndeka nâ ŋana ivilanzi ne wurâta tamâta tu simo ara kâ.” ²⁸Aku naŋa kala ma aporo atula pwataki tu noko ne vetâŋa rârâni nde sondo ndo, aku ma apaneano asuka noko ŋa kâki ikura kari wa mbo wa.

Kinzi tamâta nenzi vetâŋa sakamao

Maro Kindeni ne wurâta tamâta Daviti isia wāngiŋa ŋine

36 ¹Kiesaka ikeno lâ kinzi tamâta sakamao ilonzi kalonzi, aku kiesaka ŋinde uru ikai poe panzi. Kinzi simege ŋana Maro Kindeni tia ndo. Kinzi sipu mulinzi papa i. ²Kinzi uru sipandekâna warakanzi ku ilonzi mine tu, “Naŋa nde tamâta ara ndo. Nanenŋu kiesaka nde ipavea nâ ikeno. Mine nde Maro Kindeni ikura tu isânda nanenŋu vetâŋa sakamao tonŋe kulu ku io naŋa alâ pa ŋgua nia ŋana, ande tia ndo.” ³Kinzi tamâta ŋinde kawanzi laŋeŋa nâ, aku siporo ŋgua sakamao ndo. Kinzi sipu mulinzi pa ilo-kalo ara kala sipile mâsi ŋana sipaveta kuku vetâŋa ara kâ. ⁴Lâ zo ŋana sikeno sipwarea kâ, ande kinzi uru kalonzi ŋgere ŋana vetâŋa sakamao pinde kinzi situ siveta. Kinzi sipaveta kuku vetâŋa potomule nâ, aku ŋandai sipu mulinzi pa mâsi sakamao ŋga.

Maro Kindeni ne vetâŋa ara

⁵Yova Kindeni, noko ne tini-mwasa nde ŋjalae ndo, ikâki pa nia maa ikeno âta ŋinde. Aku noko ne mâsi ŋana kuveta ikura ne ŋgua pâŋa rârâni kala nde ŋjalae ndo mine nâ. ⁶Noko ne mâsi ŋana kuveta vetâŋa ara nâ nde ŋjalae tina, itogo tuu ŋalaŋala mwasina. Aku noko ne mâsi ŋana kutu kinzi tamâta sondo kâ nde ŋjalae ndo, itogo tâi geza-geza

mine. Yova Kindeni, noko uru pwatonanzi kinzi tamâta wa kinzi ŋgoa-mbwâmbwa wa. ⁷Yova Kindeni, noko ne tini-mwasa ikeno mine ku imo nâ, aku maka kasama tu ŋinde nde kelekele ara ndo. Noko pwea ŋananzi tamâta ŋalaŋala wa kinzi sugorai tamwatanzi wa, itogo tatareko tina iveanzi natu simo mbani kalo mine. ⁸Kâpwa râra nde ipipi lâ noko ne luma ilo, aku noko uru kurombonzi tamâta rârani. Noko ne vetâŋa ara nde ilâ panzi itogo lâa ŋalae irere ndue mine, aku sinu kala ilonzi ara nâ. ⁹Noko nde via warika, aku noko ne sinâla uru isinala maka ku iveta maka kamo sondo nâ.

¹⁰Ikura zo zo noko ilo ndo ikeno panzi tamâta ŋinde sisama noko kilala sondo. Aku ikura zo rârani noko uru kuveta kie ara panzi tamâta ŋinde sipono muli pano. Naŋa ano pano tu kuveta mine ku kumo nâ. ¹¹Tamâta pinde sipasuka warakanzi tininzi ku situ ma kenzi nâ sipale naŋa. Kinzi tamâta sakamao situ sisuka mbaunzi kâki ku sipu naŋa. Noko ma kusâu panzi tu siveta mine ndimo. ¹²Miki tamâta ŋai, naŋa akai noŋa mine, aku kamora ŋga! Kinzi tamâta sakamao nde patanzi lâ kala simo sikeno nâ. Kinzi sikura tu sipagagati ku simandi kaika kilo, ande tia.

Vetâŋa ndia ma ipâŋga panzi tamâta ara wa tamâta sakamao wa

Daviti isia wāngiŋa ŋine

37 ¹Noko ma kalo loko ŋana vetâŋa ŋinde kinzi tamâta sakamao uru siveta, mine ndimo. Aku noko ma kupadâda ŋananzi tamâta ŋinde uru siveta vetâŋa soki, mine ndimo. ²Ŋana tu kinzi tamâta sakamao uru simo ikura zo mbwana-mbwana nâ, itogo unza wa kâi lau wa, kari kana ku ŋgâla-ŋgâla walele nâ. ³Andeta ara ŋana noko ma kalo tawana Yova Kindeni ku kupaveta kuku vetâŋa ara nâ. Ambo noko ma kuveta mine, ande noko ma kumo ara lâ tâno ŋinde i muŋga ipatea pano, aku sâ tonŋe ma ikura tu izavaruno, ande tia. ⁴Ambo noko ma kundekana Yova Kindeni nâ, ande vetâŋa ndia noko ilo tu i ma iveta pano, ande i ma iveta vetâŋani ndaina.

⁵Mine nde ara ŋana noko ma kuo tamwata ne via ilâ Yova Kindeni mbau ilo. Ambo noko ma kalo tawana i, ande i ma ivilano mine; ⁶i ma itula noko ne vetâŋa ara ipâŋga nia yo, itogo kari ne sinâla mine. Mao nâ, i ma itula pwataki tu noko nde tamâta sondo, itogo kari ikâki imâ ŋgini ku isinala nia kaika mine.

⁷Mine nde ara ŋana noko ma kumo mwasa nâ lâ Yova Kindeni nao, aku kumo kuo tini pa i ne pavilâŋa. Ambo tamâta ma siveta vetâŋa sakamao pinde ikura muŋga sipa ŋgua tu ma siveta mine, ande noko ma kalo loko ndimo.

⁸Noko ma kupu muli pa kalo-lokoni ne vetâŋa wa wisi-nâna ne vetâŋa wa, ŋana tu vetâŋa kie mine ikura tu ilaŋeno ŋana kuveta kiesaka.

⁹Kuloŋo ŋga; Yova Kindeni ma izavarunzi kinzi tamâta sakamao. Aŋga

tamâta ea kalonzi tawana Yova Kindeni ku sio tininzi pa i ne pavilâġa kâ, ande kinzi ġinde ma simo sondo lâ tâno ara ġinde i muġġa ipambwâre tu ma ilanzi.

¹⁰Kinzi tamâta sakamao simo ikura zo mbwana-mbwana nâ. Ambo kinzi tamâta ara ma siroto ġananzi lâ nenzi lawea ilo, ande kinzi ma sisânda kulunzi tia. ¹¹Aġġa tamâta pinde uru sipatawa warakanzi tininzi, aku kinzi ġinde ma sikai tâno ara ġinde. Kinzi ma simo ara ndo, aku kazâġa toġġe ma ipânġa panzi nde tia.

¹²Kinzi tamâta sakamao sipa ġġua tu ma sizavarunzi tamâta ara, aku wisinzi sakamao ndo panzi. ¹³Andeta Maro Ġjalae iġeleanzi tamâta sakamao ġinde, ġana tu i ma muli izavarunzi ndo lâ. ¹⁴Kinzi tamâta sakamao sikai nenzi pila kâki ku sirae nenzi temba ġana sipanenzi sugorai tamwatanzi. Kinzi simandi ġana sipunzi tamâta ġinde uru sipaveta kuku vetâġa ara. ¹⁵Andeta nenzi pila ġinde ma isowe warakanzi kapwanzi pwataki, aku nenzi temba nde ma mbwaranuki.

¹⁶Miki kalomi ġġere ġana ġine kâ; tamâta ara toġġe ne mbaliġa kiri-mwata nde ipole kinzi tamâta sakamao rârâ nenzi mbaliġa kie-kie ndoni. ¹⁷Ġjana tu Yova Kindeni ma iyaula kinzi tamâta sakamao nenzi kaika, andeta ikea ġananzi tamâta ara.

¹⁸Yova Kindeni ikatonanzi tamâta ġinde uru sipaloġo pa i ne ġġua ku soka muli. Aku ikura zo rârâni kinzi ma simo ara lâ tâno ġinde Yova Kindeni muġġani ipatea panzi. ¹⁹Ambo zo sakamao ma ipânġa panzi, ande malia toġġe ma izavarunzi tia. Lâ zo ġana nia putole ipânġa, ande kanzi kâpwa rârâ ma ikeno panzi. ²⁰Taitu Yova Kindeni ma izavarunzi tamâta sakamao. I ne kazâġa tamâta kinzi ma naonzi tia lâ, sitogo mâle wa unza wa. Mao nâ, kinzi ma simo sitogo mundo ikeno zo mbwana-mbwana nâ, ġineġġa nzarana walele nâ ku nao tia lâ.

²¹Kinzi tamâta sakamao uru sikai kelekele saġenzi tininzi pinde, andeta muli kinzi situ ġana kelekele ġinde, nde tia. Aġġa kinzi tamâta ara sisilikana warakanzi nenzi mbaliġa tia ndo. Kinzi uru kelekele rârâ silanzi tininzi pinde. ²²Yova Kindeni ne nzâmbe ara ikeno panzi tamâta pinde, aku kinzi ġinde ma sikai nenzi tâno ara. Aġġa tamâta pinde, ande Yova Kindeni ipa ġġua ġana izavarunzi kâ, aku i ma iġaranzi tamâta ġinde.

²³Yova Kindeni ikai poe sondo panzi tamâta ġine uru sipaveta kuku vetâġa ndia i ilo papa ġinde. ²⁴Mine kala lâ zo ġana kinzi ġinde ma sisâsa lâ nzâla, ande kinzi ma patanzi ku sipayaula, ande tia, ġana tu Yova Kindeni isaġa mbaunzi kaika.

²⁵Muġġa naġa tamâta limoa, aku amo lee kala ġine naġa nde koġa lâ. Aku lâ nanenġu mbwera ndoni, naġa ġandai amora Yova Kindeni ipu muli pa tamâta ara toġġe ġġa. Aku naġa ġandai amora kinzi tamâta ara natunzi simo sugorai ndo kala sino panzi tamâta pinde tu kâpwa silanzi.

²⁶Ikura zo zo kinzi tamâta ara mine ilonzi panzi tininzi pinde, kala sindeka ŋana kelekele silanzi. Yova Kindeni ne nzâmbe ara ikeno panzi tamâta ŋinde natunzi.

²⁷Mine nde kuloŋo ŋga; ambo noko ma kupu muli pa vetâŋa sakamao ku kupaveta kuku vetâŋa ara, ande noko ma kumo ara lâ tâno ara ŋinde ikura zo rârâni. ²⁸Ŋana tu Yova Kindeni tini mwasa panzi tamâta ea sipaveta kuku vetâŋa sondo, aku i ma ipilenzi ne tamâta tia ndo. Ikura zo rârâni i ikatonanzi tamâta ea sipaveta kuku vetâŋa ara. Andeta i ma iŋaranzi kinzi tamâta sakamao nenzi vâsa. ²⁹Kinzi tamâta ara ma sikai tâno ŋinde Yova Kindeni ipatea panzi, aku ma simo ara mine ku simo nâ.

³⁰Tamâta ara imo tava ilo-kalo ara nâ. Mine kala i uru itula ŋgua sondo nâ. I kawa ŋgua rârâni nde sondo ndo. ³¹I ne Maro Kindeni ne ŋgua tukuŋa nde ikeno kaika lâ i ilo. Mine kala i uru iyoka tukuŋa ŋinde muli, aku i pata ndue tia.

³²Aŋga kinzi tamâta sakamao simuna ku sio ŋananzi tamâta ara. Kinzi siroto nzâla ŋana sipunzi tamâta ara pâta simâte. ³³Andeta Yova Kindeni ma io tamâta ara toŋge ilâ pa kinzi tamâta sakamao mbaunzi ilo, ande ma tia. Lâ zo ndia kinzi tamâta sakamao simandi ŋgua nia ku sitalea tamâta ara toŋge, ande Yova Kindeni ma isâu panzi tu sipole tamâta ara ŋinde, ande ma tia.

³⁴Mine nde ara ŋana noko ma kuo tini pa Yova Kindeni ne pavilâŋa wa kupaloŋo pa i kawa ŋgua wa. Ambo noko ma kuveta mine, ande i ma isuka noko ŋa kâki, kala noko ma pwura ŋana pwai tâno ara ŋinde. Aku lâ zo ŋana Yova Kindeni ma izavarunzi tamâta sakamao, ande noko mata ma kumora i ne vetâŋa ŋinde.

³⁵Naneŋgu ŋgua ŋine nde duvi mine; nanayoni naŋa amora tamâta sakamao toŋge, i ne kaika ŋalae ŋinde. I nde ipolenzi tamâta ndoni kala imo kulunzi, itogo kâi ŋalae toŋge imandi tuu kulu ku ipolenzi kâi pinde rârâni mine. ³⁶Andeta muli ŋga naŋa amo nia ŋinde kilo, aku tamâta sakamao ŋinde nde nao tia lâ. Naŋa aroto ŋana i kâ, andeta asânda kulu tia ndo.

³⁷Andeta ara ŋana noko ma kalo ŋgere sondo ŋananzi tamâta pinde, kinzi ŋinde sipaveta kuku vetâŋa ara kala soki toŋge ikeno panzi tia. Kinzi simo tava wisinzi pisi nâ, aku ma simo ikura zo luandondo ku ma sipulianzi nenzi vâsa rârâ. ³⁸Aŋga kinzi kiesaka tamwatanzi, ande Yova Kindeni ma iyaula kinzi rârâni ndo lâ. I ma izavarunzi tamâta sakamao kala nenzi vâsa tia.

³⁹Ambo kazâŋa ma ipâŋga panzi tamâta ara, ande Yova Kindeni tamwata ma ikainzi piti. Aku lâ zo ndia malia itu ipâŋga panzi, ande kinzi silâ pa i tu ikea ŋananzi. ⁴⁰Kinzi kalonzi tawana tu Yova Kindeni ma ikatonanzi. Mine nde i ivilanzi ku ikainzi piti lâ tamâta sakamao mbaunzi ilo, kala simo ara nâ.

Tamâta ipoko kala ino pa Maro Kindeni

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

38 ¹Yova Kindeni, noko ma wisi nâna ku kumbita naŋa ndimo. Mao nâ, noko wisi nâna, taitu naŋa ano pano tu kupare nia pa naŋa tia. ²Noko kupane naŋa lâ, aku noko ne silâwa isowe kapwâŋgu. Noko mbau nâ kupu naŋa kala patana andue lâ. ³Noko wisi nâna pa naŋa, kala pukonŋa sakamao ikai tiningu ndoni. Naŋa aveta kiesaka, aku ŋana duvi ŋinde kâ naŋa karaenŋu ndoni nde ipayaula ndo lâ. ⁴Nanenŋu kiesaka rârâni nde itawa naŋa ndue ndo lâ. Ŋinde itogo kelekele tonŋe malia ndo naŋa atu akale, andeta akura tia.

⁵Naŋa aveta vetâŋa soki ndo, aku ŋana duvi ŋinde kâ mbwatakâe rârâ ika tiningu, kala wembu rârâ ipâŋga ku sâmbu ndo. ⁶Naŋa ilonŋu malia ndo, kala akura tu amandi kaika nde tia. Ikura zo rârâni naŋa kalonŋu sukâŋa kala amo ata nâ. ⁷Naŋa tiningu nde nâna ŋalae, itogo yââ melamela ne nâna mine, aku pukonŋa ŋalae tina ikai naŋa kaika lâ. ⁸Noko kuyaula naŋa ndo lâ, aku nanenŋu kaika ndoni marumbu lâ. Naŋa ilonŋu kurana tia ndo, aku nâna ŋine iveta naŋa asarâwa kawâŋgu ŋalae ŋinde.

⁹Maro Ŋalae, noko kusama lâ ŋana vetâŋa ŋinde naŋa ilonŋu tu noko ma kuveta pana. Naŋa ilonŋu ita ŋalae, aku ŋinde ŋandai ipavea ŋanano ŋga. ¹⁰Naŋa wisinŋu nde iveta pupu kaika nâ, aku walonŋu ndoni nde marumbu lâ. Naŋa matâŋgu nde ipâŋga sakamao, kala ŋandai amora nia sondo ŋga. ¹¹Naŋa niŋgu-nambwe sitavanzi nanenŋu mete kinzi nde tininzi pwâka tu simo tiningu laiti, ŋana tu pukonŋa sakamao ikaina lâ. Aku naŋa seenŋu kinzi ŋinde kala tininzi piti ŋanana mine nâ. ¹²Andeta ŋinde nâ tia; tamâta pinde situ sipu naŋa pâta amâte, aku sio nimbu ŋana ikai naŋa kaika kâ. Kinzi situ ma siyaula naŋa, aku siporo pwataki tu ma siveta kenzi sakamao pana. Ikura zo zo kinzi kalonzi ŋgere ŋana siveta kenzi sakamao pa naŋa.

¹³Naŋa apâŋga togo tamâta tonŋe taŋa pasâe, aku apono tanâŋgu ŋana nenzi ŋgua kâ. Naŋa apâŋga atogo tamâta tonŋe kawa pasâe, aku kawâŋgu buu nâ. ¹⁴Naŋa apâŋga atogo tamâta tonŋe ikura tu ilonŋo ŋgua tia. Mine kala naŋa ŋandai aporo ŋgua taulo panzi ŋga. ¹⁵Andeta Yova Kindeni, naŋa ao tiningu pa noko. Maro Ŋalae, nanenŋu Maro Kindeni noko, noko tamwata ma kuporo ŋgua taulo pana. ¹⁶Naŋa ano pano tu noko ma kusâu panzi nanenŋu kazâŋa tamâta tu sindeka ŋana nanenŋu malia ŋine, mine ndimo. Naŋa tiningu pwâka tu kinzi ma simora naŋa patana ku ma simarawa naŋa wa sindeka wa.

¹⁷Ŋana tu laiti ŋana naŋa ma patana kâ, aku akai nâna mine ku amo nâ. ¹⁸Maro Kindeni, kala ŋine naŋa apatula nanenŋu kiesaka pwataki pano, aku kalonŋu loko ŋana kiesaka ŋinde kâ. ¹⁹Nanenŋu kazâŋa tamâta nde simo tava nenzi walo kaika. Tamâta rârâ ŋinde nde wisinzi nâna pa

naŋa, andeta ŋinde ne duvi tia. ²⁰Naŋa aveta keŋgu ara panzi, aŋga kinzi nde siveta kenzi sakamao pa naŋa. Naŋa uru apaveta kuku vetâŋa ara, aku ŋana duvi ŋinde kâ kinzi sikai kazâŋa pana.

²¹O Yova Kindeni, noko ma kupile naŋa ndimo! Nanenŋu Maro Kindeni, noko ma kumo malawae ŋanana ndimo! ²²Maro Ŋjalae, nanenŋu Pavilâŋa Tamwata noko, naŋa ano pano tu kumâ walele nâ ku kuvilana.

Tamâta ikai malia kala ino pa Maro Kindeni

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

39 ¹Muŋga naŋa aporo mine tu, “Naŋa ma apakatona warakâŋgu sondo ŋana nanenŋu vetâŋa rârâni. Tia ma naŋa aveta kiesaka ŋana aporo ŋgua sakamao kâ. Lâ zo ndia kinzi tamâta sakamao simo naŋa tiniŋgu laiti, ande naŋa ma asae kawâŋgu.” ²Mine nde naŋa kawâŋgu buu nâ, ku aporo ŋgua tonŋe tia ndo. Andeta naŋa aveta mine koa tia nâ. Naŋa ilonŋu ipâŋga malia ndo, ³aku kalonŋu loko nâ. Naŋa ilonŋu kalonŋu ikai wurâta kaika lee ilonŋu kurana tia ndo. Aku marumbu; naŋa akura tu asae kawâŋgu kilo tia.

⁴Mine kala naŋa akasoŋa Yova Kindeni mine tu, “Yova Kindeni, naŋa ma amo viâŋgu ikura mbwera ŋapia kilo. Naŋa ma amâte lâ zo ndia. Tiambo nanenŋu via ŋine ma marumbu walele nâ, tiya? Noko kuporo kutula ŋine pwataki naloŋo. ⁵Naŋa asama tu noko kupatea zo mbwana-mbwana nâ pa naŋa. Lâ noko nao, nanenŋu zo ŋine nde kelekele kaa nâ. Mao nâ, maka tamâta rârâni nema via nde kelekele kaa nâ, itogo tamâta tonŋe imbana koroani mbwani taitu nâ lâ kawa.

⁶Lâ zo ŋine maka kamo tâno kulu, ande maka tamâta rârâni nde katogo kâi uŋa mine. Maka uru kaveta wurâta ŋjalae tina, andeta wurâta ŋinde ilâ kaa nâ. Maka kagona mbaliŋa rârâ, taitu maka kazizâla tu muli ŋga ea ma ikai. Mao nâ, maka katogo kelekele kaa nâ uru nao tia walele nâ.

⁷Mine nde Maro Ŋjalae, kala ŋine naŋa ma ao tiniŋgu pa sâ tonŋe tia. Naŋa kalonŋu tawanano, kala ao tiniŋgu pa noko nâ tu kuvila naŋa. ⁸Naŋa ano pano tu kuzavaru nanenŋu kiesaka rârâni piti lâ tiniŋgu, ŋana naŋa ma amo ara kilo. Ŋineŋga kinzi tamâta kapa-kapa ma sikura tu siveta ‘a’ pa naŋa kilo, ande tia. ⁹Naŋa asama tu noko tamwata kuo malia ŋine imâ ipâŋga pana. Mine nde naŋa ma aporo tia, ma kawâŋgu buu nâ. ¹⁰Taitu naŋa ano pano tu noko ma kupare nia pa naŋa kilo ndimo. Noko mbau nâ kupu naŋa lee ku laiti ŋana amâte kâ. ¹¹Maro Ŋjalae, naŋa asama tu noko uru kuleleanzi tamâta ŋana nenzi kiesaka kâ, aku noko kupare nenzi kiesaka ŋinde nia panzi. Aku mbaliŋa ndia kinzi ilonzi papa, ande ŋinde noko kuyaula, itogo nzirika ika lalava ku iveta ipâŋga sakamao mwasina. Mao nâ, maka tamâta rârâni nema via nde kelekele kaa nâ, itogo tamâta tonŋe imbana koroani mbwani taitu nâ lâ kawa.

¹²Yova Kindeni, kupaloŋo pa nanenŋu noŋa, aku kutambira taŋa pa nanenŋu sarawâŋa. Noko ma kupono taŋa ŋana nanenŋu tiŋa ŋine ndimo, ŋana tu naŋa amo lombo ikura zo tini mwata nâ kuku noko lâ tâno kulu, itogo naŋa timbuŋgu rârâni muŋga simo mine. ¹³Naŋa ano pano tu kulele nao pa naŋa kilo. Ŋineŋga naŋa ma akura tu andeka kilo lee ikura lâ zo ndia ma napile tâno ŋine ku naonŋu tia lâ.”

Wâŋgiŋa ŋana tasuka Maro Kindeni ŋa kâki

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

40 ¹Muŋga, naŋa amo nâ ao tiningu pa Yova Kindeni tu ivila naŋa. Amo lee ŋineŋga i nao pana kala ipaloŋo pa nanenŋu noŋa. ²Pa zo ŋinde naŋa amo atogo tamâta imo mbââ ŋalae ilo mwasina, kala amo sakamao ndo. Andeta Yova Kindeni itapa naŋa kâki kala apâŋga amandi tâno kulu kilo. Ŋinde itogo naŋa aloko lâ nia mbariri sakamao ilo, andeta ipasu naŋa piti iŋgunu naŋa amandi mira kulu. Mine kala ŋine naŋa ayoka kaika kilo. ³Ŋinde itogo i io wâŋgiŋa wasaseki tonŋe lâ kawâŋgu. Ŋinde nde wâŋgiŋa ŋana tapanea nenda Maro Kindeni tasuka i ŋa kâki. Tamâta rârâ ma simora naŋa apanea Yova Kindeni mine, aku ma simege ŋana i wa sio nenzi kalo-tawana ilâ papa i wa. ⁴Mao nâ, tamâta ea kinzi sio nenzi kalo-tawana ilâ pa Yova Kindeni, kinzi ŋinde ma sindeka. Kinzi tamâta mine uru sipu mulinzi panzi tamâta ea sipasuka warakanzi tininzi ku sipile Maro Kindeni ku siwâŋgi panzi maro laŋeŋa.

⁵Yova Kindeni, nanenŋu Maro Kindeni noko, noko muŋga kuveta vetâŋa arara rârâ ŋinde ŋana kuvila maka kâ. Maro tonŋe irerege kuku noko nde tia ndo! Aku noko kupatea vetâŋa arara pinde kilo ŋana kuveta pama. Opopo, ambo naŋa atu aporo atula ŋgua pwataki ŋana noko ne vetâŋa arara ŋinde taitu-taitu, ande naŋa ma akura tia.

⁶Naŋa asama tu noko tini pwâka ŋana simbi wa kâpwa kie-kie ŋinde kinzi tamâta uru sipatarâwa pano. Aku patarawâŋa rârâni kinzi uru simomo lâ yââ kulu wa, patarawâŋa ŋana izavaru kiesaka piti kâ wa, ande ŋinde noko tini pwâka ŋana tona. Andeta nanayoni noko kuveta naŋa taŋâŋgu ipwa kala apaloŋo pa noko kawa ŋgua. ⁷Mine kala naŋa aporo taulo tu, “Maro Kindeni, naŋa warakâŋgu amo ŋai mbo. Naŋa amâ apâŋga lâ, ikura ŋgua ŋinde kinzi muŋga ŋingere lâ pepa tini ŋana naŋa kâ. ⁸Nanenŋu Maro Kindeni, naŋa ilonŋu ndo tu aveta ikura noko ne pateâŋa mine. Noko ne ŋgua tukuŋa nde ikeno lâ ilonŋu kalonŋu.”

⁹Yova Kindeni, lâ zo ŋana noko ne tamâta sipasau ŋana sipaneano, ande naŋa uru aporo panzi tu noko uru kuvila maka. Naŋa ŋandai asae kawâŋgu ŋga. ¹⁰Noko uru kuvilanzi ne tamâta, aku naŋa ŋandai aveae ŋgua ŋana ne pavilâŋa ŋinde ŋga. Ikura zo zo naŋa aporo atula pwataki tu noko uru kuveta ikura ne ŋgua pâŋa rârâni. Naŋa aporo tu noko tini mwasa panzi ne tamâta ikura zo rârâni, aku noko uru pwatonanzi sondo,

ikura muŋga kuporo tu ma kuveta mine. Lâ zo ŋana noko ne ŋgu sipasau ŋana siwâŋgi pano, ande naŋa ŋandai avea ŋgua ŋana noko ne vetâŋa ŋinde ŋga.

¹¹Yova Kindeni, naŋa asama tu noko ma kupile ne mâsi ŋana kalo sukâŋa ŋana naŋa kâ, ande ma tia. Noko uru tini mwasa pana, aku noko uru kuveta ikura ne ŋgua pâŋa rârâni. Mine nde noko ma pwatona naŋa ikura zo zo.

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ivila i

¹²Andeta kala ŋine malia rârâ ŋinde nde imâ ipâŋga pana, kala ŋinge naŋa lâ. Naŋa akura tu asowe malia ŋinde kambwaŋenzi nde tia. Muŋga naŋa aveta kiesaka rârâ, aku ŋinde itawa naŋa ndue lâ. Mine nde naŋa akura tu amora sonde tia. Nanenŋu kiesaka ŋinde kambwaŋenzi nde ŋalae tina, ipole kuluŋgu pwau ŋine kambwaŋenzi. Mine kala naŋa tiniŋgu ruru, aku nanenŋu walo nde ilâ lâ.

¹³Mine nde Yova Kindeni, kalo sukâŋa ŋanana ku pwai naŋa piti ŋga! Yova Kindeni, kumâ walele ku kuvilana! ¹⁴Tamâta pinde situ sipu naŋa pâta amâte. Naŋa ilonŋu tu noko ma kuveta maŋeti panzi ku kupolenzi ndo lâ. Kinzi uru sindeka ŋana nanenŋu malia ŋine. Naŋa ilonŋu tu noko ma kuŋaranzi ku kutawa ŋanzi ndue lâ. ¹⁵Kinzi sivaligi naŋa ku siveta “a” pana. Naŋa ilonŋu tu noko ma kuzavarunzi ndo lâ, aku kuveta kinzi mainzi ŋalae. ¹⁶Aŋga tamâta pinde nde uru simâ pano, aku naŋa ilonŋu tu kinzi ŋinde ma sindekanano. Noko muŋga pwainzi tamâta ŋinde piti lâ kazâŋa ilo, aku naŋa ilonŋu tu kinzi rârâni ma kawanzi ndaŋge pano ku siporo ŋgua ikura zo rârâni mine tu, “Yova Kindeni nde ara ku ara ndo!”

¹⁷Ambo taitu naŋa nde tamâta kaa nâ, aku akura tu apavila warakâŋgu, ande tia. Andeta Maro ŋalae, naŋa asama tu noko uru kalo ŋgere ŋanana. Nanenŋu Maro Kindeni, nanenŋu Pavilâŋa Tamâta wa nanenŋu Yautâŋa Tamâta noko. Mine nde naŋa ano pano tu kumâ walele nâ ku kuvilana.

Pukoŋa tamâta ne noŋa

Daviti isia wângiŋa ŋine

41 ¹Tamâta ea kinzi uru kalonzi sukâŋa ŋananzi sugorai tamwatanzi kala sisukanzi, ande kinzi ŋinde sikura tu sindeka, ŋana tu lâ zo ndia malia ma imâ ipâŋga panzi, ande Yova Kindeni ma ivilanzi. ²Yova Kindeni ma ikea ŋananzi ku ikatona nenzi via. I ma ivetanzi simo ara ndo lâ nenzi tâno, aku ma isâu pa nenzi kazâŋa tamâta tu sizavarunzi, ande ma tia. ³Lâ zo ndia kinzi tamâta ara ŋinde sikai pukoŋa, ande Yova Kindeni ma isukanzi ku ma iveta tininzi ara kilo.

⁴Naŋa warakâŋgu asama ŋine kala aporo mine tu, “Yova Kindeni, muŋga naŋa aveta kiesaka pa noko. Kalo sukâŋa ŋanana, ku kuzavaru

pukoġa ġine piti lâ tiniġġu.” ⁵Nanenġu kazâġa tamâta nde ilonzi sakamao pa naġa. Kinzi siporo tu, “Ara ġana i ma imâte walele nâ ku nao tia lâ.” ⁶Zo katiġe kinzi nawalanzi pinde simâ sikalele naġa, andeta silâġe ku siporo ġgua kaa kaa pana. Kinzi situ siloġo tapârġa ġana nanenġu pukoġa sakamao ġine, ġinenġa siyâti silâ ku situ naġa lakinânġu panzi tininzi pinde.

⁷Nanenġu kazâġa tamâta rârâni silâ taitu ku siporo ġgua sakamao ġana naġa kâ. Kinzi ilonzi tu vetâġa sakamao ndo ma iyaula naġa. ⁸Kinzi siporo mine tu, “Pukoġa sakamao nde ikai i kaika lâ. Mine nde i ma kura ġana imandi kilo lâ kenonġa nia, ande ma tia. I ma imâte nâ.” ⁹Aku niġġu-nambwe sondo, inani muġġa imo ilo taitu kuku naġa ku ika kuna, ande i kala ikai kazâġa pa naġa mine nâ.

¹⁰O Yova Kindeni, kalo sukâġa ġananana ku kuzavaru pukoġa ġine piti lâ tiniġġu, ġana naġa ma kura tu apare nia panzi nanenġu kazâġa tamâta ġinde. ¹¹Lâ zo ġana noko ma kupaloġo pa nanenġu noġa ku kupono nzalanzi, ande naġa ma asama tu noko ilo ara pana. ¹²Mao nâ, naġa uru aveta ikura noko ne pateâġa mine, aku ġana duvi ġinde kâ noko kuvilana ku kuo naġa amandi noko nao ikura zo rârâni, ma amo mine ku amo nâ.

¹³Mine nde ara ġana kinda ma tapanea Yova Kindeni tasuka i ġa kâki. Ina Isrel ġġu nema Maro Kindeni. Paneâġa ma ilâ mine nâ papa i ikura zo zo. Mao ku mao kanaġo.

Tamâta imo malawae ġana ne lawea tina, kala ikai noġa

Kinzi Kora ne vâsa ġġu sisia wânġiġa ġine

42 ¹Ambo wiki tonġe imo dugu ilo ku irakoġa ġana lââ kâ, ande i ma ilo ndo tu isânda lââ ġalae kulu ġana inu kâ. Maro Kindeni, naġa kala mine nâ ilonġu ndo tu amâ amo noko tini laiti. ²Maro Kindeni, noko Via Tamwata, naġa ilonġu ndo keno pano, itogo tamâta ġandola mâsa-mâsa kala ilo pa lââ tu inu kâ. Maro Kindeni, naġa ma kura tu amâ amandi noko nao ku awânġi pano lâ zo ndia. ³Ikura zo zo nanenġu kazâġa tamâta pinde sivaligi naġa ku siporo mine tu, “Ĵana sâ kâ ġa noko ne Maro Kindeni tini pwâka tu ivilano, a?” Mine kala naġa amo ata nâ ikura kari wa mbo wa. Naġa matânġu sulu nde itogo nakânġu kâpwa mwasina. ⁴Naġa kalonġu ġgere ġana zo ara muġġaġa ġinde, ku amo ata nâ. Nanayoni naġa uru ayoka kunzi ġġu ġalae amuġġa panzi akainzi silâ Maro Kindeni ne luma sapâġa ilo. Lâ zo ġinde maka iloma ndeka nâ kala kasarâwa ġalae kawama ndanġe kawânġi pa Maro Kindeni. Ikura kumbwa rârâni maka uru kapasau kawânġi papa i.

⁵Naġa apakasoġa warakânġu mine tu, “Ĵana sâ kâ ġa ilonġu malia mine, a? Ĵine nde ara tia. Ara ġana naġa ma ao tiniġġu pa nanenġu Maro Kindeni, inani nanenġu Yautâġa Tamwata, tu ma ivila naġa. Naġa ma apanea i asuka ġa kâki kilo.”

⁶Andeta kala ŋine naŋa ilonŋu malia ndo. Mine nde Maro Kindeni, naŋa ma kalonŋu ŋgere kilo ŋana noko kâ. Naŋa amo nanenŋu lawea tina tia; naŋa amo papa Jodan tâno, nia ŋine Hermon Tuu aŋga Misa Tuu simandi. Naŋa amo ŋai kala kalonŋu ŋgere ŋanano kilo. ⁷Noko kusâu pa malia kie-kie tu sipânŋa pana ku sitawa naŋa ndue ndo, itogo tâi ne kâla ŋalaŋala sipatuku naŋa mine. Mao nâ, ŋinde itogo tâi geza-geza ne kâla ikâki ŋalae, aku ne nduŋeŋani nde itogo lââ ŋalae irere mira ilo ku isonŋa ndue. ⁸Ŋinenŋa naŋa kalonŋu ŋgere ŋana ŋine kâ; ikura kari kari Yova Kindeni uru io ne tini-mwasa ara ŋinde imâ pa naŋa, aŋga ikura mbo mbo i ne wâŋgiŋa nde ikeno pana. Naŋa uru awâŋgi wâŋgiŋa ŋinde pa Maro Kindeni, inani nanenŋu via warika, aku wâŋgiŋa ŋinde nde ipânŋa itogo nanenŋu naŋa mine.

⁹Maro Kindeni uru ikatona naŋa sondo ndo, andeta naŋa akasonŋa i mine tu, “Ŋana sâ kâ ŋga noko kalo kapa ŋanana, a? Ŋana sâ kâ ŋga noko kusâu panzi nanenŋu kazâŋa tamâta tu siveta kenzi sakamao pana, kala amo tava ilonŋu malia ndo, a?” ¹⁰Ikura zo zo nanenŋu kazâŋa tamâta sivaligi naŋa ku siporo ŋgua sakamao pana mine tu, “Ŋana sâ kâ ŋga noko ne Maro Kindeni tini pwâka tu ivilano, a?” Nenzi ŋgua ŋinde isowe naŋa ilonŋu itogo silâwa mine, kala atu amâte.

¹¹Naŋa apakasonŋa warakânŋu mine tu, “Ŋana sâ kâ ŋga ilonŋu malia mine, a? Ŋine nde ara tia. Ara ŋana naŋa ma ao tiniŋgu pa nanenŋu Maro Kindeni, inani nanenŋu Yautâŋa Tamwata, tu ma ivila naŋa. Naŋa ma apanea i asuka ŋa kâki kilo.”

Tamâta io tini pa Maro Kindeni tu ma ivila i

43 ¹Maro Kindeni, tamâta pinde sipu mulinzi pa noko, aku kinzi ŋinde ilonzi tu sitawa naŋa ndue. Naŋa ano pano tu kuvilana ku kusuka nanenŋu ŋgua. Kuporo kutula pwataki tu naŋa aveta vetâŋa soki tonŋe tia. Kinzi tamâta sakamao ŋinde nde laŋeŋa tamwatanzi. Naŋa ano pano tu kuvilana ku pwaina piti lâ mbaunzi ilo.

²Maro Kindeni, naŋa uru amâ pano tu amuna ŋananzi kazâŋa tamâta. Andeta ŋana sâ kâ ŋga noko kupu muli pa naŋa, a? Ŋana sâ kâ ŋga noko kusâu panzi nanenŋu kazâŋa tamâta tu siveta kenzi sakamao pana kala ilonŋu malia ndo, a? ³Naŋa ano pano tu kuo ne sinâla tava ne ŋgua mao imâ, ŋana itula nzâla pa naŋa ku ikaina ayoka sondo pa noko tamwata ne tuu sapâŋa Saion, niani ndaina noko uru kumo. ⁴Maro Kindeni, ŋinenŋa naŋa ma alâ pa noko ne patarawâŋa nia, ŋana tu nokoni nde nanenŋu ndekâŋa ŋine warika. Maro Kindeni, nanenŋu Maro Ŋalae noko, naŋa ma ara wânŋu awâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ pa noko.

⁵Naŋa apakasonŋa warakânŋu mine tu, “Ŋana sâ kâ ŋga ilonŋu malia mine, a? Ŋine nde ara tia. Ara ŋana naŋa ma ao tiniŋgu pa nanenŋu Maro Kindeni, inani nanenŋu Yautâŋa Tamwata, tu ma ivila naŋa. Naŋa ma apanea i asuka ŋa kâki kilo.”

Kinzi Isrel ḡu sino pa Maro Kindeni tu ma ivilanzi

Kinzi Kora ne vâsa ḡu sisia wānḡiḡa ḡine

44 ¹Maro Kindeni, maka timbuma nde sitapâri pama lâ ḡana mâsi ḡalaḡala noko muḡga kuveta lâ kinzi nenzi zo, lâ zo muḡḡaḡa ḡinde. Maka warakama nde kaloḡo tapâriḡa ḡinde lâ. ²Kinzi sitapâri tu noko tamwata kusokinzi tinikoa ḡu lâ nenzi tâno, ḡineḡga tânoni ndaina kulanzi timbuma, kala simo sondo lâ tâno ḡinde. Kinzi sitapâri tu noko kutawanzi tinikoa ḡu ndue lâ, ḡḡga kinzi warakanzi nde noko kuvetanzi simo ara nâ kala sipâḡga kambwanḡenzi ḡalae. ³Kinzi sipara, andeta kinzi warakanzi nenzi temba-silâwa ḡandai isukanzi ḡana sikai tâno ḡinde ḡga. Aku mine nâ, kinzi warakanzi nenzi kaika ḡandai ivilanzi ḡana sipole paraḡa ḡinde ḡga. Noko ilo ndo keno panzi; mine kala noko tamwata nâ ne walo kaika ipole paraḡa ḡinde.

⁴Mine kala naḡa aporo tu noko nde nanḡḡu koipu ḡalae, aku nanḡḡu Maro Kindeni kala noko. Nokoni kupatea tu maka Yakopu ne vâsa ḡu ma uru kapole paraḡa. ⁵Nokoni uru kuvila maka ḡana katawanzi nema kazâḡa tamâta ndue. Noko ne walo kaika nâ isukama ḡana kapolenzi tamâta ḡinde situ sipara kuma. ⁶Nanḡḡu temba tava pila ḡalae nde ikeno pana, andeta naḡa ḡandai kaloḡḡu tawana tu kelekele ḡinde ma ivila naḡa ḡana apole paraḡa kâ. Tia ndo! ⁷Taitu nokoni muḡga kuvila maka kala kapolenzi nema kazâḡa tamâta. Kinzi tamâta ḡinde ilonzi sakamao pa maka, andeta noko kutawanzi ndue ndo lâ. ⁸Mine nde Maro Kindeni, maka nema paneāḡa ilâ pa noko simbo nâ ikura zo zo. Maka ma kawama ndanḡe pano, ma kaveta mine ku kamo nâ.

⁹Andeta mana mana, a? Kala ḡine noko kupu muli pa maka lâ, aku kusâu panzi kazâḡa tamâta tu sipolema. Lâ zo ḡana nema zugu tamâta silâ ḡana paraḡa kâ, ande noko kupile ne mâsi ḡana kulâ kumo kunzi. ¹⁰Noko kupile maka lâ, kala kakâwa ḡananzi kazâḡa tamâta, aku sikai nema kelekele marumbu lâ. ¹¹Noko kusâu panzi tu sipu maka pâta kamâte, itogo mbwâmbwa saka sikanzi lama mine. Aku noko kusoki maka ḡana nema tâno, kala kakâwa pwapwataki kalâ kamo potomule lâ tinikoa ḡu ḡḡininzi. ¹²Noko kuveta tamwata ne ḡḡu maka tu kapâḡga wurâta tamâta kaa nâ panzi tinikoa ḡḡu. Tiambo noko kutu maka nde kelekele sugorai nâ kala kuveta mine, a?

¹³⁻¹⁴ḡana duvi ḡinde kâ kinzi ḡḡu simo nema lawea tini laiti ḡine nde uru siporo ḡgua pavaligiḡa pama. Kinzi siḡeleama pâta lâ, aku siveta maḡeti nâ pama. Lâ zo ndia kinzi siloḡo maka parinama, ande kinzi siveta “a” pama wa sirurua kulunzi pama wa. ¹⁵⁻¹⁶Nanḡḡu kazâḡa tamâta nde ilonzi sakamao ndo pa naḡa, aku simandi naḡḡu siporo ḡgua pavaligiḡa wa ḡgua sakamao wa pana. Nenzi ḡgua ḡinde iveta maḡeti ḡalae pana, kala maiḡḡu ndo.

¹⁷Maro Kindeni, ŋana sâ kâ ŋga vetâŋa mine ipâŋga pama, a? Maka ŋandai kaloma kapa ŋanano ŋga, aku ŋandai katoto ŋgua pâŋa ŋinde noko muŋga kuveta kuku maka ŋga. ¹⁸Maka ŋandai kapu mulima pa noko ŋga, aku ŋandai kalaŋa kapole noko ne tukuŋa ŋga. ¹⁹Andeta noko kuzavaru maka lâ. Ŋinde itogo noko kutambirama kamo waloma tia ndo lâ kinzi mbwâmbwa saka ŋgininzi. Noko kupilema kala kamo nia kondoma ŋana ndo.

²⁰Andeta maka nema Maro Kindeni, noko kusama maka kilalama lâ. Ambo maka muŋga kaloma kapa ŋanano ku kapare tukuma kano panzi maro laŋeŋa, ²¹ande noko ma kusama, ŋana tu noko kusama ilo-kalo paveâŋa rârâni ikeno iloma kaloma. Andeta tia. ²²Maka nde kamo noko ne tamâta. Mine kala ikura zo rârâni kinzi sipu maka pinde pâta kamâte. Kinzi siveta kenzi taituni pa maka, itogo siveta panzi lama lâ zo ŋana sipunzi pâta ŋana sikanzi kâ.

²³Mine nde Maro Ŋjalae, kupagagati ku kumandi sânda ŋga! Ŋana sâ kâ ŋga noko pweno nâ, a? Kumandi sânda tâ! Noko ma kupu muli pa maka ikura zo rârâni ndimo! ²⁴Ŋana sâ kâ ŋga noko kumuna ŋanama, a? Kinzi tamâta ŋinde siveta kenzi sakamao pama, aku maka kakai malia ŋalae tina. Noko ma kalo kapa ŋana nema malia ŋine kâ ndimo.

²⁵Maka patama kandue tâno kulu marumbu lâ, aku karaema nde ikeno nâ, katogonzi mateŋa tamâta mine. ²⁶Maro Ŋjalae, maka kano pano tu kumâ kuvilama! Noko ne tini-mwasa uru ikeno mine ku imo nâ. Mine nde kumâ ku pwaima piti lâ kazâŋa ilo.

Wâŋgiŋa ŋana koipu ŋalae ne pakâeŋa kâ

Kinzi Kora ne vâsa ŋgu sisia wâŋgiŋa ŋine

45 ¹Ŋgua ara rârâ nde pipi lâ ikeno ilonŋu kalonŋu, kala naŋa atu asia wâŋgiŋa ŋine pa koipu ŋalae. Tamâta pinde sikura tu siŋgere ŋgua kaŋa ara lâ pepa tini, aku naŋa kala aluku ŋana awâŋgi wâŋgiŋa kaŋa ara mine nâ.

²Nanenŋu wâŋgiŋa nde mine; Koipu Ŋjalae, noko tamwata nao wa tini wa nde ara pâta lâ. Tamâta tonŋe irerege kuku noko, nde tia. Aku noko kawa ŋgua kilala nde ara ndo. Ŋinde itula pwataki tu Maro Kindeni uru iveta kie ara pano ikura zo zo. ³Noko nde walo tamwata. Mine nde naŋa ilonŋu tu noko ma kupa ne pila ŋana paraŋa kâ lâ kambwane. Ŋineŋga kinzi tamâta ma simora tu noko ne walo nde ŋalae ŋinde, aku ma sisama tu noko ne vetâŋa nde ara ku ara ndo. ⁴Noko ŋa nde ŋalae ndo, aku naŋa ilonŋu tu noko ma kusaŋona “hosi” kumbu ku kulâ kupara kunzi tamâta ŋinde uru sikai kazâŋa pa ŋgua mao wa vetâŋa sondo wa. Noko ne walo nde kaika ndo; mine nde noko uru kuveta mâsi ŋalaŋala kie-kie. ⁵Koipu Ŋjalae, noko ne silâwa mata ruru ndo, aku ŋinde ikura tu isowe ne kazâŋa tamâta kapwanzi. Mine nde noko kupolenzi ne kazâŋa tamâta ŋinde, kala

sipare tukunzi ndue lâ noko kie tini. ⁶Maro Kindeni io noko pwai koipu ŋalae, ma kumo mine ku kumo nâ. Noko uru pwai poe sondo ndo panzi ne tamâta. ⁷Noko tini mwasa pa vetâŋa sondo nâ, aŋga vetâŋa sakamao nde noko ilo papa tia ndo. Mine kala noko tamwata ne Maro Kindeni ipateano tu pwai koipu, aku i ŋoa ŋalae ilano. Koipu tonŋe ŋa ipole noko ŋa, ande tia ndo. ⁸Kinzi muŋga sivala samimi kuwae ara ndo lâ noko ne pasawaŋa luandondo rârâni tininzi, aku sisingara noko ne luma lâ ŋgoa ŋalae “elefan” ne saŋiri. Kala ŋine tamâta pinde simo noko ne luma ara ŋinde ilo ku sira wāŋgu siwāŋgi ŋana siveta noko ilo ndeka. ⁹Koipu ŋalaŋala pinde natunzi taine nde simo noko ne luma ilo sitavanzi taine ŋalaŋala. Aku noko ne taine taipa nde imandi pa noko mbau wia kâ tava ne siŋgâra arara. Kinzi muŋga siveta i ne siŋgâra lâ mira ara “gol” ŋinde ikeno Ofir tâno.

¹⁰Kala ŋine naŋa atu aporo ŋgua pinde pa noko taine taipa kinzi sipateano pa koipu ŋalae. Noko ma kutambira taŋa sondo pa nanenŋu ŋgua. Noko ma kupatâpa noko taine piti lâ noko ne ŋgu wa noko see taitu ŋinde ŋgininzi. ¹¹Koipu ŋalae imora noko tu noko nde taine ara pâta lâ, aku i tini mwasa nâ pano. I nde noko ne tamâta ŋalae; mine kala noko ma kupono muli pa i kawa ŋgua nâ. ¹²Kinzi tamâta simo Tair lawea ŋinde ma sikai wisi-ara kie-kie simâ pano. Aku kinzi mbaliŋa warakanzi kala ma sitogo tu sipu noko mata tona.

¹³Ayo, kala ŋine koipu ŋalae ne taine taipa iyoka ilâ koipu ŋalae ne luma ilo, aku kinzi simora i tu i nde taine ara ndo. I nde ipasawa pasawaŋa tonŋe muŋga sisuta lâ kaimbo “gol”. ¹⁴Pasawaŋa ŋinde nde ne siŋgâra kie-kie rârâ. Kala ŋine sikai taine taipa ŋinde silâ pa koipu ŋalae, aku i nuwala taine taipa kinzi nde soka muli silâ. ¹⁵Kinzi sindeka pâta ku ilonzi ara nâ, aku soka silâ koipu ŋalae ne luma ilo.

¹⁶Koipu ŋalae, noko ma kupulianzi natu tamâne rârâ, aku muli ŋga kinzi ma sikai noko timbu muŋgâŋa ŋinde nianzi. Noko ma kuonzi tu sikai koipu sikura tâno ŋine ndoni. ¹⁷Ikura zo muli-muli, ande nanenŋu wāŋgiŋa ŋine ma ivetanzi tamâta rârâ tu kalonzi ŋgere ŋanano. Mine nde kinzi ŋgu ndoni ma sipanea noko ŋa sisuka kâki ikura zo zo.

Maro Kindeni uru imo kuku kinda

Kinzi Kora ne vâsa ŋgu sisia wāŋgiŋa ŋine

46 ¹Maro Kindeni uru ikea ŋana kinda kâ, aku i tamwata ne walo kaika ilua kinda ikura zo zo. I imo tininda laiti nâ, aku lâ zo ŋana malia imâ ipāŋga pa kinda, ande indeka ŋana ivila kinda. ²Mine kala kinda ma taruru ŋana sâ tonŋe tia. Ambo ogigi ma iririŋo tâno kaika, kala tâno ipwa pwapwataki aku tuu imbe indue tâi geza-geza ilo, ande kinda ma taruru tia. ³Ambo tâi ma ipu kaika ndo ku ne maka ipāŋga, ambo ne kâla ma isuka kâki imbware ku isapunzi tuu iririŋo tuu duvi, ande kinda ma taruru tia.

⁴Ŋana tu lââ ŋalae toŋge nde irere lâ Jerusalem lawea ilo, lawea sapāŋa ŋinde Maro Kindeni âta Tamwata uru imo. Aku lââ ŋinde uru iveta kinzi tamâta sindeka. ⁵Maro Kindeni imo Jerusalem lawea ilo. Mine nde sâ toŋge ikura tu izavaru lawea ŋinde tia ndo, ŋana tu ikura zo zo, lâ mbwale pwataki, Maro Kindeni ma ivila ne lawea ŋinde. ⁶Aŋga kinzi tinikoa ŋgu ndoni nde wisinzi motutu kala sisarâwa kawanzi ŋalae, aku kinzi warakanzi sipayaula tava nenzi lawea. Maro Kindeni isuŋa kawa kâki ŋalae ndo, ŋineŋga tâno ikâwa kala nao tia lâ. ⁷Andeta Yova Kindeni, ina kaika warika, ande uru imo kuku kinda. Kinda talâ tamuna lâ timbunda Yakopu ne Maro Kindeni tini laiti, kala tamo ara nâ.

⁸Ayo, miki kamâ kamora vetâŋa ŋalaŋala Yova Kindeni iveta ŋinde. I iveta mâsi kaika ŋalaŋala kie-kie ipāŋga tâno kulu. ⁹I nde ilulu paraŋa lâ tâno ndoni. Imbwarenzi temba wa silâwa wa nuki-nuki, aŋga maramuŋa nde irumbianzi lâ yââ kana lâ. ¹⁰Iporo mine tu, “Miki ma kapara kilo ndimo! Naŋa ilonŋu tu miki ma kasama naŋa kilalāŋgu sondo tu naŋa warakāŋgu nde Maro Yova Kindeni. Kinzi tamâta ŋgu ndoni nde simo naŋa kalonŋu. Naŋa amo akai Maro Ŋalae ikura tâno ndoni.”

¹¹Yova Kindeni, ina kaika warika, ande uru imo kuku kinda. Kinda talâ tamuna lâ timbunda Yakopu ne Maro Kindeni tini laiti, kala tamo ara nâ.

Maro Kindeni ikai Maro Ŋalae panzi tamâta ndoni

Kinzi Kora ne vâsa ŋgu sisia wāŋgiŋa ŋine

47 ¹Miki tamâta lâ ŋgu ndoni, miki kandeka ku kaponza mbaumi! Miki kandeka ku kasuŋa kawami ŋalae kawāŋgi wāŋgiŋa paneāŋa kâ pa Maro Kindeni! ²I nde koipu ŋalae kaika ndo, aku i uru ikai poe panzi tamâta ndoni simo tâno kulu. Mine nde ara ŋana kinda rârâni ma tamege ŋana Yova Kindeni kâ, inani Yova Kindeni âta Tamwata. ³I ivila kinda lâ, kala tapolenzi tinikoa ŋgu ndoni. Ionzi ŋgu ndoni simo kinda kalonda. ⁴Yova Kindeni ilo ndo keno pa kinda. Mine kala nanayoni i tamwata ipatea tâno toŋge panzi ne ŋgu Isrel. Kala ŋine kinda tamo tava ndekâŋa nâ lâ tânoni ndaina.

⁵Miki kamora ŋga! Maro Kindeni nde ikâki ilâ ne luma sapāŋa ilo kala imo ŋinde, aku tamâta sindeka ku sisarâwa kaika wa simbana tando wa. ⁶Ayo, miki rârâni kagogo kawami kawāŋgi kapanea Maro Kindeni ŋa! Kawāŋgi pa nenda Koipu Ŋalae tava ndekâŋa nâ! ⁷Ŋana tu Maro Kindeni imo koipu ŋalae, aku ikai maro pa tâno ndoni. Miki kawāŋgi wāŋgiŋa paneāŋa kâ ilâ papa i!

⁸Mao nâ, Maro Kindeni imo koipu ŋalae ku ikai poe panzi tamâta ŋgu ndoni marumbu lâ. Isaŋona koipu ŋalae ne saŋonāŋa nia sapāŋa, aku imo ikai maro. ⁹Kinda uru taponu muli pa Abraham ne Maro Kindeni, aku tamâta ŋgu ndoni nenzi koipu ŋalaŋala nde sipasau simâ taitu ku kinda, ŋana tu kinzi koipu ŋalaŋala rârâni nde simo Maro Kindeni kalo. I ikai maro ŋalae ikura tâno ndoni.

Saion lawea nde Maro Kindeni ne lawea

Kinzi Kora ne vâsa ŋgu sisia wâŋgiŋa ŋine

48 ¹Yova Kindeni ŋa nde ŋalae ndo. Kinda ma takâki talâ pa Maro Kindeni ne lawea Jerusalem, laweani ndaina ikeno i ne tuu sapâŋa kulu, aku tapanea i tasuka ŋa kâki. ²Saion Tuu ŋinde nde ara ndo, aku ikâki ilâ âta ŋinde. Kinzi tamâta ndoni simo tâno kulu nde sindeka ŋana Koipu Ŋalae ne lawea ŋinde ikeno Saion Tuu kulu. ³Maro Kindeni imo ne lawea ŋinde ilo, aku i uru ikea ŋananzi ne tamâta lâ nenzi kazâŋa tamâta naonzi. Mine kala kinzi simo ara nâ.

⁴Muŋga kinzi koipu ŋalaŋala pinde nde silâ taitu ŋana sikai paraŋa pa Saion Tuu. ⁵Andeta kinzi simâ sipâŋga laiti, ŋineŋga matanzi kâki simora Maro Kindeni ne kaika ikeno pa lawea ŋinde, aku wisinzi motutu lâ. Kinzi siruru pâta kala sikâwa silâ. ⁶Kinzi siruru pâta lâ, aku ilonzi kura tia ndo. Kinzi simo sitogo taine ikai nâna ŋana ipagugua lâlu kâ mine. ⁷Kinzi siruru ndo, sitogo tamâta imo wâŋga kulu ku iruru ŋana kâla-lawea ikâki ku isapu wâŋga kaika lâ.

⁸Kinda taloŋo pâri ŋana mâsi ŋalaŋala pinde Maro Kindeni iveta muŋgani lâ, aku kinda warakânda kala tamora i ne mâsi ŋalaŋala pinde tona. Kala ŋine kinda tamo Yova Kindeni Walo Tamwata ne lawea ilo. Kinda tamo nenda Maro Kindeni ne lawea Jerusalem ilo, aku tasama tu i ma ikatona lawea ŋine ikura zo rârâni.

⁹Maro Kindeni, maka kamâ noko ne luma sapâŋa ilo, aku kaloma ŋgere ŋana noko ne tini-mwasa ŋinde uru ikeno mine ku imo nâ. ¹⁰Maro Kindeni, noko ŋa ŋalae nde ikura tâno ndoni. Aku mine nâ, kinzi tamâta lâ nia rârâni sipaneano, ŋana tu noko ne mâsi ŋana pwai poe panzi tamâta kâ nde sondo ndo. ¹¹Mao nâ, noko uru kupare nia sondo nâ panzi tamâta ŋana nenzi vetâŋa kâ. Mine nde kinzi tamâta kala simo Saion lawea wa Juda ŋgu nenzi lawea rârâni wa, ande kinzi ŋinde sindeka ŋalae.

¹²Miki Maro Kindeni ne tamâta, naŋa ilonŋu tu miki rârâni ma kalâ kakarerea Saion lawea, aku kasowe luma kambwajenzi, luma kaika ŋalaŋala ŋinde simandi pa lawea ne ŋgumbi mira ŋgaŋe-ŋgaŋe. Ŋineŋga miki ma kasama tu Maro Kindeni nde kaika warika. ¹³Miki matami kalea sondo pa lawea ŋinde ne ŋgumbi kaika. Kamora ŋga; ŋgumbi ŋinde ikâki ilâ âta, kala nenda kazâŋa tamâta ma sikura tu silaŋa sipole, ande tia ndo. Ambo miki ma matami kalea pa ŋgumbi ŋinde, ande miki ma kakura tu katapâri panzi nemi vâsa mine tu, ¹⁴“Maro Kindeni nde imo nenda Maro Ŋalae, ma imo mine ku imo nâ. I ma ikai poe sondo pa kinda ikura zo rârâni.”

Ambo tamâta tonŋe ilo ŋalae pa mbaliŋa, ande i ipâŋga kapa lâ

Kinzi Kora ne vâsa ŋgu sisia wâŋgiŋa ŋine

49 ¹Miki tamâta rârâni kaloŋo ŋga. Miki ŋinde rârâni kamo tâno ndoni, katambira taŋami sondo pa nanenŋu ŋgua. ²Miki tamâta

ŋalaŋala wa miki tamâta kaa nâ wa, aŋga miki mbaliŋa warakami wa miki sugorai tamwatami wa, miki rârâni kalonjo ŋgua ŋine sondo. ³Ilo-kalo ara nâ nde ikeno ilongu kalongu. Mine nde naŋa ma atula ŋgua ara ŋine pami ŋana iveta kalo-ŋgere pami. ⁴Naŋa ma atula ŋgua tambirâŋa pinde pami muŋga lâ ŋga. Naŋa ma ara wâŋgu ku ma atula ŋgua tambirâŋa ŋinde duvi pwataki pami.

⁵⁻⁶Tamâta pinde ilonzi ŋalae koŋa pa mbaliŋa nâ. Kinzi uru sipasuka warakanzi tininzi ku siporo tu kinzi nde mbaliŋa warakanzi. Aku kinzi tamâtani ndaina nde sinŋe naŋa mbwaliu lâ, aku situ siveta kenzi sakamao pana. Andeta naŋa ma aruru ŋananzi tia, ŋana tu tamâta rârâni ma muli simâte. ⁷Mao nâ, kinda tasama tu tamâta tonŋe ikura tu mbumbu ilua Maro Kindeni ŋana imo via ikura zo luandondo, ande tia. Aku mine nâ, tamâta tonŋe ikura tu iko Maro Kindeni ŋana isâu pa ninambwe tonŋe tu ma imo via nâ, ande tia. ⁸⁻⁹Ŋana tu kulu ŋana tako tamâta tonŋe ne via kâ nde ikâki ndo. Mine kala tamâta tonŋe ikura tu iko Maro Kindeni ŋana isâu pa tamâta tonŋe tu ma inŋenŋe ŋana mateŋa ku imo via nâ, ande tia ku tia ndo.

¹⁰Mao nâ, kinda tasama tu kinzi ilo-kalo tamwatanzi rârâni nde ma simâte. Aŋga kinzi tamâta ŋinde nenzi ilo-kalo ŋalae koŋa tia, sitavanzi tamâta kapa-kapa, ande kinzi ŋinde rârâni kala ma simâte tona. Kinzi tamâta rârâni taitu-taitu ma sipile nenzi mbaliŋa, ŋinenŋa tamâta pinde ma sikai. ¹¹Muŋga kinzi simo lâ warakanzi nenzi tâno, andeta muli ŋga kuru nia ma ipâŋga itogo nenzi lawea sondo ikura zo zo. Kinzi ma simo mine lâ niani ndaina ku simo nâ.

¹²Ambo tamâta tonŋe ŋa nde ŋalae, ande ŋinde ma ikura tu ipono nzâla ŋana mateŋa kâ, ande ma tia. I ma imâte, itogo ŋgoa ŋgoi simâte mine.

¹³Mao nâ, vetâŋa kie mine ma ipâŋga panzi tamâta kapa-kapa ŋinde uru kalonzi tawana warakanzi nâ kala sindeka kaa nâ ŋana nenzi mbaliŋa kâ. ¹⁴Maro Kindeni ipatea tu kinzi rârâni ma simâte, sitogonzi lama mine, aku mateŋa ma ikai poe panzi itogo nenzi katonâŋa tamâta mwasina. Kinzi karaenzi nde ma sâmbu walele nâ lâ kuru ilo, aku kinzi tamâta ara ma sindeka ŋana tamâta mine nenzi mateŋa kâ. ¹⁵Andeta Maro Kindeni ma ivila naŋa. I ma ikaina piti lâ mateŋa nianzi, aku mateŋa ma ikura tu iliko naŋa kaika, ande ma tia.

¹⁶Ambo tamâta tonŋe ipâŋga itogo mbaliŋa warika mine, aku ikai luma ŋalae tava kelekele arara nâ, ande noko ma wisi motu ku ilo rârâ ndimo. ¹⁷Ŋana tu i ma muli imâte, aku lâ zo ŋinde i ma kura tu ikai kelekele tonŋe ilâ kuku, ande tia. I ne mbaliŋa ma kura tu iyoka kuku i ilâ pa mateŋa nianzi, ande ma tia. ¹⁸Mao nâ, lâ zo ŋana i imo via yo, ande i uru ipandekâna ŋana ne via ŋinde kâ. Aku tamâta pinde kala uru sisuka i ŋa kâki tona, ŋana tu i imo ara ndo. ¹⁹Andeta muli ŋga i ma

iyoka i timbu muŋgâŋa rârâni mulinzi, ku ma imâte. I ma imo materja nianzi, lâ nia kondoma ŋaŋa ndo.

²⁰Ambo tamâta tonje ŋa nde ŋalae, ande ŋinde ma kura tu ipono nzâla ŋana materja kâ, ande ma tia. I ma imâte, itogo ŋgoa ŋgoi simâte mine.

Maro Kindeni ilea pa tamâta rârâni nenzi vetâŋa

Asap isia wâŋgiŋa ŋine

50 ¹Maro Kindeni Kaika Warika, ina Yova Kindeni, ande iporo ŋgua. I ne sarawâŋa ilâ panzi tamâta rârâni simo nia ndoni lâ tâno kulu, kinzi pa mbwera kâ wa kinzi pa wâra kâ wa. ²Maro Kindeni imo Saion lawea ara ŋinde, aku ne walo isinala nia ndoni lâ tâno kulu itogo sinâla mine. ³Kala ŋine kinda nenda Maro Kindeni ŋga imâ, andeta i ŋandai nao mwasa ŋga. Yââ ŋalae nde iyoka imuŋga papa ku ikana kelekele, aŋga mbilu ŋalae nde iŋge i lâ. ⁴I nde isarawanzi samba tava tâno tu simâ simora i itunzi ne tamâta sondo. ⁵Maro Kindeni iporo mine tu, “Nanenge tamâta, miki ŋine uru kawâŋgi pa naŋa, miki ŋine muŋga kaveta patarawâŋa pana ŋana itula nenda ŋgua pâŋa pwataki kâ, miki kapagona lâ taitu ku kamâ pana.” ⁶Maro Kindeni kawa ŋgua ŋinde nde duvi mine; i nde ŋgua-samâŋa tamwata. Nia maa ikeno âta ŋinde itula pwataki tu Maro Kindeni nde vetâŋa sondo warika.

⁷Maro Kindeni iporo tu, “Nanenge tamâta, miki kaloŋo ŋga. Naŋa ilongu ŋgua pami. Miki Isrel ŋgu, naŋa ma aomi kamandi ŋgua nia, aku ma nasowe ŋgua lâ tinimi. Naŋani nde miki nemi Maro Yova Kindeni. ⁸Naŋa ŋandai aporo tu nemi mâsi ŋana kaveta patarawâŋa pa naŋa kâ nde mâsi soki ŋga. Aku naŋa ŋandai aleleami ŋana patarawâŋa kie-kie miki uru kamomo lâ yââ kulu ku kakai kamâ pa naŋa ŋga. ⁹Taitu naŋa ilongu pa bulmakao tamâne tâku meme tonje imo nemi ŋgumbi ilo, ande tia. ¹⁰Ŋana tu simbi ŋgoi rârâni simo dugu ilo ŋinde nde naŋa warakâŋgu nâ nenju. Aŋga bulmakao ndoni simo tuu rârâni kulunzi ande naŋa warakâŋgu nâ nenju tona. ¹¹Aŋga sii ndoni wa kelekele rârâni simo vianzi lâ leu ilo, kinzi ŋinde rârâni nde naŋa warakâŋgu nâ nenju tona. ¹²Ambo naŋa ma putole ipuna, ande naŋa ma aporo atula ŋinde pwataki pami tia, ŋana tu tâno tava kelekele ndoni ikeno tâno ilo ŋinde nde naŋa warakâŋgu nâ nenju. ¹³Tiambo miki katu naŋa uru aka bulmakao tamâne mbatunzi, a? Tiambo miki katu naŋa uru anu meme seenzi, a? Tia ndo! ¹⁴Naŋa ilongu tu miki ma kawami ndenge pa naŋa, aku ŋinde ma ipâŋga itogo nemi patarawâŋa mao mine. Aku vetâŋa ndia miki muŋga kapa ŋgua kuku Maro Kindeni âta Tamwata ŋana ma kaveta kâ, ande naŋa ilongu tu miki ma kaveta vetâŋa ŋinde rârâni. ¹⁵Lâ zo ŋana malia itu imâ ipâŋga pami, ambo miki ma kasarâwa pa naŋa, ande naŋa ma avilami. Ŋinenŋa miki ma kapanea naŋa kasuka ŋâŋgu kâki.”

¹⁶Aŋga kinzi tamâta sakamao, ande Maro Kindeni iporo ŋgua kaŋa mine panzi; “Ŋana sâ kâ ŋga miki katula nanenge ŋgua tukuŋa pwataki

lâ kawami, a? Ŋana sâ kâ ŋga miki katapâri ŋana tukuŋa ŋinde naŋa muŋga alami, a? ¹⁷Miki tinimi pwâka tu naŋa ma apananami, aku kapu mulimi pa nanenŋu ŋgua tukuŋa marumbu lâ. ¹⁸Miki kaveta mete kunzi nanzare tamwatanzi rârâni taitu-taitu. Aku miki uru kasaŋona kunzi tamâta ŋinde muŋga sipakâe, andeta kala ŋine sitambira warakanzi tininzi potomule. ¹⁹Ikura zo zo miki kandeka ŋana kaporo ŋgua sakamao wa ŋgua laŋeŋa wa. ²⁰Miki kandeka ŋana kasowe ŋgua laŋeŋa lâ taimituami tininzi wa katu laginganzi wa. ²¹Miki uru kaveta mine, andeta naŋa kawâŋgu buu nâ. Mine kala miki ilomi patewa tu naŋa ilonŋu ara ŋana nemi vetâŋa kâ. Andeta tia ndo! Kala ŋine naŋa ambita miki pâta lâ, aku natula nemi vetâŋa potomule ipâŋga nia yo lâ ŋgua nia.

²²Miki tamâta ŋine kala kapu mulimi pa naŋa lâ, miki kalonŋo sondo ŋga. Tia ma naŋa azavarumi ndo lâ, aku tamâta tonŋe ma ikura tu ivilami tia ndo. ²³Ambo tamâta tonŋe kawa ndanŋe pa naŋa, ande ŋinde ipâŋga itogo i ne patarawâŋa ara ndo, aku patarawâŋa mine isuka naŋa ŋânŋu kâki. Mao nâ, naŋa ma avilanzi tamâta rârâni uru sipakatona warakanzi nenzi vetâŋa sondo.”

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma izavaru ne kiesaka piti

*Daviti isia wâŋgiŋa ŋine, lâ zo ŋinde ŋgua-tulâŋa tamâta
Natani imâ papa ku itula Daviti ne kiesaka pwataki tu i iveta
sakamao kuku tamâta tonŋe kaiwa, i ŋa tu Batseba*

51 ¹Maro Kindeni, noko ne tini-mwasa uru ikeno mine ku imo nâ. Mine nde naŋa ano pano tu kalo-sukâŋa ŋanana. Noko nde kalo sukâŋa warika; mine kala ano pano tu kuzavaru nanenŋu vetâŋa potomule rârâni piti lâ tiniŋgu. ²Kupua nanenŋu kiesaka rârâni ne muso piti lâ ilonŋu. Kusoki nanenŋu vetâŋa potomule rârâni piti, aku kuveta ilonŋu ipâŋga mbâra-mbâra ndo.

³Naŋa asama tu naŋa nde kiesaka tamwatânŋu. Naŋa akura tu kalonŋu kapa ŋana nanenŋu vetâŋa potomule kâ, ande tia. ⁴Nanenŋu kiesaka ŋinde, ande naŋa aveta pa noko simbo nâ. Naŋa aveta sakamao lâ noko nao. Mine nde noko kuveta mâsi sondo ku kupole naŋa lâ ŋgua nia. Noko pwatu nanenŋu vetâŋa soki ŋinde pana, aku ŋinde nde sondo ndo. ⁵Mao nâ, nia ndoyo, lâ zo ŋinde nana ipaguguana apânŋa lâ, ande naŋa amo aveta vetâŋa sakamao nâ. Lâ zo ŋinde naŋa amo nana kapwa ilo yo, aku amo lee apânŋa lâ zo ŋine, ande naŋa amo kiesaka tamwatânŋu. ⁶Noko ilo tu naŋa ma apono muli sondo pa noko ne ŋgua mao. Mine nde naŋa ano pano tu kupananana ŋana noko ne ilo-kalo ara kâ.

⁷Ambo noko ma kuzavaru nanenŋu kiesaka piti lâ, ande naŋa ma apânŋa ilonŋu mbâra-mbâra. Ambo noko ma kupua ilonŋu, ande ŋinde ma ipâŋga zuzuli ku pâne ndo, itogo lââ ne mira ndumu-ndumu mine.

⁸Naŋa ano pano tu kuo ndekâŋa lâ ilonŋu kilo. Mao nâ, noko kutawa

naġa ndue ndo lâ ku pwatu nanenġu kiesaka kulu pana. Andeta kala ġine naġa atu andeka kilo. ⁹Noko ma kulea pa nanenġu kiesaka ġinde kilo ndimo. Naġa ilonġu tu noko ma kuzavaru nanenġu vetâġa sakamao rârâni piti ndo lâ.

¹⁰Maro Kindeni, naġa ilonġu tu noko ma kuveta ilonġu kalonġu ipânġa zuzuli ndo. Kuo ilo-kalo wasaseki imâ ilonġu, ġana naġa ma akura tu apono muli sondo pano. ¹¹Naġa tiniġu pwâka tu noko ma kusoki naġa amo malawae ġanano. Aku naġa tiniġu pwâka tu noko ma pwai ne Koroani saġena. ¹²Noko uru kuvila naġa, aku muġa noko ne pavilâġa ġinde iveta naġa ilonġu ndeka. Kala ġine naġa ilonġu tu noko ma ndekâġa ġinde kulua naġa taulo imâ kilo. Naġa ano pano tu kusukana ku kugagati ilonġu kalonġu tu ma apono muli pa noko kawa ġgua.

¹³Ambo noko ma kuveta mine, ande naġa ma apanananzi kiesaka tamwatanzi ġana vetâġa ara rârâni noko ilo papa ġinde. Ĥineġa kinzi ma sipalele ilonzi kalonzi ku ma sitaulo simâ pa noko kilo. ¹⁴Maro Kindeni, nanenġu Pavilâġa Tamwata noko. Noko ma kupu naġa pâta amâte ndimo. Ambo noko ma kalo sukâġa ġanana, ande naġa ma awânġi wânġiġa paneâġa kâ atula pwataki tu noko kuveta vetâġa sondo pa naġa. ¹⁵Maro Ĥjalae, ambo noko ma kuvilana, ande naġa ma aporo pwataki apanea noko ġa. ¹⁶Noko ilo tu naġa ma akai kelekele pinde ku aveta patarawâġa pano, ande tia. Ambo naġa ma amomo simbi lâ yââ kulu ku ao imâ pano, ande noko ma kundeka ġjalae koġa ġana patarawâġa ġinde kâ, ande ma tia. ¹⁷Andeta Maro Kindeni, kala ġine naġa ma aveta patarawâġa kie tonġe pano, aku noko ma ilo ara ġana. Naġa ma apatawa warakânġu tiniġu ku apauwo warakânġu amo noko kalo. Naġa asama tu ambo tamâta tonġe ilo malia ġana ne kiesaka kâ kala ipalele ilo kalo ku ipatawa tamwata tini lâ noko nao, ande noko ma kupu muli papa i nde tia.

¹⁸Aku Maro Kindeni, naġa ilonġu tu noko ma kalo sukâġa ġananzi Isrel ġgu tava, aku kuveta kie ara panzi. Naġa ano pano tu kupa Jerusalem lawea ne ġgumbi mira kâki kilo. ¹⁹Ĥineġa noko ma ilo ara nâ ġana patarawâġa sondo ġinde maka ma kaveta pano, patarawâġa kie-kie ġinde maka ma kamomo lâ yââ. Aku maka ma kapatarâwa bulmakao tamâne lâ noko ne patarawâġa nia tona.

Tamâta ea indeka ġana vetâġa potomule kâ, ande i nde tamâta kapa

*Daviti isia wânġiġa ġine, lâ zo ġinde Doek, ina Idom lawea warika,
ilâ pa Saulo ku ipai tu Daviti imo Abimelek ne luma ilo.*

52 ¹Noko tamâta kaika ndaina, ġana sâ kâ ġga kupasuka tamwata tini ku kundeka koa tia nâ ġana vetâġa potomule ġinde muġa kuveta panzi Maro Kindeni ne tamâta, a? Maro Kindeni uru iveta ikura i ne ġgua pânġa rârâni. ²Noko laġeġa tamwata, noko ne ġgua nde itogo pila

mata ndo, aku ŋinde uru izavarunzi tamâta. Ikura zo rârâni noko ilo tu ma kuyaulanzi tamâta pinde. ³Noko ŋandai ilo pa vetâŋa ara ŋga, aku noko ŋandai ilo tu kuporo ŋgua mao ŋga. Noko ilo tu kuporo ŋgua lajeŋa nâ. ⁴Noko kawa lajeŋa! Noko ilo pa ŋgua ndia uru iyaulanzi tamâta pinde.

⁵Andeta kuloŋo ŋga; Maro Kindeni ma izavaru noko ndo lâ. I ma ikaino kaika ku ma iŋarano ŋana noko ne luma kâ. I ma izavaru noko ndo lâ, kala noko ma kumo via lâ tâno ŋine kulu kilo, ande ma tia.

⁶Tamâta pinde uru siveta vetâŋa ara, aku kinzi ŋinde ma simora mâsi mine ipâŋga pano ku ma siruru pâta. Kinzi ma sijeleano ku ma siporo tu, ⁷“Kamora ŋga, tamâta ndai tini pwâka tu Maro Kindeni ma ikea ŋana i kâ. I kalo tawana tu i tamwata ne mbaliŋa ma ivila i, aku i kalo tawana tu vetâŋa sakamao nâ ma iveta i imo sondo.”

⁸Aŋga naŋa nde amo atogo i, ande tia ndo. Naŋa kalonŋu tawana tu Maro Kindeni ne tini-mwasa ma ikeno pa naŋa ikura zo rârâni. Mine nde amo ara nâ, atogo kâi “oliv” tonŋe imandi Maro Kindeni ne luma sapâŋa tini laiti mine. ⁹Maro Kindeni, noko kuvila naŋa lâ. Mine kala ikura zo rârâni naŋa ma kawâŋgu ndaŋge pano, aku ma amandi noko ne tamâta naonzi ku ma apanea noko ŋa aporo tu, “Maro Kindeni iveta kie ara ndo pa naŋa”.

Kinzi tamâta nenzi vetâŋa sakamao

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

53 ¹Kinzi tamâta kapa-kapa uru siporo lâ warakanzi ilonzi mine tu, “Maro Kindeni nde maro kaa nâ”. Kinzi tamâta ŋinde nde tamâta sakamao ndo. Kinzi uru siveta vetâŋa potomule nâ. Tamâta tonŋe uru iveta vetâŋa ara nâ, ande tia. ²Maro Kindeni imo samba ilo, aku i mata ndue ilea pa kinzi tamâta. I itu isama mine: tiambo tamâta pinde simo tava ilo-kalo ara, tiya? Tiambo tamâta pinde ilonzi tu simâ papa i, tiya? ³Andeta tia. Kinzi rârâni sipile nzâla ara marumbu lâ. Kinzi rârâni nenzi vetâŋa taituni, kinzi nde tamâta sakamao ndo. Tamâta tonŋe uru iveta vetâŋa ara nâ, ande tia ndo kanaŋo.

⁴Maro Kindeni imora ŋine kala iporo mine tu, “Tiambo kinzi tamâta ŋinde nenzi ilo-kalo tia tâ. Kinzi rârâni uru siveta vetâŋa sakamao. Kinzi sizavarunzi nanenŋu tamâta, itogo sika kâpwa mine, aku uru sikai noŋa pa naŋa tia ndo.” ⁵Andeta tini nâ kinzi ma siruru pâta kanaŋo. Muŋga kinzi ŋandai sisama ruruŋa kie mine ŋga. Ijana tu Maro Kindeni ma izavarunzi ne tamâta kinda nenda kazâŋa tamâta marumbu lâ. I ipu muli panzi lâ, ku ma ipolenzi ndo lâ.

⁶Naŋa ilonŋu tu Maro Kindeni ma isupwa kinda Isrel ŋgu nenda Yautâŋa Tamâta iyoka pa Saion Tuu indue imâ. Yakopu ne vâsa ŋgu Isrel ma sindeka ŋalae tina lâ ŋinde zo Maro Kindeni ma ivilanzi ne tamâta kala ma simo ara kilo.

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ivila i

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine, lâ zo ŋinde kinzi Zip lawea warakanzi silâ pa Saulo ku sipai tu, “Daviti nde imuna imo maka nema tâno”.

54 ¹Maro Kindeni, noko Walo Tamwata, naŋa ano pano tu kuvilana! Kumandi tava ne kaika ŋalae ŋinde ku pwai naŋa piti lâ kazâŋa ilo. ²Maro Kindeni, kupaloŋo pa nanenŋu noŋa. Kutambira taŋa sondo pa naŋa kawâŋgu ŋgua.

³Kinzi taŋa-kaika tamwatanzi nde simâ sipâŋga lâ, kala situ sikai kazâŋa pa naŋa. Kinzi uru siveta kenzi sakamao nâ panzi tamâta pinde, aku kala ŋine kinzi situ sipu naŋa pâta amâte. Kinzi ilonzi tu Maro Kindeni nde maro kaa nâ. ⁴Andeta Maro Kindeni imo nanenŋu Pavilâŋa Tamwata. Mao kanaŋo, Maro Ŋalae uru ikatona naŋa ku ivetana amo ara nâ.

⁵Naŋa ilonŋu tu i ma nâna ilanzi nanenŋu kazâŋa tamâta ŋinde. Vetâŋa sakamao ndia kinzi situ siveta pa naŋa, ande naŋa ilonŋu tu i ma iveta vetâŋa taituni nâ pa kinzi warakanzi. Maro Kindeni, noko uru kuveta ikura ne ŋgua pâŋa rârâni. Mine nde naŋa ano pano tu kuzavarunzi kazâŋa tamâta ŋinde ndo lâ.

⁶Yova Kindeni, naŋa ma andeka nâ ŋana aveta patarawâŋa pano. Naŋa ma kawâŋgu ndanŋe ŋalae pano, ŋana tu noko ilo pa ŋgua mine. ⁷Noko pwai naŋa piti lâ nanenŋu malia rârâni ilo marumbu lâ. Naŋa matâŋgu amora noko kuzavarunzi nanenŋu kazâŋa tamâta lâ.

Tamâta ikai noŋa pa Maro Kindeni tu ma ivila i

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

55 ¹Maro Kindeni, kupaloŋo pa nanenŋu noŋa. Noko ma kupono taŋa pa nanenŋu sarawâŋa ndimo. ²Naŋa ano pano tu kutambira taŋa pa naŋa kawâŋgu ŋgua, aku kutu ŋgua pana itaulo imâ. Malia ŋine iveta naŋa ilonŋu kura tia ndo. ³Kinzi kazâŋa tamâta siporo kaika tu ma sizavaru naŋa. Kinzi tamâta sakamao ŋinde nde sitawa naŋa ndue ndo lâ, kala ilonŋu putuka ŋalae. Kinzi siveta malia pa naŋa, aku wisinzi nâna sikai kazâŋa sakamao pana.

⁴Naŋa wisinŋu nde ikâki lâ, aku tiniŋgu ruru. Naŋa aruru tu ma amâte, aku ŋinde iveta ilonŋu malia ndo. ⁵Mao nâ, naŋa aruru pâta kanaŋo, aku tiniŋgu ruru ndo. Ruruŋa nde ipu naŋa ndue ndo lâ. ⁶Mine kala naŋa aporo mine tu, “Naŋa ilonŋu tu akai mbaninŋu, itogo sii mbaninzi mine. Ŋineŋga naŋa ma alou akâwa alâ asânda nia tonŋe ŋana apwarea kâ, aku ma amo ara lâ nia ŋinde. ⁷Naŋa ma alou alâ pa nia bilimu tonŋe ikeno malawae ŋinde, aku ma amo niani ndaina. ⁸Naŋa ma alâ walele nâ asânda nia tonŋe ŋana apavea warakâŋgu kâ, aku ma amuna ŋana mbilu wa mbamba wa.”

⁹Naņa amoranzi tamâta sipara potomule lâ lawea ŋalae ilo. Mine nde Maro ŋalae, naņa ilonĝu tu noko ma kuyaula nenzi ŋgua ku kuzavarunzi ndo lâ. ¹⁰Kinzi soka lawea ne ŋgumbi mira ŋalae kulu ikura kari wa mbo wa, aku vetâņa soki kie-kie nde ipipi lâ ikeno lawea ne ŋgumbi ilo. ¹¹Zavaruņa ne mâsi nde ipâņga ŋalae lâ lawea ilo. Lâ nzâla ŋgaņe-ņgaņe wa pasauņa nia wa, ande kinzi tamâta kaika uru siveta malia panzi tamâta pinde ku sikai laņeņa panzi.

¹²Aku kinzi siveta malia mine nâ pa naņa tona. Ambo nanenĝu kazâņa tamâta simbonzi nâ ma siveta “a” pa naņa, ande naņa ma ilonĝu malia ŋalae koņa tia. Ambo nanenĝu kazâņa tamâta simbonzi nâ ma sipasuka warakanzi tininzi ŋana sitawa naņa ndue kâ, ande naņa ma akura tu tininĝu piti ŋananzi. ¹³Andeta niņgu-nambwe, nokoni tamwata kuveta vetâņa kie mine pa naņa, aku ŋine iveta ilonĝu malia ndo. Noko nde naņa nawalâņgu ma, aku kinda rua tamo nambwe nambwe. ¹⁴Kinda rua muņa toka taitu wa tapaloņo wa, aku talâ pa Maro Kindeni ne luma sapâņa tatavanzi tininda pinde. Mine nde ŋana sâ kâ ŋga noko tamwata pwai kazâņa pa naņa, a? ¹⁵Mao nâ, ilo-kalo sakamao nde ipipi lâ ikeno nanenĝu kazâņa tamâta ŋgininzi. Mine kala naņa ilonĝu tu kinzi ma sipamateteu walele nâ. Naņa ilonĝu tu kinzi ma vianzi nâ silâ pa mateņa nianzi.

¹⁶Andeta naņa ano pa Maro Yova Kindeni tu i ma ivila naņa ku ikaina piti lâ kazâņa ilo. ¹⁷Lâ mboyo naņa yo wa kari imâ ŋgini wa lala pararai wa, ande naņa uru ata pa i ŋana malia kala itu iyaula naņa ŋine. Aku i ma ipaloņo pa nanenĝu noņa. ¹⁸Kinzi kazâņa tamâta rârâ ŋinde nde sipara kuku naņa, andeta naņa ma akai nzimba tonĝe tia, ŋana tu Maro Kindeni ma ike a ŋanana ku ma ikaina piti lâ kazâņa ilo. ¹⁹Nia ndoyo, aku imâ lee ipâņga lâ zo ŋine, ande Maro Kindeni imo Koipu ŋalae mine ku imo nâ. I tamwata ma ipaloņo pa nanenĝu noņa ku ma ipolenzi nanenĝu kazâņa tamâta, ŋana tu kinzi tininzi pwâka tu sipalele ilonzi kalonzi, aku ŋandai siruru ŋana i ŋga.

²⁰Niņgu-nambwe ŋinde uru ipara kunzi ne mete, aku ŋgua pâņa i muņa iveta ŋinde, ande ipu ututu lâ. ²¹I uru iporo ŋgua kaņa mona-mona nâ, andeta nânâo nde ipipi lâ ikeno i ilo. I ne ŋgua uru iveta ninambwe kinzi wisinzi pisi nâ, andeta i ne ŋgua ŋinde nde ŋana iyaulanzi kâ, itogo pila mata ruru ndo mwasina.

²²Malia kie-kie nde uru ipâņga pa kinda. Ambo noko ma kuo malia ŋinde lâ Yova Kindeni mbau ilo, ande i ma ikale malia ŋinde pano, ku ma ipu tini kaika pa noko ilo kalo. I ma isâu pa sâ tonĝe tu iyaulanzi tamâta ŋine uru sipono muli papa i, ande ma tia. ²³Andeta Maro Kindeni, noko ma pwainzi laņeņa tamwatanzi ŋinde uru sipunzi tamâta pâta simâte, aku ma kutambiranzi sindue silâ pa mateņa nianzi. Kinzi tamâta sakamao ŋinde nenzi zo ŋana simo vianzi lâ tâno kulu kâ nde ma

marumbu tia yo yo, andeta kinzi ma sipamateteu. Anŋa naŋa warakāŋgu ma ao nanenŋgu kalo-tawana ilâ sondo pa noko nâ ikura zo rârâni.

Kalo-tawana tamâta tonŋe ne noŋa ilâ pa Maro Kindeni

Daviti isia wāŋgiŋa ŋine, lâ zo ŋinde kinzi Filistia ŋgu sikai i kaika lâ Gat lawea.

56 ¹Maro Kindeni, kinzi kazâŋa tamâta sitanŋgula naŋa ŋana sipara kuna. Mine kala naŋa ano pano tu kuo ne wisi-wisi imâ pana. Ikura zo rârâni kinzi siveta kenzi sakamao papa naŋa. ²Kinzi sikai kazâŋa pa naŋa lâ mboyo ŋaŋa lâ, aku ilâ lee ipāŋga mbo. Kinzi tamâta kambwaŋenzi ŋalae nde sipasuka warakanzi tininzi ku sipara kuku naŋa.

³Andeta Maro Kindeni Walo Tamwata, lâ zo ndia naŋa aruru, ande naŋa ma ao nanenŋgu kalo-tawana imâ pa noko nâ. ⁴Naŋa kalonŋu tawana Maro Kindeni. Naŋa uru apanea i ŋa asuka kâki, ŋana tu muŋga i ipa ŋgua tu ma ivila naŋa. Naŋa kalonŋu tawana Maro Kindeni, kala aruru ŋana sâ tonŋe tia. Kinzi tâno tamâta ma sikura tu siveta sâ tonŋe pa naŋa, nde tia.

⁵Andeta vetâŋa ndia rârâni naŋa atu aveta, ande nanenŋgu kazâŋa tamâta sipono nzalāŋgu kala akura tu aveta tia. Ikura zo zo kinzi siroto nzâla ŋana sizavaru naŋa. ⁶Kinzi uru sipasau lâ nia paveāŋa ku sio ŋanana, ŋana ma sipu naŋa pâta amâte kâ.

⁷Maro Kindeni, naŋa ilonŋu tu noko ma kupare nia panzi ŋana vetâŋa soki kinzi siveta ŋinde. Naŋa ilonŋu tu noko ma wisi nâna panzi ŋgu ŋinde ku kutawanzi ndue ndo lâ. ⁸Noko kusama tu naŋa ilonŋu malia ndo, kala amo ata nâ. Mao nâ, noko kusowe naŋa matāŋgu sulu ŋine kambwaŋenzi lâ, aku noko kalo sukâŋa ŋana ŋinde rârâni taitu-taitu.

⁹Maro Kindeni, naŋa asama noko kilala tu noko nde nanenŋgu Pavilāŋa Tamwata. Mine nde muli, lâ zo ŋinde naŋa ma asarāwa pano, ande naŋa asama tu noko ma kusokinzi nanenŋgu kazâŋa tamâta sikāwa pwapwataki silâ. ¹⁰Naŋa kalonŋu tawana Yova Kindeni, inani muŋga ipa ŋgua tu ma ivilana. Mine nde naŋa uru apanea i ŋa asuka kâki. ¹¹Naŋa kalonŋu tawana Maro Kindeni, kala aruru ŋana sâ tonŋe tia. Kinzi tâno tamâta ma sikura tu siveta sâ tonŋe pa naŋa, nde tia.

¹²⁻¹³Maro Kindeni, noko pwai naŋa piti lâ kazâŋa ilo marumbu lâ, kala naŋa ŋandai amâte ŋga. Noko kuvila naŋa lâ, kala kinzi kazâŋa tamâta sikura tu sipole naŋa, nde tia. Mine nde Maro Kindeni, naŋa ma apono muli pa noko nâ, aku ma ayoka noko ne sinâla nâ ilo lee ikura zo rârâni amo viāŋgu. Aku vetâŋa ŋinde naŋa apambwâre lâ tu ma aveta pano, ande naŋa ma aveta vetâŋani ndaina tava. Aku naŋa ma ao nanenŋgu patarawāŋa imâ pano, ŋana itula pwataki tu naŋa kawāŋgu ndanŋe ŋalae pano.

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ivila i

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine, lâ zo ŋinde Saulo itangula i kala ilâ imuna lâ ŋgânza ilo.

57 ¹Maro Kindeni, naŋa amâ pa noko tu ma pwatonana. Mine nde ano pano tu kalo sukâŋa ŋanana. Lâ zo ŋana naŋa amo noko tini laiti, ande naŋa amo ara nâ, itogo tatareko natu sipavea simo ara lâ tinanzi mbani kalo mine. Mine nde naŋa ilonŋu tu ma amo mine lee ikura lâ zo ndia kazâŋa ŋine ma marumbu lâ. ²Naŋa asarâwa pa Maro Kindeni âta Tamwata tu ma ivila naŋa. Ina uru iveta kie ara pa naŋa. ³I imo samba ilo, aku i ma ipaloŋo pa nanenŋu noŋa ku ma ikaina piti lâ kazâŋa ilo. I ma ipolenzi tamâta ŋinde situ sizavaru naŋa. Maro Kindeni ma itula pwataki tu i ilo ndo ikeno pa naŋa ikura zo rârâni, aku i ma itula pwataki tu i uru iveta ikura ne ŋgua pâŋa mine.

⁴Naŋa amo kinzi tamâta sakamao ŋgininzi. Kinzi nde sitogo mbwâmbwa saka “leve” ŋinde uru sio ŋananzi tamâta tu ma sikanzi kâ. Kinzi niŋonzi nde mata-mata ndo, itogo sagawu wa ua wa, aŋga memelanzi nde itogo pila mata ndo mwasina.

⁵O Maro Kindeni, naŋa ilonŋu tu noko ma kuveta mâsi tonŋe ipâŋga samba tini, ŋana itula noko kilala pwataki tu noko tamwata nde kumo Maro Ŋalae. Naŋa ilonŋu tu noko ma kuveta ne walo kaika ipâŋga nia yo panzi tamâta ndoni simo tâno kulu. ⁶Ŋana tu nanenŋu kazâŋa tamâta nde sio nimbu tu sikai naŋa kaika kâ. Mine nde malia ŋalae itu ipu naŋa ndue ndo. Kinzi sikale tâno wewe ŋalae sipono nzalâŋgu ŋana ma patana andue ilo kâ. Andeta naŋa ŋandai patana ŋga. Kinzi warakanzi patanzi sindue wewe ŋinde ilo marumbu lâ.

⁷Mine nde Maro Kindeni, nanenŋu kalo-tawana nde ikeno kaika pa noko nâ. Mao nâ, naŋa kalonŋu tawanano sondo ndo, aku naŋa ma awâŋgi apanea noko ŋa asuka kâki. ⁸Lâ mbone-mbone nâ, naŋa ma apagagati warakâŋgu amandi sânda lâ kenoŋa nia, aku ma ara nanenŋu wâŋgu. Naŋa ma awâŋgi wâŋgiŋa mine lee mbwale pwataki.

⁹Maro Ŋalae, naŋa ma amandi kinzi tinikoa ŋgu naonzi, ku ma kawâŋgu ndaŋge pa noko. Naŋa ma awâŋgi wâŋgiŋa paneêŋa kâ pano lâ tamâta ŋgu rârâni ŋgininzi. ¹⁰Ŋana tu noko ne tini-mwasa nde kiri-mwata tia ndo. Ŋinde ikeno mine ku imo nâ, aku ne keru nde ilâ ikura lâ nia maa ikeno âta ŋinde. Ikura zo zo noko uru kuveta ikura ne ŋgua pâŋa rârâni, aku mâsi ŋinde nde ŋalae ndo, ipole take-take ikeno samba tini ŋinde.

¹¹O Maro Kindeni, naŋa ilonŋu tu noko ma kuveta mâsi tonŋe ipâŋga samba tini, ŋana itula noko kilala pwataki tu noko tamwata nde kumo Maro Ŋalae. Naŋa ilonŋu tu noko ma kuveta ne walo kaika ipâŋga nia yo panzi tamâta ndoni simo tâno kulu.

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu i ma ikai kazâŋa panzi tamâta sakamao

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

58 ¹Miki tamâta ŋalaŋala, tiambo miki uru kaporo ŋgua sondo lâ ŋgua nia, a? Tiambo miki uru kalea sondo pa tamâta nenzi ŋgua rârâni ku kaveta kemi sondo panzi, a? Tia ndo kanaŋo! ²Ikura zo zo miki uru kalomi ŋgere ŋana kaveta vetâŋa sakamao nâ. Aku miki kamandi kaika ŋana kazavarunzi tamâta lâ nia ndoni. ³Kinzi tamâta sakamao uru sipile nzâla ara ikura nenzi mbwera rârâni. Nia ndoyo, lâ zo ŋinde tinanzi sipaguguanzi sipâŋga lâ, aku simo lee sipâŋga koŋa lâ, ande kinzi kawanzi laŋeŋa nâ. ⁴Kinzi nenzi ŋgua nde itogo mwâta saka kawa sulu mwasina. Aku tininzi pwâka tu siloŋo ŋgua ara, kala sipono taŋanzi. ⁵Kinzi sitogo tamâta taŋa pasâe mine. Ambo i tini pinde ma sisarâwa papa tu imâ, ande i ma imâ tia, ŋana tu iloŋo kawanzi ŋgua tia.

⁶Maro Kindeni, naŋa iloŋgu tu noko ma kuzavarunzi tamâta sakamao ŋinde. Yova Kindeni, kinzi sitogo mbwâmbwa saka “leve” uru imo ikai kazâŋa nâ. Mine nde ara ŋana noko ma kumbware niŋonzi kupasu piti lâ kawanzi ilo. ⁷Naŋa iloŋgu tu kinzi ma naonzi tia lâ, itogo lââ irere ilâ tâno ilo ku mâsa-mâsa lâ mine. Naŋa iloŋgu tu noko ma kie nâ kupalenzi kunukianzi, itogo tamâta inuki unza kala ŋgâla-ŋgâla lâ. ⁸Naŋa iloŋgu tu noko ma kuyaulanzi ndo, itogo ŋgola imâte ku isâmbu lâ paulo kulu mine. Naŋa iloŋgu tu kinzi ma simâte itogo lâlu toŋge imâte lâ tina kapwa ilo mine.

⁹Maro Kindeni ma izavaru kinzi tamâta mine walele nâ, itogo tamâta ilamo leu mine. I ma wisi nâna ŋalae tina panzi, ku ma itambiranzi itogo tamâta itambira meme mine. ¹⁰Mao nâ, Maro Kindeni ma ipare nia panzi kiesaka tamwatanzi. Kinzi ma sipamateteu, aku seenzi ma ilâ isala nia ndoni. Kinzi tamâta ara ma simora ŋine, kala ma simo sindeka nâ. ¹¹Ŋineŋga kinzi tamâta ma siporo tu, “Mao nâ, Maro Kindeni uru kulu ara ndo ilanzi tamâta ŋinde sipono muli papa i. Mao nâ, Maro Kindeni imo, aku ionzi tamâta rârâni silâ ŋgua nia ŋana nenzi vetâŋa kâ.”

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ikea ŋana i kâ

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine, lâ zo ŋinde Saulo isupwanzi tamâta pinde silâ pa Daviti ne luma ŋana sipu pâta imâte.

59 ¹Naneŋgu Maro Kindeni, naŋa ano pano tu pwaina piti lâ naneŋgu kazâŋa tamâta mbaunzi ilo. Naŋa ano pano tu pwea ŋanana, ŋana kinzi ma sizavaru naŋa tia. ²Pwaina piti lâ kinzi tamâta sakamao mbaunzi ilo. Kuvila naŋa, ŋana kinzi ma sikura tu sipu naŋa pâta amâte, ande ma tia.

³Kumora ŋga, kinzi simuna ku sio ŋana sipu naŋa pâta amâte kâ. Kinzi tamâta kaika nde sipagona lâ ku ilonzi taitu situ siyaula naŋa. Andeta

naŋa ŋandai aveta kiesaka tonŋe tâku vetâŋa potomule tonŋe ŋga. ⁴Yova Kindeni, nanenŋu vetâŋa soki tonŋe tia, taitu kinzi sipalilu simâ ŋana sipara kuku naŋa. Naŋa ano pano tu kumâ walele nâ ŋana kuvila naŋa kâ! ⁵Yova Kindeni, noko Maro Walo Tamwata, aku Isrel ŋgu nema Maro Kindeni kala noko. Kumâ walele ku kuzavarunzi tinikoa ŋgu ŋinde rârâni. Kinzi uru sio ninzi-nambwe silâ nenzi kazâŋa tamâta mbaunzi ilo; mine nde noko ma kalo sukâŋa ŋananzi ndimo. Naŋa ano pano tu kupare nia panzi tamâta sakamao ŋinde.

⁶Ikura mbo mbo kinzi sitaulo simâ pa lawea ilo, aku ilonzi ŋuru-ŋuru soka potomule lâ lawea ne ŋgumbi mira ŋgaŋe-ŋgaŋe, sitogonzi mbwâmbwa niŋonzi ŋerere mine. ⁷Yova Kindeni, kuloŋo ŋga; kinzi nenzi ŋgua nde sakamao ndo, itogo pila mata ruru ndo mwasina. Andeta kinzi siporo pa warakanzi tu, “Ea ma ikura tu iloŋo kinda, a?” ⁸Andeta Yova Kindeni, noko uru kuŋeleanzi pâta ŋana nenzi ŋgua kaa kaa ŋinde. Noko kuveta “a” panzi tinikoa ŋgu rârâni.

⁹Noko simbo nâ uru walo kaika kulua naŋa. Mine nde Maro Kindeni, naŋa amâ pa noko simbo nâ tu ma amuna ŋananzi kazâŋa tamâta. ¹⁰Nanenŋu Maro Kindeni ilo ndo ikeno pa naŋa ikura zo rârâni, aku i ma imâ ivila naŋa. I ma isâu pa naŋa tu amora i ipolenzi nanenŋu kazâŋa tamâta. ¹¹Maro Ŋalae, noko kumo kutogo maka nema maramuŋa mwasina. Andeta naŋa tiniŋgu pwâka tu noko ma kupasusu ŋana kupunzi kazâŋa tamâta ŋinde pâta sipamateteu. Ambo noko ma kupunzi walele nâ, ande nanenŋu ŋgu ma muli kalonzi kapa ŋana noko ne pavilâŋa ara ŋinde. Mine nde naŋa ano pano tu kuŋaranzi tamâta ŋinde pwapwataki soka potomule silâ lee, ŋinenŋa kuzavarunzi ndo lâ. ¹²Ŋana tu ikura zo zo kinzi nenzi ŋgua itula kilalanzi pwataki tu kinzi nde kiesaka tamwatanzi. Kinzi uru sipasuka warakanzi tininzi, aku naŋa iloŋgu tu nenzi mâsi ŋinde ma iyaula warakanzi, itogo viâŋa ikainzi iŋa mine. Ikura zo zo kinzi siporo ŋgua laŋeŋa wa ŋgua ŋana siyaulanzi tamâta pinde wa. ¹³Mine nde ara ŋana noko ma wisi nâna panzi ku kupunzi pâta sipamateteu. Naŋa iloŋgu tu noko ma kuzavarunzi tamâta sakamao ŋinde ndo lâ. Ambo noko ma kuveta mine, ande tamâta rârâni ma sisama tu noko Maro Kindeni kumo maka Isrel ŋgu nema Koipu Ŋalae, aku noko kala kumo pwai maro panzi tamâta simo tâno ndoni tona.

¹⁴Ikura mbo mbo kinzi tamâta sakamao ŋinde sitaulo simâ pa lawea ilo, aku ilonzi ŋuru-ŋuru soka potomule lâ lawea ne ŋgumbi mira ŋgaŋe-ŋgaŋe, sitogonzi mbwâmbwa niŋonzi ŋerere mine. ¹⁵Ŋinde itogo kinzi soka silâ wa simâ wa siroto kapwanzi. Ambo kapwanzi pupuro tia yo, ande kinzi ilonzi ŋuru-ŋuru nâ. ¹⁶Andeta kalo loko, naŋa ma awâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ ŋana noko ne walo kaika ŋinde. Ikura mboyo mboyo naŋa ma awâŋgi atula pwataki tu noko ilo ndo ikeno pa naŋa, uru ikeno

mine ku imo nâ. Iġana tu lâ zo ndia malia kie-kie imâ ipânġa pa naġa, ande noko uru pwatona naġa sondo ndo. Noko kumo kutogo nanenġu maramuġa kaika mwasina. ¹⁷Maro Kindeni, noko simbo nâ uru kupu tini kaika pa naġa ilonġu kalonġu. Naġa amâ pa noko simbo nâ tu amuna ġananzi kazâġa tamâta. Maro Kindeni, noko tini mwasa ndo pa naġa ikura zo râranî. Naġa ma awânġi apanea noko ġa.

**Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma isukanzi
Isrel ġgu ġana sipole paraġa kâ**

Daviti isia wānġiġa ġine, lâ zo ġinde Isrel sipara kunzi Aram ġgu.

60 ¹Maro Kindeni, noko kupu muli pa maka marumbu lâ, kala kusâu panzi kazâġa tamâta tu sipole maka. Noko wisi nâna pa maka kala kuveta mine. Andeta ġine naġa ano pano tu kutaulo kumâ ku kuvila maka kilo. ²Noko kuveta maka nema tâno ririġo lâ. Noko kundawea tâno kala mbââ ġalae ipânġa lâ. Kala ġine nema tâno nde ipânġa sakamao lâ. Ara, ġine maka iloma tu noko ma kuveta tâno sondo kilo. ³Noko kuo malia kie-kie imâ pa ne ġgu maka. Mine nde maka kakai nâna ġalae, kala kakura tu koka sondo tia. Iġinde itogo noko lââ kaika kulama kanu lâ, aku kapânġa kadauda ġalae. ⁴Aġġa maka pinde nde kamege ġanano, aku noko kusona mbila tonġe itâra ġana kuvila maka kâ. Maka kakura tu kakâwa ġananzi kazâġa tamâta ku kalâ pa mbila ġinde ġana kamo ara kâ.

⁵Maro Kindeni, noko ilo ndo keno pa maka, aku ne walo nde ġalae tina. Mine nde maka kano pano tu kupaloġo pa nema noġa ku pwaima piti lâ kazâġa ilo, ġana ma kamo ara kâ. ⁶Maro Kindeni imo i tamwata ne luma sapâġa ilo, aku iporo tu, “Naġa ma apole paraġa, ġinenġa ma andeka ġana akisi keri lâ Sekem lawea tava Sekot ġgu nenzi nia kawa ġinde panzi nanenġu tamâta. ⁷Kinzi Ruben ġgu aġġa kinzi Gat ġgu nde naġa warakânġu nenġu tamâta, aku kinzi Manase ġgu kala simo nanenġu tamâta mine nâ. Kinzi Efraim ġgu nde sitogo nanenġu sambara kaika ġana paraġa kâ, aġġa kinzi Juda ġgu nde sitogo koipu ġalae ne tukâla ġine uru ikeno naġa mbaunġu ilo. ⁸Taitu nanenġu morâġa ikeno mine ġananzi nanenġu kazâġa tamâta; kinzi Moap ġgu nde ġgu kaa nâ, itogo kondo naġa uru apua mbaunġu lâ ilo mwasina. Aku kinzi Idom ġgu kala simo ġgu kaa nâ tona, kala naġa uru kenġu nâ apalenzi. Naġa apolenzi kinzi Filistia ġgu lâ paraġa ilo, kala andeka nâ akai lolove.”

⁹Maro Kindeni, tiambo noko tini pwâka tu pwai naġa alâ apara kunzi ġgu ġinde simo lawea ġalae ilo, laweani ndaina ne ġgumbi kaika ġne mbwaliu lâ, tiya? Tiambo noko tini pwâka tu pwai naġa alâ apara lâ Idom nenzi tâno, tiya? ¹⁰Tiambo noko tamwata kupu muli pa maka marumbu lâ, tiya? Tiambo noko tini pwâka tu kuvilanzi nema zugu tamâta sipole paraġa, tiya? ¹¹Maka kasama tu kinzi tamâta nenzi

pavilânja nde kelekele kaa nâ. Mine kala maka kano pa noko tu kuvilama ġana kapolenzi nema kazâġa tamâta kâ. ¹²Mao nâ, ambo Maro Kindeni ma ivila maka, ande maka ma kapole paraġa. I tamwata ma izavarunzi nema kazâġa tamâta ġinde.

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ikatona i

Daviti isia wānġiġa ġine

61 ¹Maro Kindeni, kupaloġo pa nanenġu sarawâġa. Kutambira taġa sondo pa nanenġu noġa. ²Naġa amo malawae ġana nanenġu lawea tina, aku ilonġu malia ndo. Mine nde naġa asarâwa pano tu kuvilana. Pwai naġa alâ pa nia paveâġa tonġe, ġana kinzi kazâġa tamâta ma sikura tu sizavaru naġa tia. ³Ġana tu noko simbo nâ uru pwea ġanana. Noko simbo nâ kumo nanenġu maramuġa kaika. Mine nde nanenġu kazâġa tamâta sikura tu sipole naġa, ande tia.

⁴Naġa ilonġu ġalae tu ma amo noko ne luma ilo ikura zo rârâni. Naġa ilonġu tu amo ara lâ noko tini laiti, itogo tatareko natunzi simo ara lâ tinanzi mbani kalo mine. ⁵Maro Kindeni, muġga noko kuloġo naġa aveta ġgua pâġa pinde kuku noko. Aku vetâġa arara noko kupambwâre tu ma kuveta panzi tamâta ġinde uru simeġe ġanano, ande noko kuveta vetâġani ndaina pa naġa tava.

⁶Kala ġine naġa ano pano tu kuseġge mbwera rârâ ilâ kuku zo ġinde koipu ġalae ma imo via lâ tâno kulu. Naġa ilonġu tu i ma imo mine ku imo nâ. ⁷Maro Kindeni, naġa ilonġu tu i ma imo koipu ġalae lâ noko nao ikura zo rârâni. Noko ne tini-mwasa ikeno mine ku imo nâ, aku noko uru kuveta ikura ne ġgua pâġa rârâni. Mine nde ano pano tu pwatona i sondo ndo, ikura noko ne ġgua pâġa mine. ⁸Ambo noko ma kuveta mine, ande naġa ma kari kari ao patarawâġa imâ pano, ikura nanenġu ġgua pâġa mine. Aku naġa ma awâġġi apanea noko ġa ikura zo zo.

Maro Kindeni simbo nâ ikatona kindi

Daviti isia wānġiġa ġine

62 ¹Naġa kalonġu tawana Maro Kindeni simbo nâ. I simbo nâ ikai naġa piti lâ kazâġa ilo. ²I simbo nâ ikatonana wa ivilana wa. I simbo nâ imo nanenġu tenġo kaika. Mine kala kinzi kazâġa tamâta ma sikura tu sipole naġa, ande ma tia.

³Miki tamâta ndai, miki ma kakai kazâġa pa naġa ku katu kayaulana ikura zo ġapia kilo, a? Naġa amo atogo ġgumbi siġga saputi ndue lâ, kala walonġu tia. Tiambo miki rârâni katu kazavaru naġa ndo lâ, a? ⁴Naġa ġânġu nde ġalae, taitu miki ilomi tu ma katawa naġa ndue. Miki uru kandeka ġana ġgua laġeġa nâ. Miki kawami nâ kaporo ġgua ara mine tu, “Maka iloma tu Maro Kindeni ma iveta kie ara pano”, andeta ilomi tu i ma iyaula naġa.

⁵Naŋa kalonŋu tawana Maro Kindeni simbo nâ, ku ao tiningu pa i simbo nâ tu ma isukana. ⁶I simbo nâ ikatonana wa ivilana wa. I simbo nâ imo nanenŋu tenŋo kaika. Mine kala kinzi kazâŋa tamâta ma sikura tu sipole naŋa, ande ma tia. ⁷Maro Kindeni simbo nâ uru ikai naŋa piti lâ kazâŋa ilo, aku i tamwata iveta naŋa ŋanŋu ipânŋa ŋalae. I imo itogo mira ŋalae naŋa uru amuna tini mwasina. I uru ikeā ŋanana. ⁸Mine nde miki nanenŋu ŋgu, naŋa apaimi tu miki ma kalomi tawana Maro Kindeni ikura zo rârâni. Miki ma kapatula nemi malia wa nemi ilo-kalo ndoni papa i, ŋana tu i imo itogo nenda tenŋo kaika mine.

⁹Kinzi tamâta rârâni nde sitogo tamâta imbana koroani mbwani taitu lâ kawa ku ilâ kaa nâ. Mao nâ, kinzi mbaliŋa warakanzi aŋga kinzi sugorai tamwatanzi nde kelekele kaa nâ. Kinzi rârâni nde sitogo kelekele kiri-mwata lawea itapala kala nao tia lâ. ¹⁰Tamâta pinde situ mâsi ŋana taveta rurunŋa panzi tamâta kâ tava panaweŋa ne mâsi nde mâsi ara. Andeta miki ma ilomi mine ndimo, ŋana tu ilo-kalo mine nde soki ndo. Mao nâ, zo pinde miki ma kakai mbaliŋa, andeta miki ma ilomi tu mbaliŋa ŋinde ikura tu ivilami, mine ndimo.

¹¹Munŋa naŋa aloŋo Maro Kindeni iporo pwataki tu ina nde walo kaika warika. ¹²Andeta ŋinde nâ tia; naŋa aloŋo Maro Kindeni iporo pwataki kilo tu i ne tini-mwasa uru ikeno mine ku imo nâ. Mao nâ, Maro ŋalae, noko tamwata ma kulu kulanzi tamâta rârâni taitu-taitu, ipakura kuku vetâŋa ndia munŋa kinzi siveta ŋinde.

Tamâta ilo tu Maro Kindeni ma imo kuku i, kala ikai noŋa papa

Daviti isia wāngiŋa ŋine, lâ zo ŋinde i imo nia bilimu ikeno Judia tâno.

63 ¹Maro Kindeni, nanenŋu Maro ŋalae noko, naŋa ilonŋu ndo tu apono muli pano. Naŋa ilonŋu ndo ikeno pano, itogo tamâta imo nia bilimu ku irakoŋa ŋalae tina ŋana lââ kâ. ²Naŋa ilonŋu tu amora noko kilala tava ne walo kaika ipânŋa nia yo lâ noko ne luma sapâŋa ilo.

³Maro Kindeni, noko ne tini-mwasa uru ikeno mine ku imo nâ, aku ŋinde nde kelekele ara ndo, ipole maka tamâta nema via lâ tâno ŋine kulu, aku ipole kelekele pinde rârâni tona. Mine kala naŋa apaneano asuka noko ŋa kâki. ⁴Naŋa ma kawāŋgu ndaŋge pano ikura zo rârâni naŋa ma amo viāŋgu. Naŋa ma asuka mbaunŋu kâki akai noŋa pano. ⁵Lâ zo ŋana naŋa amo noko tini laiti, ande naŋa ma ilonŋu ara nâ, itogo tamâta ika kâpwa ara lee kapwa pupuro ndo mwasina. Aku naŋa ma awāŋgi wāngiŋa paneāŋa kâ pano tava ndekāŋa ŋalae.

⁶Maro Kindeni, lâ zo ŋana naŋa akeno kenoŋa nia, ande naŋa uru kalonŋu ŋgere ŋanano. Naŋa kalonŋu ŋgere ŋanano mine lee mbwale pwataki. ⁷Nanenŋu vetâŋa ŋinde nde duvi mine; noko kumo nanenŋu Pavilāŋa Tamwata ikura zo rârâni. Naŋa amo noko tini laiti, itogo tatareko natu imuna tina mbani kalo mine, aku andeka nâ awāŋgi pano.

⁸Naŋa asaŋa noko kaika ndindi nâ, aku noko ne walo kaika uru ikea ŋanana.

⁹Tamâta pinde situ sipu naŋa pâta amâte, andeta kinzini ma sisânda kazâŋa kulu ku ma silâ pa mateŋa nianzi. ¹⁰Kinzi ma sipamateteu lâ paraŋa ilo, ŋineŋga kinzi mbwâmbwa ŋgoi ma sika mbatunzi. ¹¹Aŋga naŋa koipu ŋalae ma andekana Maro Kindeni ŋana i ne pavilâŋa ara ŋinde. Tamâta ea sipa ŋgua lâ Maro Kindeni nao, ande kinzi ŋinde ma sindeka ŋalae. Aŋga kinzi laŋeŋa tamwatanzi, ande i ma isae kawanzi.

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ikea ŋana i kâ

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

64 ¹Maro Kindeni, naŋa ilongu makisa ndo. Kupaloŋo pa nanenŋu noŋa ŋga! Naŋa aruru ŋananzi kazâŋa tamâta, kala ano pano tu pwea ŋanana. ²Kinzi tamâta sakamao nde simuna ku sipa ŋgua ŋana siyaula naŋa kâ. Kinzi kawanzi pakâe pakâe siveta mâsi potomule nâ. Naŋa ano pano tu pwatona naŋa sondo.

³Kinzi tamâta ŋinde nenzi ŋgua nde itogo pila mata ruru ndo mwasina. Nenzi ŋgua sakamao nde nao sondo imâ pana, itogo tamâta irae temba ku mata ilea sondo pa tamâta tonŋe tu ma ipane kâ. ⁴Kinzi simuna lâ nia ŋgaŋe ku silâwa nâ sipanenzi tamâta ara. Kinzi siruru tia ndo, aku sipanenzi walele nâ.

⁵Kinzi sipu tini-kaika pa warakanzi ilonzi kalonzi ŋana mâsi sakamao ŋinde muŋga sipa ŋgua tu ma siveta. Kinzi siporo ŋana nia pinde sipatea lâ ŋana sio nimbu tu ma ikainzi tamâta kâ. Aku kinzi siporo pa warakanzi mine tu, “Ea ma ikura tu imora kinda, a? Tia ndo!” ⁶Kinzi sipa ŋgua ŋana siveta mâsi potomule kâ, aku siporo tu, “Kinda tapatea nzâla ara ndo!” Mao nâ, kinzi tamâta nenzi ilo-kalo nde ikeno paveâŋa nâ.

⁷Andeta Maro Kindeni ma silâwa nâ ipanenzi, aku ma patanzi sindue walele nâ. ⁸Muŋga kinzi tamâta sakamao ŋinde sipa ŋgua tu ma siyaula naŋa, andeta Maro Kindeni ilele nenzi ŋgua ŋinde ku iveta iyaula kinzi warakanzi. Tamâta pinde ma simoranzi ku ma siŋeleanzi wa sirurua kulunzi panzi wa. ⁹Ŋineŋga tamâta rârâni ma siruru. Kinzi ma kalonzi ŋgere ŋana mâsi ŋinde Maro Kindeni iveta lâ, aku ma sitapâri ŋana mâsi ndainani nâ. ¹⁰Ara ŋana kinzi tamâta arara rârâni ma sindekana Yova Kindeni ku silâ simuna i tini laiti. Ara ŋana kinzi tamâta sondo rârâni ma sipanea i sisuka ŋa kâki.

Kinda kawânda ndaŋge tandekana Maro Kindeni

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

65 ¹Maro Kindeni, ara ŋana maka ma kalâ kamandi Saion Tuu kulu ku kapaneano kasuka noko ŋa kâki. Aku ara ŋana maka ma kaveta vetâŋa rârâni ŋinde muŋga kapa ŋgua tu ma kaveta pano tona,

2-3ŋana tu noko uru kupaloŋo pa maka nema noŋa. Aku tamâta rârâni ma kalonzi ŋgere ŋana nenzi kiesaka kâ, ku ma simâ pano. Maka nema vetâŋa potomule nde itawama ndue ndo, andeta noko kuzavaru nema kiesaka ŋinde piti lâ tinima. 4Maka kandeka ŋalae, ŋana tu noko kupatea maka lâ kala pwaima kalâ kamo noko ne luma ilo. Kelekele arara nâ nde ipipi lâ ikeno noko ne luma sapâŋa ŋinde ilo, aku maka ma iloma ndeka ŋana kakai kelekele ŋinde kâ.

5Maro Kindeni, maka nema Yautâŋa Tamwata noko, noko uru kupaloŋo pa nema noŋa kala kuveta mâsi ŋalaŋala kie-kie ŋana kuvila maka kâ. Andeta maka nâ tia; kinzi tamâta simo tâno ndoni ikeno pa tâi tini pinde rârâni, kinzi ŋinde nde sio tininzi pa noko tu ma kuvilanzi. 6Noko ne walo nde kaika; mine nde noko kuonzi tuu ŋalaŋala silâ simandi nianzi nianzi. Aku mâsi ŋinde itula pwataki tu noko ne walo nde ŋalae ndo. 7Lâ zo ŋana kâla-lawea imandi tava ne nduŋeŋani, ande noko kuveta tâi pâti kii lâ. Aku noko uru kuveta vetâŋa kie taituni ŋana kupupu kinzi tinikoa ŋgu nenzi taŋa-kaika ndue tona. 8Kinzi tamâta simo tâno ndoni nde simora mâsi ŋalaŋala noko kuveta ŋinde, kala wisinzi motutu. Lâ tâno ŋinde ikeno pa mbwera kâ, aku ilâ lee ipâŋga tâno ŋinde ikeno pa wâra kâ, ande kinzi tamâta sindeka ku sisuŋa kawanzi kâki ŋana sipaneano.

9Noko ilo pa tâno; mine kala noko uru kuo karâzi imbe indue, aku kuveta tâno ne siŋi ipâŋga. Maro Kindeni, noko ne lââ nde ŋalae tina, kala kupaliŋi karâzi imbe ndue. Aku noko kuveta kâpwa kie-kie ipâŋga tâno ilo panzi tamâta tu sika. Noko tamwata ne pateâŋa nde ikeno mine. 10Noko kuo karâzi ŋalae imbe indue pa tâno ŋinde muŋga tamâta sike. Noko kuo karâzi imbe indue ŋana iveta tâno mbariri, aku kuveta kaniŋa mata ipâŋga. 11Noko kuveta kie ara ndo, kala zo ŋana kaniŋa gonâŋa kâ, ande kâpwa maria ipâŋga. Mao nâ, kelekele arara kie-kie nde ikeno pano. 12Unza arara nde ipâŋga lâ tâno ŋinde kinzi lama uru simo, aku noko kuveta ndekâŋa ipâŋga lâ nia tuu kulu. 13Kinzi lama ŋgu kambwaŋenzi ŋalae nde simandi nia unza ŋinde, aku kâpwa nde ipipi lâ nia kawa kawa rârâni. Mine kala kelekele rârâni nde sigogo kawanzi ku sindeka siwâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ pa Maro Kindeni.

Kawânda ndaŋge tawâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ pa Maro Kindeni

66 1Miki tamâta rârâni kamo tâno ndoni, miki rârâni kandeka ku kasarâwa kapanea Maro Kindeni kasuka i ŋa kâki!

2Miki kawâŋgi ku katula i kilala pwataki tu i ŋa nde ŋalae ndo! Kapanea i ŋa kasuka kâki! 3Kaporo pa Maro Kindeni mine tu, “Maka kamora mâsi ŋalaŋala noko kuveta ŋinde, kala wisima motu. Noko ne walo nde kaika ndo; mine nde noko ne kazâŋa tamâta siruru ku sipare tukunzi ndue lâ noko nao. 4Mao nâ, tamâta rârâni lâ tâno kulu nde sipare tukunzi pano ku siwâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ sisuka noko ŋa kâki ndo.”

⁵Mine nde miki kamâ kamora vetâŋa rârâni Maro Kindeni muŋga iveta ŋinde. Iveta mâsi ŋalaŋala lâ tamâta naonzi, kala wisinzi motutu. ⁶Iveta mâsi mine; iveta tâi ipalele ipâŋga nia mâsa-mâsa, kala maka timbuma kinzi soka simbwaliu pa tini pinde. Kala ŋine maka kamandi niani ndaina ku kandekana Maro Kindeni ŋana i ne mâsi ŋinde kâ. ⁷I ne walo nde kaika, aku ikai koipu ŋalae, ma imo mine ku imo nâ. I mata ilea kaika panzi tinikoa ŋgu. Mine nde miki tamâta ŋine uru taŋami kaika papa i, ande miki ma kapasuka warakami tinimi ndimo.

⁸Miki ŋgu ŋine ma kapanea maka nema Maro Kindeni kasuka i ŋa kâki. Ara ŋana nemi paneāŋa ŋinde ma ipâŋga nia yo. ⁹Ŋana tu Maro Kindeni ikatona maka Isrel ŋgu sondo ndo, kala kamo viama nâ. I ŋandai isâu panzi kazâŋa tamâta tu sipole maka ŋga. ¹⁰Maro Kindeni, noko malia kulua maka ŋana pwai samâŋa pama, itogo tamâta ikai samâŋa pa mira “silva” ku imomo lâ yââ ilo ŋana ma ipâŋga zuzuli ndo. ¹¹Muŋga noko pwaima kaika kalâ viâŋa ilo, aku kusia malia ŋalae kâki kuluma. ¹²Noko kusâu panzi kazâŋa tamâta, kala kenzi nâ sipale maka lâ. Maka kakai nâna ŋalae, itogo tamâta toŋge yââ ikana tâku lââ pondi kâki ku ipatuku i lâ. Taitu kala zo ŋine noko kuo maka kamo nia ara, kala iloma ara nâ.

¹³⁻¹⁴Muŋga, lâ zo ŋinde malia imâ ipâŋga pa naŋa, ande naŋa apambwâre tu ma aveta vetâŋa pinde pano. Kala ŋine naŋa ma aveta patarawâŋa pano, ikura nanenŋu ŋgua pâŋa mine. Naŋa ma akai simbi amâ noko ne luma sapâŋa ilo ku ma apatarâwa pano. ¹⁵Naŋa ma amomo simbi situmbu ŋalaŋala ŋinde nâ lâ patarawâŋa nia. Naŋa ma amomo lama tamâne simbi, aku ne mundo ma ikâki imâ pano. Aku naŋa ma amomo bulmakao simbi tava meme simbi lâ patarawâŋa nia tona.

¹⁶Ayo, miki tamâta ea uru kamege ŋana Maro Kindeni kâ, miki ŋinde rârâni kamâ katambira taŋami. Naŋa ma aporo atula ŋgua pami ŋana vetâŋa rârâni i muŋga iveta ŋana ivila naŋa kâ. ¹⁷Muŋga naŋa asarâwa papa i tu ma ivilana. Naŋa kawâŋgu kâki awâŋgi wâŋgiŋa paneāŋa kâ papa i. ¹⁸Lâ zo ŋinde, ambo kiesaka ikeno pa naŋa aku naŋa ŋandai iloŋgu malia ŋana ŋga, ande Maro ŋalae ma ipono taŋa ŋana nanenŋu noŋa kâ. Andeta tia. ¹⁹Mao nâ, Maro Kindeni itambira taŋa pa nanenŋu sarawâŋa, aku ipaloŋo pa nanenŋu noŋa lâ. ²⁰Maro Kindeni ŋandai ipu muli pa nanenŋu noŋa ŋga, aku i ŋandai ikai ne tini-mwasa ara ŋinde piti ŋanana ŋga. Mine kala nanenŋu paneāŋa ilâ papa i.

Tawâŋgi wâŋgiŋa paneāŋa kâ pa Maro Kindeni

67 ¹Maro Kindeni, kalo sukâŋa ŋanama ku kuveta kie ara pama. Kulele nao pama ku kuvilama!

²Ambo noko ma kuveta mine, ande tamâta rârâni simo tâno ndoni ma sisama noko ne vetâŋa kilala pwataki, aku ma sisama tu noko uru pwainzi tamâta piti lâ kazâŋa ilo.

³Maro Kindeni, naŋa ilonŋu tu tamâta rârâni ma sipaneano. Ara ŋana tamâta ndoni ma sisuka noko ŋa kâki! ⁴Naŋa ilonŋu tu kinzi tinikoa ŋgu ndoni ma sindeka ku siwâŋgi pano, ŋana tu noko uru kumandi ŋgua nia ku pwai samâŋa sondo ndo panzi tamâta ŋana nenzi vetâŋa kâ. Noko pwai poe sondo ndo panzi tamâta ŋgu rârâni. ⁵Maro Kindeni, naŋa ilonŋu tu tamâta rârâni ma sipaneano. Ara ŋana tamâta ndoni ma sisuka noko ŋa kâki!

⁶Kâpwa arara nde ipâŋga maria lâ tâno ilo. Maro Kindeni, ina maka Isrel nema Maro Ũalae, ande iveta kie ara ndo pama. ⁷Mao nâ, Maro Kindeni iveta kie ara ndo pama. Ara ŋana tamâta lâ tâno ndoni ma simege ŋana i kâ.

Kinzi Isrel ŋgu sindekana Maro Kindeni ŋana i ne pavilâŋa kâ

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

68 ¹Naŋa ilonŋu tu Maro Kindeni ma imâ walele nâ ŋana isokinzi ne kazâŋa tamâta sikâwa pwapwataki silâ. Kinzi tamâta ŋinde uru ilonzi sakamao ndo papa i. Ara ŋana kinzi ma sikâwa lâ i nao. ²Naŋa ilonŋu tu i ma isokinzi piti, itogo lawea itapala yââ ne mundo kala nao tia lâ. Naŋa ilonŋu tu i ma izavarunzi ndo, itogo yââ isimu sipa siŋi ku iveta ipâŋga itogo lââ mine. ³Andeta ara ŋana kinzi tamâta sondo ma sindeka lâ Maro Kindeni nao. Ara ŋana kinzi ma ilonzi ndeka nâ sisuŋa kawanzi kâki.

⁴Mine nde miki ma kawâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ pa Maro Kindeni kasuka i ŋa kâki. Ina uru iyoka take-take kulu ilâ wa imâ wa, aku i ŋa mine tu Yova Kindeni. Miki kawâŋgi papa i ku kandeka lâ i nao. ⁵Maro Kindeni imo ne luma sapâŋa ilo, aku inani uru ikatonanzi lâlu mundoro wa taine mwala-mwala wa. ⁶Kinzi tamâta ea simo simbonzi nâ, ande Maro Kindeni iveta nia sondo panzi ŋana simo ara kâ. I iyautenzi tamâta piti lâ luma sakamao ilo, aku ivetanzi simo ara ndo. Aŋga tamâta ea sipu mulinzi papa i, ande ionzi simo nia sakamao.

⁷O Maro Kindeni, nanayoni noko kumuŋga panzi ne tamâta ku pwainzi soka nia bilimu silâ. ⁸Pa zo ŋinde tâno iririŋo, aku karâzi ŋalae imbe ndue. Noko nde maka Isrel nema Maro Kindeni, aku vetâŋa kie mine nde ipâŋga lâ noko nao, lâ zo ŋinde noko kupatua lâ Sinai tuu kulu. ⁹O Maro Kindeni, lâ zo ŋinde noko kuo karâzi imbe more-more ŋalae indue pa noko ne tâno, kala tâno ŋinde ipâŋga ara kilo. ¹⁰Noko ne tamâta siveta nenzi lawea lâ tâno ŋinde. O Maro Kindeni, ara tamwata kala noko; mine nde noko kurombonzi kinzi sugorai tamwatanzi.

¹¹Aku muli ŋga Maro Ũalae iporo itula ŋgua pwataki lâ, ŋineŋga taine rârâ nde sikai i kawa ŋgua ŋinde silâ situla pwataki mine tu, ¹²“Kinzi koipu ŋalaŋala sitavanzu nenzi zugu tamâta nde sikâwa pwapwataki sipalilu nâ silâ!” Taine pinde simo lawea ilo, aku kinzi ŋinde siwae

mbaliŋa wa kelekele ŋinde kinzi tamâne muŋga sikai lâ paraŋa ilo.

¹³Kinzi siwae sii bâlu tainzi muŋga tamâta siveta lâ mira “silva” tini, aŋga sii ŋinde mbaninzi nde siveta lâ mira “gol” tini kala salaga-salaga. Ambo taitu ŋana sâ kâ ŋga miki tamâta pinde kamuna kamo lama nenzi ŋgumbi ilo, aku miki ŋandai kalâ paraŋa ilo, a?

¹⁴Maro Kindeni Walo Tamwata nde izavarunzi koipu ŋalaŋala lâ Salmon Tuu kulu, itogo karâzi tava “ais” imbe ndue mine. ¹⁵Aku tuu toŋge kala imandi tâno ŋinde tona, sipatu ŋa tu Basan Tuu. Ŋinde nde tuu ŋalae tina, aku ne mira ŋalaŋala rârâ ŋinde keno. Andeta tuu ŋinde imo ipadâda nâ.

¹⁶Ayo, noko tuu ŋalae ndai, ŋana sâ kâ ŋga noko kupadâda ŋana Saion Tuu, tuu ŋinde Maro Kindeni muŋgani ipatea tu ma imo kulu, a? Mao nâ, Yova Kindeni ma imo tuu ŋinde kulu ikura zo rârâni. ¹⁷Maro Ŋalae iyoka pa Sinai Tuu kulu ku iyoka lee ikâki ilâ ne luma sapâŋa ikeno Saion Tuu kulu ŋinde ilo. Iyoka imuŋga panzi ne zugu tamâta sitava nenzi kareta kaika, kambwâŋenzi tamâta-tamâta. ¹⁸Maro Kindeni, noko pwâki kulâ tuu ŋinde kulu, aku pwainzi ne kazâŋa tamâta soka muli silâ, kinzi ŋinde muŋga kupolenzi lâ paraŋa ilo ku wâlo nâ kupanzi kaika lâ. Lâ zo ŋinde, kinzi kazâŋa tamâta ŋinde mbaliŋa kie-kie silano. Mao nâ, kinzi tamâta muŋga mbo sipu mulinzi pano ŋinde sio nenzi mbaliŋa imâ pano. Mine nde Maro Yova Kindeni ma imo niani ndaina.

¹⁹Mine kala nenda paneâŋa ilâ pa Maro Ŋalae, inani uru ikale nenda malia ikura zo zo! Maro Kindeni simbo nâ nde imo nenda Yautâŋa Tamwata. ²⁰Kinda warakânda nenda Maro Kindeni ŋinde nde Maro ŋana iyautenzi tamâta piti lâ kazâŋa ilo. Ina kinda nenda Koipu Ŋalae Yova Kindeni, aku inani itiŋgi mateŋa piti kala iŋgeŋge ŋana kinda kâ.

²¹Mao nâ, Maro Kindeni ma izavarunzi ne kazâŋa tamâta ndo lâ, kinzi ŋinde uru sipono muli pa vetâŋa kiesaka. ²²Maro Ŋalae iporo tu, “Naŋa ma alâ pa Basan tâno wa tâi geza-geza wa, aku ma akainzi kazâŋa tamâta ataulo amâ kilo, ŋineŋga ma apunzi pâta sipamateteu. ²³Kinzi seenzi ma isala nia ilâ, aku miki ma kamora ku kandeka ŋalae. Aku nemi mbwâmbwa ma sinu seenzi lee kapwanzi pupuro lâ.”

²⁴O Maro Kindeni, nanenŋu Koipu Ŋalae noko, noko kupolenzi ne kazâŋa tamâta marumbu lâ, kala tamâta rârâni simora noko pwoka kulâ ne luma sapâŋa ilo tava ndekâŋa nâ. ²⁵Kinzi wâŋgiŋa tamwatanzi nde soka noko muli silâ, aŋga kinzi wâŋgu râŋa tamwatanzi nde soka kinzi mulinzi silâ. Aŋga kinzi taine taipa nde soka kunzi ku sira nenzi wâŋgu kiri-kiri. ²⁶Kinzi siwâŋgi mine tu, “Miki Maro Kindeni ne tamâta kala kapasau kamo taitu ŋai, miki rârâni kapanea! Miki Isrel ŋgu kapanea Yova Kindeni kasuka i ŋa kâki!” ²⁷Kamora ŋga! Kinzi Benjamin ne vâsa ŋgu nde ŋgu kiri-mwata nâ, taitu kinzi ŋinde simuŋga panzi tinikoa ŋgu rârâni silâ. Aŋga kinzi tamâta mbâna-mbâna lâ Juda ne vâsa ŋgu nde

sikainzi nenzi tamâta ku soka Benjamin ŋgu mulinzi silâ. Anŋa kinzi tamâta mbwananāŋa lâ Sebulun ne vâsa ŋgu wa Naptali ne vâsa ŋgu, kinzi ŋinde soka mulinzi silâ.

²⁸O Maro Kindeni, maka iloma tu noko ma kutula ne walo kaika pwataki, waloni ndaina noko muŋga kuo pama ŋana ivilama kâ. ²⁹Kinzi koipu ŋalaŋala nde sisama tu noko kumo Koipu ŋalae, kala sikai nenzi wisi-ara simâ pano lâ noko ne luma sapâŋa ŋinde ikeno Jerusalem lawea ilo. ³⁰Maka iloma tu noko ma kumbitanzi Isip ŋgu, kinzi ŋinde sitogo ŋgoa ŋgoi uru imo lââ pwali. Kinzi simo sitogonzi bulmakao tamâne lâ kinzi bulmakao natu ŋgininzi. Kumbitanzi lee ikura lâ zo ndia kinzi ma sipare tukunzi pano ku mira “silva” silano. Maka iloma tu noko ma pwai kazâŋa panzi tamâta ŋinde uru sindeka ŋana paraŋa kâ, aku kusokinzi sikâwa pwapwataki silâ. ³¹Noko ma kupolenzi Isip ŋgu mine, ŋinenŋa nenzi koipu ŋalae ma ionzi ne dumui soka silâ pa Jerusalem lawea, anŋa kinzi tamâta ŋinde simo Itiopia tâno kala ma sikai nenzi mbaliŋa simâ pano.

³²Mine nde miki tamâta pa ŋgu rârâni kamo tâno ndoni, miki kawāŋgi pa Maro Kindeni. Kawāŋgi wāŋgiŋa paneāŋa kâ pa Maro ŋalae, ³³ina uru iyoka nia maa siŋga ikeno âta ŋinde ilâ wa imâ wa. Miki kaloŋo ŋga; kala ŋine isuŋa kawa kâki ŋalae ndo! ³⁴Miki rârâni kaporo katula pwataki tu Maro Kindeni ne walo nde ŋalae tina. I imo Isrel nenzi Koipu ŋalae, aku uru itula ne walo kaika pwataki lâ nia maa ikeno âta ŋinde. ³⁵Isrel nenzi Maro Kindeni imo ne luma sapâŋa ilo, aku tamâta rârâni nde simege ŋana i kâ. I uru iwae ne walo kaika panzi ne tamâta. Paneāŋa ilâ pa Maro Kindeni!

Tamâta ikai noŋa pa Maro Kindeni tu ma ivila i

Daviti isia wāŋgiŋa ŋine

69 ¹Maro Kindeni, kuvilana ŋga! Lââ ipondi kâki imâ ipāŋga naŋa ndaŋgenāŋgu. ²Naŋa apale tâno mbariri andue alâ, aku tâno kaika ŋana namandi kulu keno, ande tia. Naŋa amo tâi geza-geza ilo, aku laiti ŋana ambwatuke kâ. ³Maro Kindeni, naŋa amo asarâwa pa noko lee nanenŋu walo marumbu lâ, aku ŋandolāŋgu mbwendu mâsa-mâsa lâ. Naŋa ao matāŋgu ikura zo luandondo koŋa pa noko tu ma kuvilana, kala matāŋgu sakamao lâ. ⁴Tamâta rârâ sikai kazâŋa pa naŋa koa tia nâ. Kinzi kambwaŋenzi ŋalae tina, ipole naŋa kulunŋu pwau ŋine kambwaŋenzi. Kinzi kazâŋa tamâta ŋinde nenzi walo nde kaika, aku kawanzi laŋeŋa nâ sisowe ŋgua lâ naŋa tiniŋgu. Kinzi situ ma sizavaru naŋa ndo. Naŋa ŋandai apanawe nenzi kelekele tonŋe ŋga, andeta kinzi siporo kaika kala naŋa warakāŋgu nenŋu mbaliŋa alanzi koa tia nâ.

⁵Maro Kindeni, noko kusama tu nanenŋu ilo-kalo nde soki ndo. Nanenŋu kiesaka ipavea lâ noko nao, ande tia. ⁶Maro ŋalae, noko Yova

Kindeni Kaika Warika, ambo noko ma kuvila naŋa tia, ande nanenŋu kazâŋa tamâta ma sipole naŋa. Iŋinenŋa kinzi tamâta kala uru kalonzi tawanano ŋinde ma sikai maŋeti kuku naŋa. Maka Isrel nema Maro Kindeni, naŋa tiniŋgu pwâka tu nanenŋu malia ŋine ma ivetanzi tamâta pinde siporo ŋgua sakamao panzi tamâta ŋinde uru siwâŋgi pa noko. 7Naŋa uru apono muli pano, aku ŋana duvi ŋinde kâ kinzi tamâta siporo ŋgua pavaligiŋa pa naŋa, aku siveta naŋa maŋgu ŋalae. 8Andeta ŋinde nâ tia; niŋgu-nambwe wukale simora naŋa nde togo tamâta lâ ŋgu tonŋe. Aku naŋa taiŋgu-tata kinzi kala simora naŋa nde togo tamâta lombo mine. 9Iŋana tu naŋa ilonŋu ndo keno pa noko ne luma sapâŋa, aku ilonŋu ŋalae tina tu luma ŋinde ma ikeno ara nâ. Aku lâ zo ŋana kinzi tamâta siporo ŋgua pavaligiŋa pa noko, ande nenzi ŋgua soki ŋinde imâ ikai naŋa tona. 10Mine nde naŋa kalonŋu sukâŋa ŋalae tina, kala apatawa warakâŋgu tiniŋgu ku asâpa ŋana aka kâpwa kâ. Taitu kinzi tamâta simora naŋa aveta mine, kala siporo ŋgua pavaligiŋa pana. 11Aku naŋa asawa pasawaŋa râge-râge lâ tiniŋgu tona, ŋana itula pwataki tu naŋa akai mâŋgu ŋana kalo-sukâŋa kâ. Ambo taitu kinzi tamâta simora ŋinde ku siŋelea naŋa. 12Kinzi tamâta sipasau lâ ao ŋgini ku situ naŋa ŋguanâŋgu. Tamâta pinde simo nia ŋinde ku sinu lââ kaika sidauda ikura zo zo, aku kinzi ŋinde sisia wâŋgiŋa sakamao sivaligi naŋa.

13Andeta kalo loko, naŋa ma akai noŋa pa noko, Yova Kindeni. Maro Kindeni, noko uru tini mwasa ndo pa naŋa ikura zo zo, aku noko uru kupaveta kuku tamwata ne ŋgua pâŋa ŋana kuvilanzi ne tamâta. Mine kala lâ zo ndia noko tamwata kupatea, ande naŋa ilonŋu tu noko ma kusâu pa nanenŋu noŋa. 14Pwai naŋa piti lâ tâno pâpâŋa ŋine. Tia ma naŋa andue alâ nziŋa ilo, ku ma naonŋu tia lâ. Pwea ŋanana, ŋana kinzi kazâŋa tamâta ma sikura tu sizavaru naŋa tia, aku tâi geza-geza ŋine ma ikura tu ipatuku naŋa tia mine nâ. 15Noko ma kusâu pa uŋara tu ikai naŋa, mine ndimo. Aku noko ma kusâu pa tâi geza-geza tu ma ipatuku naŋa kala ambwatuke, mine ndimo. Aku noko ma kusâu pa mateŋa nianzi tu ipaŋando naŋa, mine ndimo. 16Yova Kindeni, ikura zo rârâni noko tini mwasa ndo pa naŋa, aku ŋinde nde ara ndo. Mine nde kupaloŋo pa nanenŋu noŋa ŋga! Noko ne kalo-sukâŋa nde ŋalae tina; mine kala kulele nao pa naŋa! 17Naŋa nde noko ne wurâta tamâta. Mine kala noko ma kupavea ŋanana ndimo. Naŋa asânda malia ŋalae tonŋe kulu; mine nde ano pano tu kusâu pa nanenŋu noŋa walele nâ. 18Kumâ kumo naŋa tiniŋgu laiti, aku pwaina piti lâ nanenŋu kazâŋa tamâta mbaunzi ilo, ŋana ma amo ara kilo.

19Noko kusama lâ ŋana ŋgua potomule kinzi tamâta ŋinde uru siporo pa naŋa. Noko kusama tu kinzi uru siveta maŋeti pa naŋa wa sitawa ŋâŋgu ndue wa. Noko mata kumoranzi nanenŋu kazâŋa tamâta rârâni. 20Iŋgua sakamao ŋinde iyaula naŋa ilonŋu kalonŋu ndo lâ, kala ilonŋu

malia ndo. Naġa atu tamâta pinde ma kalonzi sukâġa ŋanana tâ, andeta tia. Aku naġa atu tamâta pinde ma siporo ŋgua ara tâ pana ŋana sipu tini kaika pa ilonġu kalonġu kâ. Andeta tia. ²¹Aku lâ zo ŋana putole ipuna, ande kinzi kâpwa kaġa makisa nâ silana tu aka. Naġa arakoġa ŋana lââ kâ, andeta kinzi waini sakamao nâ silana tu anu.

²²Mine nde lâ zo ndia kinzi siveta kâġa-nuġa ŋalaġala, ande naġa ilonġu tu ndekâġa ne zo ŋinde ma ipalele ku iyaula kinzi warakanzi, itogo nimbu ikai ŋgoa mine. Naġa ilonġu tu kinzi ma sikai pareġa-nia ŋana nenzi vetâġa potomule kâ. ²³Maro Kindeni, naġa ilonġu ndo tu noko ma kuveta matanzi leva-leva, ŋana kinzi ma sikura tu simora kilo tia. Kuyaula kumbunzi totoroni, ŋana kinzi ma sikura tu simandi kaika kilo tia. ²⁴Naġa ilonġu tu noko ma wisi nâna ŋalae ndo pa kinzi, aku kuyaulanzi. Ara ŋana noko ne wisi-nâna ma ilâ panzi ku izavarunzi ndo. ²⁵Naġa ilonġu tu nenzi lawea ma ikeno kaa nâ, tamâta tonġe tia. Noko ma kusâu pa tamâta tonġe lâ ŋu ŋinde tu ma imo via ndimo. ²⁶Ġana tu kinzi siveta kenzi sakamao panzi noko ne tamâta, maka ŋine muġga noko tamwata kupare nia pama lâ. Kinzi siporo ŋgua pavaligiġa pa maka tamâta ŋine muġga noko nâna kulama, aku nenzi vetâġa ŋinde iveta iloma malia ndo. ²⁷Naġa ilonġu tu noko ma kalo ŋgere ŋana kinzi tamâta sakamao ŋinde nenzi kiesaka rârâni taitu-taitu. Noko ma kusâu panzi tu ma simo kunzi noko ne ŋgu, mine ndimo. ²⁸Ara ŋana noko ma kuzavaru ŋanzi piti lâ pepa ŋana via kâ tini. Noko ma kuġgere ŋanzi lâ pepa ŋinde kinzi tamâta sondo ŋanzi keno tini, mine ndimo.

²⁹Aġa naġa nde akai nâna ŋalae ŋinde, kala ilonġu malia ndo. O Maro Kindeni, pwaina piti lâ kazâġa ilo, aku kuveta naġa amo ara kilo.

³⁰Maro Kindeni, ambo noko ma kuveta mine, ande naġa ma awânġi wânġiġa paneâġa kâ pa noko. Naġa ma kawânġu ndaġe pano ku aporo asuka noko ŋa kâki. ³¹Yova Kindeni, naġa asama tu noko ma tini mwasa ndo ŋana vetâġa mine, ŋana tu noko ilo ndeka ŋalae ŋana tamâta nenzi paneâġa kâ. Aku noko ne ndekâġa ŋinde ipole ne ndekâġa lâ zo ndia kinzi tamâta sipatarâwa bulmakao tamâne pano. ³²Tamâta pinde uru sikai nâna wa malia rârâ, andeta lâ zo ŋana kinzi ma simora Maro Kindeni ivila naġa, ande kinzi ma sindeka. I ne vetâġa ŋinde ma ipu tini kaika panzi tamâta ŋinde uru sipare tukunzi pa Maro Kindeni. ³³Ġana tu Yova Kindeni uru ipaloġo pa kinzi sugorai tamwatanzi nenzi noġa. Aku i ŋandai kalo kapa ŋananzi ne tamâta ŋinde simo luma sakamao ilo ŋga.

³⁴Ayo, miki samba wa tâno wa tâi wa, ara ŋana miki rârâni ma kagogo kawami ilâ kunzi kelekele rârâni simo vianzi ŋinde kawanzi, aku kapanea Maro Kindeni kasuka i ŋa kâki. ³⁵Ġana tu Maro Kindeni ma ikea ŋana Jerusalem lawea, aku i ma iveta Juda nenzi lawea rârâni kilo. I ma ionzi ne tamâta simo ara kilo lâ lawea ŋinde, aku ma sikai tâno ŋinde ndoni saġenzi kazâġa tamâta. ³⁶Maro Kindeni ne tamâta ŋinde nenzi

vâsa ma muli sikai tâno ŋinde, aku tamâta ea ilonzi ndo ikeno pa Maro Kindeni, kinzi ŋinde ma simo tâno ŋinde ikura zo rârâni.

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ivila i

Daviti isia wāngiŋa ŋine

70 ¹Maro Kindeni, kalo sukâŋa ŋanana ku pwaina piti lâ kazâŋa ilo! Yova Kindeni, kumâ walele ku kuvilana! ²Tamâta pinde situ sipu naŋa pâta amâte. Naŋa ilonŋu tu noko ma kuveta maŋeti panzi ku kupolenzi ndo lâ. Kinzi uru sindeka ŋana nanenŋu malia ŋine kâ. Naŋa ilonŋu tu noko ma kuŋaranzi ku kutawa ŋanzi ndue lâ. ³Kinzi sivaligi naŋa wa siveta “a” pana wa. Naŋa ilonŋu tu noko ma kuzavarunzi ndo lâ, aku kuveta kinzi mainzi ŋalae. ⁴Aŋga tamâta pinde nde uru simâ pano, aku naŋa ilonŋu tu kinzi ŋinde ma sindekanano. Noko muŋga pwainzi tamâta ŋinde piti lâ kazâŋa ilo, aku naŋa ilonŋu tu kinzi rârâni ma kawanzi ndaŋge pano ku siporo ŋgua ikura zo rârâni mine tu, “Maro Kindeni nde ara ku ara ndo!”

⁵Ambo taitu naŋa nde tamâta kaa nâ, aku akura tu apavila warakâŋgu, ande tia. O Yova Kindeni, kumâ walele pa naŋa ŋga! Nanenŋu Maro Kindeni, nanenŋu Pavilâŋa Tamâta wa nanenŋu Yautâŋa Tamâta noko. Mine nde ano pano tu kumâ walele nâ ku kuvilana.

Tamâta koŋa ne noŋa

71 ¹Yova Kindeni, naŋa amâ pa noko ŋana noko ma pwatonana. Noko ma kusâu panzi kazâŋa tamâta tu ma sipole naŋa kala akai maŋeti, mine ndimo.

²Noko nde vetâŋa sondo warika. Mine nde kuvilana, aku pwaina piti lâ kazâŋa ilo. Kupaloŋo pa nanenŋu noŋa, aku kuvilana. ³Noko kumo kutogo mira ŋalae naŋa uru amuna tini mwasina. Noko kumo kutogo ŋgumbi kaika mine, aku noko uru pwea ŋanana, ŋana tu naŋa amâ pa noko nâ ŋana apavea kâ. Noko simbo nâ pwatona naŋa kala amo ara nâ. ⁴Nanenŋu Maro Kindeni, pwai naŋa piti lâ kinzi tamâta sakamao mbaunzi ilo. Kinzi nenzi walo nde kaika, aku nenzi vetâŋa nde sakamao ndo.

⁵Maro Yova Kindeni, naŋa kalonŋu tawana noko simbo nâ. Nanayoni, lâ zo ŋinde naŋa tamâta limoa yo, aku amo lee ikura lâ zo ŋine, ande nanenŋu kalo-tawana ikeno mine nâ. ⁶Ikura zo rârâni naŋa amo viâŋgu, naŋa uru amarerea noko simbo nâ. Nia ndoyo, lâ zo ŋinde nana ipaguguana, aku amo lee apâŋga lâ zo ŋine, ande noko pwatona naŋa sondo ndo. Mine nde naŋa ma apanea noko ŋa ikura zo rârâni. ⁷Tamâta rârâ simora vetâŋa rârâni noko kuveta pa naŋa, kala wisinzi motutu. Kinzi sisama tu noko simbo nâ ne kaika ŋalae uru ikea ŋanana. ⁸Ikura zo rârâni naŋa apanea noko ŋa ku atula noko kilala pwataki panzi ne tamâta.

⁹Andeta kala ŋine naŋa ŋga koŋa lâ; mine nde noko ma kupile naŋa ndimo. Nanenŋu walo nde marumbu lâ; noko ma kupu muli pa naŋa ndimo. ¹⁰Kinzi kazāŋa tamāta situ sipu naŋa pāta amāte, aku sipasau lâ sipa ŋgua ŋana siyaula naŋa kā. ¹¹Kinzi siporo tu, “Maro Kindeni ipile i marumbu lâ. Ayo, kinda ma tataŋgula i lee takale kaika. Tamāta tonŋe imo ŋana ivila i kâ, ande tia.” ¹²O Maro Kindeni, noko ma kumo malawae ŋana naŋa kā ndimo. Nanenŋu Maro Kindeni, kumâ walele nâ ku kuvilana! ¹³Kinzi tamāta ŋinde uru siporo sitalea naŋa. Naŋa ilonŋu tu noko ma kutawa kinzi ndue ku kuzavarunzi ndo lâ. Kinzi situ siyaula naŋa. Naŋa ilonŋu tu noko ma kuveta kinzi mainzi ŋalae.

¹⁴Aŋa naŋa ma kalonŋu tawana noko ikura zo rârâni, aku ma ao tiningu pa noko tu kuvilana. Naŋa ma apanea noko ŋa ku amo nâ. ¹⁵Naŋa ma atapâri panzi tamāta ŋana vetāŋa arara ŋinde noko muŋga kuveta pa naŋa. Naŋa azizāla ŋana noko ne pavilāŋa ara ŋinde ne duvi, andeta naŋa ma aporo atula pwataki ikura zo rârâni tu noko pwai naŋa piti lâ kazāŋa ilo. ¹⁶Maro Yova Kindeni, naŋa ma kalonŋu ŋgere ŋana noko ne walo kaika ŋalae, aku ma amo apaneano. Naŋa ma asuka noko ŋa kâki aporo atula ŋgua mine tu, “Maro Kindeni i simbo nâ nde vetāŋa sondo warika.” ¹⁷Maro Kindeni, nanayoni, lâ zo ŋinde naŋa lâlu kiri-mwata yo, ande noko uru kupananana, aku kuveta mine lee imâ ipāŋga lâ zo ŋine. Kala zo ŋine naŋa amo ŋai yo atula ŋgua pwataki ŋana noko ne vetāŋa arara ŋinde. ¹⁸Kala ŋine naŋa koŋa lâ, aku kulonŋu pwau sāsāŋa lâ. Andeta Maro Kindeni, noko ma kupile naŋa ndimo. Naŋa ilonŋu tu noko ma kumo kuna, aku naŋa ma atapâri panzi nanenŋu vāsa ŋana noko ne walo kaika.

¹⁹Maro Kindeni, noko ne vetāŋa rârâni nde sondo ndo, aku noko parina ŋinde nde isala nia ndoni ilâ lee ipāŋga lâ nia maa ikeno āta ŋinde. Noko muŋga kuveta mâsi ŋalaŋala kie-kie. Opopo, tamāta tonŋe ipakura kuku noko, ande tia ndo! ²⁰Noko muŋga kuo malia kie-kie imâ ipāŋga pa naŋa, andeta naŋa kalonŋu tawana tu noko ma kupu tini kaika pa ilonŋu kalonŋu kilo. Mateŋa imâ ipāŋga tiningu laiti lâ, andeta naŋa kalonŋu tawana tu noko ma pwaina kâki kala ma amo ara kilo. ²¹Naŋa kalonŋu tawana tu noko ma kusuka ŋāŋgu ipāŋga ŋalae ndo, aku noko ma kuveta ilonŋu ara kilo. ²²Mao nâ, naŋa ma ara wāŋgu ku awāŋgi wāŋgiŋa paneāŋa kā pa noko. Nanenŋu Maro Kindeni, noko uru kuveta ikura noko kawa ŋgua rârâni, aku naŋa ma awāŋgi atula ŋinde pwataki. Isrel nenzi Maro Kindeni, noko Sapāŋa Tamwata, naŋa ma ara wāŋgu awāŋgi wāŋgiŋa paneāŋa kā pano. ²³Naŋa ma andeka ŋalae asuŋa kawāŋgu kâki awāŋgi pano. Taitu naŋa ma awāŋgi lâ kawāŋgu nâ, ande tia ndo. Naŋa ma awāŋgi pano tava ilonŋu ndo, ŋana tu noko pwai naŋa piti lâ kazāŋa ilo. ²⁴Tamāta pinde sitogo tu siyaula naŋa, andeta noko kupunzi ndue ku kuvetanzi sikai maŋeti ŋalae. Mine kala ikura zo zo naŋa ma atapâri panzi tamāta tu noko ne vetāŋa rârâni nde sondo ndo.

Tamâta ikai noŋa pa Maro Kindeni tu ma ivila Koipu Ŋalae

Daviti natu Solomon isia wâŋgiŋa ŋine

72 ¹Maro Kindeni, naŋa ilonŋu tu noko ma kupanana koipu ŋalae ŋana noko ne vetâŋa sondo kâ. Ŋineŋga i ma isamanzi tamâta sondo lâ ŋgua nia. Noko uru kuveta vetâŋa sondo ndo lâ ŋgua nia. Mine kala naŋa ano pano tu kupanana koipu ŋalae ŋana wurâta ndainani nâ. ²Ŋineŋga i ma ikura tu ikai poe sondo ndo panzi noko ne tamâta, kinzi ŋinde uru simo sitogo sugorai tamwatanzi mine. ³Naŋa ilonŋu tu noko ma kuveta kâpwa maria ipâŋga tâno ilo, aku kuvetanzi ne tamâta rârâni tu ma sipono muli pa noko ne vetâŋa sondo ikura zo rârâni. ⁴Naŋa ilonŋu tu koipu ŋalae ma iveta kie ara ndo panzi sugorai tamwatanzi, aku ma ivilanzi tamâta ŋinde nenzi kekeleke keno panzi tia. Andeta naŋa ilonŋu tu i ma izavarunzi tamâta pinde tona, kinzi ŋinde situ siveta kenzi sakamao panzi tininzi pinde.

⁵Maro Kindeni, naŋa ilonŋu tu noko ne tamâta ma siwâŋgi sipanea noko ikura zo rârâni kari tava nzimona ma sipane nia simo ŋai yo. ⁶Aku naŋa ilonŋu tu koipu ŋalae ma iveta vetâŋa arara nâ ŋana isukanzi tamâta kâ, itogo karâzi imbe ndue tâno kulu ku iveta kâpwa ipâŋga ara mwasina. ⁷Naŋa ilonŋu tu kinzi tamâta ma sipaveta kuku vetâŋa ara nâ, ikura zo rârâni koipu ŋalae imo via yo. Naŋa ilonŋu tu kinzi ma simo ara nâ lee ikura zo rârâni nzimona ma ipane nia imo ŋai yo.

⁸Mao nâ, i ma ikai koipu ŋalae panzi tamâta rârâni simo tâno ŋinde ikeno pa mbwera kâ, aku ilâ lee ipâŋga lâ tâno ŋinde ikeno pa wâra kâ. I ne tâno ne keru ma imandi lâ Yufretis Lââ tini laiti, aku ma ilâ lee ikura tâno pinde ndoni. ⁹Tinikoa ŋgu pinde uru simo nia bilimu, aku kinzi ŋinde ma sipare tukunzi ndue lâ koipu ŋalae nao. Mao nâ, i ne kazâŋa tamâta ma patanzi sindue i kie tini laiti, ku ma simo i kalo. ¹⁰Kinzi tinikoa ŋgu nenzi koipu ŋalaŋala ma simora tu i ne kaika nde ŋalae ndo. Mine kala Spen nenzi koipu ŋalae tavanzi koipu ŋalaŋala simo sia pinde, ande kinzi ŋinde ma sikai nenzi mbaliŋa kie-kie simâ silua i. Anŋa Arabia nenzi koipu ŋalae tava Itopia nenzi koipu ŋalae, ande kinzi rua kala ma sikai nenzi mbaliŋa simâ. ¹¹Mao nâ, kinzi koipu ŋalaŋala rârâni ma sipare tukunzi papa i, aku nenzi ŋgu ndoni ma simo nenda Koipu Ŋalae kalo, ¹²ŋana tu i uru isukanzi sugorai tamwatanzi rârâni lâ zo ndia sisarâwa papa i, kinzi ŋinde kekeleke keno panzi tia aku nenzi pavilâŋa tamâta tia. ¹³I uru kalo sukâŋa ŋananzi tamâta ŋinde nenzi kaika tia kala simo sugorai nâ. I uru ikainzi sugorai tamwatanzi piti lâ kazâŋa ilo, kala simo vianzi. ¹⁴Ambo kinzi tamâta sakamao situ siyaulanzi sugorai tamwatanzi ŋinde, ande koipu ŋalae uru ikainzi piti lâ tamâta ŋinde mbaunzi ilo. I tini mwasa ndo panzi, aku i tini pwâka tu kinzi tamâta sakamao ma sipunzi pâta simâte.

¹⁵Ayo, naŋa ilonŋu tu koipu ŋalae ma imo via ikura zo luandondo! Ara ŋana kinzi tinikoa ŋgu simo Arabia tâno ŋinde ma sikai mira “gol” simâ silua i. Naŋa ilonŋu tu kinzi tamâta ma sino pa Maro Kindeni ikura zo rârâni tu ma isuka koipu ŋalae. Aku naŋa ilonŋu tu Maro Kindeni ma iveta kie ara nâ papa koipu ŋalae ikura zo rârâni. ¹⁶Ara ŋana kâpwa kie-kie rârâni ma ipâŋga maria lâ tâno ilo, itogo uru ipâŋga lâ Lebanon tâno mine. Aku ara ŋana kinzi tamâta ma sipâŋga kambwaŋenzi walo lâ lawea ndoni, sitogo leu mine. ¹⁷Naŋa ilonŋu tu koipu ŋalae ŋa ma ipâŋga ŋalae ndo, ma ikeno mine ku imo nâ. Ara ŋana kinzi tamâta ma situ i parina lee ikura zo rârâni kari ma ipane nia imo ŋai yo. Aku ara ŋana kinzi tamâta ŋgu ndoni ma sino pa Maro Kindeni tu ma iveta kie ara taituni pa kinzi, itogo uru iveta pa koipu ŋalae mine. Aku ara ŋana kinzi ma sino tu koipu ŋalae ma imo tava ndekâŋa nâ.

¹⁸Mine nde tapanea Maro Yova Kindeni tasuka i ŋa kâki, ina Isrel nenzi Maro Kindeni! Ŋana tu i simbo nâ uru iveta vetâŋa arara ŋinde. ¹⁹I ŋa imo ara ku ara ndo. Tapanea i mine ikura zo rârâni. Ara ŋana i kilala ma ipâŋga nia yo ikura tâno ndoni. Mao ku mao nâ.

²⁰Jesi natu Daviti ne noŋa rârâni kala imâ imotu lâ ŋine.

Mana mana ŋga kinzi tamâta sakamao uru simo ara nâ

Asap isia wâŋgiŋa ŋine

73 ¹Mao nâ, Maro Kindeni iveta kie ara ndo panzi Isrel ŋgu, kinzi ŋinde ilonzi ikeno mbâra-mbâra. ²Andeta muŋga, nanenŋu kalotawana imâ laiti ŋana imbe kâ. Ŋinde itogo naŋa keŋgu apale zuli-zuli sârârâ mine. ³Ŋana tu naŋa amora tu kinzi tamâta sakamao nde sipâŋga mbaliŋa warakanzi. Kinzi uru sipasuka warakanzi tininzi, aku naŋa ilonŋu yosi pa nenzi kelekele.

⁴Kinzi uru sikai nâna lâ karaenzi, ande tia. Kinzi situmbu ara kala simo ara nâ, nenzi pukoŋa tonŋe tia. ⁵Kinzi simo tava malia sitogo kind mine, ande tia. Malia kie-kie uru ipâŋga pa kind tamâta rârâni, andeta vetâŋa kie mine uru ipâŋga panzi tamâta sakamao ŋinde, ande tia. ⁶Mine kala kinzi sindeka kaa nâ ku sipasuka warakanzi tininzi kâki, itogo nenzi siŋgâra ara mwasina. Kinzi uru sizavarunzi tamâta pinde koa tia nâ, aku nenzi mâsi ŋinde ikeno nia yo, itogo nenzi pasawaŋa mwasina. ⁷Ilo-kalo sakamao nde ipipi lâ ilonzi kalonzi. Kinzi uru siveta vetâŋa potomule kie-kie ndia ilonzi pateo tu ma siveta. ⁸Kinzi siŋeleanzi tamâta pinde, aku sipasule tu ma siveta vetâŋa potomule panzi. Kinzi sipandekâna warakanzi nâ, aku sipa ŋgua tu ma siyaulanzi tamâta pinde. ⁹Kinzi uru siporo ŋgua pavaligiŋa pa Maro Kindeni, ina imo samba ilo, aku siporo ŋgua potomule panzi tamâta tona. ¹⁰Opopo, Maro Kindeni ne tamâta pinde sitambira taŋanzi pa kinzi tamâta sakamao ŋinde nenzi ŋgua, aku sindeka ŋana sipono muli pa ŋgua ŋinde. ¹¹Kinzi tamâta sakamao uru

siporo mine tu, “Maro Kindeni izizâla ndo ɲana kinda nenda vetâņa, ɲana tu Maro Kindeni âta Tamwata ne ilo-kalo nde ɲalae koņa tia.”

¹²Kinzi tamâta sakamao kalonzi loko ɲana sâ tonje tia, aku simo nâ sigona mbaliņa kie-kie rârâ. ¹³Andeta mana mana, a? Naņa uru apakatona warakâņgu sondo ndo, kala ilonju ikeno mbâra-mbâra nâ. Vetâņa soki tonje iveta muso pa naņa, ande tia ndo. Andeta naņa amora kinzi tamâta sakamao nenzi mbaliņa kala apakasonja warakâņgu tu, “Tiambo naņa apakatona warakâņgu mine koa tia nâ, a?”

¹⁴O Maro Kindeni, ɲana sâ kâ ɲga noko nâna kulua naņa ikura kari wa mbo wa. ɲana sâ kâ ɲga noko pwai kazâņa pa naņa ikura mboyo mboyo. ¹⁵Ambo naņa muņga aporo ɲgua pavaligiņa kaņa taituni pa noko itogo kinzi tamâta sakamao uru siporo mine, ande ɲinde ma itula pwataki tu naņa apu muliņgu panzi noko ne tamâta marumbu lâ. Andeta tia. ¹⁶Naņa ilonju ikai wurâta ɲalae tina ɲana asama ɲinde ne duvi kâ. Andeta ɲinde ne duvi ipavea ndo ɲanana. ¹⁷Naņa amo aroto mine nâ ɲana duvi ɲinde kâ lee, ikura lâ zo ɲinde naņa alâ Maro Kindeni ne luma sapâņa ilo. ɲineņa ilonju kalonju ipâņga lâ, aku naņa asama lâ ɲana vetâņa ɲinde ma muli ipâņga panzi tamâta sakamao.

¹⁸Noko ma kuonzi soka nia zuli-zuli ndo, ku ma kuveta kinzi patanzi sindue ku sipayaula ndo lâ. ¹⁹Noko ma kuzavarunzi walele nâ, aku nenzi mateņa nde ma sakamao ndo. ²⁰Kinzi sitogo mbupuleņa tonje tamâta imbipole lâ mbo. Lâ zo ɲana tamâta ɲinde imandi sânda, ande ne mbupuleņa ɲinde nao tia lâ walele nâ. Maro ɲalae, muli ɲga, lâ zo ɲana noko ma kumandi tu pwai kazâņa panzi tamâta sakamao, ande kinzi ma naonzi tia mine nâ.

²¹Opopo, muņga, lâ zo ɲinde naņa ilonju makisa ndo wa wisinju sakamao wa, ²²andê naņa azizâla ndo ɲana noko ne vetâņa kilala. Naņa ilonju kalonju pasâsâe ndo, kala amo noko nao atogo ɲgoa ɲgoi, ne ilo-kalo tia mine. ²³Andeta kala ɲine naņa amo noko tini laiti ikura zo zo, aku noko uru kusaņa mbaunju pa wia kâ. ²⁴Noko kawa ɲgua ara ɲinde uru ikai poe sondo pa naņa, aku muli ɲga noko ma pwaina alâ amo ku noko ku ma kusuka ɲâņgu kâki. ²⁵Maro ɲalae, nanenju pavilâņa tamâta tonje imo samba ilo, ande tia; noko simbo nâ. Naņa ilonju ndo ikeno pa noko, aku ɲine ikura lâ. Mine nde naņa ma ilonju pa tâno ne kelekele tia ndo. ²⁶Naņa karaenju ne walo tava ilonju ne kaika ma marumbu lâ, andeta Maro Kindeni tamwata imo nanenju kaika mao. I ma imo kuku naņa mine ku imo nâ.

²⁷Mao nâ, tamâta ea kinzi sipile noko, ande kinzi ɲinde rârâni ma naonzi tia lâ. Noko ma kuzavarunzi tamâta ea sipu mulinzi pano. ²⁸Aņga naņa nde uru amo Maro Kindeni tini laiti, aku ɲinde nde ara ndo. Koipu ɲalae Yova Kindeni imo itogo nanenju maramuņa mwasina. Naņa ma aporo atula i ne vetâņa rârâni pwataki.

Tamâta ikai noŋa pa Maro Kindeni tu ma isukanzi Isrel ŋgu

Asap isia wâŋgiŋa ŋine

74 ¹Maro Kindeni, ŋana sâ kâ ŋga noko kupu muli pa maka, a? Tiambo noko ma wisi nâna pa noko tamwata ne lama ŋgu maka ikura zo rârâni, tiya? ²Maka kano pano tu kalo ŋgere kilo ŋana ne tamâta maka. Nia ndoyo noko kupatea maka pa tamwata, aku pwaima piti lâ kazâŋa ilo kala kamo noko ne ŋgu. Maka kano pano tu ma kutaulo kumâ pa Saion Tuu kilo, nia ŋinde noko muŋga kumo, aku kuvilama kilo. ³Kumâ kumora ŋga; maka nema kazâŋa tamâta nde sizavaru kelekele ndoni ikeno noko ne luma sapâŋa ilo marumbu lâ. Mao nâ, luma sapâŋa nde zavaruŋa ndo lâ.

⁴Noko ne kazâŋa tamâta nde silâ noko ne luma ilo, aku simo sikai lolove nâ. Kinzi sikai mbila pinde warakanzi kilalanzi ikeno tini, aku sisona târa luma sapâŋa ilo. ⁵Kinzi siveta pa noko ne luma sapâŋa itogo tamâta kavasi nâ itale kâi lâ dugu ilo mine. ⁶Kinzi sikai palaŋa arara pinde muŋga tamâta sipare mâsi lâ tini, andeta kavasi nâ sitoto palaŋa ŋinde nuki-nuki. ⁷Kinzi sizavaru noko ne luma sapâŋa, ŋineŋga yââ nâ sirumbia ndo lâ. Kinzi siveta vetâŋa sakamao ndo ku siveta muso ŋalae pa lumani ndaina noko muŋga kupatea pa tamwata tu ma kumo ŋinde. ⁸Kinzi ilonzi pateata tu ma sizavaru maka ndo. Mine kala kinzi sirumbia luma sapâŋa rârâni ikeno maka nema tâno kana lâ. ⁹Noko muŋga kuveta mâsi ŋalaŋala kie-kie, andeta kala zo ŋine maka kamora mâsi tonŋe tia. Aku noko ne ŋgua-tulâŋa tamâta rârâni kala naonzi tia mine nâ. Maka nema malia ŋine ma marumbu lâ zo ndia, a? Ŋinde nde maka rârâni kasama tia.

¹⁰⁻¹¹Maro Kindeni, ŋana sâ kâ ŋga noko tini pwâka tu kuvila maka, a? Ŋana sâ kâ ŋga noko kumo kusaŋona nâ, a? Noko ma kusâu panzi kazâŋa tamâta tu ma sijeleano ikura zo ŋapia kilo, a? Tiambo kinzi ma siporo ŋgua pavaligiŋa pa noko ikura zo rârâni, tiya?

¹²Andeta Maro Kindeni, nia ndoyo, aku imâ lee ipâŋga lâ zo ŋine, ande noko kumo maka nema koipu ŋalae. Noko muŋga kupunzi kazâŋa tamâta simo tâno ŋine mbwani rârâ. ¹³Noko ne walo nde kaika ndo, kala nanayoni nokoni tamwata kupu tâi ŋalae ipwa pwataki. Aku noko kuzavarunzi iŋa saka ŋalaŋala simo tâi ilo ŋinde tona. ¹⁴Mao nâ, nokoni kupu iŋa saka ŋalaŋala ŋinde kulunzi pwapwataki simâte lâ, ŋineŋga kutambira karaenzi ilâ pa nia bilimu, kala kinzi mbwâmbwa simâ sikanzi. ¹⁵Aku nokoni kuveta lââ pinde isâko ipâŋga tâno kulu ku irere ilâ. Anŋa lââ ŋalaŋala pinde nde kuvetanzi sipâŋga mâsa-mâsa ndo lâ. ¹⁶Nokoni tamwata kuveta nia pâne wa kondoma wa, aku noko kuonzi kari ku nzimona rua simo nianzi. ¹⁷Nokoni kuo keru pa tâno ndoni, aku noko kupatea kari ne zo wa karâzi ne zo wa, ikura mbwera mbwera.

¹⁸ Mao nâ, noko muŋga kuveta mâsi ŋalaŋala ŋinde. Mine nde Yova Kindeni, ara ŋana noko ma kalo ŋgere ŋana ŋine kâ; noko ne kazâŋa tamâta uru siŋeleano. Kinzi sitogonzi tamâta kapa-kapa, ilonzi kalonzi tia ndo, aku simo siporo ŋgua pavaligiŋa pano. ¹⁹ Aku kinzi siveta kenzi sakamao ndo pa noko ne ŋgu maka tona. Maka kakura tu kapavila warakama, ande tia. Mine nde noko ma kusâu panzi nema kazâŋa tamâta tu ma sizavaruma ndimo. Maka kano pano tu ma kalo ŋgere kilo ŋana maka kâ. ²⁰ Kinzi nanzare tamwatanzi simuna nâ simo nia kondoma rârâni lâ tâno kulu. Mine nde maka kano pano tu kalo ŋgere kilo ŋana ŋgua pâŋa ŋinde noko muŋga kuveta kuku maka. ²¹ Noko ma kusâu panzi tamâta sakamao tu ma sitawanzi tamâta pinde ndue ku siveta maŋeti panzi, mine ndimo. Ara ŋana noko ma kuveta nzâla panzi sugorai tamwatanzi tu ma sipanea noko ŋa.

²² Maro Kindeni, kumâ kutula pwataki panzi kazâŋa tamâta tu noko ne vetâŋa rârâni nde sondo. Kalo ŋgere sondo ŋga; kinzi tamâta ŋinde sitogonzi tamâta kapa-kapa, ilonzi kalonzi tia ndo, andeta simo siŋeleano ikura kari wa mbo wa. ²³ Noko ne kazâŋa tamâta uru kawanzi pakâe pakâe siporo ŋgua sakamao pa noko. Kinzi sisuŋa kawanzi siveta nduŋeŋa ŋalae ikura zo zo. Maro Kindeni, noko ma kalo kapa ŋana tamâta ŋinde nenzi vetâŋa, mine ndimo.

**Maro Kindeni uru itawanzi kinzi tamâta sakamao,
aŋga kinzi tamâta ara nde i uru ivilanzi**

Asap isia wâŋgiŋa ŋine

75 ¹ Maro Kindeni, maka kawama ndaŋge pa noko. Mao nâ, kawama ndaŋge ŋalae ndo pano. Noko uru kumo kuma, aku kinzi tamâta sipaneano situla ŋgua ŋana vetâŋa arara kie-kie noko muŋga kuveta ŋinde. ² Maro Kindeni iporo mine tu, “Naŋa warakâŋgu apatea zo tonŋe ŋana ma aonzi tamâta rârâni simandi ŋgua nia. Aku lâ zo ŋinde, ande naŋa ma apare nia sondo ndo panzi. ³ Tâno ma imo ririŋo nâ, aku tamâta rârâni sitawanzi kelekele rârâni simo vianzi lâ tâno kulu, kinzi ŋinde kala ma tininzi ruru nâ. Andeta naŋani ma asaŋa tâno duvi kaika.

⁴ Naŋa Yova Kindeni apainzi tamâta ea uru sipandekâna warakanzi mine tu, ‘Miki ma kapasuka warakami tinimi ndimo.’ Aku naŋa apainzi tamâta sakamao mine tu, ‘Miki ma kapanea warakami ŋami ndimo. ⁵ Miki ma kandeka ŋana warakami nemi kaika wa kapandekâna wa, mine ndimo.’ ” Maro Kindeni kawa ŋgua kala ŋine.

⁶ Mine nde ea ikura tu iveta wurâta sondo ŋana isuka tamâta tonŋe ŋa kâki wa itawa tamâta tonŋe ŋa ndue wa, a? Kinzi tamâta simo pa mbwera kâ wa kinzi tamâta simo pa wâra kâ wa kinzi tamâta simo nia bilimu wa, ande kinzi ŋinde sikura tu siveta wurâta ŋinde sondo, ande tia. ⁷ Maro Kindeni simbo nâ iveta wurâta ŋinde sondo. Inani nâ imo ŋgua-samâŋa

tamwata. I uru itawa tamâta tonje ndue, aŋga tonje nde isuka kâki.
⁸Ŋinde itogo Yova Kindeni isaŋa kâmba tonje lâ mbau ilo, aku i ne wisi-nâna nde ipipi ikeno kâmba ŋinde ilo, itogo lââ makisa ndo mine. I ipaliŋi ne wisi-nâna ŋinde ndue ilâ panzi tamâta sakamao rârâni lee marumbu ndo lâ.

⁹Aŋga naŋa nde ma aporo atula Yakopu ne Maro Kindeni parina pwataki ikura zo zo, aku ma amo awāŋgi wāŋgiŋa paneāŋa kâ papa i.
¹⁰Inani ma itawa kinzi tamâta sakamao nenzi kaika indue ndo, andeta i ma walo kaika ŋalae ilanzi tamâta sondo.

Maro Kindeni ipole paraŋa

Asap isia wāŋgiŋa ŋine

76 ¹Kinzi Juda ŋgu nde sisama Maro Kindeni kilala sondo ndo. Kinzi Isrel ŋgu uru sipanea i sisuka ŋa kâki ŋalae. ²I ne luma ikeno Jerusalem lawea ilo. I uru imo lawea ŋinde ikeno Saion Tuu kulu. ³Lâ niani ndaina, ande i muŋgani imbware kinzi kazâŋa tamâta nenzi temba-kula kaika, tava nenzi maramuŋa wa pila kazâŋa kâ wa. Mao nâ, Maro Kindeni izavaru paraŋa ne kelekele rârâni ŋinde ndo lâ.

⁴Maro Kindeni, noko ŋa nde ŋalae ndo, aku ne sinâla isinala nia ndoni. Noko kumo âta ndo, kupolenzi tuu ŋalaŋala rârâni. ⁵Kinzi zugu tamâta ŋinde nenzi walo ŋalae, andeta Maro Kindeni, noko pwai nenzi kelekele arara rârâni saŋenzi lâ, aku kupunzi pâta sipamateteu. Aku nawalanzi tonje ikura tu ikai ne temba-kula kâki kilo, ande tia. ⁶Mao nâ, Yakopu ne Maro Kindeni, noko kusuŋa kawa kâki ŋalae lâ, ŋineŋga zugu tamâta rârâni sitavanzi nenzi hosi rârâni nde sipamateteu lâ, kala sikeno tâno kulu. ⁷Maro Kindeni, kinzi tamâta rârâni siruru pâta ŋanano. Ambo noko ma wisi nâna kala pwai kazâŋa panzi, ande tamâta tonje ma ikura tu imuna ŋana noko ne wisi-nâna ŋinde kâ, ande tia ndo. ⁸⁻⁹Noko kumo samba ilo, aku kupatea pareŋa-nia panzi tamâta ŋinde lâ. Lâ zoni ndaina noko kumandi ku pwainzi tâno ŋine ne sugorai tamâta rârâni piti lâ kazâŋa ilo, ŋineŋga kupare nia pa nenzi kazâŋa tamâta. Tamâta rârâni simora ŋinde ku siruru ŋalae tina, kala simandi kawanzi buu nâ. ¹⁰Mao nâ, kinzi tamâta sakamao uru wisinzi nâna ŋana noko ne pareŋa-nia, aŋga kinzi tamâta ara nde sindeka ŋana ku sipanea noko ŋa. Noko ne wisi-nâna iŋgeŋge ŋananzi tamâta ara, kala kinzi ŋinde ma siwawano.

¹¹Miki Maro Kindeni ne tamâta, miki ŋine muŋga kapa ŋgua kuku nemi Maro Yova Kindeni ŋana kaveta mâsi pinde, ande ara, miki ma koka ŋgua pâŋa ŋinde muli nâ. Aŋga miki tinikoa ŋgu, miki kala ma kamege ŋana i ku kakai mbaliŋa pinde kamâ kalua Maro Kindeni, inani uru ivetanzi tamâta siruru ŋana i. ¹²I uru itawanzi tamâta mbâna-mbâna ŋinde uru sipandekâna warakanzi, aku iveta ruruŋa ŋalae panzi tâno ne koipu ŋalaŋala.

Tamâta ilo malia kala isarâwa pa Maro Kindeni

Asap isia wângiŋa ŋine

77 ¹Naŋa asarâwa pa Maro Kindeni. Naŋa ano papa tu ma ipaloŋo pa nanenŋu noŋa. ²Malia nde imâ ipânŋa pa naŋa lâ, kala akai noŋa pa Maro Ŋalae. Ikura mbo mbo naŋa asuka mbaunŋu kâki ano pa i lee mbwale pwataki, andeta wisinŋu ŋandai puu ndue ŋga.

³Naŋa kalonŋu ŋgere ŋana Maro Kindeni kâ, kala aveta kusu lâ. Ŋana tu naŋa kalonŋu loko nâ, aku ilonŋu malia ndo. ⁴Maro Kindeni isâu pa naŋa tu ma akeno matânŋu, ande tia. Naŋa ilonŋu malia ndo. Mine kala akura tu aporo ŋgua tonŋe tia. ⁵Naŋa kalonŋu ŋgere ŋana zo ara muŋgâŋa pinde. Mao nâ, naŋa kalonŋu ŋgere kilo ŋana mbwera muŋgâŋa ŋinde. ⁶Lâ mbo naŋa amo ilonŋu paŋgereŋa nâ. Naŋa ilonŋu ikai wurâta rârâ ku apakasoŋa warakânŋu mine tu, ⁷“Tiambo Maro Ŋalae ma ipu muli pa maka ikura zo rârâni, tiya? Tiambo i ma iveta kie ara pama kilo tia tâ. ⁸Tiambo i ma tini mwasa pa maka kilo tia, a? Tiambo i ne ŋgua pânŋa ŋinde nde imbe lâ kala ilâ kaa nâ, tiya? ⁹Tiambo Maro Kindeni kalo kapa ŋana i ne mâsi ŋana io ne wisi-wisi imâ pa maka, a? Tiambo i ne wisi-nâna nde ikai ne kalo-sukâŋa ŋinde nia, tiya?”

¹⁰Naŋa kalonŋu ŋgere mine, ŋinenŋa aporo pa warakânŋu tu, “Oyae, Maro Kindeni âta Tamwata nde ipalele ilo kalo kala tini pwâka tu ivila maka kilo.” ¹¹Andeta Yova Kindeni, naŋa ma kalonŋu ŋgere kilo ŋana mâsi ŋalaŋala noko kuveta lâ zo muŋgâŋa ŋinde. ¹²Mao nâ, naŋa ma kalonŋu ŋgere kilo ŋana vetâŋa rârâni noko muŋga kuveta ŋinde.

¹³Maro Kindeni, noko ne vetâŋa kaika rârâni nde mao kanaŋo ku sondo ndo. Maro laŋeŋa tonŋe irerege kuku maka nema Maro Kindeni noko, ande tia. Noko kupolenzi kinzi rârâni ndo lâ. ¹⁴Maro Kindeni, noko simbo nâ uru kuveta mâsi ŋalaŋala kie-kie. Muŋgani noko kutula ne walo kaika panzi tinikoa ŋgu. ¹⁵Noko muŋga kumandi tava tamwata ne walo kaika ku kuyautenzi ne tamâta piti lâ kazâŋa ilo, kinzi ŋinde pa Yakopu ku Yosepe rua nenzi vâsa ŋgu.

¹⁶Maro Kindeni, lâ zo ŋinde tâi ndoni tavanzi lââ rârâni nde siruru lâ noko nao. Mao nâ, tâi geza-geza ilâ wa imâ wa, itogo tamâta iruru mine. ¹⁷Karâzi imbe indue ŋalae ndo, aŋga mbamba nde ipu kaika ŋinde, aŋga noko ne loloa nde salaga-salaga ilâ wa imâ wa ikura nia ndoni. ¹⁸Noko kuveta mbamba ipu kaika lâ mbilu ŋalae ilo. Loloa nde salaga-salaga nâ kala isinala tâno ndoni, aku tâno tamwata imo ririŋo nâ. ¹⁹Noko pwoka tâi ŋgini-ŋgini kumbwaliu kulâ. Noko ne nzâla ikeno tâi ilo, andeta tamâta tonŋe imora noko kie nia, ande tia.

²⁰Noko kumuŋga panzi ne tamâta, itogo lama nenzi katonâŋa imuŋga panzi lama mine. Noko wurâta kulanzi Mose ku Aron rua ŋana sikai poe panzi silâ.

Maro Kindeni ikai poe panzi ne tamâta

Asap isia wânġiġa ġine

78 ¹Miki nanenġu ġgu, miki katambira taġami sondo pa ġgua ġine naġa atu apananami. Kaloġo naġa kawânġu ġgua ġine sondo. ²Naġa ma aporo ġgua tambirâġa nâ pami. Mao nâ, naġa ma atula ġgua pinde duvi pwataki, ġgua ġinde nanayoni ikeno paveâġa lee imâ ipânġa lâ ġine. ³Kinda timbunda sitapâri pama ġana kelekele ġinde kâ, aku maka kaloġo lâ. ⁴Kinda ma tavea ġgua ġinde ġananzi natunda ndimo. Ara ġana kinda ma taporo pwataki panzi nenda vâsa ġinde ma sipânġa muli-muli. Kinda ma tapanea Yova Kindeni tatapâri panzi nenda vâsa ġana i ne walo kaika tava ne mâsi ġalaġala muġga iveta ġinde. ⁵Nanayoni Yova Kindeni itu ġgua tukuġa panzi Isrel ġgu, kinzi Yakopu ne vâsa ġgu. Ipainzi timbunda tu ma sipanananzi natunzi sondo ġana i ne ġgua tukuġa rârâni. ⁶Mine kala kinzi tamâta ġinde natunzi ma sikura tu sipanâna sondo tona, aku kinzi kala ma sikura tu situla ġgua tukuġa pa warakanzi natunzi mine nâ. ⁷Maro Kindeni ilo tu kinda ma tapanananzi natunda mine ġana duvi ġine kâ; i ilo tu timbunda nenzi vâsa rârâni kala ma sio nenzi kalo-tawana ilâ papa i. I tini pwâka tu kinzi ma kalonzi kapa ġana vetâġa kie-kie i muġga iveta ġinde. I ilo tu kinzi ma sipono muli pa ne tukuġa ġinde rârâni. ⁸I tini pwâka tu kinzi ma sipânġa simo sitogonzi timbunzi muġġâġa mine. Kinzi timbunzi ġinde taġanzi kaika ndo, aku sivaliġi Maro Kindeni ne ġgua. Kinzi nenzi kalo-tawana ġandai ikeno kaika pa i ġga, kala ġandai sipono muli sondo papa i ġga.

⁹Kinzi parinanzi nde mine; muġga kinzi zugu tamâta lâ Efraim ne ġgu nenzi temba-silâwa nde keno panzi, andeta lâ zo ġana paraġa ipânġa panzi, ande kinzi sikâwa pwapwataki silâ. ¹⁰Kinzi sipu mulinzi pa Maro Kindeni ne ġgua pâġa. Kinzi tininzi pwâka tu sipaveta kuku i ne tukuġa. ¹¹Kinzi kalonzi kapa ġana vetâġa rârâni i muġga iveta ġinde. Kinzi kalonzi kapa ġana mâsi ġalaġala ġinde muġga kinzi warakanzi simora i iveta. ¹²Iveta mâsi ġalaġala pinde lâ timbunzi naonzi, lâ zo ġinde kinzi simo Soan lawea lâ Isip tâno. ¹³Lâ zo ġinde Maro Kindeni ipu tâi, kala tâi ipwa pwataki mo rua. Iveta tâi ilâ imandi pa pinde, ilâ imandi pa pinde. ġinenġa ikainzi Isrel ġgu soka ġgini silâ. ¹⁴Ikura kari kari, ande isupwa take-take tonġe iyoka imuġga panzi ilâ. Anġa ikura mbo mbo, ande isupwa yââ ġalae ne mela-mela iyoka imuġga panzi ilâ mine nâ. ¹⁵I ipunzi mira ġalaġala pwapwataki lâ nia bilimu, kala iveta lââ ipânġa panzi ġana ma sinu kâ. ¹⁶Mao nâ, iveta lââ ipânġa mira ilo ku iyâti imaliġi imâ, itogo lââ ġalae irere dugu ilo mine.

¹⁷Maro Kindeni iveta kie ara mine panzi, andeta kinzi soka nenzi vetâġa sinġa muli aku simo siveta kiesaka nâ papa i. Kinzi simo nia bilimu ku taġanzi kaika nâ papa Maro Kindeni âta Tamwata. ¹⁸Kinzi

mainzi tia; siporo ŋgua kaika pa Maro Kindeni. Kinzi sisarâwa kaika papa tu ma kâpwa ilanzi, kâpwa arara ŋinde kinzi ilonzi ŋalae papa. ¹⁹Kinzi siporo ŋgua pavaligiņa pa Maro Kindeni mine tu, “Tiambo Maro Kindeni ikura tu kâpwa ara ilua kinda lâ nia bilimu, a? ²⁰Mao nâ, muņa i ipu mira pwataki ku lââ ŋalae ipâņa ku irere ndue. Andeta mana mana, a? Tiambo ikura tu puroņa tava simbi ilua ne tamâta kinda taka tona, tiya?” ²¹Yova Kindeni ilonjo nenzi ŋgua ŋinde, aku i wisi nâna ŋalae. I ne wisi-nâna nde ipâņa ŋalae ndo panzi Isrel ŋgu, itogo yââ mela-mela mine, ²²ņana tu nenzi kalo-tawana ikeno papa i tia ndo. Kinzi ŋandai kalonzi tawana tu i ikura ŋana ivilanzi ŋana simo ara kâ. ²³Andeta Maro Kindeni iporo itu kaika pa nia maa ikeno âta ŋinde, aku ikai samba ne nzâla piti, ²⁴ņineņa io kâpwa “mana” iyoka pa samba indue imâ. Mao nâ, i samba ne kâpwa ilanzi tamâta tu ma sika. ²⁵Mine kala kinzi tamâta sika aņelo kapwanzi. Maro Kindeni kâpwa ŋalae ilanzi, kala sika lee kapwanzi pupuro ndo. ²⁶Ŋineņa iveta mbwera ipâņa lâ nia maa pa mbwera kâ, aku i ne walo kaika ŋinde iveta lawea ŋalae ipâņa pa nia pinde tona. ²⁷Ŋineņa ivetanzi sii rârâ ŋinde silou simâ sindue ŋgininzi itogo karâzi mine. Kinzi sii ŋinde kambwanenzi ŋalae tina, itogo tâno ne gawura mine. Aku kambwanenzi nde itogo paulo ikeno sâwaneka ŋinde tona. ²⁸Maro Kindeni ivetanzi sii ŋinde simbe sindue lâ Isrel ŋgininzi lâ nia bilimu, kala sikeno nenzi pâla rârâni ŋgaņe-ņgaņe. ²⁹Mine kala kinzi tamâta sika lee kapwanzi pupuro. Kâpwa ŋinde kinzi muņa sita ŋana, ande ŋinde Maro Kindeni ilanzi lâ. ³⁰Kinzi simo sika mine nâ, aku sika marumbu tia yo. ³¹Andeta pa zoni ndaina Maro Kindeni wisi nâna ŋalae panzi, kala ipunzi ŋgu ŋinde nenzi tamâta kaika sipamateteu, kinzi Isrel ŋgu nenzi tamâta limoa arara ŋinde.

³²Andeta kinzi tamâta simo nâ siveta kiesaka. Maro Kindeni muņa iveta mâsi ŋalaņala pinde, andeta kinzi kalonzi tawana i tia. ³³Ŋana duvi ŋinde kâ, Maro Kindeni izavarunzi kala naonzi tia ndo lâ. Izavarunzi walele nâ, kala sipamateteu lâ. ³⁴Lâ zo ŋana Maro Kindeni ipunzi pinde simâte, ande nawalanzi rârâni nde sipalele ilonzi kalonzi ku sitaulo simâ pa i kilo, aku sikai noņa kaika papa. ³⁵Kinzi ilonzi kalonzi ipâņa, kala kalonzi ŋgere kilo tu Maro Kindeni imo nenzi katonâņa. Kinzi kalonzi ŋgere kilo tu Maro Kindeni âta Tamwata imo nenzi Yautâņa Tamâta, kala sipono muli pa i kilo. ³⁶Andeta kinzi ŋandai sipalele ilonzi kalonzi mao ŋga; kawanzi laņeņa nâ sikai laņeņa papa i. ³⁷Kinzi sipu mulinzi pa i kawa ŋgua kilo, aku ŋgua pâņa ŋinde i muņa iveta kunzi, ande ŋinde kinzi sipu ututu. ³⁸Andeta Maro Kindeni i nde kalo-sukâņa warika. Mine kala izavaru nenzi kiesaka piti lâ tininzi, aku i ŋandai iyaulanzi ŋga. Itawa tamwata ne wisi-nâna ndue mbwani rârâ, aku i wisi nâna ŋalae koņa pa kinzi, ande tia. ³⁹Ŋana tu isama kilalanzi pwataki mine tu kinzi nde tamâta nâ. Kinzi sitogo lawea iyoka imâ ku nao tia walele nâ.

40Naṅa aporo ṅguani ndaina kilo; lâ zo ṅinde kinzi simo nia bilimu, ande kinzi taṅanzi kaika papa i ku siveta i ilo malia mbwani rârâ. 41Kinzi simo nâ sikai samāṅa pa Isrel nenzi Maro Kindeni, i Sapāṅa Tamwata, kala siveta i wisi nâna ṅalae. 42Kinzi kalonzi kapa ṅana i ne walo kaika ṅalae, aku kalonzi kapa ṅana zo muṅḡaṅa ṅinde iyautenzi piti lâ kazâṅa tamâta mbaunzi ilo tona. 43Pa zo ṅinde iveta mâsi ṅalaṅala kie-kie lâ Soan lawea, lâ Isip tâno. 44Maro Kindeni iveta mine; ipulia Isip nenzi lââ rârâni ipāṅga see. Mine kala tamâta kanzi lââ ara keno ṅana sinu kâ, ande tia. 45Aku isupwanzi lâṅo rârâ silâ sipāṅga panzi, aku lâṅo simo sikâonzi nâ. Aku isupwanzi piri-piri kala silâ sipāṅga panzi ku siyaula nenzi tâno tona. 46Aku Maro Kindeni isupwanzi ndemu-ndemu kala silâ sipāṅga nenzi tâno ilo, ku sika kâpwa wa kâi bāṅa launzi rârâni. 47Io karâzi ṅalae itogo “ais” mine imbe indue, aku ṅinde iyaula nenzi kâi waini ndoni. Aṅga pisi ṅalae ipāṅga ku iyaula nenzi kâi “fik” tona, kala putole ipunzi. 48Io karâzi ṅalae itogo “ais” mine imbe ndue, aku “ais” ṅinde ipunzi nenzi bulmakao pâta sipamateteu. 49Ipaliṅi ne wisi-nâna ṅalae ṅinde ilâ panzi Isip ṅgu, aku isupwanzi aṅelo sikai i ne wisi-nâna ṅinde silâ ku sizavarunzi ndo. 50Io wisi nâna ṅalae tina panzi, kala igeranzi tia ndo. Io pukoṅa sakamao ilâ panzi ṅana ipunzi pâta simâte kâ. 51Ipunzi Isip ṅgu natunzi tamâne nzâla-kulu rârâni sipamateteu. 52ṅineṅga ikainzi i ne tamâta siyâti silâ, aku iyoka imuṅga panzi itogo lama nenzi katonāṅa imuṅga panzi lama mine. Itula nzâla panzi lâ nia bilimu, ku ikea ṅananzi. 53Ikai poe sondo ndo panzi, kala simo ara nâ. Mine kala kinzi siruru tia. Aṅga tâi nde imâ ipatukunzi nenzi kazâṅa tamâta kala simbwatuke marumbu lâ. 54Ikainzi ne tamâta silâ pa i tamwata ne tâno. Ikainzi silâ pa nia tuu ṅinde muṅgani i tamwata ipole lâ paraṅa ilo. 55Maro Kindeni ne tamâta kinzi soka silâ, aṅga Maro Kindeni nde imuṅga panzi iṅaranzi tinikoa ṅgu piti lâ tâno ṅinde. ṅineṅga ikisi tâno ne keru panzi Isrel ṅgu rârâni, aku ionzi simo sondo lâ nenzi pâla ilo.

56Andeta kinzi Isrel ṅgu taṅanzi kaika pa Maro Kindeni âta Tamwata, kala siveta i wisi nâna. Kinzi ṅandai sipono muli pa i ne ṅgua tukuṅa ṅga. 57Kinzi sipu mulinzi papa ku siveta vetâṅa potomule, itogo timbunzi muṅga siveta mine. Kinzi sitogo silâwa tonḡe imwaṅgi kala uru iyoka sondo tia. 58Kinzi siveta patarawâṅa nia pinde panzi maro laṅeṅa, aku nenzi vetâṅa ṅinde iveta Maro Kindeni wisi nâna panzi. Kinzi mbaunzi sipare maro laṅeṅa tainzi lâ kâi tini, kala Maro Kindeni wisi nâna ndo. 59Maro Kindeni imora nenzi vetâṅa ṅinde, aku i wisi nâna ṅalae tina panzi. Mine kala ipu muli ndo pa kinzi Isrel ṅgu. 60Mao nâ, ipile ne pâla ikeno Silo lawea, niani ndaina i tamwata muṅga imo kunzi tâno tamâta, aku ilâ lâ. 61Aku isâu panzi kazâṅa tamâta tu sipanawe ṅgua pâṅa ne sopi, sopi ṅinde uru itula Maro Kindeni kilala pwataki panzi Isrel ṅgu tu i

ne walo nde kaika, aku i nde ara ku ara ndo. ⁶²Mao nâ, i wisi nâna panzi i tamwata ne ŋgu, kala isâu panzi kazâŋa tamâta tu ma simâ sipunzi pâta simâte. ⁶³Kinzi tamâta limoa nde sipamateteu lâ paraŋa ilo. Mine nde kinzi taine taipa sikura tu sikâe kaiwanzi tamâne, ande tia. ⁶⁴Aku kinzi kazâŋa tamâta sipunzi Isrel nenzi patarawâŋa tamâta pâta simâte lâ, taitu patarawâŋa tamâta ŋinde kaiwanzi taine sikura tu sikai kalo-kalo ku sita ŋananzi, ande tia.

⁶⁵Ŋineŋga Maro Ŋalae ipagagati tamwata, itogo tamâta ipagagati lâ kenonja nia mine. Ipâŋga itogo tamâta kaika tonje inu lââ kaika rârâ kala wisi kâki mine. ⁶⁶Mao nâ, Maro Ŋalae wisi kâki kala ilâ ipara kunzi kazâŋa tamâta, aku ŋaranzi sikâwa pwapwataki silâ. I ipolenzi ndo lâ, kala kinzi mainzi pâta kanaŋo. Kinzi sikura tu sipara kilo, ande tia. ⁶⁷Ŋineŋga ipu muli pa Yosepe ne vâsa ŋgu, aku i ŋandai ipatea kinzi Efraim ne vâsa ŋgu. ⁶⁸Andeta ipateanzi Juda ne vâsa ŋgu, aku ipatea Saion Tuu tona, tuu ŋinde i ilo ndo keno papa. ⁶⁹Ŋineŋga i ipa ne luma sapâŋa kâki lâ tuu ŋinde kulu, aku iveta luma ŋinde imandi kaika ikura zo rârâni, itogo samba wa tâno mine. ⁷⁰Aku Maro Ŋalae ipatea ne wurâta tamâta Daviti, ina muŋga ikai wurâta ŋana ikatonanzi lama kâ. ⁷¹Aku itoto Daviti ne wurâta ŋinde, ku io ikai koipu ŋalae panzi Isrel ŋgu. Mine kala Daviti ipâŋga tamâta ŋana ikatonanzi Maro Kindeni ne ŋgu. ⁷²Daviti ilo ndo keno pa ne wurâta ŋinde nâ. Mine kala ikatonanzi sondo ndo, aku imo nenzi poe tamâta ara ndo.

Kinzi Isrel ŋgu sikai noŋa pa Maro Kindeni tu ma isukanzi

Asap isia wāngiŋa ŋine

79 ¹Maro Kindeni, kinzi tinikoa ŋgu nde simâ sipâŋga noko ne tâno ŋine marumbu lâ, kala sipara kuku noko ne tamâta maka. Kinzi siveta mâsi sakamao pa noko ne luma sapâŋa, kala luma ŋinde ipâŋga muso ndo. Aku siyaula Jerusalem lawea ndo tona. ²Kinzi kazâŋa tamâta ŋinde sipunzi noko ne tamâta pâta sipamateteu lâ, aku sipile karaenzi ikeno tâno kulu. Mine kala kinzi sii wa ŋgoa ŋgoi wa sika noko ne wurâta tamâta ŋinde karaenzi. ³Kinzi sipunzi noko ne tamâta pâta sipamateteu, kala seenzi imaliŋi ku irere ilâ ikura Jerusalem lawea ndoni, itogo lââ irere mine. Andeta tamâta tonje imo ŋana ikea karaenzi kâ, ande tia. ⁴Tinikoa ŋgu pinde simo nema lawea tini laiti, aku kinzi ŋinde uru siporo ŋgua pavaligiŋa pa maka. Kinzi siŋeleama pâta lâ, aku siveta maŋeti nâ pama.

⁵Yova Kindeni, tiambo noko ma wisi nâna pa maka ikura zo rârâni, tiya? Tiambo noko ne wisi-nâna ŋinde ma imo itogo yââ mela-mela mine ku imo nâ, a? ⁶Maka kano pano tu kuo ne wisi-nâna ŋinde ilâ panzi tamâta ŋgu pinde, kinzi ŋinde sipu mulinzi pano. Pwai kazâŋa panzi tamâta ŋinde tininzi pwâka tu sikai noŋa pano. ⁷Kinzi ŋgu ŋinde sipunzi

noko ne tamâta pâta simâte lâ, aku siyaula noko ne tâno ndo lâ. ⁸Noko ma kupare nia pa maka ŋana kiesaka ŋinde maka timbuma muŋga siveta, mine ndimo. Kalo-lokoni nde iveta iloma malia ndo. Mine kala maka kano pano tu kalo sukâŋa walele nâ ŋanama!

⁹Maro Kindeni, maka nema Pavilâŋa Tamwata noko, maka kano pano tu kuvilama. Tia ma kinzi tamâta sivaligi noko ŋa. Pwaima piti lâ kazâŋa ilo, aku kuzavaru nema kiesaka ndoni piti lâ tinima! Tia ma noko ŋa ipâŋga sakamao. ¹⁰Ŋana tu kinzi ŋgu pinde uru siveta maŋeti pama ku sikasoŋama mine tu, “Aŋga miki nemi Maro Kindeni nde imo ndia, a?” Kinzi sipunzi noko ne wurâta tamâta pâta simâte. Maka iloma tu noko ma kupare nia panzi lâ maka naoma ŋana nenzi vetâŋa ŋinde kâ. ¹¹O Maro Kindeni, maka tamâta rârà kamo nema kazâŋa tamâta nenzi luma sakamao ilo. Maka kano pano tu kupaloŋo pa nema tiŋa. Kinzi kazâŋa tamâta sipa ŋgua tu ma sipu maka pâta kamâte. Taitu noko ne walo kaika nde ŋalae. Mine nde pwea ŋanama!

¹²Opopo, kinzi kazâŋa tamâta nde siporo ŋgua pavaligiŋa rârà ŋinde pa noko. Mine nde Maro Ŋalae, maka kano pano tu kupare nenzi vetâŋa sakamao ŋinde itaulo panzi ikura mbwani lima kanaŋo rua. ¹³Ambo noko ma kuveta mine, ande noko tamwata ne lama ŋgu maka ma kapanea noko mine ku kamo nâ. Aku maka nema vâsa kinzi râràni kala ma sio nenzi paneâŋa imâ pano ikura zo râràni mine nâ.

**Kinzi Isrel ŋgu sikai noŋa pa Maro Kindeni tu
ma isukanzi ŋana simandi kaika kilo**

Asap isia wâŋgiŋa ŋine

80 ¹O Isrel ŋgu nema katonâŋa tamâta, kutambira taŋa pa maka. Noko uru pwai poe papa ne lama ŋgu maka. Kupaloŋo pa nema noŋa ŋga! Noko kumo koipu ŋalae ne saŋonâŋa nia ŋinde ikeno kinzi aŋelo ŋgininzi. ²Maka kano pano tu kupatua tamwata pa maka Efraim, Benjamin aŋga Manase nenzi vâsa ŋgu. Kutula ne walo kaika ŋalae ŋinde pama, aku kumâ pwaima piti lâ kazâŋa ilo!

³Maro Kindeni, kuveta maka kamo ara kilo. Kalo sukâŋa ŋanama, aku kuvilama ŋana kazâŋa ŋine ma iyaula maka tia kâ. ⁴Yova Kindeni, noko Maro Walo Tamwata, noko ma wisi nâna ŋana ne tamâta maka nema noŋa kâ ikura zo ŋapia kilo, a? ⁵Noko kuveta maka kata pâta kala matama sulu irere ndue. Noko kuveta nema tiŋa ŋinde ipâŋga itogo kama kâpwa mwasina. ⁶Noko kusâu panzi tinikoa ŋgu ŋinde simo nema lawea tini laiti, kala kinzi simâ lâ sipara ku sipakaweama nema tâno. Opopo, maka nema kazâŋa tamâta situ ladinama wa siŋeleama wa. ⁷Maro Kindeni Walo Tamwata, kuveta maka kamo ara kilo. Kalo sukâŋa ŋanama, aku kuvilama ŋana kazâŋa ŋine ma iyaula maka tia kâ.

⁸Maka Isrel ŋgu nde katogo noko tamwata ne kâi waini. Muŋga noko pwai kâi waini ŋinde piti lâ Isip tâno, aku pwai kulâ. Ŋineŋga noko

kuŋaranzi tinikoa ŋgu lâ nenzi tâno, aku kupau kâi waini ŋinde lâ tânoni ndaina. ⁹Noko kuyawo tâno ku kuveta nia papa lâ, ŋinenŋa kupau lâ. Aku kâi ŋinde mburu-mburu indue ilâ tâno ilo, aku ipâŋga ŋalae ŋinde ku ilâ itura tâno ŋinde ndoni. ¹⁰Aku kâi waini ŋinde laka nde ilâ ipono Lebanon nenzi tuu wa kâi matapuru ŋalaŋala rârâni. ¹¹Kâi waini ŋinde ne laka pinde nde ilâ lee ipâŋga tâi pwali, aŋga laka pinde nde ilâ lee ipâŋga Yufretis Lââ ŋalae.

¹²Mine nde ŋana sâ kâ ŋga noko kuzavaru ŋgumbi ŋinde muŋga iŋge kâi waini ŋinde, a? Noko kuveta mine lâ, kala tamâta rârâni soka nzâla ŋinde nde sipanawe kâi ŋinde kanaŋo. ¹³Aku kinzi ŋgoa ŋgoi kenzi nâ sipale kâi ŋinde, aŋga kelekele rârâni simo vianzi lâ dugu ilo ŋinde nde uru simâ sika kanaŋo. ¹⁴⁻¹⁵Maro Kindeni, noko Walo Tamwata, kupalele nao pa maka kilo ŋga! Noko kumo samba ilo; maka kano pano tu mata ndue kumora maka. Pwatona kâi ŋine noko tamwata mbau kaika muŋga kupau kala kuveta ipâŋga ŋalae.

¹⁶Maka nema kazâŋa tamâta nde sitoto kâi ŋinde piti lâ, ŋinenŋa sirumbia lâ yââ. Maka iloma tu noko ma wisi nâna panzi ku kuzavarunzi ndo lâ. ¹⁷Maka kano pano tu pwea ŋana maka tamâta ŋine noko tamwata muŋgani kupatea pa tamwata. Pwatona ŋgu ŋine muŋga noko tamwata kuvetama kapâŋga tava walo kaika. ¹⁸Ambo noko ma kuveta mine, ande maka ma kapu mulima pa noko kilo tia ku tia ndo. Ambo noko ma kuvilama, ande maka ma kapaneano kasuka noko ŋa kâki.

¹⁹Maro Yova Kindeni Walo Tamwata, kuveta maka kamo ara kilo. Kalo sukâŋa ŋanama, aku kuvilama ŋana kazâŋa ŋine ma iyaula maka tia kâ.

Kumbwa ŋalae tonŋe ne wâŋgiŋa

Asap isia wâŋgiŋa ŋine

81 ¹Miki rârâni kandeka ku kapanea nenda Pavilâŋa Tamwata Maro Kindeni kasuka i ŋa kâki! Kawâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ pa Yakopu ne Maro Kindeni! ²Miki kara wâŋgu ku kambana kauro kie-kie. Kaveta wâŋgiŋa kaŋa ara nâ ipâŋga. ³Miki kambana tando lâ zo ŋana nzimona ipâŋga wasaseki wa zo ŋana nzimona ipâŋga ŋalae wa, ŋana itula pwataki tu kumbwa ne zo nde ŋga ipâŋga lâ. ⁴Ŋana tu kinda Isrel nenda ŋgua tukuŋa ikeno tu kinda ma taveta mine. Ŋinde nde Maro Kindeni ne tukuŋa, ina Yakopu ne Maro Kindeni. ⁵Nanayoni, lâ zo ŋinde Maro Kindeni iŋgoloa paraŋa lâ Isip tâno, ande i tukuŋa ŋinde ilua kinda Isrel ŋgu. ⁶Lâ zo ŋinde, kinda timbunda kinzi siloŋo tamâta tonŋe kawa iporo ŋgua, andeta sisama i kilala tia. Iporo mine tu, “Muŋga, lâ zo ŋinde miki kamo Isip tâno, ande naŋa akai malia rârâni piti lâ kalami, aku asâu pami tu ma mbaumi piti lâ nemi ŋgâmo malia tini. ⁷Malia ŋalae tina nde imâ ipâŋga pami lâ, aku lâ zo ŋinde miki kasarâwa pa naŋa. Ŋinenŋa naŋa akaimi piti lâ kazâŋa ilo, kala kamo ara nâ. Naŋa amo take-take

māmānga ŋalae tonje ilo, aku apaloŋo pa nemi noŋa. Aku muli ŋga miki kalā lee kapānga Meriba Lāā bwalika tini, ŋineŋga naŋa akai samāna pami.

⁸Miki nanenju tamāta, kala ŋine naŋa atu aporo ŋgua kaika pami. Miki Isrel ŋgu, naŋa ilonju ndo tu miki ma kaloŋo nanenju ŋgua ŋine sondo. ⁹Naŋa tiniŋgu pwāka tu kinzi tinikoa ŋgu nenzi maro ma simo ŋginimi. Miki ma kapare tukumi pa tinikoa ŋgu nenzi maro laŋeŋa ndimo. ¹⁰Naŋani nā nde miki nemi Maro Yova Kindeni. Naŋani warakāngu nā munga ayautemi piti lâ Isip tâno kala akaimi kayāti kamā. Ambo miki ma kawami nzaŋa, ande naŋa ma kâpwa alami kaka.

¹¹Andeta tia. Nanenju tamāta tininzi pwāka tu siloŋo nanenju ŋgua. Kinzi taŋanzi kaika nā kala sipu mulinzi pa naŋa. ¹²Mine kala naŋa asāu panzi tu ma simo siveta taŋa-kaika ne mâsi. Naŋa asāu panzi tu ma siveta vetāna ndia kinzi warakanzi ilonzi papa.

¹³Naŋa ilonju ndo tu nanenju tamāta ma soka nanenju ŋgua muli. Naŋa ilonju ndo tu kinzi Isrel ŋgu ma sipono muli pa naŋa ikura zo rârâni. ¹⁴Ambo kinzi ma siveta mine, ande naŋa ma walele nā apunzi nenzi kazāna tamāta ndue. Naŋa ma apara kunzi kazāna tamāta ŋinde ku ma apolenzi ndo. ¹⁵Ŋineŋga tamāta ea ilonzi sakamao papa naŋa Yova Kindeni, kinzi ŋinde ma siruru pāta ku ma naonzi tundu naŋa keŋgu tini laiti. Aku naŋa ma apare nia panzi ikura zo zo. ¹⁶Mao nā, ambo nanenju tamāta miki ma kaponu muli pa nanenju ŋgua, ande naŋa ma kâpwa ara ndo alami, kala miki ma kaka kâpwa mona-mona ŋinde lee kapwami pupuro.”

Maro Kindeni imo Koipu Ŋalae

Asap isia wāngija ŋine

82 ¹Maro Kindeni nde isaŋona koipu ŋalae ne saŋonāna nia ku ikai poe pa pasaŋa ŋalae lâ samba ilo. Ionzi maro laŋeŋa simandi ŋgua nia, ŋineŋga ipatula tamwata ne ilo-kalo pwataki panzi. ²Iporo mine tu, “Lâ zo ŋana miki kaloŋo tamāta nenzi ŋgua lâ ŋgua nia, ande miki kaveta nenzi ŋgua sondo tia ndo. Miki uru kavilanzi tamāta sakamao nā. Miki ma kaveta mine kilo ndimo! ³Ara ŋana miki ma kavilanzi tamāta ŋinde nenzi walo tia, sitavanzi lâlu ŋinde tamanzi simāte lâ. Ara ŋana miki ma kaveta kemi ara panzi tamāta ŋinde uru sikai malia kie-kie, sitavanzi kinzi sugorai tamwatanzi. ⁴Kinzi tamāta ŋinde nde simo sugorai ndo, aku sikura ŋana sipavila warakanzi kâ, ande tia. Ara ŋana miki ma kayautenzi piti lâ kinzi tamāta sakamao mbaunzi ilo.

⁵Miki ilomi kalomi tia ndo! Miki kapānga kapa lâ! Miki uru koka kondoma ilo; mine nde miki kaveta vetāna ara tonje panzi tamāta tia ndo. ⁶Nanayoni naŋa aporo mine tu, ‘Miki nde maro ŋalaŋala. Nia ndoyo

naŋa apuliami kapāŋga lâ. Mine kala miki rârâni kamo katogo naŋa Yova Kindeni âta Tamwata natuŋgu wukale mine.’ 7Andeta miki ma muli kamâte itogo tamâta uru simâte mine. Kinzi koipu rârâni simo vianzi lee ŋineŋga simâte, aku miki nemi via kala ma marumbu mine nâ.”

⁸O Maro Kindeni, kumâ pwai poe panzi tamâta rârâni lâ tâno kulu! Kinzi tamâta ŋgu rârâni ande noko tamwata nâ ne.

**Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ipolenzi
Isrel nenzi kazâŋa tamâta rârâni**

Asap isia wāŋgiŋa ŋine

83 ¹Maro Kindeni, noko ma kawa buu ndimo. Noko ma tini pwâka ku pwai kusaŋona nâ ndimo. ²Kumora ŋga, noko ne kazâŋa tamâta nde sipagagati ŋana ŋingoloa paraŋa kâ. Kinzi wisinzi nâna nâ pa noko, kala sirurua kulunzi pano. ³Kinzi sipavea nâ ku sipa ŋgua tu ma sikai kazâŋa panzi noko ne tamâta. Kinzi situ sizavarunzi tamâta ŋinde noko ilo ndo keno panzi. ⁴Kinzi siporo mine tu, “Ayo, kinda ma talâ tazavarunzi Isrel ŋgu ndo lâ. ŋineŋga tamâta toŋge ma muli kalo ŋgere ŋananzi kilo, ande tia.”

⁵Kinzi nde ilonzi taitu ku sipambwâre tu ma sipavila ŋana sitawa noko ndue. ⁶Kinzi ŋgu ŋine nde simâ taitu ŋana sikai kazâŋa pano; kinzi Idom ŋgu wa, kinzi Ismael ŋgu wa, kinzi Moap ŋgu wa, kinzi Hakri ŋgu wa, ⁷kinzi Gebel ŋgu wa, kinzi Amon ŋgu wa, kinzi Amalek ŋgu wa, kinzi ŋgu ŋinde simo Filistia tâno wa Tair lawea wa. ⁸Aku kinzi tamâta kaika lâ Siria ŋgu kala silâ taitu kunzi tona, aku simandi ŋana sisukanzi Loto ne vâsa ŋgu ŋinde.

⁹Naŋa ano pano tu ma kuveta vetâŋa kie taituni panzi, itogo muŋga kuveta panzi Midian ŋgu mine. Kuveta panzi itogo muŋga kuveta pa koipu ŋalae Jabin kuku i ne zugu tamâta nenzi koipu Sisera rua, lâ Kison Lââ pwali. ¹⁰Lâ zo ŋinde noko kuzavarunzi lâ Endo lawea, aku karaenzi nde sisambu nâ sikeno tâno kulu. ¹¹Naŋa ilonŋu tu noko ma kuveta vetâŋa kie taituni pa nenzi tamâta mbâna-mbâna, itogo muŋga kuveta panzi koipu rua Orep ku Sep rua mine. Kupolenzi nenzi katonâŋa lâ vetâŋa kie taituni itogo muŋga noko kuveta panzi koipu ŋalae rua Seba ku Salamuna rua mine. ¹²Lâ zo ŋinde kinzi koipu ŋinde siporo mine tu, “Ayo, talâ takai Maro Kindeni ne tâno ara ŋinde pa warakânda nâ.”

¹³Naneŋgu Maro Kindeni, naŋa ilonŋu tu noko ma kuŋaranzi sikâwa pwapwataki silâ, itogo tâno ne gawura ŋinde lawea itapala kala ilâ potomule mine. ¹⁴Naŋa ilonŋu tu noko ma kuzavarunzi, itogo yââ ikana kâi simandi dugu ilo, aku ilâ ikana leu ŋinde imandi nia ndamwa tona. ¹⁵Naŋa ilonŋu tu noko ma kuveta vetâŋa kie taituni nâ, aku kuo karâzi ŋalae imbe ndue ku iŋaranzi ŋgu ŋinde sikâwa pwapwataki. Kusupwa lawea iyoka kaika ndo ilâ panzi ku iveta ruruŋa ŋalae panzi.

¹⁶Yova Kindeni, naŋa ilonŋu tu noko ma kuveta kinzi mainzi pâta. Ŋinenŋa kinzi ma sisuka noko ŋa kâki. ¹⁷Naŋa ilonŋu tu noko ma kupolenzi ndo, kala kinzi ma simo siruru nâ ikura zo rârâni. Ara ŋana kinzi ma mainzi ŋalae lee simâte ku naonzi tia lâ. ¹⁸Ara ŋana noko ma kuveta mine panzi, ŋana tu ŋinde ma itula noko tamwata kilala pwataki panzi tu noko kumo Maro Ŋalae. Yova Kindeni âta Tamwata, kutula pwataki panzi tu noko simbo nâ pwai poe pa tâno ndoni.

Tamâta ilo ndo keno pa Maro Kindeni ne luma sapâŋa

Kinzi Kora ne vâsa ŋgu sisia wâŋgiŋa ŋine

84 ¹Yova Kindeni, noko Walo Tamwata, noko ne luma sapâŋa nde ara ku ara ndo! ²Naŋa ilonŋu ndo tu ma amo noko ne luma ŋinde ilo. Naŋa andeka awâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ pa Maro Kindeni Via Tamwata tava karaenŋu ndoni wa ilonŋu kalonŋu ndoni wa.

³Yova Kindeni, noko Walo Tamwata, nanenŋu koipu ŋalae noko. Nanenŋu Maro Kindeni kala noko. Mao nâ, noko ne luma sapâŋa nde ara ndo; mine nde kinzi sii kiri-kiri sindeka ŋana siveta palanzi lâ noko ne patarawâŋa nia tini laiti, aku sikatonanzi natunzi lâ niani ndaina.

⁴Tamâta pinde uru simo noko ne luma ilo, aku kinzi ŋinde kala simo sindeka mine nâ. Ikura zo rârâni kinzi simo siwâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ pa noko.

⁵Noko tamwata ne nzâmbe ara ikeno panzi tamâta pinde, aku kinzi ŋinde kala sindeka ikura zo zo. Mine nde ilonzi gagatinzi ŋana sikâki silâ pa Saion Tuu. ⁶Kinzi soka silâ, aku lâ zo ŋana soka nia bilimu, ande nia mâsa-mâsa ŋinde kala indeka ku ipâŋga itogo nia ara lââ uru sâko keve ilo mine. Ŋinde itogo karâzi imbe ŋalae ku iveta tâno ŋinde ipâŋga ara kilo. ⁷Kinzi sikâki lee, aku nenzi walo ipâŋga ŋalae. Mao nâ, kinzi ma simandi lâ kinzi maro rârâni nenzi Maro Kindeni nao lâ Saion Tuu kulu.

⁸Maro Yova Kindeni Walo Tamwata, kupaloŋo pa nanenŋu noŋa. Noko Yakopu ne Maro Kindeni, kutambira taŋa sondo pa naŋa! ⁹Maro Kindeni, naŋa ano pano tu kuveta kie ara pa maka nema koipu ŋalae, inani noko tamwata kupatea lâ.

¹⁰Ambo naŋa ma akura tu amo noko ne luma ilo ikura kari taitu mai nâ, ande naŋa ma andeka ŋalae tina. Ndekâŋa ŋinde ma ipole nanenŋu ndekâŋa ŋana amo nia arara pinde ikura zo luandongo. Ambo naŋa ma akura tu amandi luma sapâŋa ne nzâla kawa pa nia yo nâ, ande naŋa ma andeka ŋalae ŋana ŋinde kâ, aku ndekâŋa ŋinde ma ipole nanenŋu ndekâŋa ŋana amo kinzi mbaliŋa warakanzi nenzi luma ilo. ¹¹Yova Kindeni ikatona kindi itogo maramuŋa mine, aku inani uru ikai poe pa kindi, itogo sinâla mine. I uru iveta kie ara ndo pa kindi wa isuka ŋânda kâki wa. Tamâta ea kinzi uru sipaveta kuku vetâŋa ara, ande Yova Kindeni ma isilikana kelekele ara tonŋe ŋananzi tamâta ŋinde, ande tia ndo.

¹²Yova Kindeni, noko Walo Tamwata, tamâta ea kalonzi tawana noko, ande kinzi ŋinde ma sindeka mine ku simo nâ.

Tamâta ikai noŋa pa Maro Kindeni tu ma ikatonanzi Isrel ŋgu

Kinzi Kora ne vâsa ŋgu sisia wâŋgiŋa ŋine

85 ¹Yova Kindeni, nanayoni noko kuveta kie ara panzi tamâta simo noko ne tâno. Mao nâ, noko kuvilanzi Isrel ŋgu kala simo ara kilo. ²Noko kuzavaru kiesaka piti lâ ne tamâta tininzi, aku noko ŋandai kupare nia panzi ŋana vetâŋa soki rârâni muŋga siveta ŋinde. ³Muŋga, noko wisi nâna ŋalae panzi, taitu muli ŋga, ande noko kupile ne wisi-nâna ŋinde.

⁴Maro Kindeni, nema Yautâŋa Tamwata, kala ŋine maka kano pano tu kuveta kie ara taituni ndaina pa maka kilo. Noko uru wisi nâna pa maka ku kumo nâ. Kupile ne wisi-nâna ŋinde ŋga! ⁵Tiambo noko ma wisi nâna pa maka ikura zo rârâni, a? Tiambo noko ne wisi-nâna ŋinde ma marumbu tia, a? ⁶Maka kano pano tu kuveta maka kamo ara kilo. Ŋineŋga noko ne tamâta maka ma kandekanano kapanea noko ŋa. ⁷Yova Kindeni, maka iloma tu noko ma kutula pwataki tu noko ne tini-mwasa ikeno pama ikura zo rârâni. Pwaima piti lâ kazâŋa ilo.

⁸Ara, kala ŋine naŋa ma atambira taŋâŋgu sondo pa Maro Yova Kindeni kawa ŋgua. I ne ŋgua pâŋa ikeno mine, “Ambo nanenŋu tamâta ma sipile mâsi potomule muŋga siveta ŋinde, ande naŋa ma avetanzi simo ara nâ.” I ne ŋgua pâŋa kala ŋine. ⁹Mao nâ, i nde iluku lâ ŋana ikainzi tamâta piti lâ kazâŋa ilo, kinzi ŋinde uru simege ŋana i kâ. Ŋineŋga i tamwata ma imo kuku maka tava ne walo kaika ŋalae lâ nema tâno ŋine.

¹⁰Aku lâ zo ŋinde Yova Kindeni ne tini-mwasa ma ipakâtu kuku tamâta nenzi mâsi ŋana soka i ne ŋgua pâŋa muli. Aku kinzi nenzi vetâŋa sondo kuku i ne wisi-pisi rua ma sipatâŋo. ¹¹Mao nâ, kinzi tamâta nenzi mâsi ŋana sipono muli pa Yova Kindeni lâ tâno kulu ma ipakâtu kuku Yova Kindeni ne mâsi ŋana iveta vetâŋa sondo panzi tâno tamâta. ¹²Yova Kindeni ma iveta maka kamo ara nâ, aku kâpwa ma ipâŋga maria lâ nema tâno ilo. ¹³Yova Kindeni ne mâsi ŋana iveta vetâŋa sondo kâ ma imuŋga papa i ilâ, aku ma iveta nzâla sondo papa i tamwata tu ma imâ kâ.

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ivila i

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

86 ¹Yova Kindeni, nanenŋu kaika keno tia, aku akura tu apasuka warakâŋgu kâ, ande tia. Mine kala ano pano tu kupaloŋo pa nanenŋu noŋa. ²Naŋa uru apono muli sondo pa noko nâ. Mine kala ano pano tu kutiŋgi mateŋa piti iŋgenge ŋanana. Naŋa amo noko ne wurâta tamâta,

aku kalonŋu tawana noko nā. Mine nde kumā kuvilana. ³Nanēŋu Maro Kindeni, naŋa ano pano tu kalo sukāŋa ŋanana, ŋana tu naŋa uru akai noŋa pa noko ikura kari wa mbo wa. ⁴Maro ŋalae, kuveta ne wurāta tamāta naŋa ilonŋu ndeka, ŋana tu naŋa uru akai noŋa pa noko simbo nā.

⁵Maro ŋalae, noko nde ara tamwata, aku kuzavaru nanēŋu kiesaka piti lâ tiningu. Ikura zo zo, noko tini mwasa ndo panzi tamāta rārāni ŋinde uru sino pa noko. ⁶Yova Kindeni, kutambira taŋa pa nanēŋu noŋa. Naŋa asarāwa pano tu kuvilana. Kupaloŋo pa nanēŋu sarawāŋa! ⁷Noko uru kupaloŋo pa nanēŋu noŋa. Mine kala lâ zo ndia malia isānda kulonŋu, ande nanēŋu sarawāŋa imā pano.

⁸Maro ŋalae, naŋa asama tu maro tonŋe nde iregege kuku noko, ande tia ndo. Noko kupolenzi maro rārāni marumbu lâ. Maro tonŋe ikura tu iveta vetāŋa itogo noko uru kuveta mine, ande tia ndo. ⁹Nia ndoyo noko kupulianzi tamāta ŋu ndoni sipāŋga lâ, aku muli ŋga kinzi tinikoa ŋu rārāni ma simā sipare tukunzi pano, ku ma sipanea noko ŋa sisuka kâki. ¹⁰ŋana tu noko ne walo kaika nde ŋalae, aku noko uru kuveta vetāŋa arara kie-kie. Noko simbo nā nde Maro mao.

¹¹Yova Kindeni, ambo noko ma kupananana ŋana vetāŋa ndia noko ilo tu naŋa ma aveta, ande naŋa ma apono muli pa pateāŋa ŋinde ikura zo rārāni. Kupananana sondo, ŋana naŋa ma ao ilonŋu ndo ilâ pa noko wa amege ŋanano wa. ¹²Maro ŋalae, nanēŋu Maro Kindeni noko, naŋa apanea noko tava ilonŋu kalonŋu ndoni. Naŋa ma awawano asuka noko ŋa kâki ikura zo zo. ¹³Opopo, noko ne tini-mwasa pa naŋa nde ŋalae ŋinde, aku kumo mine ku kumo nā. Muŋga, ande mateŋa itu ikai naŋa, andeta noko kuvilana kala ŋandai amāte ŋga.

¹⁴Kinzi taŋa-kaika tamwatanzi nde simā sipāŋga lâ, kala situ sikai kazāŋa pa naŋa. Kinzi uru siveta kenzi sakamao nā panzi tamāta pinde, aku kala ŋine situ sipu naŋa pāta amāte. Kinzi ilonzi tu Maro Kindeni nde maro kaa nā. ¹⁵Andeta Maro ŋalae, noko nde kalo-sukāŋa warika wa wisi-wisi warika wa, aku noko uru wisi nāna walele, ande tia. Noko ne tini-mwasa ŋalae ŋinde uru ikeno mine ku imo nā, aku noko uru kuveta ikura tamwata ne ŋgua pāŋa rārāni. ¹⁶Kupalele nao pana ku kalo sukāŋa ŋanana! Kuo ne walo kaika imā pa ne wurāta tamāta naŋa ku kuvilana, ŋana tu naŋa uru apono muli pa noko nā.

¹⁷Yova Kindeni, naŋa ilonŋu tu noko ma kuveta māsī tonŋe ŋana kutula pwataki pa naŋa tu noko nde ara tamwata. Ambo noko ma kuveta mine, ande kinzi kazāŋa tamāta ma sisama tu nokoni kuvila naŋa ku kupu tini kaika pana. ŋineŋga kinzi ma mainzi ŋana nenzi vetāŋa soki kâ.

Kinzi sindeka ŋana Jerusalem lawea kâ, i ŋa tonŋe tu Saion lawea

Kinzi Kora ne vāsa ŋgu sisia wāngiŋa ŋine

87 ¹Muŋgani, Yova Kindeni iveta tamwata ne lawea ŋalae imandi ne tuu sapāŋa kulu. ²Lawea rārā nde keno Isrel nenda tâno.

Andeta Yova Kindeni ilo ndo ikeno pa Saion lawea, aku i ne morâŋa tu lawea ŋinde ipole lawea pinde rârâni. ³Mine kala miki tamâta ŋine kamo Maro Kindeni ne lawea, miki kalonjo ŋga! Maro Kindeni uru iporo ŋgua arara nâ ŋana miki kâ. ⁴Iporo mine tu, “Kinzi tinikoa ŋgu rârâni ma muli sipaveta kuku nanenŋu ŋgua. Naŋa aporo ŋananzi tinikoa ŋgu ŋinde simo Isip tâno wa Babilon lawea wa Filistia lawea wa Tanis lawea wa Itopia tâno wa. Kinzi ŋinde ma sipânŋa sitogo Saion lawea warakanzi mine, ŋana tu kinzi ma siwânŋi pa naŋa.”

⁵Mao nâ, lâ zo ŋinde Maro Kindeni ma itula Saion lawea kilala pwataki mine tu, “Ŋine nde tamâta rârâni nenzi lawea tina mao.” Yova Kindeni âta Tamwata, i tamwata ma iveta Saion lawea ipânŋa kaika ndo, ku ma ikai maro panzi tamâta rârâni. ⁶Yova Kindeni ma ŋgere kinzi tamâta pa ŋgu ndoni ŋanzi lâ pepa tini, aku ma isenŋe ŋanzi ŋinde ilâ taitu kuku Saion lawea laluna ŋanzi. ⁷Aku kinzi tamâta ŋinde ma siwânŋi ku sindeka nâ. Kinzi ma siporo mine tu, “O Saion, maka nema lawea tina mao kala nokoni.”

Tamâta isarâwa pa Maro Kindeni tu ma ivila i

Heman isia wâŋgiŋa ŋine

88 ¹Yova Kindeni, nanenŋu Maro Kindeni Pavilâŋa Tamwata noko. Ikura kari kari naŋa asarâwa pano tu kuvilana, aku nanenŋu tiŋa imâ pano ikura mbo mbo. ²Kupalonjo pa nanenŋu noŋa ŋga! Naŋa asarâwa pano tu kuvilana; kutambira taŋa pa naŋa! ³Malia kie-kie rârâ ŋinde nde imâ ipânŋa pa naŋa lâ, kala laiti ŋana amâte kâ. ⁴Naŋa amo atogonzi tamâta ŋinde mateŋa ne zo ŋga imâ ipânŋa panzi lâ. Nanenŋu walo ndoni nde ikâwa ilâ lâ. ⁵Naŋa atogo zugu tamâta tonŋe kinzi sipu pâta imâte lâ, kala sio i karae ilâ ikeno kuru ilo. Ŋinde itogo kinzi sitambira karaenŋu ikeno mateŋa tamâta ŋgininzi. Naŋa amo atogonzi tamâta ŋinde noko kalo kapa ndo ŋananzi, kinzi ŋinde noko pwai ne pavilâŋa piti ndo ŋananzi lâ.

⁶Oyae, noko kutambira karaenŋu andue alâ mbââ ŋalae ŋinde ilo, aku amo lâmbu ndo lâ nia kondoma. ⁷Noko ne wisi-nâna itawa naŋa ndue lâ, itogo tâi ŋalae ne kâla-lawea ilaŋa ipolenzi tamâta mine. ⁸Noko kusowe niŋgu-nambwe ilonzi kalonzi, kala sipu mulinzi pa naŋa marumbu lâ. Noko kuveta naŋa amo sakamao ndo; mine kala kinzi tininzi pwâka ndo tu ma simo kuna. Malia ŋine ipa naŋa kaika lâ. Ŋinde itogo noko kuo naŋa amo luma sakamao ilo, kala akura tu ayâti ku akâwa alâ, ande tia. ⁹Naŋa ilonŋu malia ndo, kala matânŋu sakamao lâ. Mine nde naŋa akura tu amora nia sondo, ande tia.

Ikura zo zo naŋa asuka mbaunŋu kâki akai noŋa pa noko tu ma kuvilana. Ambo noko ma kuvilana tia, ande naŋa ma amâte, kala ma akura tu apanea noko ŋa, ande tia. ¹⁰Mana mana, a? Tiambo noko uru

kuveta mâsi ŋalaŋala pinde ŋana kuvilanzi mateŋa tamâta, a? Tiambo kinzi sikura tu simo vianzi kilo ku sipanea noko ŋa sisuka kâki, a? Tia ndo! ¹¹Tiambo kinzi tamâta sikeno kuru nia ŋinde nde sikura tu siporo situla pwataki tu noko ilo ndo keno panzi, a? Tiambo kinzi tamâta simo zavaruŋa ne lawea ŋinde nde sikura ŋana siporo tu noko uru pwatonanzi sondo, a? Tia ndo! ¹²Tiambo kinzi tamâta simo nia kondoma ŋinde nde sikura tu simora noko ne mâsi ŋalaŋala, a? Tiambo kinzi tamâta muŋga simâte ŋinde nde sikura tu simora noko ne vetâŋa ara pinde, a? Tia ndo!

¹³Mine nde Yova Kindeni, naŋa asarâwa pa noko tu kuvilana. Naŋa uru ano pano ikura mboyo mboyo. ¹⁴Yova Kindeni, ŋana sâ kâ ŋga noko kupu muli pa naŋa, a? Ŋana sâ kâ ŋga noko kupavea ŋanana, a?

¹⁵Oyae, nia ndoyo, lâ zo ŋinde naŋa amo limoa yo, aku amo lee apâŋga lâ zo ŋine, ande naŋa amo akai nâna nâ. Ikura zo zo naŋa amo mateŋa ne nzâla tini laiti. Noko kuveta kie ara tia pa naŋa, kala ilonŋu kurana tia ndo. ¹⁶Noko ne wisi-nâna itawa naŋa ndue ndo lâ. Noko pwai kazâŋa ŋalae tina pa naŋa, ku kuyaula naŋa ndo lâ. ¹⁷Ikura kari wa mbo wa, noko ne wisi-nâna ŋinde ŋŋe naŋa mbwaliu lâ, itogo lââ ipondi ŋalae ku ilâ itura nia mine, aku naŋa ambwatuke lâ. ¹⁸Noko kuvetanzi ŋingu-nambwe rârâni sipile naŋa silâ lâ. Mine kala kondoma simbo nâ ipâŋga itogo nanenŋu mete mwasina.

Wâŋgiŋa tonŋe kinzi Isrel ŋgu siwâŋgi lâ zo ŋana malia ipâŋga panzi

Etan isia wâŋgiŋa ŋine

89 ¹Yova Kindeni, noko ne tini-mwasa ikeno mine ku imo nâ, aku naŋa ma awâŋgi wâŋgiŋa atula ŋinde pwataki ikura zo zo. Naŋa ma amo nâ aporo atula pwataki tu noko uru kuveta ikura tamwata ne ŋgua pâŋa rârâni. ²Naŋa asama tu noko ne tini-mwasa ŋinde ma marumbu tia ndo. Noko ne mâsi ŋana pwoka ne ŋgua pâŋa rârâni muli ŋinde nde ikeno kaika ndo, itogo samba mine. ³Muŋgani noko kuporo mine tu, “Naŋa apatea tamâta tonŋe, aku apambwâre kaika kuku i lâ. Naŋa apa ŋgua kaika kuku nanenŋu wurâta tamâta Daviti. ⁴Naŋa apai Daviti mine tu, ‘Ikura zo muli rârâni, ande noko ne vâsa pinde ma sikai noko nia ku ma simo koipu ŋalaŋala. Zo ŋana noko ne vâsa tonŋe ma imo koipu ŋalae kâ ma marumbu, ande tia ndo.’”

⁵Yova Kindeni, kinzi ŋinde rârâni simo samba ilo nde siwâŋgi sipaneano ŋana vetâŋa arara noko uru kuveta ŋinde. Mao nâ, kinzi ŋgu sapâŋa ŋinde siwâŋgi situla pwataki tu noko uru kuveta ikura noko tamwata kawa ŋgua rârâni. ⁶Yova Kindeni, ea imo samba ilo nde irerege kuku noko, a? Tia ndo. Mao nâ, maro tonŋe ipakura kuku noko, ande tia. ⁷Kinzi maro ŋinde rârâni nde siruru ŋana noko kâ. Kinzi sipare tukunzi ndue lâ noko nao, aku simege ndo ŋanano.

⁸Yova Kindeni, noko Maro Kindeni Walo Tamwata, tonŋe ne walo irerege kuku noko ne walo kaika ŋinde, ande tia. Noko kuveta ikura ne

ngua pâņa rârâni mine ku kumo nâ. ⁹Noko uru pwai poe pa tâi ndoni. Lâ zo ڟana tâi ne kâla ڟalae kâki, ande noko kutawa i ne walo ڟinde ndue kala pâti kii lâ. ¹⁰Aku noko kuzavaru Rahap^a ne walo kaika ڟinde marumbu lâ, ina mwâta saka ڟinde uru imo tâi ilo, aku kuyaula i ndo lâ. Noko ne walo nde kaika ڟinde; mine kala kupolenzi ne kazâņa tamâta sikâwa pwapwataki silâ. ¹¹Samba tava tâno nde noko simbo nâ ne. Nia ndoyo noko kupulia tâno tava kelekele rârâni ikeno tâno kulu sipâņa lâ. ¹²Noko kuveta tâno papa mbwera kâ tava tâno papa wâra kâ. Aku Tabor Tuu aņa Hermon Tuu nde sindekanano siwâņgi pano. ¹³Noko ne walo nde ڟalae tina, ikeno kaika mine ku imo nâ.

¹⁴Noko kumo koipu ڟalae, aku uru pwai poe sondo ndo panzi tamâta. Aku noko ne pateâņa rârâni lâ ngua nia nde sondo nâ. Noko nde tini-mwasa warika, aku noko uru kuveta ikura noko tamwata ne ngua pâņa rârâni. ¹⁵Tamâta ea kinzi uru siwâņgi wâņgiņa paneâņa kâ pa noko, kinzi ڟinde ma sindeka nâ. Noko tamwata uru pwai poe panzi, itogo sinâla ڟana isinala nzalanzi mine. ¹⁶Kinzi kalonzi ڟgere ڟana vetâņa arara noko uru kuveta ڟinde, kala sindeka sipanea noko ڟa sisuka kâki ikura kari wa mbo wa. ¹⁷Nokoni uru walo kaika ara ڟinde kulua maka. Noko kuo ne wisi-wisi imâ pama, kala kapole paraņa. ¹⁸Yova Kindeni, muņgani noko tamwata kupatea nema katonâņa tamâta. Maka Isrel ڟgu nema Maro Kindeni, noko Sapâņa Tamwata, noko tamwata kupatea koipu ڟalae pa maka.

Maro Kindeni ipa ڟgua kuku Daviti

¹⁹Yova Kindeni, nanayoni noko kutula mâsi tonje itogo mbupuleņa mine panzi ne ngua-tulâņa tamâta, kinzi ڟinde sipono muli sondo pano. Noko kupainzi tu, “Naņa ao nanenğu pavilâņa ilâ pa tamâta kaika tonje lâ. Naņa apatea i lâ tamâta ڟgininzi ku ao ipâņa imo koipu ڟalae. ²⁰Naņa apatea nanenğu wurâta tamâta Daviti, aku aliņi samimi sapâņa lâ i kulu ڟana atula pwataki tu i imo miki nemi koipu ڟalae. ²¹Mine kala nanenğu walo ڟinde ma imo kuku i mine ku imo nâ. Nanenğu walo ڟinde ma iveta i ipâņa tamâta kaika ndo. ²²I ne kazâņa tamâta kinzi ma sikura tu sipole i, ande tia. Kinzi tamâta sakamao ma sikura tu sipu i ndue, ande tia ndo. ²³Naņa warakâņgu ma azavarunzi i ne kazâņa tamâta ndo lâ i nao. Tamâta ea ilonzi sakamao pa i, ande naņa ma apunzi tamâta ڟinde pâta simâte. ²⁴Naņa ma aveta ikura nanenğu ngua pâņa rârâni, aku ma tiningu mwasa ndo papa i ikura zo rârâni. Naņa warakâņgu ma avila i ڟana ipolenzi ne kazâņa tamâta ndoni. ²⁵Mine kala i ma ikai koipu pa tâno ndoni. ²⁶Aku Daviti ma iporo pa naņa mine

^a 89:10 Lâ Juda nenzi usi, Rahap nde mwâta saka ڟalae. Kinzi uru sisia ngua ڟana kiesaka kâ lâ i tini.

tu, ‘Mama, nanenḡu Maro Kindeni noko. Noko kumo kutogo mira ḡalae naḡa uru amuna tini mwasina. Nanenḡu Pavilāḡa Tamwata kala noko.’²⁷ Mao nā, naḡa Yova Kindeni ma ḡoa ḡalae alua i, itogo tamāta iveta pa natu tamāne nzāla-kulu mine. Mine kala i ma imo mbāna-mbāna panzi koipu ḡalaḡala rārāni simo tāno kulu.²⁸ Nanenḡu tini-mwasa ma ikeno ndo papa i ikura zo rārāni. Nanenḡu ḡgua pāḡa ma imo kuku i, aku ḡgua pāḡa ḡinde ma keno kaika mine ku imo nā.²⁹ Ikura zo rārāni, tamāta tonḡe lā i ne vāsa ḡgu ma imo koipu ḡalae. Samba uru ikeno āta ku imo nā, aku mine nā, koipu ḡalae tonḡe lā i ne vāsa ḡgu ma ikatonanzi Isrel ḡgu ikura zo zo.

³⁰ Taitu miki kalonḡo ḡga; ambo i timbu wukale kinzi ma taḡanzi kaika ḡana nanenḡu ḡgua tukuḡa kā, ku ma sipu mulinzi pa nanenḡu vetāḡa,³¹ ambo kinzi ma tininzi pwāka tu silonḡo nanenḡu ḡgua, ku silaḡa sipole nanenḡu ḡgua tukuḡa,³² ande naḡa ma apare nia panzi ḡana nenzi kiesaka ḡinde kā. Naḡa ma kalonḡu ḡgere ḡana nenzi vetāḡa soki ḡinde kā, aku ma mbilāo nā apalilinzi.³³ Andeta naḡa ma apile nenḡu māsi ḡana tiniḡu mwasa ndo pa Daviti kā, ande ma tia. Aku naḡa ma kalonḡu kapa ḡana ḡgua pāḡa ḡinde naḡa muḡa aveta kuku i, ande tia.³⁴ Naḡa ma atoto nanenḡu ḡgua pāḡa ḡinde utu, ande tia. Aku naḡa ma alele nanenḡu ḡgua ipāḡa kie tonḡe kilo, ande tia ndo.³⁵ Mine nde naḡani ao warakāḡu ḡāḡu Yova Kindeni Sapāḡa Tamwata ikeno kaika lā ḡgua pāḡa ḡine tini: naḡa ma aporo ḡgua laḡeḡa tonḡe pa Daviti tia ndo.³⁶ Ikura zo rārāni, tamāta tonḡe lā i ne vāsa ḡgu ma imo koipu ḡalae. I ma ikai koipu mine ku imo lee ikura zo rārāni kari ma isinala nia imo ḡai yo.³⁷ I ma ikai koipu mine ku imo nā, itogo nzimona uru imo samba tini ku isinala nia ikura zo zo. Naḡa Yova Kindeni nenḡu ḡgua pāḡa kala ḡine.”

**Kinzi kazāḡa tamāta sipole koipu ḡalae lā,
kala Isrel ḡgu simo sipataiḡa nā**

³⁸ Andeta Yova Kindeni, kala ḡine noko wisi nāna pa koipu ḡalae, inani noko kupatea lā. Noko kupu muli papa, kala kupile i lā.³⁹ Noko kutoto ḡgua pāḡa ḡinde muḡa kuveta kuku ne wurāta tamāta. Noko kutambira koipu ḡalae ne loki-loki imbe indue tāno kulu, kala kuveta ipāḡa muso ndo.⁴⁰ Noko kuzavaru i ne lawea ḡinde ne ḡgumbi kaika rārāni kala bururu ndue lā. Aku i ne luma kaika ḡalaḡala rārāni nde noko kuzavaru ndo lā mine nā.⁴¹ Mine kala tamāta ḡinde soka nzāla silā, ande kinzi ḡinde rārāni sipanawe koipu ḡalae ne kelekele. Aku kinzi ḡgu kala simo i ne lawea tini laiti ḡinde, ande kinzi siporo ḡgua pavaligiḡa papa i.⁴² Noko kusāu panzi kazāḡa tamāta tu sipole i lā paraḡa ilo, aku kuveta ilonzi ndeka ndo.⁴³ Noko kuzavaru i ne temba-silāwa rārāni, aku lā zo ḡana ipara kunzi kazāḡa tamāta, ande noko ḡandai kuvila i ḡga.⁴⁴ Noko

kutawa i ndue ndo; mine kala ikura ŋana imo koipu ŋalae kilo, ande tia. ⁴⁵Noko pwai i ne walo saŋe, kala ipāŋga koŋa ndo walele nâ. Noko kuveta i ipāŋga tamâta kaa nâ, kala ikai maŋeti ŋalae ndo.

Kinzi sikai noŋa pa Maro Kindeni tu ma ivilanzi

⁴⁶Ayo, Yova Kindeni, noko ma kupavea tamwata mine ikura zo ŋapia kilo, a? Tiambo noko ma kupavea ikura zo rârâni, a? Noko ne wisi-nâna ipāŋga ŋalae ndo, itogo yââ ne mela-mela mine. Noko ma wisi nâna mine ikura zo ŋapia kilo, a? ⁴⁷Yova Kindeni, naŋa ano pano tu kalo ŋgere ŋanana. Maka tamâta uru kamo viama ikura zo mbwana-mbwana nâ. Noko muŋga kupuliamia kapāŋga, andeta noko ne pateāŋa ikeno tu maka rârâni ma kamâte. ⁴⁸Ea ikura tu itingî mateŋa piti lâ ku imo via nâ, a? Ea imo tava ne walo kaika, kala ikura tu iŋgeŋgeana ŋana mateŋa nianzi kâ, a? Tia ndo! ⁴⁹Maro ŋalae, noko uru kuveta ikura ne ŋgua pāŋa rârâni, aku nanayoni noko kupambwâre kuku Daviti tu noko ne tini-mwasa ma ikeno kuku i ku imo nâ. Aŋga mana mana, a? ŋgua ŋinde kanaŋo nde keno ndia, a? ⁵⁰Maro ŋalae, kalo ŋgere ŋana noko ne wurâta tamâta ŋinde kâ. Kinzi tamâta siporo ŋgua pavaligiŋa papa i, aku naŋa ilonŋu malia ndo ŋana kinzi tinikoa nenzi ŋgua sakamao ŋinde kâ. ⁵¹Yova Kindeni, noko muŋgani kupatea koipu ŋalae ŋinde, andeta noko ne kazāŋa tamâta uru siveta “a” papa i. Kinzi soka i muli ku sivaligi i mine nâ ikura nia ndoni. ⁵²Andeta kinda ma tapanea Yova Kindeni ŋa tasuka kâki ikura zo rârâni. Mao ku mao nâ.

ŋgua ŋana Maro Kindeni ne kaika, aŋga kinda tamâta nenda via

Mose, ina Maro Kindeni ne tamâta, isia wāngiŋa ŋine

90 ¹Maro ŋalae, ikura zo rârâni noko kumo kutogo maka nema luma kaika mine. ²Nia ndoyo, aku ilâ lee ipāŋga lâ zo muli ndo, ande noko Maro Kindeni kumo ikura zo rârâni ku kumo nâ. Nanayoni, lâ zo ŋinde kinzi tuu sipāŋga tia yo yo, aku noko ŋandai kupulia tâno ne kelekele rârâni sipāŋga ŋga, ande noko kumo muŋgani lâ ku kumo nâ.

³Andeta noko ne pateāŋa ikeno tu tamâta rârâni ma simâte ku sipāŋga sitogo tâno kilo. Noko kupainzi tamâta rârâni mine tu, “Miki tâno tamâta, miki ma kamâte ku ma kapalele kapāŋga tâno kilo.” ⁴Maro Kindeni, noko ne morāŋa nde mine; mbwera tamâta-tamâta (1,000) nde itogo kari taitu mai nâ, aku zo ŋinde ilâ walele nâ, itogo nola nâ mine. Mao nâ, ŋinde nde zo mbwana-mbwana nâ. ⁵Noko uru kutoto tamâta nenzi via kala simâte. Kinzi simo zo mbwana-mbwana nâ, itogo mbupuleŋa mwasina. Kinzi sitogo unza ipāŋga wasaseki lâ mboyo nâ, ⁶aku ipāŋga ŋalae ku ne mâle ipāŋga. Andeta lala nâ, ŋineŋga unza ŋinde ŋgâla-ŋgâla lâ.

⁷Maro Kindeni, noko wisi nâna pa maka, aku ŋana duvi ŋinde kâ noko kuzavaruma kala naoma tia lâ. Noko ne wisi-nâna ŋalae ŋinde

iveta maka karuru ndo. ⁸Noko kusama nema vetāŋa potomule rârâni. Aku kiesaka ndia maka kapavea ku kaveta, ande ŋinde noko uru kutula pwataki ipāŋga nia yo lâ noko nao. ⁹Noko ne wisi-nâna uru ikeno pa maka ikura zo kiri-mwata ŋine maka kamo viama lâ tâno kulu. Mao nâ, maka nema zo nde marumbu walele nâ, itogo tamâta iveta kusu mbwani taitu nâ. ¹⁰Maka kamo viama ikura mbwera tamâta ŋato kanaŋo saŋao nâ. Ambo nema kaika ikeno yo, ande maka pinde ma kamo viama ikura mbwera tamâta ŋapa. Andeta maka uru kakai nâna wa kasânda malia rârâ kulu ikura nema mbwera rârâni. Maka nema via ŋine nde marumbu walele nâ, ŋineŋa naoma tia lâ.

¹¹Maro Kindeni, noko ŋandai kupaliŋi ne wisi-nâna ndoni imâ pa maka ŋga. Ambo noko ma kuveta mine, ande tamâta tonŋe ma ikura tu imo via, ande tia. Mao nâ, lâ zo ŋana maka kaloma ŋgere ŋana noko ne wisi-nâna kâ, ande ara ŋana maka ma karuru pâta ŋanano. ¹²Mine nde maka kano pano tu kupananama, ŋana maka ma kasama sondo mine tu maka kakura tu kamo zo mbwana-mbwana nâ lâ tâno kulu. Ambo noko ma kupananama mine, ande maka ma kakai noko ne ilo-kalo ara ŋinde.

¹³Yova Kindeni, noko ne wisi-nâna ma imâ mine pa maka ikura zo ŋapia kilo, a? Maka kano pano tu kupile ne wisi-nâna ŋinde, aku kalo sukāŋa ŋana ne wurâta tamâta maka. ¹⁴Noko ne tini-mwasa ikeno mine ku imo nâ. Maka iloma tu noko ma kuo ne tini-mwasa ŋinde imâ ŋalae pa maka ikura mboyo mboyo. Ambo noko ma kuveta mine, ande maka ma kandeka wa kawāŋgi wa, ikura zo rârâni maka ma kamo viama. ¹⁵Muŋgani, ande noko malia kulua maka, kala kamo sakamao ikura mbwera rârâ lee imâ ipāŋga lâ zo ŋine. Taitu kala ŋine maka kano pano tu kuveta maka kandeka nâ ikura mbwera rârâ, kambwaŋenzi iregere kuku mbwera sakamao ŋinde kambwaŋenzi. ¹⁶Maka kano pano tu kutula ne mâsi kaika pa ne wurâta tamâta maka. Aku kano pano tu kutula ne walo kaika ara ŋinde panzi maka nema vâsa muli-muli tona mine nâ.

¹⁷Maro ŋalae, maka nema Maro Kindeni noko, maka iloma tu noko ma kuo ne wisi-wisi imâ pama, ku kuveta kie ara pama. Maka iloma tu noko ma kuveta nema vetāŋa wa wurâta rârâni ipāŋga ara nâ.

Maro Kindeni uru ikea ŋana kindia kâ, kala tamo ara nâ

91 ¹Tamâta ea kinzi Yova Kindeni âta Tamwata uru ikea ŋananzi, ande kinzi ŋinde uru simo Maro Kindeni Walo Tamwata tini laiti.

²Kinzi tamâta ŋinde rârâni ma siporo pa Yova Kindeni mine tu, “Noko kumo kutogo nanenŋu ŋgumbi kaika mwasina, aku noko uru pwatonana sondo nâ. Nanenŋu Maro Kindeni noko; naŋa kalonŋu tawana noko nâ.”

³Mao kanaŋo, Maro Kindeni ma ikea sondo ŋanano; mine kala nimbu paveāŋa tonŋe ma ikura tu izavaru noko, ande tia. Aku mine nâ, pukoŋa sakamao tonŋe ma ikura tu ikaino, ande tia. ⁴I ma ikea sondo nâ ŋanano,

itogo tatareko tina igogoranzi natu simo mbani kalo mine. Noko ma kupavea sondo nâ lâ Maro Kindeni mbani kalo, kala ma kumo ara nâ. I uru iveta ikura ne ŋgua pâŋa rârâni. Mine kala i ma imo itogo noko ne maramuŋa mwasina, ku ma ikea ŋanano. ⁵Lâ mbo, ande noko ma kururu ŋana vetâŋa sakamao tonŋe tia. Aku lâ kari, ande noko ma kururu ŋana vetâŋa tonŋe tu ipâŋga walele nâ ku iyaulano, ande ma tia. ⁶Aku noko ma kururu ŋana pukorŋa ŋalaŋala uru ipâŋga lâ mbo wa vetâŋa sakamao uru ipâŋga lâ kari ŋana siyaulanzi tamâta kâ, ande ma tia, ŋana tu Yova Kindeni ma ikea ŋanano. ⁷Mao nâ, ambo tamâta kambwaŋenzi ŋalae ŋinde ma sipamateteu noko waŋgira lâ paraŋa ilo, ande Yova Kindeni ma ikea ŋanano, kala ma kumo ara nâ. ⁸Aku noko tamwata ma kumora Yova Kindeni ipare nia panzi tamâta sakamao ŋana vetâŋa kiesaka muŋga siveta ŋinde.

⁹Ŋinde nde duvi mine; noko uru kulâ pa Yova Kindeni ku kupavea ŋana kazâŋa kie-kie kâ, aku Yova Kindeni âta Tamwata ikatonano. ¹⁰Mine nde sâ tonŋe ma ikura tu izavaru noko, ande tia. Aku zavaruŋa ne mâsi tonŋe ma ikura tu imo noko ne luma tini laiti, ande ma tia. ¹¹Ŋana tu Yova Kindeni ma ionzi ne aŋelo tu ma sikatonano ikura nia ndoni. ¹²Kinzi ma mbaunzi nâ sisuka noko kâki, kala mira tonŋe ma ikura tu isowe noko kie, ande ma tia. ¹³Noko ma kie nâ kupalenzi mbwâmbwa saka “leve” wa mwâta saka kie-kie wa.

¹⁴Mao nâ, Yova Kindeni iporo mine tu, “Tamâta ea ilonzi ndo keno pa naŋa, ande naŋa ma akainzi ŋinde rârâni piti lâ kazâŋa ilo. Naŋa ma akea sondo ŋananzi tamâta ea sisama naŋa kilalâŋgu sondo. ¹⁵Lâ zo ndia kinzi sisarâwa pana, ande naŋa ma apaloŋo pa nenzi noŋa. Aŋga zo ndia malia itu ipâŋga panzi, ande naŋa ma amo kunzi. Naŋa ma akainzi piti lâ kazâŋa ilo, aku ma aveta ŋanzi ipâŋga ŋalae. ¹⁶Naŋa ma aseŋge nenzi mbwera luandondo, kala kinzi ma ilonzi ara nâ. Naŋa ma atula pwataki panzi tu naŋa nde nenzi Pavilâŋa Tamâta.”

Wâŋgiŋa ŋana tapanea Maro Kindeni ŋa tasuka kâki

Kinda ma tawâŋgi wâŋgiŋa ŋine lâ pwareâŋa ne zo sapâŋa

92 ¹Yova Kindeni, noko âta Tamwata, naŋa andeka ŋana aporo ndaŋge pa noko wa awâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ asuka noko ŋa kâki. ²Ikura mboyo mboyo, naŋa andeka ŋana aporo atula pwataki tu noko ne tini-mwasa ikeno mine ku imo nâ. Aku ikura mbo mbo, naŋa andeka ŋana aporo atula pwataki tu noko uru kuveta ikura ne ŋgua pâŋa rârâni. ³Mao nâ, naŋa ma ara wâŋgu awâŋgi wâŋgiŋa kaŋa ara nâ apanea noko ŋa asuka kâki.

⁴Yova Kindeni, naŋa kalonŋu ŋgere ŋana noko ne mâsi kaika kâ, aku ilonŋu ara ndo. Noko ne vetâŋa arara ŋinde igagati ilonŋu kalonŋu ŋana awâŋgi wâŋgiŋa tava ndekâŋa ŋalae. ⁵Yova Kindeni, noko uru kuveta mâsi

ñalañala kaika ndo. Noko ne ilo-kalo nde ñalae tina, kala ipole maka tamâta nema ilo-kalo. ⁶Tamâta pinde sizizâla ndo ñana Yova Kindeni kilala kâ, kala sipânnga sitogonzi tamâta nenzi ilo-kalo tia mine. Kinzi ñinde sizizâla ñana ñine kâ: ⁷Mao nâ, lâ zo ñine kinzi tamâta sakamao sipânnga walele sitogo unza mine, aku kinzi kiesaka tamwatanzi uru sigona mbaliña rârâ kie-kie kala simo ara ndo. Andeta muli ñga, Yova Kindeni ma izavarunzi ndo lâ.

⁸Añga Yova Kindeni, noko tamwata nâ pwai koipu ñalae pa kelekele ndoni, ma kumo mine ku kumo nâ. ⁹Maka kasama tu noko ne kazâña tamâta rârâni ma simâte, aku noko ma kupolenzi kiesaka tamwatanzi rârâni ku kutawanzi ndue ndo. ¹⁰Muñga noko walo kaika kulua naña, kala nanenğu walo ipânnga ñalae lâ, itogo bulmakao ñgoi ñalae ne walo mine. Noko kuveta kie ara pa naña, kala amo andeka nâ. ¹¹Naña warakânğu matânğu amora Maro Kindeni izavarunzi nanenğu kazâña tamâta. Naña aloño kinzi tamâta sakamao nenzi tiña, kala andeka pâta.

¹²Añga kinzi tamâta ara ma simo ara ndo, sitogo kâi ipânnga ñalae kala ipula kanaño ara mine. Kinzi ma sipânnga kaika ndo, sitogo kâi matapuru imandi Lebanon tâno mine. ¹³Kinzi sitogo kâi tamâta pinde muñga sipau lâ Yova Kindeni ne luma tini laiti. Kâi ñinde uru sipânnga ara ndo lâ nenda Maro Kindeni ne luma sapâña ñinde ne ñgumbi ilo. ¹⁴Kâi ñinde ma simandi ikura mbwera rârâ ñinde, aku ma simo sipula kanañonzi. Kinzi ma simandi kaika, ku ma ñgâla-ñgâla tia. Kâi ñinde launzi ma kenza-kenza mine ikura zo rârâni. ¹⁵Mao nâ, Yova Kindeni ma ivilanzi tamâta ara kala ma simo mine, aku i ne pavilâña ñinde ma itula pwataki panzi tamâta tu Yova Kindeni nde vetâña sondo warika. I uru ikea ñana naña kâ, aku i ne vetâña rârâni nde ara ndo.

Maro Kindeni imo Koipu Ñalae

93 ¹Yova Kindeni imo Koipu Ñalae. I ña ñalae tava ne walo kaika ñinde nde situra i, itogo koipu ñalañala nenzi pasawaña arara mwasina. Nia ndoyo, inani ipulia tâno ñine ku iveta ikeno kaika lâ, aku sâ tonje ikura tu ilele Yova Kindeni ne vetâña ñinde, ande tia.

²Yova Kindeni, nia ndoyo, lâ zo ñinde kelekele tonje ipânnga tia yo yo, ande noko kumo muñgani lâ. Nanayoni noko kumo koipu ñalae, aku ma kumo mine ku kumo nâ.

³Yova Kindeni, tâi geza-geza ipu nduñejani ñalae. Tâi ipu kaika ndo ku isuña kawa kâki ñalae. ⁴Yova Kindeni, noko ne walo nde kaika ñinde, aku kumo samba ilo pwai koipu ñalae pa nia ndoni. Tâi ne nduñejani ñinde nde kelekele mota mwata nâ, añga noko ne kaika ñinde nde ñalae tina. Tâi ipu nduñejani lâ sâwaneka, andeta tâi ne kaika irerege kuku noko ne kaika ñinde, ande tia, ñana tu kelekele rârâni imo noko kalo.

⁵Mao nâ, sâ tonje ma ikura tu ilele noko ne ñgua tukuña ipânnga kie tonje, ande tia. Aku mine nâ, noko ne luma nde sapâña ndo, ma ikeno mine ku imo nâ.

Maro Kindeni ipare nia panzi tamâta rârâni ŋana nenzi vetâŋa kâ

94 ¹Yova Kindeni, noko nde Maro Kindeni Pareŋa-nia Tamwata. Kala ŋine naŋa ano pano tu kutula ne wisi-nâna pwataki pa kinzi tamâta sakamao.

²Noko uru kupare nia panzi tamâta rârâni ŋana nenzi vetâŋa kâ. Kala ŋine naŋa ano pano tu kumandi ku kupare nia panzi tamâta ŋinde uru sipasuka warakanzi tininzi. Kutu ŋananzi ikura nenzi vetâŋa potomule mine. ³Yova Kindeni, kinzi tamâta sakamao ma sindeka mine ŋana nenzi vetâŋa potomule kâ ikura zo ŋapia kilo, a? Kinzi nenzi zo ŋapia keno mo ŋai.

⁴Kinzi kiesaka tamwatanzi ma sipandekâna ku ma sipasuka warakanzi tininzi ikura zo ŋapia kilo, a? ⁵Yova Kindeni, kinzi tamâta sakamao uru sitawanzi noko ne tamâta ndue ndo. Mao nâ, kinzi siveta kenzi sakamao ndo pa noko tamwata ne ŋgu. ⁶Kinzi uru sipunzi taine mwala-mwala sitavanzi lâlu mundoro simâte, aku sipunzi tamâta simo lombo lâ maka nema tâno ŋine simâte tona. ⁷Kinzi siporo mine tu, “Yova Kindeni ikura tu imora maka, ande tia. Isrel nenzi Maro Kindeni nde izizâla ndo ŋana nema vetâŋa kâ.”

⁸Ayo, miki tamâta kapa-kapa ŋai, ŋana sâ kâ ŋga miki kaveta vetâŋa potomule mine, a? Miki tamâta sakamao, miki nemi ilo-kalo ma ipâŋga lâ zo ndia, a? ⁹Mana mana, a? Tiambo Yova Kindeni ikura tu iloŋo nemi ŋgua tia tâ, a? Opopo, i tamwata iveta taŋânda, kala iloŋomi lâ. Tiambo ikura tu imora nemi vetâŋa ŋinde tia tâ, a? Opopo, i tamwata iveta matânda, kala imorami lâ! ¹⁰Tiambo i ikura tu ipare nia pa miki tamâta sakamao tia tâ, a? Opopo, i tamwata uru imbitanzi tinikoa ŋgu, kala ma ipare nia pami! Tiambo i ne ilo-kalo tia tâ, a? Opopo, i tamwata imo tamâta rârâni nenzi pananâŋa, kala i ne ilo-kalo nde ŋalae ndo! ¹¹Miki kaloŋo ŋga; Yova Kindeni isama tamâta rârâni nenzi ilo-kalo marumbu lâ, aku isama tu nenzi ilo-kalo ŋinde ma ilâ kaa nâ.

¹²Andeta Yova Kindeni, noko ne nzâmbe ara ikeno panzi tamâta ea noko uru kupanananzi ŋana ne tukuŋa kâ. ¹³Noko uru pwareâŋa ara kulanzi tamâta sondo mine; mine nde malia kie-kie ikura ŋana isânda kulunzi kâ, ande tia. Kinzi ma sipwarea mine lee, ikura zo muli ŋinde noko ma kupare nia panzi tamâta sakamao. ¹⁴Ŋana tu Yova Kindeni ma ipilenzi ne tamâta, ande tia. Mao nâ, i ma ipu muli panzi i tamwata ne ŋgu ŋinde, ande tia ndo. ¹⁵Aku muli ŋga, kinzi tamâta uru sikai poe pa ŋgua nia ŋinde ma siveta nenzi wurâta sondo kilo. Ŋinenŋa kinzi tamâta sondo ma ilonzi ara ŋana ŋinde kâ.

¹⁶Muŋga, lâ zo ŋinde kinzi tamâta sakamao sikai kazâŋa pa naŋa, ande tamâta tonŋe ivila naŋa, ande tia. Tamâta tonŋe imandi kuku naŋa ŋana ipara kunzi kiesaka tamwatanzi, ande tia. ¹⁷Lâ zo ŋinde, ambo Yova

Kindeni ivila naŋa tia, ande nanayoni naŋa ma akeno lâ mateŋa nianzi. Andeta tia. ¹⁸Lâ zo ŋinde, naŋa ilonŋu pateu tu, “Naŋa keŋgu apale nia zuli-zuli, kala ma patana ndue.” Andeta tia. Yova Kindeni, noko ne tini-mwasa ikeno pa naŋa ku imo nâ, aku noko kusaŋa naŋa kaika lâ. ¹⁹Lâ zo ndia naŋa kalonŋu loko wa ilonŋu râra wa, ande noko uru kupu tini kaika pa ilonŋu kalonŋu ku kuveta naŋa andeka.

²⁰Noko kumo piti ndo ŋananzi koipu sakamao, kinzi tamâta ŋinde uru silaŋa sipole ŋgua tukuŋa ku siveta kenzi sakamao panzi tamâta. ²¹Kinzi uru silâ taitu ku siroto nzâla ŋana siyaulanzi tamâta arara kâ. Aku kinzi sionzi tamâta pinde silâ pa ŋgua nia, ŋineŋga sipa ŋgua tu ma sipunzi pâta simâte, andeta tamâta ŋinde ŋandai siveta vetâŋa soki ŋga. ²²Andeta Yova Kindeni ikeu ŋanana. Nanenŋu Maro Kindeni imo itogo mira kaika naŋa uru amuna tini mwasina. ²³I ma ipare nia panzi tamâta sakamao ŋinde ŋana nenzi vetâŋa sakamao kie-kie kâ. Kinda nenda Maro Yova Kindeni ma kalo ŋgere ŋana nenzi kiesaka ŋinde kâ, ku ma izavarunzi ndo lâ.

Wâŋgiŋa ŋana tapanea Maro Kindeni ŋa tasuka kâki

95 ¹Miki kamâ ŋga, ma tawâŋgi tapanea Yova Kindeni ŋa tasuka kâki! Kinda ma kalonda ŋgere ŋana Yova Kindeni Kaika Tamwata, ina nenda Yautâŋa Tamwata, aku ma tawâŋgi wâŋgiŋa papa ku tandeka ŋana i kâ.

²Kinda ma talâ tamandi i nao, aku kawânda ndaŋge papa. Kinda ma tawâŋgi wâŋgiŋa ndekâŋa kâ ku tapanea i ŋa tasuka kâki. ³Ŋana tu Maro Yova Kindeni i ne walo nde ŋalae ndo. Ina imo koipu ŋalae tava ne walo kaika ŋinde, aku imo kinzi maro râraŋi kulunzi. ⁴Ina uru ikai poe pa tâno ndoni. Ikai poe pa nia râraŋi ikeno tâno ilo lâmbu ŋinde, aku inani kala ikai poe pa tuu ŋalaŋala ikâki pa âta ŋinde tona. ⁵Nia ndoyo ina tamwata ipulia tâno wa tâi wa sipâŋga lâ. Mine kala inani uru ikai poe pa tâno ndoni wa tâi ndoni wa.

⁶Mine nde miki kamâ luma ilo, ma naonda tundu tapanea Yova Kindeni. Nia ndoyo i tamwata ipulia kindu tapâŋga lâ. Mine nde ara ŋana kindu ma talâ tamo i nao, aku tapare tukunda papa. ⁷Ina tamwata nde kindu nenda Maro Kindeni. Ina tamwata kala uru ikatona i ne tamâta kindu râraŋi, itogo lama nenzi katonâŋa tamâta ikatonanzi lama mine. Mine nde kala ŋine miki ma kapaveta kuku i kawa ŋgua!

⁸Yova Kindeni iporo tu, “Miki ma kapasakana ilomi kalomi kaika, itogo timbumi muŋga siveta lâ Meriba tâno wa Masa nia bilimu wa, mine ndimo. ⁹Lâ zo ŋinde kinzi simo nia bilimu ŋinde, ande kinzi simo sipulo naŋa ŋana aveta mâsi pinde panzi. Andeta muŋgani yo kinzi simora nanenŋu mâsi ŋalaŋala pinde pwataki lâ. ¹⁰Ikura mbwera tamâta rua lâ, ande naŋa tiniŋgu pwâka ndo ŋananzi tamâta ŋgu ŋinde. Mine nde naŋa

aporo tu, ‘Kinzi ilonzi kalonzi ŋandai ikeno sondo pa naŋa ŋga. Ikura zo rârâni kinzi sipu mulinzi pa nanenŋu ŋgua tukuŋa.’ ¹¹ Mine nde naŋa wisinŋu nâna aporo mine tu, ‘Mao kanajo, kinzi tamâta ŋine ma sikura tu silâ pa nanenŋu pwareâŋa nia tia ku tia ndo!’ ”

Maro Kindeni ina Koipu Ŋalae ku ikatonanzi tamâta rârâni

96 ¹ Miki tamâta ŋai, miki kawâŋgi wâŋgiŋa wasaseki pa Yova Kindeni! Miki tamâta rârâni kamo tâno kulu, ara ŋana miki ma kawâŋgi papa Yova Kindeni.

² Kawâŋgi pa Yova Kindeni kapanea i ŋa kasuka kâki! Ikura zo zo, ande ara ŋana miki ma kaporo katula pwataki mine tu ina imo kinda nenda Yautâŋa Tamwata. ³ Miki ma kaporo katula panzi tamâta ŋgu rârâni tu i ŋa nde ŋalae ndo. Katapâri panzi tamâta simo nia ndoni ŋana vetâŋa ŋalaŋala arara i muŋga iveta ŋinde.

⁴ Ŋana tu Yova Kindeni ŋa nde ŋalae ndo. Mine nde ara ŋana kinda ma tapanea i ŋa tasuka kâki ndo. Kinda ma tamege ŋananzi maro pinde ndimo. Kinda ma tamege ŋana Maro Kindeni simbo nâ. ⁵ Ŋana tu kinzi tinikoa ŋgu nenzi maro rârâni nde kekeleke laŋeŋa nâ, kala sikura tu siveta mâsi ŋalae tonŋe tia. Taitu nia ndoyo Yova Kindeni ipulia samba tava kekeleke rârâni simo âta ŋinde. ⁶ Yova Kindeni kilala ipâŋga nia yo tu i ŋa nde ŋalae, aku imo Koipu Ŋalae ara ndo. Kekeleke rârâni keno i ne luma ilo ŋinde nde situla i kilala pwataki tu i ne walo nde kaika, aku i nde ara ku ara ndo.

⁷ Miki tamâta ŋgu rârâni kamo tâno ndoni, miki kapanea Yova Kindeni ŋa. Kaporo katula pwataki tu i nde ara tamwata, aku i ne walo nde kaika ndo. ⁸ Kapanea Yova Kindeni katula pwataki tu i ŋa nde ŋalae ndo. Kakai patarawâŋa tonŋe ku kamâ i ne luma sapâŋa ilo. ⁹ Miki ma kawâŋgi kawawa i, ŋana tu i nde sapâŋa ku zuzuli tamwata. Miki tamâta rârâni kamo tâno kulu, miki kapatawa warakami tinimi lâ i nao.

¹⁰ Miki ma kaporo katula ŋgua panzi tamâta ŋgu rârâni mine tu, “Yova Kindeni imo Koipu Ŋalae!” Nia ndoyo ina iveta tâno ikeno kaika lâ, kala sâ tonŋe ikura tu iveta tâno ilâ wa imâ wa, ande tia. Aku muli ŋga, lâ zo ŋinde i ma ionzi tamâta rârâni simandi ŋgua nia, ande i ma iveta panzi ikura nenzi vetâŋa mine. ¹¹ Ayo, miki samba wa tâno wa, naŋa apaimi tu miki kandeka ŋga! Aŋga tâi tava kekeleke rârâni kamo tâi ilo, miki kala kaveta nduŋeŋa kasuka kawami kâki! ¹²⁻¹³ Aŋga tâno tava kekeleke rârâni ikeno tâno ilo, miki kala kandeka pâta ŋga! Muli ŋga, lâ zo ŋinde Yova Kindeni ma imâ ŋana ikai poe panzi tamâta rârâni, ande kekeleke rârâni ikeno tâno kulu ma sindeka pâta. Mao nâ, kâi rârâni simandi dugu ilo ŋinde ma siwâŋgi wâŋgiŋa ndekâŋa kâ. Ŋana tu ina ma ikai poe sondo ndo panzi tamâta rârâni tava vetâŋa mao nâ.

Maro Kindeni i nde Koipu Ŋalae

97 ¹Yova Kindeni imo Koipu Ŋalae! Mine kala miki tamâta rârâni kamo tâno kulu, ande miki kandeka. Aŋga miki tamâta kamo sia sia, ande miki kala ilomi ara mine nâ.

²Take-take māmāŋga tava kondoma ŋalae nde uru situra i, aku i ne mâsi ŋana ikai koipu panzi tamâta nde ara ku sondo ndo. ³Yova Kindeni isupwa yââ imuŋga papa, aku yââ ŋinde ne mela-mela ikananzi ne kazâŋa tamâta ŋinde muŋga siŋge i mbwaliu lâ. ⁴I ne loloa nde salaga-salaga ku isinala tâno ndoni. Tâno nde imora ŋinde, kala imo ririŋo nâ. ⁵Yova Kindeni ikai Maro Ŋalae pa tâno ndoni. Lâ zo ndia i imâ ipāŋga laiti, ande tuu siruru ku sipāŋga sitogo lââ mine. ⁶Samba uru itula pwataki tu Yova Kindeni nde ara tamwata, aku tamâta ŋgu rârâni simora pwataki tu i ŋa nde ŋalae ndo.

⁷Aŋga tamâta pinde uru siwāŋgi sipaneanzi maro laŋeŋa, aku sindekananzi nenzi maro kaa kaa ŋinde. Andeta kinzi tamâta ŋinde rârâni ma sikai maŋeti ŋalae ndo.

⁸Kinzi tamâta simo Saion Tuu kulu ŋinde, sitavanzi tamâta simo Juda nenzi lawea ŋalaŋala, kinzi ŋinde siloŋo pâri tu noko kupare nia panzi ne kazâŋa tamâta lâ, kala ilonzi ara ku simo sindeka nâ. ⁹Yova Kindeni, Maro Walo Tamwata noko, noko pwai poe pa tâno ndoni. Noko ŋa nde ŋalae ndo, aku noko ŋa ŋinde ipole kinzi maro rârâni ŋanzi marumbu lâ.

¹⁰Yova Kindeni uru tini mwasa ndo panzi tamâta ea sipu mulinzi pa vetâŋa sakamao. Ina uru ikatonanzi i tamwata ne tamâta, aku ikainzi piti lâ tamâta sakamao mbaunzi ilo. ¹¹Yova Kindeni ne sinâla isinalanzi tamâta ea uru sipaveta kuku vetâŋa ara. I io ndekâŋa ilâ panzi tamâta sondo. ¹²Mine nde miki tamâta ŋine uru kapaveta kuku vetâŋa ara, miki kandeka ŋana Yova Kindeni ne vetâŋa kâ! Kalomi ŋgere ŋana ŋinde kâ, ku kawami ndaŋge kapanea Yova Kindeni ŋa sapâŋa ŋinde kasuka kâki!

Maro Kindeni ikai koipu ŋalae panzi tamâta ndoni

98 ¹Miki tamâta ŋai, miki kawāŋgi wāŋgiŋa wasaseki pa Yova Kindeni, ŋana tu ina iveta vetâŋa ŋalaŋala arara nâ. I ne walo kaika nde ŋalae; mine kala i tamwata ipole paraŋa lâ.

²Yova Kindeni itula pwataki tu inani ipole paraŋa lâ. Itula pwataki panzi tamâta ŋgu ndoni tu inani ikai kinda piti lâ kazâŋa ilo. ³I iyoka tamwata ne ŋgua pâŋa muŋgâŋa muli, kala ikura zo zo i uru tini mwasa ndo panzi Isrel ŋgu. I ŋandai ipilenzi ŋga. Mine kala tamâta rârâni simo tâno ndoni nde simora tu kinda nenda Maro Kindeni ipole paraŋa marumbu lâ.

⁴Miki tamâta rârâni kamo tâno kulu, miki kandeka ku kawāŋgi wāŋgiŋa paneāŋa kâ kandekana Yova Kindeni! Kawāŋgi kawami kâki ku

kandeka kapanea i ŋa kasuka kâki! ⁵Kara wâŋgu ku kawâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ pa Yova Kindeni. Kawâŋgi wâŋgiŋa kaŋa ara nâ papa.

⁶Kambana tando kie-kie ku kasarâwa kandekana Yova Kindeni, inani kinda nenda Koipu Ŋalae.

⁷Ŋga tâi tava kekelele rârâni kamo tâi ilo, miki kala kaveta nduŋeŋa kasuŋa kawami kâki. Ŋga tâno tavanzi tamâta rârâni kamo tâno kulu, miki kala kawâŋgi wâŋgiŋa mine nâ. ⁸Miki lââ ŋalaŋala kaponza mbaumi, aŋga miki tuu ŋalaŋala kala kagogo kawami kawâŋgi wâŋgiŋa ndekâŋa kâ lâ Yova Kindeni nao. ⁹Ŋana tu muli ŋga, i ma imâ ŋana ikai poe panzi tamâta rârâni. I ma ikai poe sondo panzi tamâta rârâni tava vetâŋa sondo nâ.

Maro Kindeni i nde Koipu Ŋalae

99 ¹Yova Kindeni imo Koipu Ŋalae, kala kinzi tamâta tininzi ruru. I imo koipu ŋalae ne saŋonâŋa nia ŋinde ikeno kinzi aŋelo ŋgininzi, kala tâno ririŋo yâti taulo.

²Mao nâ, Yova Kindeni imo Saion Tuu kulu tava ne walo kaika ŋalae ndo, aku tamâta ŋgu rârâni nde simo i kalo. ³Kinzi tamâta rârâni ma wisinzi motutu kala ma sipanea i sisuka i ŋa ŋalae ŋinde kâki. Ina Yova Kindeni Sapâŋa Tamwata!

⁴Koipu Ŋalae, noko Kaika Tamwata, noko uru tini mwasa ndo ŋana vetâŋa sondo nâ. Muŋgani noko kutu ŋgua tukuŋa sondo ndo pa maka Isrel tamâta ŋana kaponzo muli papa, aku noko uru pwai poe sondo ndo pama. ⁵Ayo, miki tamâta ŋai, miki kapanea kinda nenda Maro Yova Kindeni ŋa kasuka kâki! Kalâ kapare tukumi ndue lâ i ne saŋonâŋa nia ŋinde nao, aku kawawa i. Ina Yova Kindeni Sapâŋa Tamwata!

⁶Nanayoni Mose ku Aron rua simo Yova Kindeni ne patarawâŋa tamâta, aku Samyuel kala uru ino papa i tona. Kinzi sisarâwa pa Yova Kindeni, aku ipaloŋo pa nenzi noŋa. ⁷Lâ zo muŋgâŋa ŋinde, Yova Kindeni imo take-take ŋalae ilo ku iporo ŋgua panzi. Aku kinzi sipono muli sondo pa ŋgua tukuŋa rârâni itula panzi.

⁸Yova Kindeni, maka nema Maro Ŋalae, lâ zo ŋinde noko kupaloŋo pa nenzi noŋa. Noko kupatula tamwata kilala pwataki panzi mine tu noko uru kuzavaru nenzi kiesaka piti lâ tininzi. Andeta mao nâ, noko muŋga kupare nia sondo panzi ŋana nenzi vetâŋa soki kâ. ⁹Mine nde kinda ma tapanea nenda Maro Yova Kindeni ŋa, tatula pwataki tu i nde Walo Tamwata! Talâ pa i ne tuu sapâŋa, aku tawâŋgi papa i nâ! Ŋana tu kinda nenda Maro Yova Kindeni nde Sapâŋa Tamwata.

Wâŋgiŋa ŋana tapanea Maro Kindeni ŋa tasuka kâki

100 ¹Miki tamâta rârâni kamo tâno kulu, miki kasuka kawami kâki kawâŋgi wâŋgiŋa pa Yova Kindeni!

²Miki ilomi ndeka nâ kapanea Yova Kindeni ŋa kasuka kâki! Kalâ kamandi i nao ku kawâŋgi wâŋgiŋa ndekâŋa kâ papa i! ³Ara ŋana miki ma kasama ku kaporo pwataki tu Yova Kindeni imo Maro Ijalae. Ijana tu muŋgani i simbo nâ iveta kinda Isrel tapâŋga i ne ŋgu, aku ipatea kinda pa i tamwata. Kinda tamo i ne tamâta, tatogonzi lama ŋgu i uru ikatonanzi mine.

⁴Miki kawami ndaŋge nâ kamâ luma sapâŋa ilo kapanea i. Kaporo ndaŋge papa, ku kasuka i ŋa kâki ŋalae. ⁵Ijana tu Yova Kindeni nde Ara Tamwata. Ikura zo zo i tini mwasa ndo panzi ne tamâta. I uru iyoka ne ŋgua pâŋa rârâni muli, ma iveta mine ku imo nâ.

Koipu Ijalae ne ŋgua pâŋa

101 ¹Yova Kindeni, naŋa ma awâŋgi wâŋgiŋa atula pwataki tu noko uru kuveta ikura tamwata ne ŋgua rârâni, aku noko uru kuveta vetâŋa sondo nâ panzi tamâta rârâni. Yova Kindeni, naŋa ma awâŋgi wâŋgiŋa ŋine imâ pano.

²Aku naŋa ma apakatona warakâŋgu sondo ndo ŋana nanenŋu vetâŋa rârâni kâ. Aŋga Yova Kindeni, ande noko ma kumâ pa naŋa lâ zo ndia, a?

Naŋa koipu ŋalae ma apaveta kuku vetâŋa sondo nâ lâ nanenŋu luma ara ŋine ilo. ³Naŋa ma asâu pa mâsi sakamao tonŋe tu ma imo naonŋu, ande tia ndo. Tamâta pinde sipu mulinzi pa Yova Kindeni, andeta naŋa tiniŋgu pwâka ndo ŋana nenzi vetâŋa ŋinde kâ. Naŋa ma tiniŋgu piti ndo ŋananzi. ⁴Ilo-kalo soki-soki ma ikeno malawae ndo ŋana naŋa kâ, aku naŋa ma apu muliŋgu pa mâsi sakamao rârâni.

⁵Naŋa koipu ŋalae ma azavarunzi tamâta rârâni uru simo nia ŋgaŋe-ŋgaŋe siporo ŋgua tale ŋananzi tamâta pinde. Mao nâ, tamâta ea kinzi uru sipandekâna wa sipasuka warakanzi tininzi wa, ande naŋa ma aŋaranzi kinzi ŋinde rârâni piti lâ naonŋu. ⁶Taitu naŋa ma iloŋgu ara ndo ŋananzi tamâta ŋinde uru sipono muli pa Yova Kindeni. Naŋa ma asâu panzi tu ma simo nanenŋu luma ara ŋine ilo kuku naŋa. Mao nâ, tamâta ea sipaveta kuku vetâŋa ara, ande naŋa ma asâu panzi ŋinde tu ma siveta wurâta pa naŋa.

⁷Andeta naŋa ma asâu pa laŋeŋa tamâta tonŋe tu ma imo nanenŋu luma ilo, ande tia ndo. Ambo tamâta tonŋe ma iporo ŋgua laŋeŋa, ande i ma ikura tu imandi naonŋu kilo, ande ma tia. ⁸Ikura zo zo, naŋa ma akai wurâta ŋana azavarunzi tamâta sakamao rârâni simo tâno ŋine. Naŋa ma aŋaranzi kinzi kiesaka tamwatanzi rârâni sikâwa silâ, aku kinzi ma sikura tu sitaulo simâ simo Yova Kindeni ne lawea ilo kilo, ande ma tia.

Tamâta ikai malia kala ino pa Maro Kindeni

102 ¹Yova Kindeni, kupaloŋo pa nanenŋu noŋa! Naŋa asarâwa pano tu kuvilana. Kutambira taŋa pa nanenŋu tiŋa!

²Lâ zo ŋana malia itu imâ ipāŋga pa naŋa, ande noko ma kupavea ŋanana ndimo. Lâ zo ndia naŋa asarāwa pano, ande naŋa ilonŋu tu noko ma kuloŋo nanenŋu sarawāŋa ku kuvilana walele nâ.

³Nanenŋu via ŋine nde ilâ walele, itogo yââ ne mundo uru ikeno zo mbwana-mbwana nâ, ŋinenŋa nao tia lâ. Aŋga karaenŋu nde nâna ndo, itogo yââ ŋalae ikana mine. ⁴Kinzi sitawa naŋa ndue ndo, itogo tamâta kie nâ ipale leu ŋgâla-ŋgâla mine, aku naŋa tiniŋgu pwâka ŋana aka kâpwa kâ. ⁵Naŋa asama nâna ŋalae kala amo asarāwa nâ. Mine nde naŋa tiniŋgu râki-râki ndo. ⁶Naŋa amo ara tia ndo. Naŋa amo atogo malabogi imo nia bilimu, aku amo atogo sii tonŋe uru imo kaa nâ lâ lawea tonŋe muŋga sizavaru kala tamâta simo tia. ⁷Naŋa akeno kenoŋa nia, andeta matāŋgu pareŋge nâ. Opopo, naŋa simbonŋu nâ amo, atogo sii tonŋe isaŋona luma kulu âta mine. ⁸Nanenŋu kazāŋa tamâta nde siporo ŋgua potomule pa naŋa ikura kari wa mbo wa. Kinzi siporo ŋgua pavaligiŋa pana, aku kinzini uru sipatu naŋa ŋāŋgu ŋinenŋa situ nzâmbesakamao tona.

⁹⁻¹⁰O, Yova Kindeni, noko nde wisi nâna ŋalae tina pa naŋa. Mine nde ikura zo zo naŋa aliŋi kââ kâki kulunŋu, ŋana itula pwataki tu naŋa ilonŋu malia ndo. Mao nâ, matāŋgu sulu indu ndue ikura kari wa mbo wa. Noko pwai naŋa kâki ku kutambirana alâ nia ŋgaŋe, atogo kina mine. ¹¹Naŋa ma amo viāŋgu ikura zo mbwana-mbwana nâ, itogo kari indue ku pararai lâ. Nanenŋu walo nde marumbu lâ, itogo unza ŋgâla-ŋgâla lâ mine.

¹²Andeta Yova Kindeni, noko kumo koipu ŋalae ku kumo nâ. Ikura zo muli rârâni, ande kinzi tamâta ma situla noko parina pwataki. ¹³Muli ŋga noko ma kumandi ku ma kalo sukāŋa ŋana Saion lawea kâ. Muŋga noko kupatea zo tonŋe ŋana ma kuveta kie ara pa lawea ŋinde. Kala ŋine zo ŋinde nde imâ ipāŋga lâ. ¹⁴Kinzi sizavaru Saion lawea marumbu lâ, andeta noko ne wurâta tamâta nde ilonzi ndo keno yo papa lawea ŋinde. Mao nâ, lawea ŋinde nde zavaruŋa ndo lâ, kala noko ne tamâta kalonzi sukāŋa ŋana. ¹⁵Andeta muli ŋga tamâta ŋgu ndoni ma simege ŋana Yova Kindeni kâ, aku kinzi koipu ŋalaŋala rârâni simo tâno kulu ma siruru ŋana i ne kaika kâ. ¹⁶Lâ zo ŋana Yova Kindeni ma ipa Saion lawea kâki kilo, ande lâ zoni ndaina i ma itula ne walo kaika pwataki panzi tamâta. ¹⁷Aku kinzi ma simora tu i ipaloŋo panzi ne tamâta nenzi noŋa lâ, kinzi ŋinde muŋga ipilenzi kala simo sugorai nâ. Mao nâ, i ma tini pwâka kilo ŋana nenzi noŋa kâ, ande ma tia.

¹⁸Naŋa ilonŋu tu kinzi tamâta sipāŋga muli-muli ŋinde ma sipanea Yova Kindeni ŋa sisuka kâki mine nâ. Mine nde ara ŋana kinda ma taŋgere ŋgua ŋana Yova Kindeni ne mâsi ŋalaŋala ŋinde lâ pepa tini ilâ panzi mine tu, ¹⁹“Yova Kindeni imo tamwata ne lawea sapāŋa ikeno âta ŋinde, aku mata indue imâ. Ina imo samba ilo, aku mata indue imâ ilea

pa tâno. ²⁰I iloŋo kinzi tamâta simo luma sakamao ilo ŋinde nenzi tiŋa. Muŋga kinzi kazâŋa tamâta sipa ŋgua tu ma sipunzi tamâta ŋinde pâta simâte. Andeta Yova Kindeni iyautenzi piti kala siyâti silâ.” ²¹⁻²²Mine kala muli ŋga, lâ zo ŋana kinzi tinikoa ŋgu rârâni ma sipile nenzi lawea lawea ku silâ sipasau lâ Jerusalem lawea tu siwâŋgi sipanea Yova Kindeni, ande kinzi ma sisuka i ŋa kâki lâ Saion tuu kulu, aku paneāŋa ma ikâki pa i lâ Jerusalem lawea ilo.

²³Oyae, naŋa amo limoa yo, andeta Yova Kindeni iyaula nanenŋu kaika marumbu lâ. Mine nde naŋa akura tu amo viāŋgu zo ŋalae tia. ²⁴Naŋa ŋandai koŋa ŋga, naŋa tamâta limoa yo. Mine nde noko ma pwai naŋa piti lâ tâno kulu ndimo. Andeta nanenŋu Maro Kindeni, naŋa asama tu noko kumo mine ku kumo nâ. ²⁵Nia ndoyo, noko kupulia tâno ŋine kala ikeno kaika lâ, aku noko tamwata mbau nâ kupulia samba tava kelekele rârâni simo âta ŋinde tona. ²⁶Samba tava tâno ŋinde ma muli naonzi tia lâ, aŋga noko Yova Kindeni ma kumo nâ. Mao nâ, samba tava tâno ma muli sakamao lâ, sitogo lalava siŋga râge-râge mine. Aku noko ma pwainzi piti, itogo tamâta ipasea ne pasawaŋa mine, aku ma naonzi tia lâ. ²⁷Aŋga noko nde kumo mine ku kumo nâ. Noko ŋandai kupalele ŋga, aku noko ne mbwera ma marumbu, ande tia. ²⁸Maka nde noko ne wurâta tamâta, aku kasama tu maka natuma ma simo ara nâ. Aku noko ma pwatonanzi natuma nenzi vâsa muli-muli mine nâ, aku kinzi kala ma simo ara lâ noko nao.

Maro Kindeni tini mwasa ndo pa kinda

Daviti isia wāngiŋa ŋine

103 ¹Naŋa apaneana Yova Kindeni ŋa asuka kâki. Naŋa iloŋgu kalonŋu ndoni apaneana Yova Kindeni ŋa sapâŋa ŋinde asuka kâki. ²Naŋa apaneana Yova Kindeni ŋa asuka kâki. I nde ara tamwata, aku naŋa ma kalonŋu kapa ŋana ŋinde kâ, ande ma tia. ³Ina kala uru izavaru nanenŋu kiesaka rârâni piti lâ tiniŋgu. Aku lâ zo ndia pukonŋa itu ikai naŋa, ande inani uru isoki pukonŋa ŋinde rârâni piti lâ ku iveta tiniŋgu ara kilo. ⁴Yova Kindeni uru itinŋi mateŋa piti kala inŋenŋe ŋana naŋa kâ, aku inani uru iveta kie ara ndo pa naŋa mine: i ne tini-mwasa ikeno pa naŋa ikura zo zo, aku i uru kalo sukâŋa ŋalae tina ŋanana tona. ⁵Yova Kindeni uru kelekele arara nâ ilua naŋa ikura zo rârâni naŋa amo viāŋgu lâ tâno kulu. Mao nâ, ŋinde itogo naŋa amo limoa nâ ikura mbwera mbwera, aku nanenŋu walo ikeno pana ikura zo zo, itogo sii kananâwe ne walo mine.

⁶Aku Yova Kindeni uru ivilanzi tamâta pinde lâ vetâŋa kie taituni. Kinzi nenzi walo nde ŋalae tia, kala tamâta pinde siveta kenzi sakamao panzi. Taitu Yova Kindeni ivetanzi simo sondo.

⁷Muŋgani, Yova Kindeni itula ne pateāŋa pwataki pa Mose, aku isâu panzi Isrel tamâta tu ma simora i ne mâsi ŋalajala pinde. ⁸Mao nâ, Yova

Kindeni itula pwataki tu i nde kalo-sukâŋa warika wa wisi-wisi warika wa. I uru wisi nâna walele ande tia, aku i ne tini-mwasa ŋalae ŋinde uru imo mine ku imo nâ. ⁹I ma ileleanzi ne tamâta ikura zo pinde nâ, aku ne wisi-nâna ma ikeno zo luandondo nde tia. ¹⁰Kinda uru taveta kiesaka tava vetâŋa potomule kie-kie, aku Yova Kindeni ikura tu ipare nia sondo pa kinda ku nâna ŋalae tina ilua kinda. Andeta i uru nâna tini mwata nâ ilua kinda. ¹¹I ne vetâŋa ŋinde nde duvi mine: i tini mwasa ŋalae ndo panzi tamâta ea simege ŋana i kâ. Samba ikeno âta ndo ŋana tâno kâ, aku i ne tini-mwasa nde ŋalae tina mine nâ. ¹²Yova Kindeni uru ikai nenda kiesaka piti ku ionzi simo malawae ndo ŋana kinda kâ, itogo tâno pa mbwera kâ ikeno malawae ndo ŋana tâno pa wâra kâ. ¹³Aku mine nâ, Yova Kindeni kala tini mwasa ndo panzi tamâta ea simege ŋana i kâ, itogo tamâta tini mwasa ndo panzi natu mine. ¹⁴Ŋana tu nia ndoyo i tamwata ikai tâno ku ipulia kinda tapâŋga lâ. Isama kinda tamâta kilalânda tu nenda walo nde ŋalae tia. Mao nâ, kinda tatogo tâno ne gawura mine. ¹⁵Kinda tamâta nenda via nde mbwana-mbwana nâ, itogo unza mine. Kinda tatumbu lee ku tamo zo kiri-mwata nâ, itogo unza ne mâle ipâŋga dugu ilo mwasina. ¹⁶Ŋineŋga lawea iyoka ku iveta mâle ŋinde ŋgâla-ŋgâla lâ, kala iyauru ndue ku nao tia lâ walele nâ.

¹⁷Andeta Yova Kindeni ne tini-mwasa ikeno panzi tamâta ea simege ŋana i kâ, ma ikeno mine ku imo nâ. Aku i uru iveta vetâŋa arara nâ panzi tamâta sondo ŋinde nenzi vâsa muli-muli tona mine nâ. ¹⁸I iveta mine panzi tamâta ea sipono muli pa i ne ŋgua pâŋa wa sipaveta kuku i ne tukuŋa wa.

¹⁹Yova Kindeni imo koipu ŋalae lâ samba ilo, aku inani uru ikai poe pa kelekele rârâni.

²⁰Miki Yova Kindeni ne aŋelo kaika rârâni, miki ma kapanea Yova Kindeni ŋa kasuka kâki, aku kapono muli sondo pa i ne tukuŋa wa kapaloŋo sondo nâ pa i kawa ŋgua wa, ikura uru kaveta mine. ²¹Aku miki Yova Kindeni ne zugu tamâta kaika, miki ŋinde kamo samba ilo ku kaveta ikura i ne pateâŋa mine, miki kala kapanea i ŋa kasuka kâki! ²²Mao nâ, miki kelekele rârâni ŋine Yova Kindeni nanayoni ipuliami kapâŋga lâ, kala kamo kakura nia ndoni i tamwata uru ikai poe papa, miki ŋinde kapanea Yova Kindeni ŋa kasuka kâki! Naŋa kala mine nâ apanea Yova Kindeni ŋa asuka kâki!

**Paneâŋa ilâ pa Yova Kindeni, inani nia ndoyo
ipulia kelekele rârâni sipâŋga lâ**

104 ¹Naŋa apanea Yova Kindeni ŋa asuka kâki. Nanenŋu Maro Yova Kindeni, noko ŋa nde ŋalae ndo. Noko kilala nde ipâŋga nia yo tu noko ne walo nde kaika, aku noko nde ara ku ara ndo.

²Yova Kindeni, noko kulita sinâla lâ tini itogo tamâta ilita lalava mine. Aku nia ndoyo noko kuo nia maa ikeno âta ŋinde, itogo tamâta ipa luma

ne mende kâki mine. ³Aku noko kuveta tamwata ne luma imandi lââ âta ŋinde kulu. Take-take nde sitogo noko ne kareta mine, aŋga lawea uru ikaino kulâ wa kumâ wa. ⁴Noko kuporo kusupwa lawea, aku lawea ikai kuleŋa pano kala ikai noko kawa ŋgua ilâ. Aŋga mbamba ne loloa nde ipâŋga itogo noko ne wurâta tamâta mine.

⁵Noko muŋgani kuo tâno ŋine imandi kaika, aku tâno nde ŋana iparuse ilâ wa imâ wa, ande tia ndo. ⁶Aku lâ zo ŋinde noko kuo tâi itura tâno itogo lalava itura tamâta mine. Mao nâ, lâ zo ŋinde lââ ituranzu tuu ndoni. ⁷Andeta muli ŋga noko kuporo kaika pa tâi, aku ikâwa ilâ. Tâi nde iloŋo noko kusarâwa kaika, aku ikâwa ilâ lâ. ⁸Tâi ipilenzi tuu ndoni ku irere indue ilâ nia kawa kawa. Noko kupatea tu tâi ma imo nia ŋgaŋe ŋinde. ⁹Aku noko kuo keru lâ, aku kundi kaika tu tâi ma ipu keru ŋinde utu ndimo. Mine kala tâi ma ikura tu itura tâno ndoni kilo, ande ma tia.

¹⁰Noko kuveta lââ ipâŋga tâno ne keve ilo lâ tuu ŋgininzi, aku kuo lââ irere indue ilâ nia papata ikura nia ndoni. ¹¹Aku kinzi simbi ŋgoi rârâni uru sinu lââ ŋinde. Mao nâ, kinzi sinu lee ikuranzu lâ. ¹²Kâi pinde simandi lââ ŋinde ŋgaŋe-ŋgaŋe, aku kinzi sii uru siveta palanzi lâ kâi ŋinde lakanzi kulu. Kinzi sisaŋona kâi lakanzi kulu ku sita sindeka nâ. ¹³Noko kusupwa karâzi iyoka pa âta ndo imbe indue imâ tuu kulunzi. Noko kuveta kie ara mine pa tâno, kala tâno indeka nâ. ¹⁴Aku noko kala kuveta unza ipâŋga panzi bulmakao tu ma sika kâ. Aŋga kelekele kie-kie ŋinde maka tamâta uru kapau, ande ŋinde tona noko kuvetanzu sipâŋga, kala kaka. ¹⁵Mao nâ, noko kuveta kâi waini ipâŋga, kala maka kapale kanaŋo ku kanu waini, aku kandeka nâ. Aku noko kuveta kâi “oliv” ipâŋga tona, kala maka kakai ne samimi ku kayoli lâ naoma ŋana naoma zuli-zuli kâ. Aku noko kuveta kâpwa ipâŋga tona, kala maka kaka tu isuka karaema. ¹⁶Nanayoni Yova Kindeni tamwata ipau kâi matapuru sipâŋga Lebanon tâno, aku i uru io karâzi ŋalae imâ ŋana isukanzi kâi ŋinde. ¹⁷Kinzi sii uru siveta palanzi lâ kâi matapuru ŋinde lakanzi kulu. Aŋga sii pararâo nde uru siveta palanzi lâ kâi gârû lakanzi kulu. ¹⁸Kinzi meme ŋgoi nde simo tuu ŋalaŋala kulunzi, aŋga kinzi gewo nde simuna simo nia mira.

¹⁹Maro Kindeni, nia ndoyo noko kupulia nzimona ipâŋga, aku kupatea tu ŋinde ma itula zo pwataki ikura nzimona rârâni lâ mbwera mbwera. Aku kari nde uru indue lâ zo sondo ŋinde noko tamwata kupatea papa. ²⁰Noko kuveta kondoma ipâŋga lâ mbo, aku ikura mbo mbo kinzi simbi ŋgoi nde siyâti simâ. ²¹Kinzi mbwâmbwa saka “leve” natunzi nde sisuŋa kawanzi ku silâ wa simâ wa, siroto kanzi simbi ndia noko tamwata kupatea panzi ŋinde. ²²Kinzi siroto lee mbwale pwataki, ŋineŋga sitaulo silâ pa nenzi ŋgânza ŋgânza, aku sikeno. ²³ŋineŋga mboyo, ande kinzi tamâta simandi sânda ku silâ siveta nenzi wurâta. Siveta wurâta lee kari indue ku lala pararai lâ, ŋineŋga sipwarea.

²⁴O Yova Kindeni, noko kuveta kelekele kie-kie rârâ! Noko ne ilo-kalo nde ŋalae kala kuvetanzi kelekele ŋinde rârâni sipâŋga. Kelekele vianzi kâ kie-kie muŋga kupulianzi sipâŋga ŋinde nde sipipi ndo sikura nia ndoni. ²⁵Tâi nde ŋalae ndo, aku iŋa tava kelekele pinde kie-kie nde simo tâi ilo, kelekele ŋalaŋala wa kiri-kiri wa. Maka kakura ŋana kasowe kelekele ŋinde kambwanzenzi kâ, ande tia. ²⁶Wâŋga ŋalaŋala uru sikâwa tâi kulu silâ wa simâ wa, aŋga iŋa ŋalae ŋinde noko muŋga kupulia ipâŋga, ande ŋinde kala imo tâi ilo ku imo ipapatiki indeka nâ.

²⁷Kinzi kelekele ŋinde rârâni nde uru sio tininzi ŋana noko nâ tu ma kâpwa kusuanzi lâ zo ndia putole ipunzi. ²⁸Noko tamwata uru kâpwa kusuanzi sika. Noko nâ kurombonzi kala kapwanzi pupuro. ²⁹Lâ zo ndia noko kupu muli panzi, ande kinzi siruru. Aŋga zo ŋana noko pwai koroani saŋenzi, ande kinzi simâte ku sipâŋga sitogo tâno gawura kilo. ³⁰Andeta noko kumbana koroani kilo kala natunzi simo vianzi. Mine nde noko uru kupulianzi kelekele pinde simo vianzi, aku sikai kelekele muŋga simâte ŋinde nianzi.

³¹Naŋa kalonŋu tawana tu Yova Kindeni ne walo kaika ŋinde ma keno mine ku imo nâ. Naŋa kalonŋu tawana tu i ma indeka nâ ŋana kelekele rârâni ipulianzi sipâŋga ŋinde. ³²Lâ zo ndia i mata ilea pa tâno, ande tâno ririŋo nâ. Aŋga lâ zo ndia isuŋa mbalau itaŋo tuu tini, ande mundo ipâŋga tuu ilo ku iyâti imâ.

³³Naŋa ma awâŋgi wâŋgiŋa pa Maro Kindeni ikura zo rârâni naŋa amo viâŋgu. Naŋa ma awâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ pa nanenŋu Yova Kindeni lee ikura lâ zo ndia naŋa ma amâte. ³⁴Inani uru io ndekâŋa lâ ilonŋu kalonŋu, kala awâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ papa i. Naŋa ilonŋu tu i ma ilo ara nâ ŋana nanenŋu wâŋgiŋa ŋine. ³⁵Yova Kindeni, naŋa ilonŋu tu noko ma kuzavarunzi kinzi kiesaka tamwatanzi rârâni. Naŋa ilonŋu tu kinzi tamâta sakamao ma naonzi tia lâ. Naŋa apaneŋa Yova Kindeni ŋa asuka kâki. Miki rârâni kala kapaneŋa Yova Kindeni!

Maro Kindeni ikatonanzi ne tamâta

105 ¹Miki tamâta ŋai, miki ma kawami ndaŋge pa Yova Kindeni, aku katula i kilala pwataki tu i ŋa nde ŋalae. Miki katapâri panzi tinikoa ŋgu rârâni ŋana i ne vetâŋa ŋalaŋala kâ.

²Miki kawâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ papa i, aku katula vetâŋa arara rârâni i muŋga iveta ŋinde pwataki. ³Miki kandekana Yova Kindeni Sapâŋa Tamwata. Miki tamâta ea uru kapono muli pa i, ande ara ŋana miki ŋinde ma ilomi ndeka nâ. ⁴Miki kalâ pa Yova Kindeni i Walo Tamwata, ku kamandi i nao ikura zo rârâni.

⁵⁻⁶Miki Yova Kindeni ne wurâta tamâta ŋine lâ Abraham ne vâsa ŋgu, miki kalonŋo ŋga. Mao nâ, miki Yova Kindeni ne pateâŋa tamâta ŋinde lâ Yakopu ne vâsa ŋgu, miki kalomi ŋgere kilo ŋana Yova Kindeni ne mâsi

ŋalaŋala, aku kalomi ŋgere kilo ŋana i ne māsī ŋana ipare nia panzi tamāta sakamao kā tona. ⁷Yova Kindeni imo kinda nenda Maro Ŋalae. Ina uru ikai poe panzi tamāta rārāni simo tâno kulu.

⁸I ne mbutukunāŋa muŋgāŋa ŋinde ma ikeno mine ikura zo zo. I ma iveta ikura ne ŋgua pāŋa mine ku imo nâ. ⁹Nanayoni ipambwāre kuku Abraham, aku ŋgua pāŋa ŋinde ikeno pa Abraham natu Isaka tona. ¹⁰Yova Kindeni ipa ŋgua kuku Isaka natu Yakopu, aku ŋgua pāŋa ŋinde ma ikeno mine nâ ikura zo rārāni. Iveta ŋgua pāŋa kunzi Isrel ŋgu, aku ŋinde ma marumbu tia. ¹¹Yova Kindeni ne ŋgua pāŋa kala ŋine: “Naŋa ma Kenan tâno alua miki. Naŋa apatea tâno ŋinde tu ma ikeno pa miki tavanzi nemi vâsa ŋgu.”

¹²Mao nâ, nia ndoyo Yova Kindeni ne ŋgu ŋinde kambwanŋenzi nde kiri-mwata, aku simo tâno ŋinde sitogo lombo mine. ¹³Lâ zo ŋinde kinzi simo sondo tia. Kinzi uru soka silâ pa tâno pinde, aku muli ŋga silâ pa tâno pinde. Kinzi simo koipu ŋalae tonŋe ne tâno ikura zo mbwana-mbwana nâ, ŋineŋga sipile tâno ŋinde ku silâ pa koipu ŋalae tonŋe ne tâno. ¹⁴Andeta Yova Kindeni ŋandai isâu panzi tinikoa ŋgu tu ma sizavarunzi ŋga. I itu kaika panzi koipu ŋalaŋala tu ma siveta soki pa i ne ŋgu ndimo. ¹⁵Ipainzi tu, “Naŋa apateanzi tamāta ŋine tu ma sikai wurāta pa naŋa. Miki ma kaveta kemi sakamao tonŋe panzi ndimo. Miki ma kakai kazāŋa panzi nanŋgu ŋgua-tulāŋa tamāta ndimo.”

¹⁶Yova Kindeni iveta putole ŋalae ipāŋga Kenan tâno, tâno ŋine i ne ŋgu simo, aku izavaru kanzi kâpwa rārāni marumbu lâ. ¹⁷Andeta i ilo tu ma ivilanzi ne tamāta. Mine kala muŋgani lâ isupwa Yosepe ilâ pa Isip tâno imuŋga panzi. Vetāŋa ŋinde nde ipāŋga mine; tamāta pinde siko Yosepe saŋenzi tua, aku sikai silâ Isip tâno ku iveta wurāta koa tia nâ panzi. ¹⁸Kinzi wâlo kaika nâ sipa i kie, kala kie nâna. Aku simwali wâlo kaika ku silita lâ i ŋandola tona. ¹⁹I imo mine lee, ŋineŋga vetāŋa pinde ipāŋga, aku vetāŋa ŋinde nde kie taituni itogo Yosepe muŋga iporo tu ma ipāŋga mine. Mine kala ŋgua ŋinde Yova Kindeni itula pa Yosepe nde ipāŋga kanaŋo. ²⁰Ŋineŋga Isip nenzi koipu ŋalae ipalele ilo kalo ku isupwa tamāta tonŋe ilâ iyaule wâlo kaika piti lâ Yosepe tini. Mao nâ, koipu ŋalae ŋinde ikai Yosepe piti lâ luma sakamao ilo ku iyāti imâ. ²¹Aku koipu ŋalae ŋinde io Yosepe ipāŋga tamāta ŋalae. Mine kala Yosepe imo koipu mbâna-mbâna lâ Isip tâno. ²²I ne wurāta nde ŋana ikai poe panzi koipu ŋalae ne dumui wa ipanananzi tamāta ŋinde uru situla ilo-kalo pa koipu ŋalae wa.

²³Aku muli, ŋineŋga Yosepe tama Yakopu kala ilâ imo Isip tâno tona. ²⁴Kinzi simo Isip tâno lee, ku Yova Kindeni ivilanzi tamwata ne ŋgu, kala sipulianzi nenzi vâsa rārâ sipāŋga. Iveta nenzi walo ipāŋga ŋalae, ipole nenzi kazāŋa tamāta ŋinde nenzi walo. ²⁵Mine nde ilele kinzi Isip tamāta ilonzi kalonzi kala sikai kazāŋa panzi i tamwata ne ŋgu. Ŋineŋga kinzi Isip siroto nzâla ŋana siveta

soki panzi Yova Kindeni ne wurâta tamâta. ²⁶Ŋineŋga Yova Kindeni ipateanzi ne wurâta tamâta rua, Mose ku Aron rua, aku isupwanzi ŋana sivilanzi i ne ŋgu. ²⁷Mine kala kinzi rua situla Yova Kindeni ne mâsi ŋalaŋala kie-kie ipâŋga Isip tâno. ²⁸Mao nâ, lâ zo ŋinde Yova Kindeni iveta kondoma ŋalae ipâŋga itura Isip tâno ndoni, andeta kinzi taŋanzi kaika nâ pa i kawa ŋgua. ²⁹Aku iveta lââ ipalele ipâŋga see tona, kala Isip kanzi iŋa rârâni sipamateteu marumbu lâ. ³⁰Aku ivetanzi piri-piri sipâŋga kambwaŋenzi walo tona, kala sipipi lâ sikura tâno ŋinde ndoni. Kinzi silâ lee sipipi lâ koipu ŋalae tamwata ne luma ilo tona. ³¹Aku Yova Kindeni iporo ŋgua, ŋineŋga lâŋjo wa nipa-nipa rârâ ŋinde nde simâ sipâŋga tava, ku silâ sikura tâno ŋinde ndoni. ³²Aku i ŋandai io karâzi nâ indue pa nenzi tâno ŋga. I io karâzi “ais” tava loloa indue imâ ŋana iyaula nenzi tâno. ³³I iyaula nenzi kâi waini wa kâi “fik” wa, aku imbware nenzi kâi pinde rârâni nuki-nuki tona. ³⁴Aku i kawa iporo ŋgua, ŋineŋga ndemu-ndemu rârâ ŋinde simâ sipâŋga tona. Tamâta tonje ikura tu isowe kambwaŋenzi, ande tia ndo. ³⁵Kinzi ndemu-ndemu sika kelekele rârâni launzi keno, aku sika kâpwa ndoni Isip tamâta muŋga sipau kala ipâŋga tâno ilo ŋinde tona. ³⁶Ŋineŋga Yova Kindeni ipunzi Isip ŋgu natunzi tamâne nzâla-kulu rârâni sipamateteu.

³⁷Aku muli, ŋineŋga Yova Kindeni ikainzi Isrel ŋgu sipile Isip ku siyâti silâ. I iveta mine; igagati kinzi Isip ilonzi kalonzi, kala sikai nenzi siŋgâra arara “silva” wa “gol” rârâni ku silanzi Isrel ŋgu, kala sikai silâ. Kinzi Isrel tamâta rârâni soka ara nâ silâ, aku Yova Kindeni ne tamâta tonje ipayaula ande tia. ³⁸Ŋana tu kinzi Isip ŋgu siruru pâta ŋananzi Isrel ŋgu. Mine kala lâ zo ŋana kinzi simora tu Isrel ma sipilenzi silâ, ande ilonzi ndeka nâ. ³⁹Kinzi Isrel ŋgu nde soka silâ, aku Yova Kindeni io take-take tonje imâ ituranzi ne tamâta. Anŋa lâ mbo, ande isupwa yââ ŋalae ipâŋga isinalanzi itogo sinâla mine. ⁴⁰Kinzi sino papa ŋana simbi pinde, aku ionzi sii pinde simâ, kala i ne ŋgu sika. I samba ne kâpwa ilanzi sika, kala kapwanzi pupuro ndo. ⁴¹Aku kinzi sirakoŋa ŋana lââ tava. Mine nde iveta mira ŋalae tonje tu ipwa, kala lââ imaliŋi irere indue ilâ pa nia bilimu, itogo lââ irere dugu ilo mine.

⁴²Mao nâ, i kalo ŋgere kilo ŋana ŋgua pâŋa sapâŋa ŋinde muŋga iveta kuku ne wurâta tamâta Abraham. ⁴³Mine kala ikainzi i tamwata ne pateâŋa tamâta siyâti silâ. Kinzi sisuŋa kawanzi ŋalae, aku siwâŋgi ku sindeka nâ silâ. ⁴⁴Aku muli ŋga ikai tinikoa ŋgu nenzi tâno ku ikisi keri panzi i ne ŋgu ŋinde kala simo ndaina, aku isâu panzi tu ma sika kâpwa kinzi ŋgu ŋinde muŋga sipau ipâŋga tâno ilo. ⁴⁵Iveta mine ŋana duvi ŋine kâ: i ilo tu kinzi Isrel ŋgu ma sipono muli pa i ne ŋgua tukuŋa rârâni wa i kawa ŋgua ndoni wa. Tapanea Yova Kindeni ŋa tasuka kâki!

Maro Kindeni uru iveta kie ara panzi ne tamâta

106 ¹Tapanea Yova Kindeni ŋa tasuka kâki! Kawânda ndaŋge pa i, ŋana tu i nde ara tamwata, aku i uru tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

²Tamāta tonḡe ikura ḡana itula māsi ḡalaḡala rārāni Yova Kindeni muḡa iveta ḡinde duvi pwataki, ande tia. Aku tamāta tonḡe ne paneāḡa ma irerege kuku i ne vetāḡa ḡinde, ande tia. ³Kinda tasama tu Yova Kindeni ne nzāmbē ara ikeno panzi tamāta ea soka i ne tukuḡa muli ku sipaveta kuku vetāḡa ara ikura zo rārāni. ⁴Mine nde Yova Kindeni, lâ zo ḡana noko ma kuvilanzi ne tamāta, ande naḡa ano pano tu kalo ḡgere ḡana naḡa kâ tava. Mao nâ, lâ zo ḡana noko ma pwainzi piti lâ kazāḡa ilo, ande naḡa ilonḡu tu noko ma pwai naḡa piti tona mine nâ. ⁵Naḡa ilonḡu tu amora noko ne tamāta simo ara wa sikai kelekele arara wa, aku naḡa atu andeka kunzi noko tamwata ne ḡgu. Noko kupatea maka pa tamwata, aku naḡa atu andekanano kunzi.

⁶Yova Kindeni, maka kaveta kiesaka, itogo timbuma muḡa siveta mine. Maka kaveta vetāḡa potomule wa māsi sakamao kie-kie. ⁷Nanayoni, lâ zo ḡinde maka timbuma simo Isip tâno, ande kinzi ḡandai kalonzi ḡgere sondo ḡana māsi ḡalaḡala ḡinde noko kuveta panzi ḡga. Noko kutula pwataki panzi mbwani rārâ tu noko tini mwasa ndo panzi. Andeta kinzi kalonzi kapa ḡana ḡinde kâ, aku lâ zo ḡinde kinzi silâ sipāḡa Tâi ḡiḡi pwali, ande kinzi taḡanzi kaika papa Yova Kindeni Walo Tamwata. ⁸Andeta Yova Kindeni ilo pateo tu ma itula ne walo kaika ḡalae ḡinde pwataki panzi. Mine kala ikea ḡananzi, itogo muḡa ipa ḡgua tu ma iveta mine, kala ḡandai sipayaula ḡga. ⁹I iveta mine; i itu ḡgua kaika papa Tâi ḡiḡi, kala tâi mâsa-mâsa lâ. Mine nde ikainzi ne tamāta soka mâsa-mâsa nâ lâ tâi ilo simbwaliu silâ, itogo tamāta iyoka tâno kaika mine. ¹⁰Mao nâ, iyautenzi piti lâ tamāta pinde mbaunzi ilo, kinzi ḡinde uru wisinzi nâna panzi. Ivilanzi kala nenzi kazāḡa tamāta sikura tu sizavarunzi, ande tia. ¹¹Andeta tâi ipatukunzi nenzi kazāḡa tamāta marumbu lâ, kala kinzi rārāni naonzi tia lâ. ¹²ḡineḡa Yova Kindeni ne tamāta kalonzi tawana i ne ḡgua pāḡa, aku siwāḡi wāḡiḡa paneāḡa kâ papa i.

¹³Andeta kinzi walele nâ kalonzi kapa ḡana Yova Kindeni ne vetāḡa ḡinde kâ. Aku kinzi ḡandai sio tininzi pa Maro Kindeni tu ma itula ne pateāḡa pwataki panzi ḡga. Kinzi sikai siveta ikura warakanzi nâ nenzi ilo-kalo. ¹⁴Kinzi simo nia bilimu, aku ilonzi ḡalae koḡa ḡana sika kâpwa ara pinde kâ. Mine kala siveta soki ku siporo ḡgua kaika pa Maro Kindeni. ¹⁵ḡineḡa Maro Kindeni isâu panzi, aku kelekele ḡinde kinzi sita ḡana, ande ḡinde ilanzi lâ. Andeta iveta pukoḡa ḡalae ipāḡa panzi tona.

¹⁶Kinzi sipa nenzi pâla kâki simo nia bilimu, andeta tamāta pinde ilonzi ḡuru-ḡuru ḡana Mose kâ. Aku mine nâ, kinzi sipadâda ḡana Yova Kindeni tamwata ne wurâta tamāta Aron tona. ¹⁷Mine nde tâno ipwa kawa maa, aku Datan tavanzi Abiram ne ḡgu ndoni nde patanzi sindue silâ mbââ ilo. ḡineḡa tâno kawa kapu ku itataunzi lâ. ¹⁸ḡineḡa yââ

iyoka pa samba indue imâ kananzi tamâta sakamao ŋinde muŋga sipono muli panzi Datan ku Abiram rua, kala sipamateteu lâ.

¹⁹Ŋineŋga silâ sipâŋga Orep Tuu, ande sikai mira “gol” ku siveta bulmakao tai toŋge, aku sipare tukunzi papa maro laŋeŋa ŋinde. ²⁰Kinzi sipile nenzi mâsi ŋana sipare tukunzi pa Yova Kindeni, inani ŋa ŋalae ndo, aku sipare tukunzi pa bulmakao tamâne kaa uru ika leu nâ ŋinde tai. ²¹Kinzi kalonzi kapa ŋana nenzi Yautâŋa Tamwata Maro Kindeni, inani kala muŋga iveta mâsi ŋalaŋala lâ Isip tâno. ²²Mao nâ, ina iveta mâsi ŋalaŋala kie-kie lâ Isip. Kinzi tamâta simora mâsi ŋalaŋala ŋinde iveta lâ Tâi Ŋinji, kala wisinzi motutu lâ. Andeta kinzi walele nâ kalonzi kapa ŋana. ²³Mine kala Maro Kindeni ilo patea tu ma izavarunzi ne ŋgu. Andeta i ne pateâŋa tamâta Mose nde imandi nao ku ino papa tu ma ipile ne wisi-nâna ku ma kalo sukâŋa ŋananzi. Aku Yova Kindeni isâu papa, kala izavarunzi tia.

²⁴Andeta muli ŋga, ande kinzi Isrel ŋgu tininzi pwâka tu sikai tâno ara ŋinde, ŋana tu kinzi ŋandai kalonzi tawana Yova Kindeni ne ŋgua pâŋa ŋga. ²⁵Kinzi sisanona nâ simo nenzi pâla ilo, aku siporo ŋgua ilonzi ŋuru-ŋuru. Kinzi ŋandai sipono muli pa Yova Kindeni kawa ŋgua ŋga. ²⁶Mine nde Yova Kindeni itu ŋgua kaika panzi, aku iporo tu ma ipunzi pâta simâte lâ nia bilimu. ²⁷Aku ipa ŋgua tu ma isoki nenzi vâsa sikâwa pwapwataki silâ simo tinikoa ŋgu ŋgininzi lee, ma sipamateteu lâ tinikoa nenzi tâno.

²⁸Ŋineŋga kinzi silâ sipâŋga Peor Tuu, aku sipono muli pa kinzi tinikoa nenzi maro laŋeŋa, i ŋa tu Bal. Kinzi sika simbi muŋga sipatarâwa papa maro laŋeŋa ŋinde, andeta maro laŋeŋa ŋinde ŋandai imo via ŋga. ²⁹Nenzi vetâŋa ŋinde igagati Yova Kindeni ilo kalo, kala i wisi nâna ŋalae ŋinde panzi. Mine kala isupwa pukoŋa sakamao ilâ ipâŋga panzi. ³⁰Andeta Finias imandi ku ipare nia panzi tamâta siveta vetâŋa soki ŋinde, kala pukoŋa ŋalae ŋinde marumbu lâ. ³¹Kala ŋine kinda uru kalonda ŋgere ŋana Finias ne vetâŋa sondo ŋinde kâ. Aku muli ŋga, ikura zo rârâni, ande kinzi tamâta ma kalonzi ŋgere mine nâ ŋana i ne vetâŋa ŋinde kâ.

³²Aku zo toŋge kinzi Isrel ŋgu simo Meriba lââ bwalika, andeta siveta Yova Kindeni wisi nâna panzi. Aku ŋana nenzi vetâŋa soki ŋinde kâ, ande malia ipâŋga pa Mose. ³³Kinzi siveta Mose wisi nâna ndo. Mine kala i ŋandai kalo ŋgere sondo ŋineŋga iporo ŋga; ikai iporo nâ.

³⁴Muŋga Yova Kindeni iporo itu kaika panzi tu ma sipunzi tinikoa ŋgu rârâni pâta sipamateteu. Andeta kinzi ŋandai siveta ikura Yova Kindeni kawa ŋgua ŋga. ³⁵Tia ku Isrel tamâta sipakâe kunzi tinikoa ŋgu tamâta, aku sipono muli pa nenzi vetâŋa sakamao tona. ³⁶Kinzi sipare tukunzi panzi maro laŋeŋa, aku ŋinde iveta Yova Kindeni wisi nâna, kala izavarunzi lâ. ³⁷Opopo, kinzi sipunzi warakanzi natunzi simâte, itogo

patarawâġa siveta panzi maro laġeġa mine. ³⁸Mao nâ, kinzi sipunzi warakanzi natunzi taine wa tamâne wa simâte. Natunzi ġinde ġandai siveta vetâġa soki toġġe ġġa, taitu kinzi sipunzi pâta ku sio karaanzi ilâ pa Kenan tâno nenzi maro laġeġa, itogo patarawâġa mwasina. Aku nenzi vetâġa sakamao ġinde iveta tâno ipânġa muso lâ Yova Kindeni nao. ³⁹Nenzi vetâġa ġinde iveta kinzi warakanzi sipânġa ilonzi muso ndo lâ Yova Kindeni nao. Kinzi sipu mulinzi pa nenzi Maro Kindeni, aku silâ sipasipa kunzi maro pinde. Mine kala kinzi sipânġa sitogonzi nzâla taine mine.

⁴⁰Mine nde Yova Kindeni wisi nâna ndo panzi ne tamâta. I tini pwâka ndo ġananzi ne ġġu. ⁴¹Ipu muli panzi lâ, ku ionzi silâ tinikoa ġġu mbaunzi ilo. Mine kala kinzi simo nenzi kazâġa tamâta kalonzi. ⁴²Nenzi kazâġa tamâta ġinde nde siveta kenzi sakamao ndo panzi. Kinzi kazâġa tamâta nenzi walo nde kaika, kala sitawanzi Yova Kindeni ne tamâta ndue ndo. ⁴³Muġġa Yova Kindeni ivilanzi ne tamâta mbwani rârâ, taitu kinzi warakanzi ilonzi pateo tu ma sipu mulinzi papa i. Aku nenzi kiesaka ġinde itawanzi ndue ndo lâ.

⁴⁴Taitu muli ġġa kinzi sisarâwa pa Yova Kindeni tu ivilanzi, aku ipaloġo pa nenzi noġa. I kalo sukâġa ġananzi, ġana tu kinzi simo sakamao. ⁴⁵I kalo sukâġa ndo ġananzi, aku kalo ġġere kilo ġana ne ġġua pâġa muġġaġa kâ. I ilo ndo keno panzi, kala ipalele ilo kalo ku ilele nao panzi kilo. ⁴⁶Kinzi kazâġa tamâta muġġa siveta kenzi sakamao nâ panzi Isrel. Andeta Yova Kindeni ġineġġa ilulunzi ilonzi kalonzi kala kalonzi sukâġa ġananzi Isrel ġġu.

⁴⁷Mine nde maka nema Maro Yova Kindeni, kala ġine maka kano pano tu kuvilama lâ vetâġa kie taituni, aku pwaima piti lâ kinzi tinikoa ġġu mbaunzi ilo. Pwaima kataulo kalâ pa nema tâno kilo. Ambo noko ma kuveta mine, ande maka ma kawama ndaġġe ġalae pano, ku ma kandekanano kapanea noko ġa sapâġa ġinde kasuka kâki.

⁴⁸Tapanea Yova Kindeni, ina kinda Isrel nenda Yova Kindeni! Tapanea i ġa tasuka kâki ikura zo zo! Miki tamâta rârâni kawami tu, “Mao nâ”. Tapanea Yova Kindeni ġa tasuka kâki!

Kinda tandeka ġana Maro Kindeni ne vetâġa ara kâ

107 ¹“Kinda kawânda ndaġġe pa Yova Kindeni, ġana tu i nde ara tamwata, aku i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.”

²Miki tamâta ġine Yova Kindeni muġġa ikaimi piti lâ kazâġa ilo, miki rârâni kagogo kawami aku kaporo ġġua ndaina. ³ġana tu miki muġġa kamo tinikoa ġġu nenzi tâno ikeno pa mbwera kâ wa wâra kâ wa nia ndoni wa, andeta iyautemi piti lâ ku ikaimi taulo mâ.

⁴Kinzi pinde muġġa simo nia bilimu ku soka silâ wa simâ wa, siroto nzâla ġana ma silâ pa lawea toġġe tu ma simo ara kâ. Andeta sisânda

nzâla tonġe kulu tia. ⁵Kinzi putole ipunzi pâta lâ, aku sirakoņa ņana lââ kâ, kala ilonzi malia ndo. ⁶Malia ikainzi mine lee, ņineņġa sisarâwa pa Yova Kindeni tu ivilanzi, aku ikai malia ņinde piti panzi. ⁷Ionzi lâ nzâla ara ku ikai poe panzi. Ikainzi soka silâ lee sipânġa lawea ara tonġe, aku simo ņinde. ⁸Mine nde ara ņana kinzi ņinde ma kawanzi ndaņġe ņalae pa Yova Kindeni, ņana tu i ne tini-mwasa ikeno panzi ikura zo rârâni, aku i uru iveta mâsi ņalaņala arara panzi tamâta. ⁹I uru lââ ilanzi tamâta ea sirakoņa ņana lââ kâ. Kinzi sinu, aku ilonzi ara ndo. Aņġa tamâta ea kinzi putole ipunzi, ande i uru kâpwa ņalae ilanzi kala sika lee kapwanzi pupuro ndo lâ.

¹⁰Aņġa kinzi pinde nde simo luma sakamao ilo. Kinzi simo nia ņaņa ndo. Kinzi nenzi kazâņa tamâta muņġa sipa wâlo kaika lâ tininzi, aku nâna silanzi. ¹¹Ķana tu kinzi taņanzi kaika pa Maro Kindeni kawa ņġua. Kinzi sipu Yova Kindeni Walo Tamwata ne ņġua tukuņa ututu. ¹²Yova Kindeni iveta malia panzi kala simakâsa sikai wurâta ņalae ndo, aku ilonzi kura tia ndo. Kinzi patanzi sindue tâno kulu, andeta tamâta tonġe imo ņana isukanzi kâ, ande tia. ¹³Malia ikainzi mine lee, ņineņġa sisarâwa pa Yova Kindeni tu ivilanzi, aku ikai malia ņinde piti panzi. ¹⁴Yova Kindeni iyautenzi piti lâ nia kondoma ņinde ilo, aku ipu wâlo kaika muņġa ikeno tininzi ņinde ututu. ¹⁵Mine nde ara ņana kinzi ņinde ma kawanzi ndaņġe ņalae pa Yova Kindeni, ņana tu i ne tini-mwasa ikeno panzi ikura zo rârâni, aku i uru iveta mâsi ņalaņala arara panzi tamâta. ¹⁶Ķana tu imbware kinzi kazâņa tamâta nenzi lawea ņġumbi nzâla “aini” ņinde ututu, aku imbware “aini” ipono luma sakamao ne nzâla kawa ņinde ututu tona.

¹⁷Aņġa kinzi pinde nde sipile ilo-kalo ara, kala sikai malia ņana kiesaka kie-kie kinzi siveta ņinde. Kinzi sipaveta kuku vetâņa sakamao, kala sisânda nâna kulu. ¹⁸Mine kala kinzi tininzi pwâka ņana sika kâpwa kâ, ande kala laiti ņana simâte kâ. ¹⁹Malia ikainzi mine lee, ņineņġa sisarâwa pa Yova Kindeni tu ivilanzi, aku ikai malia ņinde piti panzi. ²⁰I tamwata iporo ņġua, aku ņġua ņinde iveta tininzi ara kilo. Iyautenzi piti lâ nâna ilo. ²¹Mine nde ara ņana kinzi ņinde ma kawanzi ndaņġe ņalae pa Yova Kindeni, ņana tu i ne tini-mwasa ikeno panzi ikura zo rârâni, aku i uru iveta mâsi ņalaņala arara panzi tamâta. ²²Aku ara ņana kinzi ma siveta patarawâņa, ņana itula pwataki tu nenzi ndaņġe ņalae ikeno papa i. Aku ara ņana kinzi ma sindeka ku siwâņġi wâņġiņa situla i ne vetâņa rârâni pwataki panzi tamâta tona.

²³Aņġa kinzi pinde nde sikai wurâta lâ wâņġa ņalaņala kulu, kala sikâwa tâi geza-geza silâ sikura lawea lawea sikai wurâta ņana mbaliņa kâ. ²⁴Kinzi tamâta ņinde simora Yova Kindeni ne mâsi kilala. Kinzi simora mâsi ņalaņala iveta lâ tâi geza-geza tini. ²⁵Mao nâ, kinzi simora Yova Kindeni itu pa lawea, ņineņġa lawea ņalae imandi ku iveta kâla ikâki ņalae. ²⁶Tâi nde isukanzi

wânġa ġalaġala kâki wa itawanzi ndue wa. Mine nde kinzi tamâta simo wânġa kulu ġinde nde siruru tu ma sipayaula, aku kalonzi loko nâ. ²⁷Kinzi sikâwa sitaġġenge silâ wa simâ wa, sitogo tamâta inu lââ kaika kala idauda mine. Kinzi sisama pâta ġana sikai poe pa wânġa kâ, andeta sikura tu siveta vetâna tonġe ġana sivila wânġa kâ, ande tia. ²⁸Malia ikainzi mine lee, ġineġga sisarâwa pa Yova Kindeni tu ivilanzi, aku ikai malia ġinde piti panzi. ²⁹Ipono lawea ġalae kala tâi pâti kii lâ, aku kâla imâte lâ. ³⁰Kinzi simora tu tâi pâti kii lâ, kala sindeka ndo. Aku Yova Kindeni ikainzi silâ sipânġa lawea ne mâta ġinde kinzi ilonzi tu ma sipâti simo ġinde. ³¹Mine nde ara ġana kinzi ġinde ma kawanzi ndaġge ġalae pa Yova Kindeni, ġana tu i ne tini-mwasa ikeno panzi ikura zo rârâni, aku i uru iveta mâsi ġalaġala arara panzi tamâta. ³²Lâ zo ġana Yova Kindeni ne tamâta ma sipasau tu siwânġi, ande ara ġana kinzi tamâta ġinde ma siporo situla i kilala pwataki tu i ġa nde ġalae ndo. Aku ara ġana kinzi ma simandi tamâta mbâna-mbâna naonzi lâ nenzi pasauġa tona, ku sipanea i ġa sisuka kâki.

³³Ġana tu Yova Kindeni ivetanzi lââ ġalaġala sipânġa mâsa-mâsa ndo lâ, aku itu kaika papa lââ tu ma isâko ipânġa tâno kulu tia kâ. ³⁴Kinzi tamâta simo tâno ġinde nde uru siveta vetâna sakamao nâ. Mine nde Yova Kindeni ikai nenzi tâno ara ġinde ne siġi piti, ku iveta ipânġa tâno ara tia. ³⁵Andeta Yova Kindeni itu ivilanzi ne tamâta. Mine kala iveta lââ bwalika ipânġa nia bilimu, aku iveta lââ isâko ipânġa nia mâsa-mâsa ku irere indue tava. ³⁶Isâu panzi tamâta ġinde putole ipunzi tu ma sikai tâno ġinde, kala siveta nenzi lawea ku simo. ³⁷Kinzi sipau kâpwa tava kâi waini lâ tânoni ndaina, aku kanaġo ipânġa maria. ³⁸Yova Kindeni iveta kie ara ndo panzi ne tamâta. Mine kala sipulianzi nenzi vâsa kambwaġenzi rârâ sipânġa, aku iveta nenzi bulmakao sipânġa kambwaġenzi walo tona.

³⁹Andeta muli, ġineġga kinzi kazâġa tamâta sipolenzi Yova Kindeni ne tamâta lâ paraġa ilo ku siveta maġeti panzi. Kinzi siveta kenzi sakamao panzi wa nâna silanzi wa. ⁴⁰Andeta Yova Kindeni itawanzi nenzi kazâġa tamâta ndue ndo, ku iġaranzi silâ wa simâ wa lâ nia bilimu pinde nzâla keno tia. ⁴¹Andeta ivilanzi kinzi sugorai tamwatanzi, kinzi ġinde muġga simo sakamao, aku iveta nenzi vâsa sipânġa kambwaġenzi walo. ⁴²Kinzi tamâta arara nde simora Yova Kindeni ne vetâna mine ku wisinzi ara nâ. Aġga kinzi tamâta sakamao nde siporo tia, kawanzi buu nâ.

⁴³Ayo, miki tamâta ea kamo tava nemi ilo-kalo ara, ande ara ġana miki ma kalomi ġgere sondo ġana kekeleke rârâni ġinde kâ. Miki kalomi ġgere sondo ġana Yova Kindeni ne tini-mwasa ġinde uru ikeno pa kinda ikura zo rârâni.

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ivilanzi ne tamâta

108 ¹Maro Kindeni, nanenġu kalo-tawana nde ikeno kaika pa noko nâ. Mao nâ, naġa kalonġu tawanano sondo ndo, aku naġa ma awânġi apanea noko ġa asuka kâki.

²Lâ mbone-mbone nâ, naŋa ma apagagati warakâŋgu amandi sânda lâ kenoŋa nia, aku ma ara neŋgu wâŋgu. Naŋa ma awâŋgi wâŋgiŋa mine lee mbwale pwataki. ³Yova Kindeni, naŋa ma amandi kinzi tinikoa ŋgu naonzi, ku ma kawâŋgu ndaŋge pa noko. Naŋa ma awâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ pano lâ tamâta ŋgu rârâni ŋgininzi.

⁴Ŋana tu noko ne tini-mwasa nde kiri-mwata tia ndo. Ŋinde ikeno mine ku imo nâ, aku ne keru nde ilâ ikura lâ nia maa ikeno âta ŋinde. Ikura zo zo noko kuveta ikura ne ŋgua pâŋa rârâni, aku mâsi ŋinde nde ŋalae ndo, ipole take-take ikeno samba tini ŋinde.

⁵Maro Kindeni, naŋa ilonŋu tu noko ma kuveta mâsi tonŋe ipâŋga samba tini, ŋana itula noko kilala pwataki tu noko tamwata nde Maro Ŋalae. Naŋa ilonŋu tu noko ma kuveta ne walo kaika ipâŋga nia yo panzi tamâta ndoni simo tâno kulu. ⁶Noko ilo ndo keno pa maka, aku ne walo nde ŋalae tina. Mine nde maka kano pano tu kupaloŋo pa nema noŋa, aku pwaima piti lâ kazâŋa ilo, ŋana ma kamo ara kâ. ⁷Maro Kindeni imo i tamwata ne luma sapâŋa ilo, aku iporo tu, “Naŋa ma apole paraŋa, ŋineŋga ma andeka ŋana akisi keru lâ Sekem lawea tava Sekot ŋgu nenzi nia kawa ŋinde panzi nanenŋu tamâta. ⁸Kinzi Ruben ŋgu aŋga kinzi Gat ŋgu nde naŋa warakâŋgu neŋgu tamâta, aku kinzi Manase ŋgu kala simo nanenŋu tamâta mine nâ. Kinzi Efraim ŋgu nde sitogo nanenŋu sambara kaika ŋana paraŋa kâ, aŋga kinzi Juda ŋgu nde sitogo koipu ŋalae ne tukâla uru ikeno naŋa mbaunŋu ilo. ⁹Taitu nanenŋu morâŋa ikeno mine ŋananzi nanenŋu kazâŋa tamâta; kinzi Moap ŋgu nde ŋgu kaa nâ, itogo kondo naŋa uru apua mbaunŋu lâ ilo mwasina. Aku kinzi Idom ŋgu kala simo ŋgu kaa nâ, kala naŋa uru keŋgu nâ apalenzi. Naŋa apolenzi kinzi Filistia ŋgu lâ paraŋa ilo, kala andeka nâ akai lolove.”

¹⁰Maro Kindeni, tiambo noko tini pwâka tu pwai naŋa alâ apara kunzi ŋgu ŋinde simo lawea ŋalae ilo, laweani ndaina ne ŋgumbi kaika iŋge mbwaliu lâ, tiya? Tiambo noko tini pwâka tu pwai naŋa alâ apara lâ Idom nenzi tâno, tiya? ¹¹Tiambo noko tamwata kupu muli pa maka marumbu lâ, tiya? Tiambo noko tini pwâka tu kuvilanzi nema zugu tamâta sipole paraŋa, tiya? ¹²Maka kasama tu kinzi tamâta nenzi pavilâŋa nde kelekele kaa nâ. Mine kala maka kano pa noko tu kuvilama ŋana kapolenzi nema kazâŋa tamâta kâ. ¹³Mao nâ, ambo Maro Kindeni ma ivila maka, ande maka ma kapole paraŋa. I tamwata ma izavarunzi nema kazâŋa tamâta ŋinde.

Tamâta ilo malia kala isarâwa pa Maro Kindeni

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

109 ¹Maro Kindeni, nanenŋu paneâŋa imâ pa noko simbo nâ. Naŋa ano pano tu kupaloŋo pa nanenŋu noŋa. ²Ŋana tu kinzi laŋeŋa tamwatanzi sakamao nde sikai kazâŋa pa naŋa ku situ ladinâŋgu.

³Naŋa ŋandai aveta vetāŋa soki panzi ŋga, andeta kinzi sikai kazāŋa pana ku sisowe ŋgua sakamao lâ tiniŋgu. ⁴Naŋa uru tiniŋgu mwasa nā panzi ku ano pano tu kusukanzi, andeta kinzini sitalea naŋa. ⁵Naŋa uru aveta keŋgu ara nā panzi, andeta kinzi sikatu kenzi sakamao imā pa naŋa. Naŋa ilonŋu ndo ikeno panzi, andeta kinzi wisinzi nāna nā pa naŋa.

⁶Maro ŋjalae, kinzi nawalanzi tonŋe iveta malia ŋjalae tina pa naŋa. Naŋa ilonŋu tu noko ma kupatea tamāta sakamao tonŋe tu ma imandi ŋgua nia ku isowe ŋgua lâ nanenŋu kazāŋa tamāta ŋinde tini. ⁷Naŋa ilonŋu tu noko ma kusānda nanenŋu kazāŋa tamāta ŋinde ne vetāŋa soki kulu, aku kupa ŋgua ŋana kupare nia papa i kā. Aku naŋa ilonŋu tu noko ma kumora i ne noŋa itogo kelekele sakamao tona. ⁸Naŋa ilonŋu tu i ma imāte walele nā, ŋinenŋa tamāta tonŋe ma ikai i nia. ⁹Naŋa ilonŋu tu i ma imāte, aku i natu kinzi ma sipāŋga simo mundoro. Ara ŋana i kaiwa ma imo mwala! ¹⁰Naŋa ilonŋu tu i natu kinzi ma simo sugorai, nenzi luma tia. Ara ŋana tamāta pinde ma siŋaranzi ŋana nenzi luma siŋga! ¹¹Ambo tamāta pinde nenzi mbuku ikeno pa nanenŋu kazāŋa tamāta ŋinde, ande naŋa ilonŋu tu kinzi ma simā sikai i ne tano tava ne kelekele rārāni. Naŋa ilonŋu tu kinzi ma sikai mbaliŋa rārāni i muŋga imakāsa ŋjalae ŋana ikai ŋinde. ¹²Naŋa tiniŋgu pwāka tu tamāta tonŋe ma io ne wisi-wisi ilā pa tamāta ŋinde, aku tiniŋgu pwāka tu tamāta tonŋe ma kalo sukāŋa ŋananzi i natu simo mundoro ŋinde. ¹³Naŋa ilonŋu tu i ne vāsa rārāni ma sipamateteu, aku kinzi tamāta sipāŋga muli-muli ŋinde ma kalonzi kapa ndo ŋana tamāta ŋinde ŋa. ¹⁴Naŋa tiniŋgu pwāka tu Yova Kindeni ma izavaru nanenŋu kazāŋa tamāta ŋinde timbu muŋgāŋa nenzi kiesaka piti lâ tininzi! Aku naŋa ilonŋu mine nā ŋana i tina tona! ¹⁵Mao nā, naŋa ilonŋu tu Yova Kindeni ma kalo ŋgere ŋana nenzi kiesaka kā ikura zo rārāni. Ara ŋana i ma ivetanzi tamāta rārāni kalonzi kapa ndo ŋana kinzi ŋgu ŋinde seenzi kā, ¹⁶ŋana tu nanenŋu kazāŋa tamāta ŋinde ŋandai io ne wisi-wisi ilā pa tamāta tonŋe ŋga. I uru iveta kie sakamao panzi sugorai tamāta wa, kinzi tamāta nenzi kelekele tia wa, kinzi tamāta simo tava kalonzi loko wa. I ilinzi lee ipunzi pāta simāte.

¹⁷I muŋga indeka ŋana ino pa Yova Kindeni tu ma iveta kie sakamao panzi tamāta pinde. Mine nde ara ŋana tamāta pinde ma sino pa Yova Kindeni tu iveta kie sakamao mine nā pa i tamwata! I tini pwāka tu Yova Kindeni ma iveta vetāŋa ara panzi tamāta pinde. Mine nde ara ŋana Yova Kindeni ne vetāŋa ara ma ikeno malawae ndo ŋana i tamwata mine nā! ¹⁸I uru iporo ŋgua sakamao mine ikura zo rārāni, itogo tamāta ipasawa pasawaŋa lâ tini mine. Ara ŋana i ne ŋgua sakamao ŋinde ma ipalele ku izavaru i tamwata! ¹⁹Naŋa ilonŋu tu i ne ŋgua sakamao ŋinde ma ipāŋga itogo i ne lalava mine. Ara ŋana ŋgua ŋinde ma ilita i kaika ikura zo zo, itogo tamāta ilita wālo lâ kambwaŋe mine. ²⁰Mao nā, naŋa ilonŋu tu

Yova Kindeni ma ipare nia mine panzi nanenŋu kazâŋa tamâta, kinzi ŋinde uru siporo ŋgua soki ndo pa naŋa.

²¹Taitu Koipu Ŋjalae Yova Kindeni, naŋa ano pano tu kuvilana, ikura noko ne ŋgua pâŋa muŋgâŋa mine. Noko ne tini-mwasa ara ŋinde ikeno pa naŋa ikura zo zo. Mine nde ano pano tu pwaina piti lâ kazâŋa ilo. ²²Naŋa amo sugorai ndo, aku akura tu apavila warakânŋu nde tia. Naŋa ilonŋu malia ndo. ²³Tini nâ nde ma naŋa naonŋu tia lâ, itogo kari indue ku lala pararai lâ. Naŋa amo atogo ndemu-ndemu lawea itapala kala ilâ lâ. ²⁴Naŋa andi kaika ŋana kâpwa kâ ikura zo luandondo, kala tukunŋu rua nenzi walo tia ndo. Naŋa tiniŋgu râki-râki ndo. ²⁵Nanenŋu kazâŋa tamâta nde simora naŋa ku siporo ŋgua pavaligiŋa nâ pana. Kinzi sirurua kulunzi pana wa siŋeleana wa.

²⁶Nanenŋu Maro Yova Kindeni, kuvilana ŋga! Noko tini mwasa pa naŋa ikura zo rârâni. Mine kala pwaina piti lâ kazâŋa ilo! ²⁷Yova Kindeni, kutula pwataki panzi nanenŋu kazâŋa tamâta tu noko tamwata simbo nâ kumo nanenŋu Pavilâŋa Tamâta. ²⁸Ambo kinzi ma sino pano tu kuzavaru naŋa, ande ara. Taitu naŋa kalonŋu tawana tu noko ma kuveta kie ara nâ pana. Naŋa ilonŋu tu noko ma kutawanzi tamâta ŋinde siveta kenzi sakamao pa naŋa. Ŋinenŋa noko ne wurâta tamâta naŋa ma ilonŋu ara nâ. ²⁹Naŋa ilonŋu tu nanenŋu kazâŋa tamâta ma mainzi ŋjalae. Ara ŋana maŋeti ma ituranzi ndo lâ, itogo pasawaŋa mwasina.

³⁰Andeta naŋa ma aporo kawânŋu ndanŋe ŋjalae pa Yova Kindeni. Lâ zo ŋana i ne tamâta ma sipasau ŋana siwawa i kâ, ande naŋa ma amandi kunzi apanea i ŋa. ³¹Ŋana tu i uru isukanzi kinzi sugorai tamwatanzi ku ikainzi piti lâ nenzi kazâŋa tamâta mbaunzi ilo, kinzi ŋinde situ sipunzi pâta simâte.

Yova Kindeni ipa ŋgua kuku koipu ŋjalae i muŋga ipatea ŋinde

Daviti isia wângiŋa ŋine

110 ¹Maro Yova Kindeni itu ŋgua pa nanenŋu Maro Ŋjalae mine tu, “Noko kusaŋona ŋai pa mbaunŋu wia kâ lee, ikura lâ zo ŋinde naŋa ma aonzi noko ne kazâŋa tamâta simo noko kalo.” ²Maro Yova Kindeni imo Saion lawea, aku io noko tu pwai koipu pa lawea ndoni. Ara, pwai poe kaika panzi ne kazâŋa tamâta. ³Mao nâ, lâ zo ŋana noko kupara kunzi ne kazâŋa tamâta, ande noko ne tamâta ma ilonzi ara tu simâ pano lâ tuu sapâŋa kulu ŋana sivilano. Noko ma pwai walo kaika ikura zo rârâni, itogo mbo mbo mwâka uru ipânŋa unza tini, kala unza ikai walo wasaseki mine.

⁴Maro Yova Kindeni ipambwâre lâ ku iporo mine tu, “Noko koipu ŋjalae ma kumo patarawâŋa tamâta mine ku kumo nâ. Noko kumo patarawâŋa tamâta ŋjalae, kutogo Melikisede mine.” Yova Kindeni kawa ŋgua rârâni nde mao kanaŋo, aku i ma ilele ne ŋgua ipânŋa kie tonŋe tia ndo.

⁵Maro Yova Kindeni uru imandi noko tini laiti ḡana ivilano. Mine kala muli, lâ zo ḡana i ne wisi-nāna ma ipāḡga nia yo, ande i ma ipara kunzi koipu ḡalaḡala, ku ma ipolenzi itawanzi ndue ndo lâ. ⁶Mao nā, i ma ipare nia panzi tamāta ḡgu rārāni, ku ma ipunzi tamāta rārā sipamateteu. I ma itawanzi koipu ḡalaḡala simo tâno ndoni. ⁷Koipu ḡjalae ma ilâ pa lââ ḡinde irere nzâla ḡgaḡe, aku ma inu. Mine kala i ma ikai walo, ku ma ipole paraḡa.

Tapanea Maro Kindeni tasuka i ḡa kâki

111 ¹Tapanea Yova Kindeni tasuka i ḡa kâki! Naḡa ilonḡu kalonḡu ndoni aporo ndaḡe ḡjalae papa i. Lâ zo ḡana i ne tamāta sipasau tu siwawa i, ande naḡa ma amo kunzi ku ma kawāḡḡu ndaḡe mine nâ.

²ḡana tu Yova Kindeni uru iveta vetāḡa arara nâ. Tamāta ea ilonzi ara nâ ḡana Yova Kindeni ne vetāḡa kie-kie kâ, ande kinzi ḡinde rārāni uru kalonzi ḡgere sondo ḡana i ne vetāḡa ḡinde kilala kâ. ³I ne vetāḡa rārāni situla i kilala pwataki tu i ḡa nde ḡjalae, aku i ne walo nde kaika ndo. I uru iveta kie ara ndo panzi ne tamāta, ma iveta mine ku imo nâ.

⁴Yova Kindeni uru igagatinzi ne tamāta ilonzi kalonzi tu ma kalonzi ḡgere ḡana i ne vetāḡa arara ḡinde kâ. I itu kinzi ma sisama tu inani nde wisi-wisi warika wa kalo-sukāḡa warika wa. ⁵I uru kâpwa isuanzi tamāta ea simege ḡana i kâ. Aku i ma kalo kapa ḡana ḡgua pāḡa ḡinde i muḡga iveta kunzi ne tamāta, ande ma tia. ⁶Muḡga ikai tinikoa ḡgu nenzi tâno ku ikisi keri panzi tamwata ne tamāta, aku ne vetāḡa ḡinde itula i ne kaika kilala pwataki panzi.

⁷Mao nâ, Yova Kindeni ne vetāḡa rārāni nde mao kanaḡo ku sondo ndo. Mine kala kinda takura tu taponu muli pa i ne tukuḡa rārāni. ⁸Nanayoni, lâ zo ḡinde Yova Kindeni itula ne ḡgua tukuḡa panzi ne tamāta, ande i ne vetāḡa ḡinde ipāḡga mao kanaḡo ku sondo nâ. Aku i ne ḡgua tukuḡa ḡinde ma ikeno mine ku imo nâ. ⁹Ina kala iyautenzi ne tamāta piti lâ kazāḡa ilo, ku iveta ḡgua pāḡa kunzi. Aku ḡgua pāḡa ḡinde ma ikeno mine ku imo nâ. Mao nâ, Yova Kindeni ḡa imo sapāḡa ndo; mine nde ara ḡana tamāta rārāni ma siruru ḡana i kâ.

¹⁰Ambo tamāta tonḡe ilo tu ipāḡga ilo-kalo tamāta, ande i ma imege ḡana Yova Kindeni muḡga lâ ḡga. Ina uru itula ilo-kalo arara panzi tamāta ea sipaloḡo pa i kawa ḡgua. Paneāḡa ilâ pa i ikura zo rārāni!

Kinzi tamāta arara nenzi ndekāḡa

112 ¹Tapanea Yova Kindeni tasuka i ḡa kâki! I ne nzāmba ara ikeno pa tamāta ea uru imege ḡana i wa ilo ara nâ ḡana iponu muli pa i ne tukuḡa wa.

²Tamāta ara ḡinde natu wukale, kinzi ma simo tamāta ḡalaḡala lâ ḡgu naonzi. Aku Yova Kindeni ne nzāmba ara ma ikeno panzi tamāta ara

ŋinde timbunzi wukale mine nâ. ³Tamâta ara ŋinde see taitu kinzi ma simo mbaliŋa warakanzi, aku i tamwata ne vetâŋa arara ma ikeno ikura zo zo. ⁴Ikura zo zo, tamâta ara uru kalo sukâŋa ŋananzi tini pinde ku io ne wisi-wisi ilâ panzi, aku i ne vetâŋa rârâni nde sondo nâ. Mine kala i nde itogo sinâla ŋana isinalanzi tamâta arara simo nia ŋaŋa ilo. ⁵Tamâta ea uru ivilanzi tini pinde ŋana mbumbu kâ ku iveta vetâŋa sondo nâ ŋana ikai mbaliŋa kâ, ande tamâta ŋinde ma imo ara nâ.

⁶Mao nâ, ambo tamâta toŋge ipono muli sondo pa Yova Kindeni, ande tamâta ŋinde ma imo ara nâ. Aku kinzi tamâta sipâŋga muli-muli ŋinde ma siloŋo i parina. ⁷Ambo tamâta ara mine ma iloŋo pârî tu malia pinde ma imâ ipâŋga, ande i ma iruru tia, ŋana tu i ne kalo-tawana ikeno kaika pa Yova Kindeni. ⁸I ma iruru ku kalo loko ŋana vetâŋa toŋge tia. Isama tu Yova Kindeni ma ipolenzi ne kazâŋa tamâta. ⁹I uru kelekele rârâ ilanzi sugorai tamwatanzi, aku ne vetâŋa arara ŋinde ma ikeno ikura zo zo. I ma imo tamâta ŋalae, aku kinzi tamâta ma sisuka i ŋa kâki.

¹⁰Kinzi tamâta sakamao simora tu tamâta ara uru imo ara mine, kala simo sipadâda nâ. Kinzi wisinzi nâna lee sipayaula ku naonzi tia lâ. Aku kelekele ara ndia kinzi tamâta sakamao situ ma sikai pa warakanzi, ande ŋinde ma sikai tia.

Kinzi tamâta sindeka, ŋana tu Maro Kindeni iveta kie ara panzi

113 ¹Tapanea Yova Kindeni tasuka i ŋa kâki! Miki Yova Kindeni ne wurâta tamâta, miki kasuka i ŋa kâki!

²Ara ŋana paneāŋa mine nâ ma ilâ pa Yova Kindeni lâ zo ŋine wa zo muli-muli wa. ³Mine nde miki tamâta kala kamo pa mbwera kâ, aŋga miki ŋinde kamo pa wâra kâ, miki rârâni kapanea Yova Kindeni kasuka i ŋa kâki!

⁴Ŋana tu Yova Kindeni imo ikai Maro panzi tamâta ŋgu ndoni. I ŋa nde ŋalae ndo, kala ipolenzi kelekele rârâni simo samba ilo. ⁵Mao nâ, tamâta toŋge irerege kuku kindi nenda Maro Yova Kindeni, ande tia. Ina imo âta ndo, ⁶kala nao tundu ŋana imora nia maa wa tâno wa. ⁷I nao tundu ŋana ivilanzi kinzi sugorai tamwatanzi, aku ikainzi piti lâ nia sakamao ilo. Tamâta ea simo sakamao ku sikura tu sipavila warakanzi tia, ande i uru isuka kinzi ŋinde kâki, ⁸aku ionzi simo rege-rege kunzi i ne ŋgu nenzi tamâta mbâna-mbâna. ⁹Aku i uru iveta kie ara ndo panzi taine niŋga tava. Ivilanzi kala sipaguguanzi natunzi, ande kala taine ŋinde sindeka pâta kanaŋo. Mine kala tapanea Yova Kindeni tasuka i ŋa kâki!

Wāngiŋa ŋana zo ŋinde Maro Kindeni iyautenzi Isrel ŋgu piti lâ Isip tâno

114 ¹Muŋgani, lâ zo ŋinde kinzi Isrel ŋgu sipile Isip tâno, lâ zo ŋinde Yakopu ne vâsa ŋgu sipile tinikoa ŋgu nenzi lawea,

²ande lâ zoni ndaina kinzi Juda ŋgu sipāŋga Maro Kindeni ne ŋgu sapāŋa. Mao nâ, kinzi Isrel ŋgu sipāŋga i tamwata ne tamâta. ³Maro Kindeni ina ipāŋga Tâi Ijini pwali, aku tâi nde ikâwa ilâ imandi pa pinde, ilâ imandi pa pinde. Ijineŋga i ilâ lee ipāŋga Jodan Lââ pwali, aku lââ imandi nâ. ⁴Kinzi tuu ŋalaŋala siruru kala sipapatiki sitogonzi meme mine. Aku kinzi tuu kiri-kiri kala sisonŋa pwapwataki sitogonzi lama natu mine.

⁵Noko tâi ndai, ande vetâŋa ndia ipāŋga pano kala noko pwâwa mine, a? Aŋga noko Jodan Lââ, mana mana ŋga kurere tia, a? ⁶Aŋga miki tuu ŋalaŋala, ande vetâŋa ndia ipāŋga pami kala kapapatiki katogonzi meme mine, a? Aŋga miki tuu kiri-kiri, mana mana ŋga kasonŋa pwapwataki katogonzi lama natu mine, a?

⁷Mao nâ, miki kamege ŋana Maro Kindeni kâ kala kaveta mine. Noko tâno ŋai, kala ŋine Maro Ijalae imâ ipāŋga laiti lâ. Mine kala kuririŋo ŋga! Yakopu ne Maro Kindeni nde imâ ipāŋga lâ; mine nde ara ŋana noko ma kumo kuririŋo nâ. ⁸Ijana tu ina iveta lââ ipāŋga mira ilo ku iyâti imâ, aku inani iveta lââ isâko mira kaika ŋalaŋala ilo ku irere ndue.

Maro Kindeni i simbo nâ nde Maro mao

115 ¹Yova Kindeni, noko ne tini-mwasa ikeno pa maka ikura zo zo, aku noko uru kuveta ikura tamwata kawa ŋgua rârâni. Mine nde maka ma kasuka noko simbo nâ ŋa kâki. Maka ma kapasuka warakama ŋama kâki, ande tia.

²Ijana sâ kâ ŋga kinzi tinikoa ŋgu uru sivaligi maka ku sikasonŋama mine tu, “Miki nemi Maro Kindeni ande imo ndia”, a? ³Kinzi sizizâla tu kinda nenda Maro Kindeni imo samba ilo, aku i uru iveta ikura tamwata nâ ne pateâŋa. ⁴Aŋga kinzi tinikoa ŋgu nenzi maro nde kelekele kaa nâ. Kinzi tamâta nâ sipare maro ŋinde tainzi lâ mira “gol” wa “silva” tini. ⁵Kinzi maro laŋeŋa ŋinde kawanzi keno, andeta sikura tu siporo ŋgua kâ, nde tia. Kinzi matanzi keno, andeta sikura tu simora kelekele kâ, nde tia. ⁶Kinzi taŋanzi keno, andeta sikura tu siloŋo ŋgua kâ, nde tia. Kinzi vigunzi keno, andeta sikura tu siŋo kelekele kuwae kâ, nde tia. ⁷Kinzi mbaunzi keno, andeta sikura tu sitaŋo kelekele kâ, nde tia. Aku kinzi kenzi keno, andeta sikura tu soka kâ, nde tia. Kinzi sikura tu sisarâwa wa siveta nduŋeŋa tonŋe tia. ⁸Mine nde naŋa aporo tu kinzi tamâta kala uru sipare maro laŋeŋa kaa kaa ŋinde tainzi, ande kinzi ŋinde nde sirerege kunzi maro laŋeŋa ŋinde. Aku tamâta ea uru kalonzi tawana maro laŋeŋa ŋinde, ande kinzi kala sipāŋga kaa nâ, sitogonzi kinzi mine.

⁹Aŋga miki Isrel ŋgu tamâta, miki ma kalomi tawana Yova Kindeni, ina uru ivilami wa ikatonami wa. ¹⁰Aku miki Yova Kindeni ne patarawâŋa tamâta lâ Aron ne vâsa ŋgu, miki ma kalomi tawana Yova Kindeni, ina uru ivilami wa ikatonami wa. ¹¹Miki tamâta ŋine uru

kamege ɲana Yova Kindeni kâ, miki ma kalomi tawana i nâ, ina uru ivilami wa ikatonami wa. ¹²Ɔjana tu Yova Kindeni uru kalo ɲgere ɲana kinda kâ, aku i ma iveta kie ara nâ pa kinda. I ma iveta kie ara mine nâ panzi Isrel ɲgu tamâta, sitavanzi Yova Kindeni ne patarawâņa tamâta lâ Aron ne vâsa ɲgu. ¹³Mao nâ, Yova Kindeni ma iveta kie ara panzi tamâta ea simege ɲana i kâ, kinzi tamâta ɲalaɲala wa sugorai tamwatanzi wa.

¹⁴Naņa ilonġu tu Yova Kindeni ma iveta natumi sipânġa kambwanġenzi walo, aku ilonġu tu i ma iveta mine nâ panzi timbumi wukale tona.

¹⁵Mao nâ, naņa ilonġu tu Yova Kindeni tamwata ma iveta kie ara ndo pa miki. Ina nia ndoyo ipulianzi samba wa tâno wa.

¹⁶Samba nde Yova Kindeni simbo nâ ne ninia, aŋga tâno nde ilua kinda tamâta lâ. ¹⁷Kinzi mateņa tamâta silâ pa warakanzi nenzi lawea, aku sikura tu sipanea Yova Kindeni sisuka i ɲa kâki, ande tia. ¹⁸Aŋga kinda nde tamo viânda yo, aku ma kawânda ndaŋge pa Yova Kindeni lâ zo ɲine wa zo muli-muli tona. Tapanea Yova Kindeni tasuka i ɲa kâki!

Tamâta kawa ndaŋge pa Maro Kindeni, ɲana tu iveta i tini ara kilo

116 ¹Yova Kindeni uru ipaloŋo pa nanenġu sarawâņa. Mine nde naņa tiniŋgu mwasa ndo papa i. Mao kanaŋo, i uru ipaloŋo pa nanenġu noņa.

²Ina itambira taņa pa nanenġu sarawâņa rârâni. Mine nde naņa ma amo akai noņa pa i nâ ikura zo rârâni naņa ma amo viâŋgu.

³Muŋga, mateņa ne nimbu nde ikai naņa kaika lâ. Mine kala naņa kalonġu ɲgere ɲana mateņa nianzi, aku ɲinde iveta naņa aruru pâta kanaŋo. Naņa kalonġu loko ku ilonġu malia ndo. ⁴Ɔjineŋga asarâwa pa Yova Kindeni ku apai tu, “Yova Kindeni, naņa ano kaika pano tu kuvilana! Tia ma amâte!”

⁵Naņa asama tu Yova Kindeni nde wisi-wisi warika wa vetâņa sondo warika wa. Mao nâ, kinda nenda Maro Kindeni nde kalo-sukâņa warika.

⁶I uru ikea ɲananzi tamâta ea sikura ɲana sipavila warakanzi tia. Mine nde lâ zo ɲana kalo-lokoni iveta ilonġu malia ndo, ande ina ivilana. ⁷Kala ɲine naņa wisiŋgu puu ndue kilo, ɲana tu Yova Kindeni iveta kie ara ndo pa naņa.

⁸Yova Kindeni itinġi mateņa piti kala inġenge ɲanana lâ. Ipamasi matânġu sulu mâsa-mâsa lâ, aku ikea ɲanana. Mine nde malia ɲandai itawa naņa ndue ɲga. ⁹Mine kala naņa ma ayoka kuku Yova Kindeni ikura zo rârâni naņa ma amo viâŋgu lâ tâno kulu. ¹⁰Naņa kalonġu tawana Yova Kindeni. Mine kala muŋga naņa aporo lâ warakânġu ilonġu mine tu, “Malia ɲalae tina itawa naņa ndue ndo lâ.” Taitu lâ zo ɲinde, naņa ɲandai apile nanenġu kalo-tawana ɲga. ¹¹Lâ zo ɲinde naņa ilonġu rârâ kala aporo lâ warakânġu ilonġu mine tu, “Tamâta rârâni nenzi ɲgua pâņa rârâni nde laŋeņa nâ.” Andeta nanenġu kalo-tawana ɲandai imbe ɲga.

¹²Opopo, Yova Kindeni iveta kie ara ndo pa naŋja. Andeta naŋja ma akatu i ne vetânja ħinde mâsi mana. ¹³Ayo, naŋja ma awuwu waini lâ kâmba ilo, ku akai amâ alua Yova Kindeni itogo patarawânja mine. Vetânja ħinde ma itula pwataki tu naŋja kawâŋgu ndaŋge ħalae papa i ħana ne pavilânja ara ħinde kâ. ¹⁴Aku lâ zo ħana Yova Kindeni ne tamâta rârâni ma sipasau ħana siwâŋgi pa i kâ, ande naŋja ma amo kunzi ku ma aveta ikura nanenġu ħgua pânja muŋġanja mine.

¹⁵Mao nâ, Yova Kindeni ilo ndo keno panzi ne tamâta. Mine kala ambo toŋge ma imâte, ande i kalo sukânja ħalae ħinde.

¹⁶Yova Kindeni, naŋja amo noko ne wurâta tamâta. Naŋja uru aveta wurâta pano, itogo nana muŋga iveta mine. Noko kutingi mateġja piti kala ħŋeġge ħanana, kala ħine naŋja amo ara nâ. ¹⁷Mine nde naŋja ma aveta patarawânja pano ħana itula pwataki tu naŋja kawâŋgu ndaŋge ħalae pano. Aku naŋja ma ano pa noko tona. ¹⁸Aku lâ zo ħana Yova Kindeni ne tamâta rârâni ma sipasau ħana siwâŋgi pa i kâ, ande naŋja ma amo kunzi ku ma aveta ikura nanenġu ħgua pânja muŋġanja mine. ¹⁹Yova Kindeni, naŋja ma aveta mine lâ Jerusalem lawea ilo, lâ noko ne luma sapânja ne ħgumbi ilo. Tapanea Yova Kindeni tasuka i ħa kâki!

Paneânja ilâ pa Maro Kindeni

117 ¹Miki tamâta lâ tinikoa ħgu ndoni, miki rârâni kapanea Yova Kindeni kasuka i ħa kâki! Miki tamâta kamo tâno ndoni, miki kawawa i!

²Ĥana tu i ne tini-mwasa ikeno kaika pa kinda ku imo nâ. Ikura zo zo, ande iveta ikura i kawa ħgua rârâni. Mine kala tapanea Yova Kindeni tasuka i ħa kâki!

Kinzi kawanzi ndaŋge pa Yova Kindeni ħana i ne pavilânja kâ

118 ¹Kinda ma kawânda ndaŋge ilâ pa Yova Kindeni, ħana tu i nde ara tamwata. I ne tini-mwasa ikeno mine ku imo nâ.

²Mine nde miki Isrel ħgu tamâta, ara ħana miki ma kaporo mine tu, “I ne tini-mwasa ikeno mine ku imo nâ.” ³Aŋga miki Yova Kindeni ne patarawânja tamâta lâ Aron ne vâsa ħgu, miki kala ma kaporo mine tu, “I ne tini-mwasa ikeno mine ku imo nâ.” ⁴Aŋga miki tamâta ħine uru kamege ħana Yova Kindeni kâ, miki rârâni kala mine nâ ma kaporo tu, “I ne tini-mwasa ikeno mine ku imo nâ.”

⁵Ĥana tu muŋga, ande malia ħalae itawa naŋja ndue lâ. Ĥinenġa naŋja ano pa Yova Kindeni, aku ipaloŋo pa nanenġu noġja kala izavaru malia ħinde piti lâ. ⁶Naŋja asama tu Yova Kindeni uru imo kuku naŋja. Mine kala naŋja ma aruru tia ndo, ħana tu kinzi tamâta sikura ħana siveta vetânja soki toŋge pa naŋja, ande tia. ⁷Mao nâ, Yova Kindeni tamwata uru imo kuku naŋja ħana ivilana. Mine kala naŋja ma amora i itawanzi nanenġu kazânja tamâta ndue ku izavarunzi ndo lâ.

⁸ Ambo kinda kalonda tawana tu kinzi tamâta ma sivila kinda, ande ŋinde nde ara koŋa tia. Andeta kaloŋo ŋga; ambo kinda talâ pa Yova Kindeni tu ikea ŋana kinda kâ, ande ŋinde nde ara ndo. ⁹ Ambo kinda kalonda tawana tu kinzi tamâta ŋalaŋala ma sivila kinda, ande ŋinde nde ara koŋa tia. Ambo kinda talâ pa Yova Kindeni tu ikea ŋana kinda kâ, ande ŋinde nde ara ndo.

¹⁰ Nanenŋu kazâŋa tamâta rârâ nde siŋge naŋa mbwaliu lâ, andeta Yova Kindeni walo kaika ilua naŋa, kala azavarunzi lâ. ¹¹ Kinzi siŋge naŋa lâ, kala simo pa naonŋu wa mulingu wa tiniŋgu pa wia kâ wa tiniŋgu pa ŋâsi kâ. Andeta Yova Kindeni walo kaika ilua naŋa, kala azavarunzi lâ. ¹² Kinzi siŋge naŋa mbwaliu lâ, itogo wuli-wuli siveta mine. Andeta Yova Kindeni walo kaika ilana, kala azavarunzi lâ. Mao nâ, kinzi sipamateteu walele nâ, itogo yââ kana leu walele nâ ŋineŋga imâte pusii lâ mine.

¹³ Kinzi kazâŋa tamâta ŋinde sipara kaika ndo kuku naŋa, aku laiti ŋana sipole naŋa kâ. Andeta Yova Kindeni ivilana. ¹⁴ Mine kala naŋa apaimi tu Yova Kindeni tamwata uru walo kaika ilua naŋa. Ina tamwata imo nanenŋu Pavilâŋa Tamâta.

¹⁵ Miki kaloŋo ŋga! Yova Kindeni ne tamâta nde simo nenzi luma ilo ku sindeka wa sikai lolove wa. Kinzi sisarâwa mine tu, “Yova Kindeni Walo Tamwata ivila kinda kala tapole paraŋa lâ! ¹⁶ Mao nâ, Yova Kindeni ne walo kaika nde ŋalae ndo! Yova Kindeni Walo Tamwata ivila kinda kala tapole paraŋa lâ.” ¹⁷ Aku naŋa kala ŋandai amâte lâ paraŋa ilo ŋga. Naŋa ma amo viânŋu, ku ma atu pâri ŋana Yova Kindeni ne vetâŋa ŋalaŋala ŋinde kâ. ¹⁸ Yova Kindeni ipu naŋa pâta lâ, andeta i ŋandai isâu pa mateŋa tu ikai naŋa ŋga.

¹⁹ Mine nde naŋa amandi Yova Kindeni ne luma sapâŋa nao amo ŋai. Miki kakai nzâla piti pana, ŋana naŋa ma ayoka alâ luma ilo ku ma kawânŋu ndanŋe asuka i ŋa kâki. ²⁰ Yova Kindeni ne ŋgumbi nzâla kala ŋine. Tamâta ea simo ilonzi mbâra-mbâra lâ i nao, kinzi ŋinde nâ ma sikura tu silâ luma sapâŋa ilo. ²¹ Yova Kindeni, noko kupaloŋo pa nanenŋu noŋa lâ, kala kumo nanenŋu Pavilâŋa Tamwata. Mine nde naŋa apanea noko ŋa asuka kâki.

²² Mira ŋine kinzi tamâta ŋana sipa luma kâ situ nde sakamao kala sitambira lâ, ande mirani ndaina ipânŋa mira ara ŋana isuka luma ŋganŋe kaika kâ. ²³ Yova Kindeni tamwata iveta vetâŋa ŋinde ipânŋa lâ, kala kinda tamora ŋinde tu ara pâta kanaŋo. ²⁴ Kala kari ŋine kinda kalonda ŋgere ŋana Yova Kindeni ne vetâŋa ŋinde. Kinda ma tandeka ku ilonda ara nâ papa i.

²⁵ Yova Kindeni, nema pavilâŋa tamwata noko, maka kano pano tu kuvilama! Kusukama ŋana nema vetâŋa rârâni ma ipânŋa kanaŋo. ²⁶ Kala ŋine tamâta kala ikai Yova Kindeni ndamwa ŋinde nde ilâ luma sapâŋa

ilo, aku Yova Kindeni itu nzâmbe pa koipu ŋalae ŋine ikai i ndamwa kala imâ. Maka kamo Yova Kindeni ne luma sapâġa ilo ku kano pa i tu ma iveta kie ara pa miki. ²⁷Mao nâ, Yova Kindeni nde Maro Ŋalae, aku uru ikatona kinda sondo ndo. Mine nde miki kalâ kakai kâi launzi lâ mbaumi ilo, aku kao lae ku koka kalâ kakarerea patarawâġa nia ku kapanea i.

²⁸O Maro Kindeni, noko simbo nâ kumo nanenġu Yova Kindeni, aku kawânġu ndanġe imâ pano. Mao nâ, nanenġu Maro Kindeni noko, aku naġa ma aporo atula pwataki tu noko ŋa imo ŋalae ndo.

²⁹Miki ma kawami ndanġe ilâ pa Yova Kindeni, ŋana tu i nde ara tamwata. I ne tini-mwasa ikeno mine ku imo nâ.

Maro Kindeni ne ŋgua tukuġa nde ara ndo

119 ¹Tamâta ea kinzi uru sipaveta kuku vetâġa sondo nâ ku soka Yova Kindeni ne ŋgua tukuġa muli, ande i ne nzâmbe ara ikeno panzi.

²Ŋana tu kinzi ilonzi ndo tu sipono muli sondo pa Yova Kindeni kawa ŋgua. ³Mao kanaġo, kinzi tamâta ŋinde sipu mulinzi pa vetâġa sakamao rârâni. Kinzi uru siveta ikura Yova Kindeni nâ ne pateâġa mine. ⁴Yova Kindeni, nanayoni noko kutula ŋgua tukuġa rârâni pama, aku kutu ŋgua kaika pama tu maka ma kapakatona sondo ŋana kapono muli sondo nâ pa ŋgua tukuġa rârâni. ⁵Mine nde naġa ilonġu tu aveta ikura noko ne pateâġa mine ikura zo rârâni! ⁶Naġa asama tu ambo naġa ma kalonġu ŋgere sondo ŋana noko ne tukuġa rârâni, ande naġa ma maiġu lâ tamâta naonzi tia ndo. ⁷Naġa ma apanâna ŋana noko ne pateâġa sondo rârâni. Ŋinenġa naġa ma apanea noko ŋa asuka kâki tava ilonġu mbâra-mbâra ndo. ⁸Naġa ma apono muli pa noko ne ŋgua tukuġa rârâni. Mine kala noko ma kupu muli ndo pa naġa ndimo!

Tamâta iyoka Maro Kindeni ne tukuġa muli kala indeka nâ

⁹Ambo tamâta limoa itu ipakatona tamwata ne vetâġa ŋana imo mbâra-mbâra lâ noko nao, ande i ma ipaveta kuku noko ne ŋgua. ¹⁰Yova Kindeni, naġa ŋandai ilonġu rua-rua ŋga. Naġa ilonġu ndo tu apono muli pa noko. Mine nde ano pano tu pwai poe sondo pana, aku kupono nzalânġu ŋana naġa ma akura tu apu mulinġu pa noko ne tukuġa tia kâ. ¹¹Naġa tiniġu pwâka tu ma aveta kiesaka tonġe pa noko. Mine kala naġa ao noko kawa ŋgua ikeno kaika lâ ilonġu kalonġu marumbu lâ. ¹²Yova Kindeni, naġa apanea noko ŋa asuka kâki. Naġa ano pano tu kupananana ŋana noko ne pateâġa kâ. ¹³Ambo noko ma kupananana, ande naġa ma aporo atula tukuġa rârâni muġa kulama ŋinde pwataki. ¹⁴Mao nâ, naġa ilonġu ndeka ndo ŋana apono muli pa noko kawa ŋgua, aku ŋinde ipole nanenġu ndekâġa ŋana nanenġu mbaliġa rârâni. ¹⁵Naġa uru kalonġu ŋgere ŋana vetâġa rârâni noko ilo tu naġa ma aveta ŋinde, aku matânġu alea sondo

pa noko ne ŋgua rârâni. ¹⁶Naŋa tiningu mwasa ndo pa noko ne pateāŋa. Naŋa ma kalonŋu kapa ŋana noko ne ŋgua ŋinde kâ, ande ma tia.

Tamâta ilo ndeka ŋana Maro Kindeni ne ŋgua tukuŋa

¹⁷Yova Kindeni, naŋa ano pano tu kuveta kie ara pa ne wurâta tamâta naŋa. Ambo noko ma kuveta mine, ande naŋa ma amo viāŋgu nâ ku ma apono muli pa noko ne ŋgua. ¹⁸Pwai ilonŋu kalonŋu ne nzâla piti, ŋana naŋa ma asama sondo ŋana ŋgua arara rârâni ikeno noko ne ŋgua tukuŋa tini. ¹⁹Naŋa nde tamâta nâ, kala akura tu amo zo luandondo lâ tâno ŋine kulu, ande tia. Mine nde noko ma kuvea ne ŋgua tukuŋa ŋanana ndimo. ²⁰Ikura kari wa mbo wa, ande naŋa ilonŋu ndo tu apono muli pa noko ne pateāŋa, aku ŋinde ipāŋga itogo yââ mela-mela mine lâ ilonŋu kalonŋu. ²¹Naŋa asama tu noko uru pwai kazâŋa panzi tamâta ea sipasuka warakanzi tininzi, aku noko ma kuzavarunzi tamâta ea silaŋa sipole noko ne ŋgua tukuŋa. ²²Aŋga naŋa apono muli pa noko kawa ŋgua, aku ŋana duvi ŋinde kâ kinzi kazâŋa tamâta siporo ŋgua pavaligiŋa pana wa sijeleana wa. Naŋa ano pano tu kupono nzalanzi, ŋana ma sikura tu siveta mine kilo tia. ²³Aku kinzi tamâta ŋalaŋala sipasau ku siporo sipa ŋgua ŋana siyaula naŋa kâ. Andeta kalo loko, naŋa nde noko ne wurâta tamâta, aku ma kalonŋu ŋgere sondo ŋana noko ne ŋgua tukuŋa kâ. ²⁴Ŋana tu naŋa ilonŋu ndeka nâ ŋana noko kawa ŋgua kâ. Noko ne ŋgua ŋinde uru ipananana ku ikai poe pana.

Tamâta ilo patea tu ma ipono muli pa Maro Kindeni ne ŋgua tukuŋa

²⁵Yova Kindeni, nanenŋu kazâŋa tamâta situ sitawa naŋa ndue ndo lâ, kala laiti ŋana amâte kâ. Naŋa ano pano tu kuvilana ku kupu tini kaika pana, itogo muŋga noko kupambwâre tu ma kuveta mine. ²⁶Muŋgani, lâ zo ŋinde naŋa apatula nanenŋu vetâŋa rârâni pwataki pano, ande noko kuporo ŋgua taulo imâ pa naŋa lâ. Kala ŋine ano pano tu kupananana ŋana noko ne pateāŋa kâ. ²⁷Ambo noko ma kupananana ŋana noko kawa ŋgua duvi kâ, ande naŋa ma kalonŋu ŋgere sondo ŋana noko ne vetâŋa arara rârâni kâ. ²⁸Naŋa kalonŋu sukâŋa ŋalae tina, kala ilonŋu malia ndo. Mine nde ano pano tu kupu tini kaika pana, itogo muŋga kuporo tu ma kuveta mine. ²⁹Ambo noko ma pwai poe sondo pa naŋa, ande naŋa ma akura tu aŋgenge ŋana noko ne nzâla ara ŋinde kâ, ande tia. Mine nde kuveta kie ara pana, ku kupananana ŋana ne ŋgua tukuŋa kâ. ³⁰Naŋa ilonŋu patea tu ma apono muli sondo pa noko. Naŋa uru kalonŋu ŋgere ŋana noko ne tukuŋa kâ ikura zo zo. ³¹Yova Kindeni, naŋa uru apaveta sondo ndo kuku noko kawa ŋgua. Mine kala noko ma kupilena ku kusâu panzi nanenŋu kazâŋa tamâta tu siveta maŋeti pana, mine ndimo. ³²Naŋa asama tu noko ma ilo-kalo ŋalae kulua naŋa. Mine nde naŋa ma andeka nâ ŋana ayoka noko ne ŋgua tukuŋa muli.

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma itula ilo-kalo ara papa

³³Yova Kindeni, ambo noko ma kupanana naġa sondo ġana ne ġgua tukuġa duvi kâ, ande naġa ma apono muli papa ikura zo rârâni. ³⁴Kutula ne ġgua tukuġa kie ipânġa nia yo pa naġa, ġana naġa ma apaveta sondo kuku. Ġineġa naġa ma ilonġu ara ndo ġana apono muli pa noko ne ġgua tukuġa ndoni. ³⁵Naġa ilonġu ndeka ndo ġana noko ne tukuġa kâ. Mine nde ano pano tu pwai poe sondo pana, ġana naġa ma apono muli sondo pa noko ne tukuġa rârâni. ³⁶Kupaġo naġa ilonġu kalonġu, ġana naġa ma tiniġu mwasa nâ ġana apaveta kuku noko kawa ġgua. Tia ma wisinġu kâki ġana agona tâno ġine ne mbaliġa nâ. ³⁷Yova Kindeni, kusukana ġana apu mulinġu pa kelekele kaa kaa rârâni kâ. Naġa ano pano tu kuveta kie ara pana, itogo muġa kupambwâre tu ma kuveta mine. ³⁸Noko uru kuveta ġgua pânġa kunzi tamâta ea simege ġanano. Mine kala naġa ano pano tu kupono muli pa ne ġgua pânġa ġinde, aku kuvila ne wurâta tamâta naġa. ³⁹Naġa aruru ġana ġgua sakamao ġinde nanenġu kazâġa tamâta uru siporo pa naġa. Mine nde kuvilana! Noko ne tukuġa rârâni nde arara nâ, ⁴⁰aku naġa atu apono muli sondo papa. Noko nde vetâġa sondo warika. Mine nde ano pano tu via wasaseki kulana.

Tamâta kalo tawana Maro Kindeni ne ġgua tukuġa

⁴¹Yova Kindeni, naġa ano pano tu pwai naġa piti lâ kazâġa ilo, ikura muġa kupa ġgua tu ma kuveta mine. Ambo noko ma kuveta mine, ande ġinde ma itula pwataki tu noko tini mwasa ndo pa naġa ikura zo rârâni. ⁴²Ambo noko ma kuvila naġa mine, ande naġa ma akura tu aporo ġgua taulo kilo panzi tamâta ġinde uru siporo ġgua sakamao pana, ġana tu naġa kalonġu tawana noko ne ġgua pânġa. ⁴³Mao nâ, naġa kalonġu tawana noko ne ġgua rârâni. Mine kala ano pano tu kupu tini kaika pana, ġana naġa ma akura tu atula noko ne ġgua mao pwataki ikura zo rârâni. ⁴⁴Ikura zo zo, naġa ma apaveta sondo kuku noko ne tukuġa rârâni, ma aveta mine ku amo nâ. ⁴⁵Naġa uru apatogo ġana ayoka noko kawa ġgua rârâni muli. Mine nde nanenġu kazâġa tamâta ma sikura tu sipole naġa, ande tia. ⁴⁶Naġa ma atula noko kawa ġgua pwataki panzi koipu ġalajala, aku naġa ma akai maġeti ġana aveta mine kâ, ande tia. ⁴⁷Yova Kindeni, naġa ilonġu ndo ikeno pa noko ne ġgua tukuġa. Mine nde ilonġu ndeka nâ ġana apono muli papa. ⁴⁸Naġa amege ġana noko ne ġgua tukuġa kâ, aku tiniġu mwasa ndo papa. Naġa ma kalonġu ġgere sondo nâ ġana noko ne pateâġa kâ.

Tamâta kalo tawana tu Maro Kindeni ne ġgua tukuġa nde ara ndo

⁴⁹Yova Kindeni, naġa ano pano tu kalo ġgere kilo ġana ġgua pânġa ġinde noko muġa kuveta kuku ne wurâta tamâta naġa. Naġa ao tiniġu

pano tu ma kuveta ŋgua pâŋa ŋinde ipâŋga kanaŋo. ⁵⁰Lâ zo ŋana naŋa asânda malia kulu, ande naŋa wiŋgu pisi nâ, ŋana tu noko ne ŋgua pâŋa ivilana ŋana amo viâŋgu kâ. ⁵¹Noko kusama tu tamâta pinde uru sipasuka warakanzi tininzi, aku kinzi ŋinde siporo ŋgua pavaligiŋa pa naŋa. Andeta naŋa ŋandai apu muliŋgu pa noko ne tukuŋa ŋga. ⁵²Yova Kindeni, lâ zo ndia naŋa kalonŋu ŋgere ŋana noko ne ŋgua tukuŋa ŋinga ŋinde, ande ŋgua ŋinde uru ipu tini kaika pa ilonŋu kalonŋu. ⁵³Aŋga lâ zo ndia amoranzi tamâta sakamao sipu noko ne ŋgua tukuŋa ŋinde ututu, ande naŋa wiŋgu nâna ndo. ⁵⁴Naŋa asama tu naŋa ma amo viâŋgu lâ tâno ŋine kulu ikura zo luandondo tia. Andeta naŋa ma asia wâŋgiŋa kaŋa-kaŋa ŋana noko ne ŋgua tukuŋa kâ, ikura zo rârâni naŋa ma amo viâŋgu. ⁵⁵Yova Kindeni, ikura mbo mbo naŋa kalonŋu ŋgere ŋanano, aku uru kalonŋu ŋgere ŋana noko ne tukuŋa tona. ⁵⁶Naŋa uru apaveta kuku noko kawa ŋgua rârâni, aku ŋinde iveta naŋa wiŋgu ara nâ.

Tamâta ilo ndo keno pa Maro Kindeni ne ŋgua tukuŋa

⁵⁷Yova Kindeni, naŋa ilonŋu pa sâ tonŋe tia. Naŋa ilonŋu pa noko simbo nâ, kala ŋine apambwâre tu ma apono muli pa noko kawa ŋgua rârâni. ⁵⁸Mine nde naŋa ano kaika pano tu kuo ne wisi-wisi imâ pana, itogo muŋga noko kupa ŋgua tu ma kuveta mine. ⁵⁹Naŋa kalonŋu ŋgere ŋana nanenŋu vetâŋa kâ, kala ŋine naŋa apalele ilonŋu kalonŋu ku apa ŋgua tu ma ayoka noko ne ŋgua muli kilo. ⁶⁰Naŋa ma amo soŋgo, ande tia. Naŋa ma walele nâ apono muli pa noko ne ŋgua tukuŋa. ⁶¹Kinzi tamâta sakamao sio nimbu ŋana sikai naŋa kaika kâ, andeta naŋa kalonŋu kapa ŋana noko ne tukuŋa kâ tia ndo. ⁶²Lâ mbo ŋgini-ŋgini tamwata, ande naŋa uru amandi sânda ku apaneano, ŋana tu noko ne pateâŋa rârâni nde sondo ndo. ⁶³Aku tamâta ea kinzi uru simege ŋanano wa sipono muli pa noko ne ŋgua tukuŋa wa, ande naŋa amo kinzi tamâta ŋinde rârâni ninzi-nambwe. ⁶⁴Yova Kindeni, ikura zo zo noko tini mwasa ndo panzi tamâta rârâni simo tâno ndoni. Mine kala naŋa ano pano tu kupananana ŋana noko ne pateâŋa kâ.

Maro Kindeni ne ŋgua tukuŋa nde ara ŋana ivila kinda kâ

⁶⁵Yova Kindeni, muŋga noko kuveta kie ara ndo pa ne wurâta tamâta naŋa, ikura noko ne ŋgua pâŋa muŋgâŋa mine. ⁶⁶Aku naŋa kalonŋu tawana noko ne tukuŋa rârâni. Mine nde ano pano tu ilo-kalo ara kulana, ŋana naŋa ma akura tu apatea kelekele sondo kâ. ⁶⁷Nanayoni naŋa apaveta kuku vetâŋa soki-soki nâ. Andeta muli ŋga noko kupare nia sondo pa naŋa, kala ŋine naŋa uru apono muli pa noko ne ŋgua. ⁶⁸Noko nde wisi-wisi warika ku ara tamwata. Mine nde ano pano tu kupananana ŋana noko ne pateâŋa kâ. ⁶⁹Kinzi taŋa-kaika tamwatanzi situ naŋa lagiŋgu. Andeta naŋa ilonŋu rua-rua tia ndo; naŋa ilonŋu ndo tu

apaveta kuku noko kawa ḡgua rârâni. ⁷⁰Kinzi tamâta ḡinde nenzi ilo-kalo tia ndo, aḡḡa naḡa nde ilonḡu ndeka nâ ḡana noko ne ḡgua tukuḡa. ⁷¹Noko kupare nia pa naḡa lâ, aku ḡinde nde ara ndo, ḡana tu ḡinde ipanana naḡa sondo ḡana noko ne pateāḡa kâ. ⁷²Nanḡḡu morāḡa nde mine; tâno ḡine ne mbaliḡa rârâni nde kelekele ara koḡa tia, aḡḡa noko tamwata ne tukuḡa nde kelekele ara ku ara ndo.

Maro Kindeni ne ḡgua tukuḡa nde sondo ndo

⁷³Yova Kindeni, nanayoni noko tamwata kupulia naḡa apāḡḡa lâ, aku nokoni uru pwea ḡanana. Naḡa ano pano tu kutula ilo-kalo ara pana, ḡana naḡa ma apanâna sondo ḡana noko ne ḡgua tukuḡa kâ. ⁷⁴Naḡa kalonḡu tawana noko ne ḡgua pāḡa. Mine kala lâ zo ḡana kinzi tamâta uru simeḡe ḡanano ḡinde ma simora naḡa, ande kinzi ma sindeka. ⁷⁵Yova Kindeni, naḡa asama tu noko ne pateāḡa rârâni nde sondo ndo. Noko uru kuveta ikura ne ḡgua pāḡa rârâni, aku ḡana duvi ḡinde kâ noko kupare nia pa naḡa lâ. ⁷⁶Taitu kala ḡine ano pano tu kuo ne tini-mwasa ara ḡinde imâ pa ne wurâta tamâta naḡa ḡana ipu tini kaika pana, ikura muḡḡa noko kupambwâre tu ma kuveta mine. ⁷⁷Naḡa ilonḡu ndeka nâ ḡana noko ne tukuḡa kâ. Mine nde kalo sukāḡa ḡanana, aku kusâu pana tu ma amo viāḡḡu. ⁷⁸Kinzi taḡa-kaika tamwatanzi sisowe ḡgua laḡeḡa rârâ lâ tiniḡḡu. Naḡa ilonḡu tu noko ma kuveta maḡeti panzi ḡana nenzi vetāḡa ḡinde kâ. Aḡḡa naḡa nde ma kalonḡu ḡgere sondo ndo ḡana noko kawa ḡgua kâ. ⁷⁹Tamâta ea kinzi uru simeḡe ḡanano ku sisama noko ne ḡgua tukuḡa, ande naḡa ilonḡu tu kinzi ḡinde ma simâ pa naḡa. ⁸⁰Ambo noko ma kusukana ḡana apono muli sondo nâ pa noko ne tukuḡa rârâni, ande naḡa ma akai maḡeti lâ nanḡḡu kazāḡa tamâta naonzi, ande tia.

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ivila i

⁸¹Yova Kindeni, naḡa ao tiniḡḡu pano tu ma pwaina piti lâ kazāḡa ilo lee, kala ilonḡu malia ndo, aku nanḡḡu walo nde marumbu lâ. Taitu naḡa kalonḡu tawana noko ne ḡgua pāḡa. ⁸²Naḡa amo ao matāḡḡu tu ma amora noko kuveta ikura ne ḡgua pāḡa muḡḡāḡa mine. Ao matāḡḡu mine lee, matāḡḡu sakamao lâ. Aku naḡa akasonḡano tu, “Noko ma kuveta ilonḡu kalonḡu pisi kilo lâ zo ndia.” ⁸³Kumora ḡḡa, naḡa apāḡḡa atogo kelekele kaa nâ mine. Naḡa amo atogo lââ patu siḡḡa muḡḡa kinzi siwuwu lââ lâ ilo, andeta lulu iyaula kala sitambira lâ. Andeta naḡa ḡandai kalonḡu kapa ḡana noko ne ḡgua tukuḡa ḡḡa. ⁸⁴Mine kala naḡa atu asama ḡine; naḡa ma ao tiniḡḡu mine ikura zo ḡapia kilo, a? Kinzi tamâta ḡinde siveta kenzi sakamao pa naḡa. Aḡḡa noko ma kupare nia panzi lâ zo ndia, a? ⁸⁵Kinzi uru sipasuka warakanzi tininzi, aku sipu mulinzi pa noko ne tukuḡa. Kinzi sisale tâno wewe ku situ naḡa ma patana andue ilo, ku ma sikaina kaika. ⁸⁶Noko ne tukuḡa rârâni nde

mao kanaņo, ma ikeno mine ku imo nâ. Anğa nanenğu kazâņa tamâta ŋinde kawanzi laņeņa nâ, siveta kenzi sakamao pa naņa. Mine nde naņa ano pano tu kuvilana! ⁸⁷Laiti ŋana sipu naņa pâta amâte kâ. Taitu naņa ŋandai kalonğu kapa ŋana noko ne ŋgua tukuņa ŋga. ⁸⁸Yova Kindeni, noko ne tini-mwasa ikeno pa naņa ku imo nâ. Mine kala ano pano tu pwaina piti lâ kazâņa ilo. Ambo noko ma kuveta mine, ande naņa ma akura tu apono muli pa noko kawa ŋgua rârâni.

Tamâta kalo tawana Maro Kindeni ne ŋgua tukuņa

⁸⁹Yova Kindeni, noko kawa ŋgua ma imo mine ku imo nâ. Ŋinde ikeno kaika lâ samba ilo. ⁹⁰⁻⁹¹Mao nâ, noko kupono muli pa tamwata kawa ŋgua ikura zo zo, ma kuveta mine ku kumo nâ. Noko kawa ŋgua ŋinde ipulia tâno ipâņga lâ, aku kuo ikeno kaika lâ ne nia sondo lee ikura lâ zo ŋine. Ŋana tu kelekele rârâni uru sipono muli pa noko kawa ŋgua. ⁹²Aku naņa kala aveta mine nâ. Ambo naņa ilonğu ndeka ŋana noko ne ŋgua tukuņa tia, ande nanayoni, nâna noko kulana ŋine ma ipu naņa pâta amâte lâ. Andeta tia. ⁹³Noko kawa ŋgua uru ivila naņa kala amo viâņgu nâ. Mine kala naņa ma tiningu pwâka ŋana apaloņo pa noko kawa ŋgua ŋinde, ande tia ndo. ⁹⁴Yova Kindeni, naņa nde noko tamwata simbo nâ ne tamâta. Mine nde kuvilana ŋga! Noko kusama tu naņa apatogo ŋana apono muli sondo nâ pa noko ne ŋgua ikura zo zo. ⁹⁵Kinzi tamâta sakamao sipavea lâ ku sio ŋanana tu ma sizavaru naņa kâ. Taitu naņa ma kalonğu ŋgere ŋana noko ne tukuņa rârâni. ⁹⁶Naņa asama tu noko kuo keru panzi kelekele rârâni, kala ma muli naonzi tia lâ. Andeta sâ tonęe ikura tu ipono noko ne ŋgua tukuņa nao, ande tia.

Tamâta tini mwasa ndo papa Maro Kindeni ne ŋgua tukuņa

⁹⁷Opopo, naņa ilonğu ndo ikeno pa noko ne ŋgua tukuņa! Yova Kindeni, ikura kari wa mbo wa, ande naņa uru kalonğu ŋgere ŋana tukuņa ŋinde kâ. ⁹⁸Noko ne ŋgua tukuņa nde imo ku naņa ku ipananana ikura zo zo. Mine kala nanenğu ilo-kalo ipâņga ŋalae lâ, aku ipole nanenğu kazâņa tamâta nenzi ilo-kalo ndo lâ. ⁹⁹Ikura zo zo naņa uru kalonğu ŋgere sondo ŋana noko kawa ŋgua kâ. Mine kala naņa asama kelekele kie-kie duvi, aku nanenğu ilo-kalo ara ŋine ipole nanenğu pananâņa tamâta nenzi ilo-kalo. ¹⁰⁰Kinzi tamâta kokoņa nenzi ilo-kalo nde ŋalae, andeta nanenğu ilo-kalo nde ipolenzi, ŋana tu naņa uru apaveta kuku noko kawa ŋgua. ¹⁰¹Mao nâ, naņa ilonğu tu ayoka noko ne ŋgua muli nâ. Mine nde naņa uru apu mulinğu pa vetâņa potomule rârâni. ¹⁰²Aku Yova Kindeni, noko tamwata uru kupanana naņa ŋana ne pateâņa kâ. Mine kala naņa ŋandai kalonğu kapa ŋana ne ŋgua tukuņa ŋga. ¹⁰³Sipa siņi nde kaņa mona-mona nâ, andeta noko kawa ŋgua nde mona-mona ndo, ipole sipa siņi kaņa. ¹⁰⁴Noko ne tukuņa ŋinde uru

ilo-kalo ara nâ ilua naġa. Mine nde naġa tiningu pwâka ndo ġana mâsi sakamao ndoni.

Maro Kindeni ne ġgua tukuġa nde itogo kinda nenda sinâla

¹⁰⁵Yova Kindeni, noko kawa ġgua nde itogo sinâla mine ġana ikai poe pa nanenġu yokâġa kâ. Sinâla ġinde uru isinala nanenġu nzâla rârâni. ¹⁰⁶Mine nde naġa apa ġgua kaika lâ tu naġa ma apono muli mao pa noko ne tukuġa sondo ġinde rârâni, aku ma aveta ikura nanenġu ġgua pâġa mine. ¹⁰⁷Andeta Yova Kindeni, kumora ġga! Nanenġu kazâġa tamâta siveta kenzi sakamao ndo pa naġa. Ambo noko ma pwea ġanana, ikura muġga noko kupa ġgua tu ma kuveta mine, ande naġa ma amo viânġu. ¹⁰⁸Yova Kindeni, naġa kawânġu ndanġe imâ pano itogo nanenġu patarawânġa mwasina. Noko ma kupu muli pa nanenġu ġgua ġine ndimo. Kupanana sondo ġana noko ne tukuġa kâ. ¹⁰⁹Kumora ġga; ikura zo rârâni mateġa imâ ipânġa naġa tiningu laiti, andeta naġa ġandai kalonġu kapa ġana noko ne ġgua tukuġa ġga. ¹¹⁰Mao nâ, kinzi tamâta sakamao sio nenzi nimbu ġana silita naġa kaika kâ, andeta naġa ġandai apu mulinġu pa noko kawa ġgua ġga. ¹¹¹Noko kawa ġgua nde itogo wisi-ara noko kulua naġa mine, aku ġinde ma ikeno kuku naġa ikura zo zo. ġgua ġinde uru iveta ilonġu kalonġu ndeka ndo. ¹¹²Mine kala naġa ilonġu pateata tu naġa ma ayoka noko ne tukuġa rârâni muli nâ, ikura zo rârâni naġa ma amo viânġu.

Maro Kindeni ne ġgua tukuġa iveta kinda tamo ara nâ

¹¹³Yova Kindeni, tamâta pinde kawanzi nâ siporo tu kinzi uru sipono muli pa noko, andeta nenzi ġgua ġinde nde laġeġa nâ. Naġa tiningu pwâka ndo ġnananzi tamâta ġinde, andeta tiningu mwasa ndo pa noko ne ġgua tukuġa. ¹¹⁴Noko tamwata nâ kumo kutogo nanenġu munânġa nia wa nanenġu maramuġa wa. Naġa kalonġu tawana noko ne ġgua pâġa. ¹¹⁵Miki kiesaka tamwatami, miki kapile naġa ku kakâwa kalâ! Naġa atu apono muli pa nanenġu Maro Kindeni ne tukuġa. ¹¹⁶Yova Kindeni, noko kupambwâre tu ma walo kaika kulua naġa, aku naġa kalonġu tawana ne ġgua pâġa ġinde. Kala ġine naġa ano pano tu kaika ġinde kulana, ġana naġa ma amo viânġu kâ. Tia ma nanenġu kalo-tawana ġine ilâ kaa nâ, ne kanaġo tia. ¹¹⁷Andeta naġa asama tu ambo noko ma kusaġa mbaunġu kaika, ande naġa ma amo ara nâ, ku ma apaveta kuku noko kawa ġgua ikura zo rârâni. ¹¹⁸Noko uru kupu muli panzi tamâta ea silaġa sipole noko ne ġgua tukuġa. Nenzi ilo-kalo laġeġa ġinde ma kanaġo tia ndo. ¹¹⁹Mao nâ, kinzi tamâta sakamao rârâni nde simo sitogo kina mine lâ noko nao. Mine kala naġa tiningu mwasa ndo pa noko ne ġgua. ¹²⁰Yova Kindeni, naġa aruru pâta ġanano. Naġa kalonġu ġgere ġana noko ne ġgua tukuġa, kala tiningu ruru nâ.

Tamâta ipaveta kuku Maro Kindeni ne ŋgua tukuŋa

¹²¹Yova Kindeni, naŋa uru apaveta kuku vetâŋa ara ku vetâŋa sondo nâ. Mine nde noko ma kusâu panzi nanenŋu kazâŋa tamâta tu siveta soki pa naŋa, mine ndimo. ¹²²Naŋa ilonŋu tu noko ma kupambwâre ŋana kuvila ne wurâta tamâta naŋa. Noko ma kusâu panzi tamâta uru sipasuka warakanzi tininzi ŋinde tu siveta kenzi sakamao pa naŋa, mine ndimo. ¹²³Naŋa ao matâŋgu tu ma amora noko kumâ ŋana pwaina piti lâ kinzi tamâta sakamao mbaunzi ilo, ikura muŋga noko kupa ŋgua tu ma kuveta mine. Naŋa ao matâŋgu mine lee, matâŋgu sakamao lâ. ¹²⁴Yova Kindeni, noko ne tini-mwasa ikeno mine ku imo nâ. Kala ŋine ano pano tu kuo ne tini-mwasa ŋinde imâ pa ne wurâta tamâta naŋa mine nâ. Aku naŋa kala ano pano tu kupananana sondo ŋana noko ne pateâŋa kâ tona. ¹²⁵Mao nâ, naŋa amo noko ne wurâta tamâta. Mine nde ano pano tu kutula ilo-kalo ara pana, ŋana naŋa ma asama noko kawa ŋgua ne duvi kâ. ¹²⁶Yova Kindeni, kinzi tamâta silaŋa sipole noko ne ŋgua tukuŋa. Mine kala ŋine nâ kumandi ku kuveta nâna panzi! ¹²⁷Ŋana tu naŋa ilonŋu ŋalae koŋa pa mira “gol” nde tia, taitu naŋa ilonŋu ndo keno pa noko ne ŋgua tukuŋa. ¹²⁸Mine kala naŋa uru ayoka noko kawa ŋgua rârâni muli. Aku naŋa tiniŋgu pwâka ndo ŋana mâsi sakamao rârâni.

Tamâta ilo tu Maro Kindeni ne ŋgua tukuŋa ma ikai poe papa i

¹²⁹Yova Kindeni, noko ne ŋgua nde ara pâta kanaŋo. Mine kala naŋa uru apaveta sondo kuku. ¹³⁰Lâ zo ŋana noko kutula ne ŋgua duvi pwataki panzi tamâta, ande ŋgua ŋinde imo itogo sinâla mine panzi. Mao nâ, noko kawa ŋgua uru itula ilo-kalo ara panzi tamâta ŋinde nenzi ilo-kalo ŋalae koŋa tia. ¹³¹Opopo, naŋa tiniŋgu mwasa ndo pa noko ne tukuŋa, aku ilonŋu gagatina ndo ŋana apono muli papa! ¹³²Mine kala naŋa ano pano tu kuwara nao pana ku kalo sukâŋa ŋanana, itogo uru kuveta panzi tamâta rârâni ŋine tininzi mwasa nâ pano. ¹³³Pwai poe sondo nâ pana, ikura muŋga noko kupa ŋgua tu ma kuveta mine. Noko ma kusâu panzi kiesaka tamwatanzi tu ma sipole naŋa, mine ndimo. ¹³⁴Pwaina piti lâ kinzi tamâta uru siveta kenzi sakamao pa naŋa ŋinde mbaunzi ilo, ŋana naŋa ma akura tu apono muli pa noko kawa ŋgua. ¹³⁵O Yova Kindeni, kuveta kie ara pa ne wurâta tamâta naŋa, aku kumo kuna kupananana ŋana noko ne pateâŋa rârâni kâ. ¹³⁶Noko ne ŋgua tukuŋa nde ara ndo, taitu tamâta rârâ tininzi pwâka ŋana. Mine kala naŋa ata pâta, kala matâŋgu sulu irere ndue itogo lââ mine.

Maro Kindeni ne ŋgua tukuŋa nde sondo ndo

¹³⁷Yova Kindeni, noko nde vetâŋa sondo warika, aku ne pateâŋa rârâni nde ara ku sondo nâ. ¹³⁸Ŋgua tukuŋa rârâni kala kupatea pama

ŋinde nde sondo ndo, ma ikeno mine ku imo nâ. ¹³⁹Andeta nanenŋu kazâŋa tamâta tininzi pwâka ŋana noko ne tukuŋa kâ. Mine nde naŋa wisinŋu nâna ndo, itogo yââ mwasina. ¹⁴⁰Ŋana tu noko ne ŋgua pâŋa kilala ipâŋga nia yo tu ŋinde nde ŋgua mao kanaŋo, aku noko ne wurâta tamâta naŋa tiningu mwasa ndo papa. ¹⁴¹Naŋa nde tamâta kaa nâ, aku kinzi tamâta uru siporo situ naŋa lagingâŋu. Taitu naŋa ŋandai kalonŋu kapa ŋana noko ne ŋgua ŋga. ¹⁴²Ŋana tu noko ne vetâŋa rârâni nde ara nâ, ma ikeno mine ku imo nâ, aku ne tukuŋa rârâni nde mao kanaŋo. ¹⁴³Kalo-lokoni tava malia kie-kie nde uru ipâŋga pa naŋa, andeta ilonŋu ndeka nâ ŋana noko ne ŋgua tukuŋa kâ. ¹⁴⁴Yova Kindeni, noko kawa ŋgua nde sondo ndo, ma ikeno mine ku imo nâ. Ambo noko ma kutula ilo-kalo ara pa naŋa, ande naŋa ma apono muli papa ku ma akura tu amo viâŋgu.

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ikai i piti lâ kazâŋa ilo

¹⁴⁵Yova Kindeni, naŋa ilonŋu kalonŋu ndoni asarâwa kaika pa noko. Kupaloŋo pa nanenŋu noŋa, aku naŋa ma aveta ikura noko ne pateâŋa mine. ¹⁴⁶Kala ŋine naŋa asarâwa pano. Kuvila naŋa, aku naŋa ma apono muli pa noko ne tukuŋa rârâni. ¹⁴⁷⁻¹⁴⁸Ikura mbo mbo, naŋa ŋandai akeno ŋga. Naŋa matâŋgu pareŋge nâ ku kalonŋu ŋgere ŋana noko ne ŋgua pambwareŋa kâ. Mbwale pwataki tia yo, ande naŋa amandi sânda ku ano pano tu kusukana. Naŋa kalonŋu tawana noko ne ŋgua pâŋa. ¹⁴⁹Yova Kindeni, noko ne tini-mwasa ikeno pa naŋa mine ku imo nâ. Mine kala kupaloŋo pa nanenŋu noŋa! Noko nde vetâŋa sondo warika. Mine nde pwea ŋanana lâ nanenŋu kazâŋa tamâta naonzi, ŋana ma amo viâŋgu kâ. ¹⁵⁰Ŋana tu kinzi tamâta sakamao situ siyaula naŋa, aku kinzi ŋinde simâ sipâŋga laiti lâ. Kinzi tininzi pwâka ndo ŋana noko ne tukuŋa. ¹⁵¹Andeta Yova Kindeni, nokoni uru kumo naŋa tiningu laiti, aku asama tu noko ne tukuŋa rârâni nde mao kanaŋo. ¹⁵²Sinŋani naŋa apanâna ŋana noko kawa ŋgua kâ, aku asama mine; noko kupatea tu ŋgua ŋinde ma ikeno kaika mine ku imo nâ.

Tamâta isarâwa pa Maro Kindeni tu ma ivila i

¹⁵³Yova Kindeni, kumora ŋga; nanenŋu kazâŋa tamâta siveta kenzi sakamao ndo pa naŋa. Naŋa ano pano tu pwaina piti lâ kazâŋa ilo, ŋana tu naŋa ŋandai kalonŋu kapa ŋana noko ne tukuŋa ŋga. ¹⁵⁴Kusuka nanenŋu ŋgua lâ ŋgua nia, aku kuyaute naŋa piti! Pwea ŋanana, ikura muŋga noko kupa ŋgua tu ma kuveta mine. ¹⁵⁵Kinzi tamâta sakamao tininzi pwâka tu soka noko ne tukuŋa muli. Mine kala noko ma kuvilanzi ku pwainzi piti lâ kazâŋa ilo, ande ma tia. ¹⁵⁶Yova Kindeni, noko ne kalo-sukâŋa nde ŋalae tina, aku noko nde vetâŋa sondo warika. Mine nde pwea ŋanana lâ nanenŋu kazâŋa tamâta naonzi, ŋana ma amo viâŋgu kâ.

¹⁵⁷Tamâta rârâ sikai kazâŋa pa naŋa kala situ siveta kenzi sakamao pana. Andeta naŋa apu muliŋgu pa noko ne ŋgua mao ŋinde tia ndo. ¹⁵⁸Lâ zo ndia naŋa amoranzi tamâta ŋinde kala muŋga sipu mulinzi pa noko, ande naŋa wiŋiŋgu nâna ndo ŋananzi, ŋana tu kinzi silaŋa sipole noko ne tukuŋa. ¹⁵⁹Yova Kindeni, kumora ŋga! Naŋa ilonŋgu ndo ikeno pa noko ne ŋgua. Noko ne tini-mwasa ikeno mine ku imo nâ; mine nde pwea ŋanana, aku naŋa ma amo viâŋgu. ¹⁶⁰Noko kawa ŋgua kilala ipâŋga nia yo tu ŋinde nde mao kanaŋo. Aku noko ne ŋgua tukuŋa rârâni nde sondo ndo, ma ikeno mine ku imo nâ.

Tamâta ilo ndo keno pa Maro Kindeni ne ŋgua tukuŋa

¹⁶¹Yova Kindeni, kinzi tamâta ŋalaŋala nde siveta kenzi sakamao koa tia nâ pa naŋa. Taitu naŋa amege ndo ŋana noko kawa ŋgua nâ. ¹⁶²Naŋa ilonŋgu ndeka pâta kanaŋo ŋana noko ne ŋgua pâŋa kâ, itogo tamâta indeka ŋana ikai mbaliŋa arara kie-kie mine. ¹⁶³Naŋa tiniŋgu pwâka ndo ŋana vetâŋa laŋeŋa rârâni kâ. Aŋga noko ne ŋgua tukuŋa, ande naŋa tiniŋgu mwasa ndo papa. ¹⁶⁴Ikura kari kari, ande naŋa uru kawâŋgu ndaŋge pano mbwaniŋgu rârâ, ŋana tu noko ne pateâŋa rârâni nde sondo ndo. ¹⁶⁵Mao nâ, tamâta ea ilonzi ndo keno pa noko ne tukuŋa, ande kinzi ŋinde rârâni uru simo ara ndo, aku malia tonŋe ikura ŋana itawanzi ndue kâ, ande tia. ¹⁶⁶Mine nde Yova Kindeni, naŋa ao tiniŋgu nâ ŋanano tu ma pwaina piti lâ kazâŋa ilo, aku naŋa uru aveta ikura noko ne pateâŋa mine. ¹⁶⁷Naŋa uru ayoka noko kawa ŋgua rârâni muli. Naŋa tiniŋgu mwasa ndo papa ŋgua ŋinde. ¹⁶⁸Nanenŋu vetâŋa rârâni nde ikeno nia yo lâ noko nao. Mine kala noko kusama tu naŋa apono muli pa noko ne ŋgua wa tukuŋa rârâni.

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma isuka i

¹⁶⁹Yova Kindeni, naŋa asarâwa pano tu kuvilana. Kutambira taŋa pa naŋa, aku kutula ilo-kalo ara pana, itogo muŋga noko kupa ŋgua tu ma kuveta mine. ¹⁷⁰Kupaloŋo pa nanenŋu noŋa ku pwaina piti lâ kazâŋa ilo, ikura ne ŋgua pambwareŋa muŋgâŋa ŋinde. ¹⁷¹Noko uru kupanana naŋa sondo ŋana ne pateâŋa rârâni kâ. Mine nde naŋa ma apanea noko ŋa asuka kâki ikura zo zo. ¹⁷²Mao nâ, naŋa ma awâŋgi wâŋgiŋa ŋana noko kawa ŋgua ŋinde kâ, ŋana tu noko ne tukuŋa rârâni nde ara ku sondo ndo. ¹⁷³Naŋa ilonŋgu patea tu ma apono muli pa noko kawa ŋgua. Mine kala ano pano tu kuluku ŋana kuvila naŋa ikura zo rârâni. ¹⁷⁴Yova Kindeni, naŋa ilonŋgu ndo tu noko ma kuvilana ku pwaina piti lâ kazâŋa ilo. Aku ilonŋgu ndeka nâ ŋana noko ne ŋgua tukuŋa kâ. ¹⁷⁵Ambo noko ma pwatona nanenŋu via, ande naŋa ma apanea noko ŋa asuka kâki. Naŋa ilonŋgu tu noko ne ŋgua ma ikai poe sondo pa naŋa. ¹⁷⁶Naŋa aŋgeŋge ŋana nzâla ara kâ, itogo lama isapiri kala izizâla ŋana nia kâ.

Naŋa ano pano tu kumâ kuroto ŋana ne wurâta tamâta naŋa, ŋana tu naŋa ŋandai kalonŋu kapa ŋana noko ne ŋgua tukunŋa ŋga.

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma isuka i

120 ¹Lâ zo ndia malia itu imâ ipâŋga pa naŋa, ande naŋa asarâwa pa Yova Kindeni, aku ipaloŋo pa nanenŋu noŋa.

²Naŋa akai noŋa mine tu, “Yova Kindeni, kinzi laŋeŋa tamwatanzi situ sizavaru naŋa. Kuvilana ŋga!”

³Aŋga miki laŋeŋa tamwatami, miki kalonŋo ŋga; Yova Kindeni ma iveta mâsi kaika pami, ku ma ipare nia sondo ndo pami. ⁴I ma silâwa nâ ipanemi, aku ma ilinŋi yââ lâ tinimi.

⁵Opopo, naŋa amo miki tamâta sakamao ŋginimi kala amo sakamao ndo. Ŋinde nde kie taituni itogo naŋa amo kunzi tamâta ŋgoi simo Mesek tâno wa Kedar tâno wa. ⁶Oyae, naŋa amo zo luandondo koŋa kunzi tamâta ŋine uru ilonzi pa paraŋa nâ. ⁷Lâ zo ndia naŋa aporo ŋgua panzi ŋana kamo tava iloma pisi, ande kinzi situ sipara nâ.

Maro Kindeni i nde kinda nenda Pavilâŋa Tamwata

121 ¹Naŋa matâŋgu kâki alea pa nia tuu, aroto ŋana nanenŋu pavilâŋa tamâta. Aku apakasoŋa warakâŋgu tu, “Nanenŋu pavilâŋa tamâta nde ma iyoka pa sinia imâ.”

²Ŋineŋga nanenŋu ilo-kalo ipâŋga tu Yova Kindeni nanayoni ipulia samba wa tâno wa, aku ina simbo nâ imo nanenŋu Pavilâŋa Tamwata.

³I ma mbau piti lâ noko tini kala patano kundue, ande ma tia. Noko ne katonâŋa tamâta ŋinde ma ikeno mata tia ndo. ⁴Kuloŋo sondo ŋga; ina uru ikea ŋananzi Isrel ŋgu, aku i ŋana mata tutu ku ikeno utu kâ, ande tia ndo kanaŋo. ⁵Mao nâ, Yova Kindeni nde imo noko ne katonâŋa tamâta mao. Ina kala uru imandi noko tini laiti ku ikea ŋanano. ⁶Mine nde kari ma ikura tu ikana noko tini, ande tia, aŋga nzimona kala ma ikura tu iyaula noko lâ mbo, ande ma tia.

⁷Yova Kindeni ma ikea sondo ndo ŋanano. Mine kala vetâŋa sakamao tonŋe ma ikura tu izavaruno, ande tia. Ina ma ikatona noko sondo ndo. ⁸Yova Kindeni ma ikea ŋanano ikura nia ndia râŋâni noko kumo ŋinde, ma iveta mine ku imo nâ.

Wâŋgiŋa ŋana sindekana Jerusalem lawea

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

122 ¹Kinzi sipai naŋa mine tu, “Ayo, toka talâ pa Yova Kindeni ne luma sapâŋa.” Kinzi siporo mine, kala ilonŋu ndeka ndo. ²O Jerusalem lawea, kala ŋine maka kamâ kapâŋga lâ, aku kamandi noko ne ŋgumbi ilo.

³Mao nâ, kinzi siveta Jerusalem ipâŋga lawea kaika ku ara ndo. ⁴Yova Kindeni ne tamâta râŋâni uru silâ pa lawea ŋine ŋana siporo kawanzi

ndanĝe ilâ pa i, ikura muņĝa itu tukuņa panzi Isrel ŋgu tu ma siveta mine. ⁵Ikura mbwera mbwera, Isrel ne koipu ŋalae uru imo lawea ŋine, aku isaņona ŋgua nia ŋana itu tamâta nenzi ŋgua sondo kâ.

⁶Miki nanenĝu ŋgu, ara ŋana miki ma kano pa Yova Kindeni tu ma ivetanzi tamâta simo lawea ŋine tu simo ara nâ. Miki ma kakai noņa mine, “Kinzi tamâta ea tininzi mwasa pa Jerusalem lawea, ande naņa ilonĝu tu kinzi ŋinde ma simo ara nâ. ⁷Iĝana tu naņa ilonĝu tu kinzi tamâta ma sisaņona sondo ndo lâ Jerusalem lawea ne ŋgumbi ilo, ŋana kazâņa tonĝe ma ikura tu isânda kulunzi tia. Aku naņa ilonĝu tu koipu ŋalae tavanzi tamâta mbâna-mbâna rârâni kala ma sisaņona sondo mine nâ.” ⁸Aku naņa ilonĝu ŋananzi niņĝu-nambwe wukale wa nenĝu mete kinzi simo Jerusalem lawea tona. Mine nde naņa ma aporo panzi tamâta ŋinde simo Jerusalem lawea mine tu, “Naņa ilonĝu tu miki ma kamo ilomi kalomi taitu nâ.” ⁹Naņa ilonĝu tu nenda Maro Yova Kindeni ne luma sapâņa ma ikeno ara nâ. Mine kala naņa ma ano pa i tu ma iveta kie ara nâ pa Jerusalem lawea.

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma kalo sukâņa ŋana i kâ

123 ¹Yova Kindeni, noko kumo koipu ŋalae lâ samba ilo, kala matânĝu kâki akai noņa pano.

²Maka nema Maro Yova Kindeni, maka ma kao tinima pano lee ikura lâ zo ndia noko ma kuo ne wisi-wisi imâ pama. Mao nâ, maka ma kao tinima pano, itogo wurâta tamâta uru io tini pa ne tamâta ŋalae tu ma iveta kie ara papa, aku itogo kuleņa taine kala uru io tini mine nâ pa ne taine ŋalae.

³Yova Kindeni, kalo sukâņa ŋanama! Tamâta rârâ situ maka nde sugorai tamwatama, kala simo siveta kenzi sakamao nâ pama. Mine nde kalo sukâņa ŋanama! ⁴Mao nâ, muņĝani yo, aku imâ lee ipânĝa lâ zo ŋine, ande kinzi mbaliņa warakanzi simo nâ siveta “a” pama. Kinzi sipasuka warakanzi tininzi ku sitawa maka ndue ndo.

Maro Kindeni uru ivilanzi ne tamâta

124 ¹Muņĝa, ambo Yova Kindeni ivila kindia tia, ande kindia ma tamo viânda, tiya? Kala ŋine miki Isrel tamâta kaporo katula ŋgua pwataki ŋana ŋinde kâ mine tu,

²⁻³“Muņĝa, lâ zo ŋinde nenda kazâņa tamâta sipara kuku kindia, ambo Yova Kindeni ivila kindia tia, ande kinzi kazâņa tamâta ma wisinzi nâna ŋalae tina ku ma sizavaru kindia marumbu lâ. ⁴Kindia ma naonda tia lâ, itogo uņara ikai tamâta ilâ pa tâi geza-geza mwasina, aku itogo lââ pondi kâki ku ipatuku tamâta mine. ⁵Kinzi kazâņa tamâta ma sizavaru kindia ndo lâ, itogo tamâta imbwatuke lâ lââ ŋalae ilo ku imâte mine. Andeta tia.”

⁶Mine kala kawânda ndange ilâ pa Yova Kindeni, ŋana tu i ŋandai isâu panzi nenda kazâŋa tamâta tu sizavaru kinda ŋga. ⁷Kinda takâwa ŋananzi, itogo sii ipatâpa piti lâ kambâru siŋi ku ilou ilâ. Kambâru siŋi ŋinde nde kaika tia, kala takâwa talâ marumbu lâ. ⁸Nia ndoyo Yova Kindeni ipulia samba wa tâno wa, aku inani simbo nâ imo nenda Pavilâŋa Tamwata.

Maro Kindeni ikea ŋananzi ne tamâta

125 ¹Tamâta ea kinzi uru kalonzi tawana Yova Kindeni, kinzi ŋinde nde sitogo Saion Tuu mine. Sâ tonje ikura tu iririŋo tuu ŋinde yâti taulo ande tia, ma ikeno kaika mine ku imo nâ.

²Tuu ŋalaŋala pinde simandi siŋge Jerusalem lawea, aku lâ zo ŋine wa zo muli-muli wa, ande Yova Kindeni kala ma ipâŋga itogo ŋgumbi mine panzi ne tamâta, ku ma ikea ŋananzi mine nâ.

³Nanayoni ina ikisi tâno ne kerî panzi ne tamâta, taitu kala zo ŋine kinzi tamâta sakamao sikai maro pa tâno ŋinde. Andeta kinzi ma sikura tu siveta mine ikura zo rârâni, ande tia. Ambo kinzi ma sikura tu siveta mine, tiambo Yova Kindeni ne tamâta kala ma sipaveta kuku mâsi sakamao mine tâ.

⁴Yova Kindeni, maka tinima pwâka tu kinzi ma siveta mine. Mine kala kano pano tu kuveta kie ara panzi tamâta arara, kinzi ŋine uru sipono muli pa noko kawa ŋgua. ⁵Andeta lâ zo ŋana noko ma kupare nia panzi tamâta sakamao, ande maka iloma tu noko ma kupare nia mine nâ panzi tamâta pinde tona, kinzi ŋinde sipu mulinzi pano ku siveta ikura warakanzi nâ nenzi ilo-kalo potomule mine. Aku maka kano pano tu kuvetanzi Isrel tamâta simo ara nâ.

Kinzi Isrel tamâta sino pa Maro Kindeni tu ma ivilanzi

126 ¹Muŋga, lâ zo ŋinde Yova Kindeni ikai maka piti lâ tinikoa nenzi luma sakamao nia, aku ikai maka kataulo kamâ pa Jerusalem lawea kilo, ande maka iloma patea tu ŋinde nde mbupuleŋa nâ. Andeta tia.

²Mine nde maka kaŋele ku kandeka ŋalae, aku kawama kâki kawâŋgi wâŋgiŋa ndekâŋa kâ. Ŋineŋga kinzi tinikoa ŋgu tamâta nde simora ku siporo pa warakanzi mine tu, “Opopo, Yova Kindeni iveta mâsi ŋalaŋala kie-kie ŋana ivilanzi i tamwata ne ŋgu!” ³Mao kanaŋo, Yova Kindeni iveta mâsi ŋalaŋala kie-kie ŋana ivila maka, kala iloma ara ndo.

⁴Yova Kindeni, maka kano pano tu pwaima piti lâ kazâŋa ilo kilo, itogo muŋga kuveta mine. Noko uru kusupwa karâzi imbe ndue lââ kawa-kawa mâsa-mâsa ilo, kala lââ isâko ipipi lâ kawa-kawa ilo, aku maka iloma tu noko ma kuveta vetâŋa kie taituni pa maka. ⁵Muŋga, lâ zo ŋinde kinzi tamâta sikai kaniŋa vâsa silâ nenzi tâno ilo ŋana sipau

kâ, ande kinzi kalonzi sukâŋa kala simo sipataiŋa nâ. Aŋga lâ zo ŋana kinzi ma sigona kâpwa kanaŋo, ande kinzi ma sindeka ŋalae. Aku maka kala kaloma sukâŋa mine nâ, andeta iloma tu ma kandeka kilo. ⁶Mao nâ, maka katogonzi tamâta ŋinde muŋga silâ pa nenzi tâno ŋana sipau kaniŋa vâsa kâ, andeta ilonzi tiŋa nâ. Andeta muli ŋga kâpwa ma ipâŋga, kala kinzi ma kawanzi kâki siwâŋgi wângiŋa ndekâŋa kâ, aku ma sikai kâpwa ŋalae ŋinde sitaulo simâ.

Maro Kindeni nde Ara Tamwata

Solomon isia wângiŋa ŋine

127 ¹Lâ zo ŋana kinzi tamâta sipa luma kâki kâ, ambo kinzi ŋandai sino pa Yova Kindeni tu ivilanzi, ande kinzi siveta nenzi wurâta koa tia nâ. Aku mine nâ, ambo ŋgu tonŋe ŋandai sino pa Yova Kindeni tu ikatona nenzi lawea, ande kinzi yoŋa tamâta sio ŋana lawea ŋinde koa tia nâ. ²Aku mine nâ, tamâta pinde kalonzi kapa ŋana Yova Kindeni kâ, kala simakâsa ŋana sikai mbaliŋa wa kâpwa wa. Ikura zo zo, kinzi sipile kenoŋa nia lâ mboyo ŋaŋa yo, aku sinâna siveta wurâta ŋalae lee mbo. Andeta kinzi siveta mine koa tia nâ. Taitu Yova Kindeni ilo ndo keno panzi ne tamâta, kala lâ zo ŋana sikeno kenoŋa nia yo, ande i uru irombonzi.

³Tamâta tonŋe natu nde sitogo wisi-ara Yova Kindeni ilua i mine. Mao nâ, kinda natunda sitogo kulu ara i tamwata ipatea pa kindâ. ⁴Ambo tamâta lâlu ipulianzi natu, ande kinzi ŋinde ma muli sikatona i sondo, itogo zugu tamâta ne silâwa uru ikatona i mine. ⁵Mao nâ, ambo tamâta tonŋe natu rârâ simo, ande i ma indeka nâ, ŋana tu lâ zo ŋana ne kazâŋa tamâta ma sio i lâ ŋgua nia, ande i natu ŋinde ma sivila i ŋana ipolenzi kâ.

Maro Kindeni iveta kie ara panzi tamâta ea uru sipono muli pa i ne ŋgua

128 ¹Noko tamâta ea uru kumege ŋana Yova Kindeni wa kupono muli pa i ne ŋgua wa, ande i ne nzâmbe ara ikeno pano.

²Aku mbaliŋa ndia noko pwai ŋana ne wurâta kulu, ande ŋinde ma ikurano. Mao nâ, noko ma kumo ara nâ, aku ma ilo ndeka nâ. ³Noko kaiwa taine ma imo noko ne luma ilo itogo kâi waini ara ipula kanaŋo rârâ mwasina. Mao nâ, i ma ipaguguanzi noko natu rârâ, aku kinzi ma siŋge noko ne kâro-kâro mbwaliu lâ, itogo kâi mbimu irumba wasaseki mine. ⁴Mao kanaŋo, Yova Kindeni ma iveta kie ara mine panzi tamâta rârâni uru sipono muli pa i kawa ŋgua.

⁵Niŋgu-nambwe, Yova Kindeni imo Saion lawea, aku naŋa ilonŋu tu i ma iveta kie ara mine pa noko. Naŋa ilonŋu tu noko ma kusaŋona ara nâ lâ Jerusalem lawea, ikura zo rârâni noko ma kumo via lâ tâno kulu. ⁶Naŋa

ilonŋu tu noko ma kumo zo luandondo lee, kumoranzi timbu sipāŋga. Aku naŋa ano pa Yova Kindeni tu ma ivetanzi Isrel tamāta simo ara nâ.

Kinzi Isrel sino pa Maro Kindeni tu ma izavarunzi nenzi kazāŋa tamāta

129 ¹Miki Isrel ŋgu, kala ŋine miki ma katapâri ŋana vetāŋa sakamao ŋinde nemi kazāŋa tamāta siveta pami, lâ nia ndoyo lee imâ ipāŋga lâ zo ŋine.

²“Mao nâ, nia ndoyo, aku imâ lee ipāŋga lâ zo ŋine, ande kinzi kazāŋa tamāta simo siveta vetāŋa sakamao ndo pa maka. Andeta kinzi ŋandai sipole maka ŋga. ³Kinzi uru sipalili maka sakamao ndo, aku mbilâo ive kumbuma karae pwapwataki. Mine nde mbwatakâe luandondo rârâ sipāŋga kumbuma, itogo lââ kawa-kawa ikeno tâno ilo mwasina. ⁴Andeta Yova Kindeni, ina Vetāŋa Sondo Warika, ande ivila maka ku ipalalana tamāta sakamao nenzi wâlo kaika piti lâ tinima, kala kamo tinima vesa nâ.”

⁵Mine kala naŋa ilonŋu tu kinzi tamāta rârâni uru ilonzi sakamao pa Saion lawea ŋinde ma mainzi, ku ma sikāwa pwapwataki silâ. ⁶Ara ndo ŋana kinzi ma simo sitogo unza ipāŋga nia mira mwasina. Unza ŋinde ma ipāŋga wasaseki, andeta ŋgâla-ŋgâla walele nâ. ⁷Unza ŋinde nde kekelele kaa nâ. Mine kala tamāta uru silamo ŋineŋga sipa wâra ku sikale silâ, ande tia. ⁸Lâ kaniŋa gonāŋa ne zo, ambo tamāta pinde soka nzâla silâ, ande kinzi uru sisarâwa panzi wurâta tamāta tu, “Yova Kindeni iveta kie ara pano!”. Aku kinzi wurâta tamāta kala siporo ŋgua kaŋa taituni taulo panzi. Andeta maka tinima pwâka tu tamāta tonŋe ma iporo ŋgua kaŋa mine panzi Saion lawea ne kazāŋa tamāta.

Tamāta ino pa Maro Kindeni tu ma isuka i

130 ¹Yova Kindeni, naŋa ilonŋu malia ndo kala asarâwa pano. ²Maro ŋjalae, kupaloŋo pa nanenŋu tiŋa. Naŋa asarâwa pano tu kalo sukāŋa ŋanana. Mine nde kutambira taŋa pa nanenŋu sarawāŋa! ³Ambo noko ma kalo ŋgere ŋana maka nema kiesaka rârâni taitu-taitu ikura zo zo, ande ea ma ikura tu inŋenŋe ŋana noko ne pareŋa-nia, a? Tia ndo! ⁴Andeta noko kuzavaru nema kiesaka piti lâ tinima, ŋana tu noko ilo tu maka ma kamege ŋanano.

⁵Mine nde naŋa ao tiniŋgu pa Yova Kindeni. Mao nâ, naŋa amo ao tiniŋgu papa i nâ tu ma ivilana, ikura ne ŋgua pāŋa mine, aku naŋa kalonŋu tawana i ne ŋgua. ⁶Naŋa uru ao tiniŋgu pa Maro ŋjalae nâ tu ma ivilana, itogo kinzi yoŋa tamāta uru mbo mbo sio tininzi pa mbwale pwataki mine. Kinzi ilonzi ŋjalae tu mbwale pwataki ma imâ walele nâ, ŋana ma simo ara.

⁷Ŋga miki Isrel tamāta, miki kala ma kao tinimi pa Yova Kindeni nâ, ŋana tu i ne tini-mwasa ikeno mine ku imo nâ. Ikura zo rârâni i ilo ara

nâ ŋana ikainzi ne tamâta piti lâ kazâŋa ilo. ⁸Mao nâ, inani ma izavaru i ne tamâta nenzi kiesaka rârâni piti lâ tininzi.

Tamâta kalo tawana Maro Kindeni

Daviti isia wângiŋa ŋine

131 ¹Yova Kindeni, naŋa apile mâsi ŋana apandekâna warakâŋgu kâ marumbu lâ, aku ŋandai uru apasuka warakâŋgu tiningu ŋga. Ilo-kalo pinde nde kaika ndo kala ipole nanenŋu ilo-kalo, andeta naŋa kalonŋu loko ŋana ilo-kalo ŋinde kâ, ande tia. ²Mao nâ, naŋa wiŋgu puu ndue lâ, kala amo tava wiŋgu pisi nâ, itogo lâlu puro-puro wisi pisi ŋana imo tina tini laiti.

³Miki Isrel tamâta, miki ma kao tinimi pa Yova Kindeni nâ, lâ zo ŋine wa zo muli-muli wa.

Kinzi sindeka ŋana Maro Kindeni ne luma sapâŋa kâ

132 ¹Yova Kindeni, maka kano pano tu kalo ŋgere kilo ŋana Daviti tava malia kie-kie muŋga ipâŋga pa i ŋinde.

²Noko nde Yakopu ne vâsa ŋgu nenzi Maro Kindeni Walo Tamwata, aku maka kano pano tu kalo ŋgere kilo ŋana ŋgua pâŋa kaika ŋinde Daviti iveta kuku noko, aku kuvila i. ³Daviti ipambwâre mine tu, “Naŋa ma atu kaika ŋana alâ nanenŋu luma ilo wa akeno nanenŋu kenoŋa nia wa. ⁴Naŋa ma apwarea ku akeno matâŋgu tia ndo. ⁵Naŋa ma aka mâsa mine lee, ikura lâ zo ndia naŋa ma apa luma tonŋe kâki pa Yova Kindeni, inani Yakopu ne vâsa ŋgu nenzi Maro Kindeni Walo Tamwata, ŋana i ma imo ilo kâ.”

⁶Muŋga, lâ zo ŋinde maka kamo Betlehem lawea, ande maka kaloŋo ŋgua tu Yova Kindeni ne ŋgua pâŋa ne sopi sapâŋa nde ikeno nia tonŋe. Maka karoto lee kasânda kulu lâ Jar lawea tini laiti. ⁷Ŋinenŋa maka kaporo tu, “Ayo, toka talâ pa Yova Kindeni ne luma sapâŋa! Talâ pa i ne saŋonâŋa nia ara ŋinde nao, aku tapare tukunda tawâŋgi papa i!”

⁸Yova Kindeni, sopi sapâŋa ŋinde itula noko kilala pwataki tu noko nde Walo Tamwata. Maka kano pano tu pwai sopi ŋinde kulâ ne luma sapâŋa ilo, aku kumo ŋinde ikura zo rârâni. ⁹Aku maka iloma tu noko ne patarawâŋa tamâta ma sipaveta kuku vetâŋa sondo lâ noko ne luma ilo ikura zo zo. Aku maka iloma tu noko ne tamâta ma sisarâwa tava ndekâŋa nâ.

¹⁰Yova Kindeni, maka kano pano tu kalo ŋgere ŋana ne wurâta tamâta Daviti kâ. Noko ma kupu muli pa tamâta ŋine noko tamwata muŋga kupatea tu ma imo koipu ŋalae, mine ndimo. ¹¹Yova Kindeni, noko kuveta ŋgua pâŋa kaika kuku Daviti lâ, aku noko ŋana kulele ne ŋgua ipâŋga kie tonŋe kilo, ande tia. Noko ne ŋgua pambwareŋa ikeno mine; “Muli mbo noko ne zo marumbu lâ ŋga, ŋinenŋa naŋa ma ao noko natu tamâne tonŋe ikai noko nia

ŋana imo koipu ŋalae. ¹²Ambo noko ne vâsa kinzi ma siveta ikura nanenŋu ŋgua pâŋa mine, aku ma sipono muli pa ŋgua tukuŋa rârâni naŋa ma alanzi ŋinde tona, ande noko timbu wukale kala ma muli sikai noko nia mine nâ, ku ma simo koipu ŋalaeŋala ikura zo rârâni.”

¹³Mao nâ, Yova Kindeni ipatea Saion lawea lâ. I ilo tu ma imo ne lawea ŋinde ku imo nâ. ¹⁴Iporo tu, “Naŋa ma amo lawea ŋine ikura zo rârâni. Naŋa ilonŋu pa lawea ŋine, kala ma amo koipu ŋalae lâ lawea ŋainani nâ. ¹⁵Naŋa ma amo ŋai ku ma arombonzi tamâta ŋinde simo Saion lawea, kala kinzi ma siroto ŋana kelekele tonŋe tia. Mao nâ, naŋa ma kâpwa alanzi sugorai tamâta simo ŋine, kala ma kapwanzi pupuro ndo. ¹⁶Naŋa ma wurâta alanzi Saion ne patarawâŋa tamâta, kala kinzi ma situla pwataki tu naŋa uru akainzi tamâta piti lâ kazâŋa ilo. Mine kala nanenŋu tamâta simo Saion lawea ŋine nde ma siwâŋgi ku ma sisarâwa tava ndekâŋa nâ.

¹⁷Naŋa ma akai tamâta tonŋe lâ Daviti ne vâsa ŋgu, aku ma ao i imo koipu ŋalae lâ lawea ŋine. Naŋa apatea i tu ma ikai koipu ikura zo zo, itogo sinâla mine. ¹⁸Daviti ne walo kaika ma ivilanzi tamâta rârâni i uru ikai poe panzi ŋinde, kala ma simo ara nâ. Andeta naŋa ma aveta maŋeti ŋalae panzi i ne kazâŋa tamâta.” Yova Kindeni kawa ŋgua kala ŋine.

Ara ŋana kinda ma tamo ilonda taitu nâ

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

133 ¹Ambo Yova Kindeni ne tamâta ma simo ilonzi taitu nâ, ande ŋinde ma ara ku ara ndo. ²Mâsi mine nde ara ndo, itogo samimi ara ŋinde kinzi muŋga sipaliŋi lâ patarawâŋa tamâta Aron kulu. Samimi ŋinde irere indue ipâŋga ndanŋeni pwau, aku indue ilâ ikura ne pasawaŋa luandondo ŋgaŋe. Kinzi tamâta simora ŋinde ku ilonzi ndeka. ³Mao nâ, mâsi ŋana tamo taitu tava ilonda taitu nâ, ande ara ndo, itogo mwâka ŋinde uru mbo mbo imbe ndue Hermon Tuu kulu wa Saion lawea ne tuu kulunzi wa. ŋana tu Yova Kindeni iveta kie ara ndo panzi tamâta simo Saion lawea, kala ma simo ara mine ku simo nâ.

Kinda tapanea Maro Kindeni tasuka i ŋa kâki

134 ¹Miki Yova Kindeni ne wurâta tamâta ŋine uru mbo mbo kaveta wurâta lâ i ne luma sapâŋa ilo, miki rârâni kamâ kapanea i kasuka ŋa kâki!

²Miki naomi pa Nia Sapâŋa Ndo ŋinde, aku mbaumi kâki kano pa Yova Kindeni wa kasuka i ŋa kâki wa. ³Naŋa ilonŋu tu Yova Kindeni, ina imo Saion lawea, ma iveta kie ara ndo pa miki. Inani nia ndoyo ipulia samba wa tâno wa.

Paneâŋa ilâ pa Maro Kindeni

135 ¹⁻²Tapanea Yova Kindeni tasuka i ŋa kâki! Miki Yova Kindeni ne wurâta tamâta ŋine uru kamandi i ne luma ilo, kinda

nenda Maro Kindeni ne luma sapâŋa ŋinde, ande miki kapanea i ŋa kasuka kâki! ³Tapanea i ŋa tasuka kâki, ŋana tu i nde ara tamwata. Kinda ma tawâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ papa i, ŋana tu ŋinde ma iveta ilonda ndeka. ⁴Yova Kindeni ipatea kinda Yakopu ne vâsa ŋgu pa i tamwata. Mine kala kinda Isrel tamâta tamo i tamwata ne ŋgu sondo.

⁵Mao nâ, naŋa asama tu nenda Maro Ŋalae ne walo kaika nde ŋalae ndo, aku ina ipolenzi maro laŋeŋa rârâni. ⁶Vetâŋa ndia Yova Kindeni ilo tu ma iveta lâ samba ilo wa tâno kulu wa tâi ilo wa tâi duvi lâmbu wa, ande i ma iveta vetâŋani ndaina ikura i tamwata nâ ne pateâŋa mine. ⁷Aku ina kala igonanzi karâzi ne take-take ŋalaŋala sipâŋga lâ nia ŋgaŋe, aku ina isupwa loloa iyoka tava karâzi indue imâ. Ina tamwata uru isupwa lawea ipile ne luma ku iyâti ilâ wa imâ wa.

⁸Aku nanayoni, inani kala ipunzi Isip tamâta natunzi tamâne nzâla-kulu rârâni sipamateteu, aku ipunzi nenzi ŋgoa-mbwâmbwa natunzi nzâla-kulu sipamateteu mine nâ. ⁹Aku iveta mâsi kaika kie-kie pinde lâ Isip tâno ŋinde tona, ŋana ipare nia pa nenzi koipu ŋalae tavanzi i ne sukâŋa tamâta. ¹⁰Aku muli ŋga Yova Kindeni izavarunzi tamâta ŋgu rârâ ŋinde. Kinzi ŋgu ŋinde nenzi koipu ŋalaŋala simo tava walo kaika ndo, andeta ipunzi pâta simâte. ¹¹Mao nâ, Yova Kindeni ipu Amor ŋgu nenzi koipu ŋalae Sihon pâta imâte lâ, aku ipu Basan ŋgu nenzi koipu ŋalae Ok pâta imâte tona. Aku ipunzi ŋgu rârâni simo Kenan tâno ŋinde nenzi koipu ŋalaŋala simâte tona. ¹²Ŋineŋga ikai koipu ŋalaŋala ŋinde nenzi tâno ku ikisi kerî panzi ne ŋgu Isrel.

¹³Mine nde Yova Kindeni, ikura zo zo kinzi tamâta ma sisama noko kilala pwataki tu noko nde Maro Ŋalae mao. Mao nâ, kinzi tamâta ma situla noko parina pwataki ikura zo muli-muli. ¹⁴Ŋana tu Yova Kindeni ma iveta vetâŋa sondo nâ panzi ne tamâta lâ ŋgua nia. I ma kalo sukâŋa ŋana ne wurâta tamâta kinda.

¹⁵Kinda tasama tu kinzi tinikoa ŋgu rârâni nenzi maro nde kelekele kaa nâ. Kinzi tamâta nâ sipare tainzi lâ mira “silva” tini wa mira “gol” tini wa. ¹⁶Kinzi maro laŋeŋa ŋinde kawanzi keno, andeta sikura tu siporo ŋgua kâ, ande tia. Kinzi matanzi keno, andeta sikura tu simora kelekele kâ, ande tia. ¹⁷Kinzi taŋanzi keno, andeta sikura tu siloŋo ŋgua, ande tia. Aku kinzi sikura tu simbana korananzi, ande tia ndo. ¹⁸Ara ŋana kinzi tamâta uru sipare maro laŋeŋa kaa kaa tainzi ŋinde ma sipâŋga simo rege-rege kunzi maro laŋeŋa ŋinde. Naŋa iloŋgu tu tamâta ea uru kalonzi tawana maro laŋeŋa ŋinde, ande kinzi kala ma sipâŋga kaa nâ, sitogonzi kinzi mine.

¹⁹Aŋga miki Isrel tamâta, miki kapanea Yova Kindeni kasuka i ŋa kâki! Aŋga miki Yova Kindeni ne patarawâŋa tamâta lâ Aron ne vâsa ŋgu, miki kala kapanea i ŋa kasuka kâki! ²⁰Aŋga miki tamâta lâ Livai ne vâsa ŋgu, miki kala kapanea Yova Kindeni ŋa kasuka kâki! Miki tamâta

ea uru kamege ŋana Yova Kindeni kâ, miki rârâni kapanea i ŋa kasuka kâki! ²¹Mao nâ, miki tamâta kamo Saion Tuu kulu lâ Yova Kindeni ne lawea Jerusalem ilo, miki ŋinde kapanea i ŋa kasuka kâki! Tapanea Yova Kindeni ŋa tasuka kâki!

Kawânda ndaŋge ilâ pa Maro Kindeni

136 ¹Kinda kawânda ndaŋge ilâ pa Yova Kindeni, ŋana tu i nde ara tamwata.

‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

²Kinda taporo ndaŋge ilâ pa Maro Kindeni, ina ipolenzi maro rârâni.

‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

³Kinda taporo ndaŋge ilâ pa Maro Ŋalae, ina kala ipolenzi tamâta ŋalaŋala rârâni simo tâno kulu.

‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

⁴Ina simbo nâ uru iveta mâsi ŋalaŋala.

‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

⁵I ne ilo-kalo nde ŋalae ndo; mine kala ipulia samba ipāŋga lâ.

‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

⁶Ina io tâno imandi lââ kulu.

‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

⁷Ina ionzi sinâla ŋalaŋala sipāŋga samba tini.

‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

⁸Aku ina io kari tu ikatona mbwale.

‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

⁹Ina io nzimona tavanzi pitu tu sikatona mbo.

‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

¹⁰Ina nanayoni ivilanzi timbunda, kala ipunzi Isip tamâta natunzi tamâne nzâla-kulu pâta sipamateteu.

‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

¹¹Ŋineŋga ina ikainzi Isrel ŋgu sipile Isip tâno siyâti simâ.

‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

¹²I tamwata ne walo nde kaika ndo, kala iveta mine.

‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

¹³Aku muli ŋga ina ipu Tâi Ŋiŋi kala ipwa pwataki mo rua.

‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

¹⁴Ŋineŋga ina ikainzi ne tamâta soka mâsa-mâsa nâ lâ tâi ŋgini simbwaliu silâ.

‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

¹⁵Andeta ipatuku Isip nenzi koipu ŋalae tavanzi ne zugu tamâta sinu lââ kala sipamateteu lâ.

‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

¹⁶Aku ina imuŋga panzi ne tamâta soka nia bilimu silâ.

- ‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.
 17Ŋineŋga ina ipunzi koipu kaika ŋalaŋala pâta simâte.
 ‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.
 18Kinzi koipu ŋalaŋala ŋinde nawalanzi pinde nde ŋanzi ŋalae, andeta ipunzi pâta simâte.
 ‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.
 19Ina ipu Amor ŋgu nenzi koipu ŋalae Sihon pâta imâte.
 ‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.
 20Aku ina kala ipu Basan ŋgu nenzi koipu ŋalae Ok pâta imâte tona.
 ‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.
 21Ŋineŋga ikai kinzi koipu ŋalaŋala ŋinde nenzi tâno, aku ikisi keru panzi ne tamâta.
 ‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.
 22Ŋineŋga tâno ŋinde ilanzi ne wurâta tamâta Isrel.
 ‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.
 23Kinzi simo lee aku muli, ŋineŋga nenda kazâŋa tamâta sipole kinda lâ, andeta i ŋandai kalo kapa ŋana kinda ŋga.
 ‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.
 24I kalo ŋgere kilo ŋana kinda kâ, kala ikai kinda piti lâ nenda kazâŋa tamâta mbaunzi ilo.
 ‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.
 25Ina uru kâpwa ilanzi kelekele rârâni simo vianzi.
 ‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.
 26Mine nde kawânda ndaŋge ilâ pa Maro Kindeni, inani imo samba ilo.
 ‘Mao nâ, i tini mwasa ndo pa kinda ikura zo rârâni.

Kinzi Isrel simo tâno tonŋe ku sipataiŋa ŋana nenzi lawea kâ

137 ¹Maka kasaŋona Babilon ŋgu nenzi lââ ŋgaŋe-ŋgaŋe, aku kaloma ŋgere ŋana nema lawea Saion kâ. Mine nde maka kaloma sukâŋa kala kamo kapataiŋa nâ.

²Maka kasonanzi nema wâŋgu sitâra lâ kâi simandi waŋgirama ŋinde lakanzi kulu, aku kapile keno. ³Maka kaveta mine ŋana duvi ŋine kâ: kinzi kazâŋa tamâta muŋga sikai maka kaika sioma lâ nenzi tâno ŋinde, aku kinzi ŋinde sipai maka tu, “Kala ŋine miki ma kawâŋgi wâŋgiŋa tonŋe ŋana iveta maka iloma ara kâ. Kawâŋgi Saion ne wâŋgiŋa tonŋe!”
⁴Opopo, maka kamo kinzi tinikoa nenzi lawea ma! Mine nde maka kakura ŋana kandeka ku kawâŋgi Yova Kindeni ne wâŋgiŋa mâsi mana, a? Tia ndo!

⁵O Jerusalem lawea, ambo naŋa ma kalonŋu kapa ŋanano, ande ara ŋana Yova Kindeni ma iyaula mbaunŋu, ŋana naŋa ma akura tu ara neŋgu wâŋgu kilo tia. ⁶O Jerusalem lawea, ambo naŋa ma kalonŋu kapa ŋanano, ambo naŋa ma apile nanenŋu mâsi ŋana andekanano ŋalae tina

kâ, ande ara ŋana Yova Kindeni ma iveta ŋandolânŋu sakamao, ŋana naŋa ma akura tu awâŋgi wâŋgiŋa kilo tia.

⁷O Yova Kindeni, maka kano pano tu kalo ŋgere kilo ŋana vetâŋa sakamao ŋinde kinzi Idom ŋgu siveta, lâ zo ŋinde nema kazâŋa tamâta sipara kuma ku sipole Jerusalem lawea. Kalo ŋgere kilo ŋana ŋgua ŋinde kinzi simo siporo mine tu, “Kazavaru Jerusalem lawea ndoni! Kazavaru ne luma wa kelekele rârâni marumbuni lâ!”

⁸Aŋga miki Babilon ŋgu, kalonŋo ŋga; Yova Kindeni ne pateâŋa ikeno tu i ma izavaru miki ndo lâ. Tamâta ea ipare nia pami ŋana vetâŋa sakamao miki muŋga kaveta pa maka ŋinde, ande i ma iveta mâsi ara ndo. ⁹I ma indeka ŋana ikainzi nemi lâlu puro-puro ku itambiranzi sindue mira kulu sipamateteu.

Tamâta kawa ndaŋge pa Maro Kindeni

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

138 ¹Yova Kindeni, naŋa ilonŋu kalonŋu ndoni aporo ndaŋge imâ pa noko. Naŋa amandi kinzi maro rârâni naonzi ku awâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ pa noko. ²Noko tini mwasa pa naŋa ikura zo rârâni, aku noko uru kuveta ikura ne ŋgua rârâni. Aku noko kusuka tamwata ŋa tava ne ŋgua pâŋa ŋinde kâki ndo, kala ipole kelekele pinde rârâni. Mine nde naŋa naonŋu pa noko ne luma sapâŋa, ku apare tukunŋu apaneano asuka noko ŋa kâki. ³Naŋa asarâwa pa noko lâ, aku noko kupalonŋo pa nanenŋu noŋa kala kuo tamwata ne walo ŋalae imâ pana ku ipu tini kaika pa ilonŋu kalonŋu. ⁴Aku koipu ŋalaŋala rârâni simo tâno ndoni kala silonŋo pâri ŋana noko ne ŋgua tukuŋa kâ. Mine kala kinzi ma sipanea noko ŋa sisuka kâki. ⁵Kinzi ma siwâŋgi wâŋgiŋa situla noko ne vetâŋa ŋalaŋala pwataki, aku ma situla noko kilala pwataki tona tu noko ŋa imo ŋalae ndo.

⁶O Yova Kindeni, noko kumo âta ndo, andeta noko kalo ŋgere ŋananzi tamâta ŋine uru sipatawa warakanzi tininzi. Aŋga tamâta ea uru sipasuka warakanzi tininzi, ande kinzi ŋinde sikura tu sipavea ŋanano, ande tia. ⁷Mao nâ, lâ zo ŋana malia kie-kie ipânŋa pa naŋa, ande noko uru pwea ŋanana kala amo ara nâ. Nanenŋu kazâŋa tamâta wisinzi nâna ŋalae pa naŋa, andeta noko uru kumandi kupara kunzi. Noko ne walo nde kaika ndo; mine nde noko pwai naŋa piti lâ kazâŋa ilo. ⁸Yova Kindeni ma iveta vetâŋa rârâni ŋinde i muŋga ipa ŋgua tu ma iveta pa naŋa. Ijana tu Yova Kindeni, noko ne tini-mwasa uru ikeno mine ku imo nâ. Mine nde noko ma kupile noko mwasi maka Isrel ŋgu ndimo.

Maro Kindeni ne ilo-kalo nde ŋalae ndo

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

139 ¹Yova Kindeni, noko mata kulea sondo pa ilonŋu kalonŋu, kala kusama naŋa kilalânŋu marumbu lâ. ²Ambo naŋa

asaŋona tâku amandi tâku, ande noko kumora ku kusama nanenŋu vetâŋa rârâni. Noko kumo malawae ŋinde, andeta kusama nanenŋu ilo-kalo rârâni. ³Ambo naŋa aveta wurâta tâku apwarea tâku, ande noko kumora ku kusama. Nanenŋu vetâŋa rârâni nde ikeno nia yo lâ noko nao. ⁴Yova Kindeni, ambo naŋa ilonŋu tu aporo ŋgua, andeta aporo pwataki tia yo yo, ande nanayoni noko kusama nanenŋu ŋgua ŋinde marumbu lâ.

⁵Mao nâ, noko kuŋge naŋa mbwaliu lâ kutogo ŋgumbi mwasina, aku noko tamwata uru pwea ŋanana. ⁶Naŋa ilonŋu ikai wurâta ŋalae ŋana asama noko ne vetâŋa ŋinde duvi kâ. Opopo, noko ne ilo-kalo nde kelekele ŋalae tina, kala akura tu asama duvi tia ndo! ⁷Mine kala ambo naŋa atu apavea ŋanano, ande naŋa ma alâ pa sinia, a? Naŋa ma akâwa alâ pa nia ndia ŋana noko ma kumorana tia, a? Tia ndo! ⁸Ambo naŋa ma akâki pa samba lawea âta ŋinde, ande noko kumo niani ndaina. Ambo naŋa ma alâ pa mateŋa nianzi, ande noko kala kumo nia ŋinde tona. ⁹Ambo naŋa ma alou alâ lee apâŋga nia malawae ndo pa mbwera kâ, tâku alâ amo nia malawae ndo pa wâra kâ tâku, ¹⁰and noko ma kumo niani ndaina tona, aku noko ma pwai poe sondo pa naŋa wa kusaŋa mbaunŋu kuvilana wa. ¹¹Mao nâ, ambo naŋa ma ano pa kondoma tu imâ ivea naŋa, ambo naŋa ma ano pa kari tu ipalele ipâŋga ŋaŋa, ande naŋa ma akura tu apavea ŋana noko kâ, ande tia. ¹²Ŋana tu kondoma ikura tu ipono noko mata, ande tia ndo. Kondoma wa mbwale pwataki wa nde kelekele kie taituni lâ noko nao. Mine nde noko uru kumora nia lâ kari wa mbo wa.

¹³Yova Kindeni, nanayoni noko tamwata kuveta karaenŋu ne pinde-pinde ndoni. Noko kuo naŋa apâŋga nana kapwa ilo, aku kusenŋe tukânŋu ndoni ilâ taitu. ¹⁴Noko ne mâsi ŋana kupulia naŋa kâ nde ŋalae tina ku ara ndo. Mine kala naŋa amege ŋanano wa apaneano wa. Naŋa asama tu noko ne vetâŋa rârâni nde ara ku ara ndo! ¹⁵Nia ndoyo, lâ zo ŋinde naŋa atumbu mwasa-mwasa amo paveâŋa nâ lâ nana kapwa ilo, aku tukânŋu sipasenŋe lâ, ande noko kumora ku kusama lâ. ¹⁶Naŋa nana ipagugua naŋa tia yo, andeta noko mata kumora naŋa lâ. Naŋa apâŋga amo tâno kulu tia yo yo, andeta nanayoni noko kupatea nanenŋu zo ŋana ma amo viânŋu kâ marumbu lâ, kala kuŋgere zo ŋinde kambwaŋe lâ pepa tini ikeno lâ.

¹⁷Opopo, Maro Kindeni, naŋa akura tu asama noko ne ilo-kalo rârâni ŋinde tia ndo! Noko ne ilo-kalo nde ŋalae tina. ¹⁸Ambo naŋa ma asowe kelekele rârâni noko uru kalo ŋgere ŋana ŋinde kambwaŋenzi, ande kambwaŋenzi ŋinde ma ipole paulo rârâni ikeno sâwa ndoni. Lâ zo ŋana naŋa amandi sânda lâ kenoŋa nia, ande naŋa amo kuku noko yo.

¹⁹Ayo, Maro Kindeni, naŋa ilonŋu tu noko ma kupunzi tamâta sakamao pâta simâte. Naŋa ilonŋu tu kinzi tamâta kala ilonzi pa paraŋa nâ ŋinde nde ma sipile naŋa ku silâ. ²⁰Kinzi kazâŋa tamâta ŋinde uru siporo ŋgua

pavaligiŋa sakamao pa noko. Mao nâ, kinzi siveta ŋgua potomule kaŋa-kaŋa ŋana siyaula noko ŋa. ²¹Yova Kindeni, naŋa wisiŋgu nâna ndo panzi tamâta ea wisinzi nâna pa noko. Naŋa tiniŋgu pwâka ndo ŋananzi tamâta ea uru sikai kazâŋa pa noko. ²²Mao nâ, naŋa ilonŋu panzi tamâta ŋinde tia ku tia ndo! Naŋa amora kinzi sitogo warakâŋgu neŋgu kazâŋa tamâta mine.

²³Mine nde Maro Kindeni, naŋa ilonŋu tu noko ma kulea sondo pa naŋa, aku kumora ilo-kalo rârâni ŋine ikeno ilonŋu kalonŋu. Pwai samâŋa pana, aku kutula nanenŋu ilo-kalo rârâni pwataki. ²⁴Ambo naŋa ayoka lâ nzâla ara tia tâ, ande naŋa ilonŋu tu noko ma kutula ŋinde pwataki pana. Pwai poe sondo nâ pana, aku kuona alâ pa via ne nzâla, ŋana ma amo ara mine ku amo nâ.

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ikeka ŋana i kâ

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

140 ¹Yova Kindeni, pwai naŋa piti lâ kinzi tamâta sakamao mbaunzi ilo. Kinzi tamâta ŋinde ilonzi tu sipunzi tamâta. Mine kala ano pano tu pwea ŋanana. ²Ikura zo rârâni kinzi kalonzi ŋgere ŋana mâsi sakamao nâ. Aku kinzi siveta wisi-nâna tava kazâŋa ipâŋga ŋgininzi ikura zo zo. ³Kinzi nenzi ŋgua nde mata-mata, itogo mwâta niŋo ruru ndo mwasina. Mao nâ, kinzi kawanzi ŋgua uru iyaulanzi tamâta, itogo mwâta saka ikanzi tamâta kala simâte mine.

⁴Mine nde Yova Kindeni, pwatona naŋa, ŋana kinzi tamâta sakamao ŋinde nenzi walo ma ikura tu ipole naŋa tia. Kinzi ilonzi tu sipunzi tamâta, aku sipa ŋgua lâ tu ma sizavaru naŋa tona. Mine kala ano pano tu pwea ŋanana. ⁵Kinzi taŋa-kaika tamwatanzi ŋinde nde sipavea ku sio nimbu ŋana sikai naŋa kaika kâ. Kinzi sikalolo kaimbo ku siveta nimbu sio lâ nzâla tu ma sikai naŋa, itogo uru sikai simbi mine.

⁶Mine nde naŋa asarâwa pa Yova Kindeni mine tu, “Nanenŋu Maro Kindeni kala nokoni.” Yova Kindeni, kutambira taŋa pa nanenŋu noŋa, aku kumâ kuvilana! ⁷O Koipu ŋjalae Yova Kindeni, noko kumo nanenŋu Yautâŋa Tamwata kaika. Muŋga, lâ zo ŋinde maka kamo paraŋa ilo, ande noko pwatona naŋa sondo nâ, kutogo nanenŋu maramuŋa mwasina.

⁸Mine nde Yova Kindeni, noko ma kusâu panzi tamâta sakamao tu ma siveta vetâŋa ndia ilonzi tu siveta, mine ndimo. Kinzi sipa ŋgua ŋana siveta vetâŋa sakamao kâ. Naŋa ano pano tu kupono nzalanzi.

⁹Noko ma kusâu panzi nanenŋu kazâŋa tamâta tu sizavaru naŋa ndimo. Vetâŋa ndia kinzi siporo tu ma siveta pa naŋa, ande naŋa ilonŋu tu noko ma kulele vetâŋa ŋinde itaulo pa warakanzi nâ. ¹⁰Naŋa ilonŋu tu noko ma kuzavarunzi. Mao nâ, kusupwa yââ imbe ndue kulunzi! Kutambiranzi sindue silâ mbââ ŋjalae ilo ku kusae nzâla, ŋana ma sikura tu siyâti simâ kilo tia. ¹¹Kinzi tamâta mine uru sisowe ŋgua laŋeŋa nâ lâ

tamâta pinde tininzi. Noko ma kusâu panzi tamâta ŋinde tu ma simo ara, mine ndimo. Naŋa ilonŋu tu vetâŋa sakamao ma ipâŋga walele nâ panzi tamâta ŋinde uru ilonzi tu sipunzi tamâta, ku ma izavarunzi ndo lâ.

¹²Yova Kindeni, naŋa asama tu noko uru kuvilanzi sugorai tamwatanzi. Aŋga tamâta ea nenzi kaika ŋalae koŋa tia kala sikura tu sipavila warakanzi tia, ande noko uru kuveta vetâŋa sondo ndo panzi. ¹³Mao nâ, kinzi tamâta arara ma sipaneano sisuka noko ŋa kâki. Kinzi ŋinde ma simo kuku noko.

Tamâta tonŋe ino pa Maro Kindeni

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

141 ¹Yova Kindeni, kala ŋine naŋa ano pano. Naŋa asarâwa pano tu kupaloŋo pa nanenŋu noŋa. Kumâ walele nâ kuvilana.

²Naŋa ilonŋu tu nanenŋu noŋa ŋine ma ikâki pano itogo mundo ne kuwae ara mwasina. Kari indue lala lâ, kala asuka mbaunŋu kâki akai noŋa pano itogo nanenŋu patarawâŋa mine.

³Yova Kindeni, naŋa ano pano tu pwatona naŋa kawâŋgu sondo. Pwai poe pa nanenŋu ŋgua rârâni. ⁴Pwai poe sondo nâ pa ilonŋu kalonŋu tona. Tia ma ilonŋu igagatina ŋana aveta mâsi sakamao wa apakaka kunzi tamâta sakamao aveta kiesaka kunzi wa. Ambo naŋa ilonŋu patewa tu ma asaŋona aka kunzi lâ nenzi kâŋa-nuŋa ŋalaŋala, ande naŋa ano pano tu kupono nzalâŋgu.

⁵Ambo tamâta ara tonŋe kalo sukâŋa ŋanana kala ipu naŋa wa itu naŋa sondo wa, ande ŋinde ma ara. Andeta ikura zo rârâni naŋa ano pa Yova Kindeni tu ma itoto kinzi tamâta sakamao nenzi vetâŋa potomule. Naŋa tininŋu pwâka ndo tu kinzi tamâta sakamao ma sisuka naŋa ŋânŋu kâki.

⁶Ara ŋana tamâta pinde ma sikainzi tamâta sakamao ŋinde nenzi koipu ŋalaŋala silâ pa nia ndamwa ku ma sitambiranzi sindue. Ŋineŋga lâ zoni ndaina kinzi ma sisama tu Yova Kindeni kawa ŋgua nde mao kanaŋo. ⁷Ara ŋana kinzi ma sitambira tukanzi simbe sindue mateŋa nianzi nzâla kawa, itogo tamâta itale kâi ilâ pinde-pinde ku itambira pwapwataki mine.

⁸Andeta Koipu Ŋalae Yova Kindeni, naŋa kalonŋu tawana noko nâ. Naŋa amâ pano tu ma amuna noko tini laiti. Noko ma kusâu panzi kazâŋa tamâta tu sipo naŋa pâta amâte, mine ndimo. ⁹Kinzi kiesaka tamwatanzi sio nimbu ŋana sikai naŋa kaika kâ. Naŋa ano pano tu pwea ŋanana, ŋana naŋa ma aŋgeŋge ŋana nenzi nimbu ŋinde kâ. ¹⁰Naŋa ilonŋu tu kinzi tamâta sakamao nenzi nimbu ŋinde ma ikai kinzi warakanzi kaika, aŋga naŋa warakânŋu ma aŋgeŋge ŋana nimbu ŋinde kâ, ku ayoka alâ.

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ivila i

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine, lâ zo ŋinde imuna imo ŋgânza ilo.

142 ¹Naŋa asarâwa kaika pa Yova Kindeni. Naŋa kawâŋgu kâki ano papa i tu ma ivilana. ²Naŋa ilonŋu makisa kala aporo

papa i, atula ŋgua pwataki ŋana malia kie-kie rârâni kala ipâŋga pa naŋa ŋine.

³Yova Kindeni, lâ zo ŋana ilonŋu malia ŋalae tina, ande noko uru pwatonana. Nanenŋu kazâŋa tamâta sivea nimbu tonŋe lâ nzâla naŋa uru ayoka ŋinde. Kinzi situ ma sikale naŋa kaika kâ. ⁴Opopo, naŋa matâŋgu ilâ wa imâ wa, andeta amora tu tamâta tonŋe imo tiningu laiti ŋana ivila naŋa kâ, ande tia. Tamâta tonŋe imo ŋana ikea ŋanana, ande tia. Tamâta tonŋe kalo sukâŋa ŋana naŋa kâ, ande tia.

⁵Mine nde Yova Kindeni, naŋa asarâwa pano tu kumâ kuvilana. Naŋa aporo tu, “Noko tamwata nâ nde nanenŋu katonâŋa tamâta. Lâ zo ŋine naŋa amo viâŋgu, ande naŋa ilonŋu pa kelekele taitu ŋine nâ; naŋa ilonŋu tu noko ma kumo kuku naŋa.” ⁶Naŋa asarâwa pano tu kuvilana. Kutambira taŋa pa nanenŋu noŋa, ŋana tu ilonŋu kalonŋu nde malia ndo. Nanenŋu kazâŋa tamâta kinzi nde tamâta kaika ndo, aku naŋa akura tu apolenzi tia. Mine kala ano pano tu pwaina piti lâ mbaunzi ilo. ⁷Malia ŋine ikale naŋa kaika lâ, itogo wâlo kaika ikeno tiningu mwasina. Naŋa ano pano tu kupalalana wâlo ŋine piti lâ tiningu, ŋana naŋa ma amo ara kilo kâ. Ŋinenŋa naŋa ma apaneano asuka noko ŋa kâki. Aku noko ne tamâta ma simora tu noko kuveta kie ara pa naŋa, aku kinzi kala ma simandi kuku naŋa ŋana sipaneano.

Tamâta ino pa Maro Kindeni tu ma ivila i

Daviti isia wângiŋa ŋine

143 ¹Yova Kindeni, kupaloŋo pa nanenŋu noŋa! Kutambira taŋa pa nanenŋu tiŋa. Noko ne vetâŋa rârâni nde sondo ndo, aku noko uru kuveta ikura tamwata ne ŋgua rârâni. Mine kala ano pano tu kupaloŋo pa naŋa! ²Naŋa asama tu tamâta tonŋe imo tava ilo mbâra-mbâra ndo lâ noko nao, ande tia ndo. Mine nde noko ma kuo ne wurâta tamâta naŋa amandi noko ne ŋgua nia ndimo.

³Kumora ŋga; nanenŋu kazâŋa tamâta itanŋgula naŋa lee ipolena ku itawa naŋa ndue ndo lâ. Ipa naŋa kaika lâ, aku io naŋa amo nia kondoma, atogonzi tamâta ŋinde simâte muŋgani lâ. ⁴Mine kala naŋa ilonŋu kurana tia, aku ilonŋu kalonŋu nde malia ndo.

⁵Kala ŋine naŋa kalonŋu ŋgere kilo ŋana zo muŋgâŋa. Naŋa kalonŋu ŋgere ŋana noko ne vetâŋa rârâni, vetâŋa ŋalaŋala muŋga kuveta ŋinde. ⁶Mine nde naŋa asuka mbaunŋu kâki ku ano pano, ŋana tu naŋa ilonŋu ndo tu noko ma kumo kuna, itogo tâno mâsa-mâsa ilo ndo tu karâzi ma imbe indue.

⁷Yova Kindeni, kumâ kuvila naŋa walele nâ, ŋana tu ilonŋu kurana tia ndo. Noko ma kupavea ŋanana ndimo. Ambo noko ma kupavea ŋanana, ande naŋa ma amâte ku ma alâ amo mateŋa nianzi. ⁸Naŋa ao nenŋu kalo-tawana ilâ pa noko simbo nâ. Mine nde ano pano tu kuveta

nanenŋu kalo-ŋgere ipâŋga ikura mboyo mboyo ŋana noko ne tini-mwasa ŋinde uru ikeno mine ku imo nâ. Nanenŋu noŋa imâ pa noko nâ. Mine kala kutula nzâla pana, aku naŋa ma ayoka noko muli. ⁹Yova Kindeni, naŋa apalilu akâwa amâ pa noko tu ma pwea ŋanana. Pwai naŋa piti lâ nanenŋu kazâŋa tamâta mbaunzi ilo! ¹⁰Nanenŋu Maro Kindeni kala noko. Mine nde naŋa ilonŋu tu noko ma kupananana sondo ŋana apaveta kuku noko ne pateâŋa nâ. Kuveta kie ara pa naŋa, aku pwai poe pana ŋana ayoka nzâla ara nâ.

¹¹Yova Kindeni, naŋa ano pano kilo tu pwaina piti lâ kazâŋa ilo, ŋana noko kilala ma ipâŋga nia yo. Noko nde vetâŋa sondo warika. Mine nde kutiŋgi malia rârâni ŋine piti lâ tiniŋgu. ¹²Noko ne tini-mwasa ikeno pa naŋa ikura zo rârâni. Mine kala ano pano tu kupunzi nanenŋu kazâŋa tamâta rârâni pâta simâte. Kuzavarunzi tamâta rârâni ŋinde uru siveta kenzi sakamao pa naŋa, ŋana tu naŋa amo noko ne wurâta tamâta.

**Koipu ŋalae kawa ndaŋge pa Maro Kindeni,
ŋana tu ivila i kala ipole paraŋa lâ**

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

144 ¹Naŋa apanea Yova Kindeni asuka i ŋa kâki, ŋana tu ina kaika tamwata ŋana ikatona naŋa kâ, itogo mira ŋalae mwasina. Aku ina kala uru ipanana naŋa sondo nâ ŋana paraŋa ne mâsi kâ. ²I nde nanenŋu Maro Kindeni tini-mwasa warika, aku ina uru ikatona naŋa itogo ŋgumbi kaika mwasina. I imo itogo nanenŋu maramuŋa mine, aku nanenŋu Yautâŋa Tamwata kala i. Aku naŋa kalonŋu tawana tu i ma ikeka ŋanana, ŋana tu ina kala uru ipolenzi tinikoa ŋgu ku ionzi simo naŋa kalonŋu.

³Andeta Yova Kindeni, nanenŋu morâŋa tu maka tamâta nde kekeleke kaa nâ. Mine nde mana mana ŋga noko uru kalo ŋgere ŋanama, a? Maka katogo kekeleke sugorai kaa nâ mine. Mine nde ŋana sâ kâ ŋga noko ilo ŋanama, a? ⁴Maka nde katogo tamâta imbana koroani tini mwata nâ mbwani taitu nâ lâ kawa. Maka kamo zo mbwana-mbwana nâ, katogo kâi uŋa mine.

⁵Mine nde Yova Kindeni, pwai samba ne nzâla piti, aku kundue kumâ ku kuvilama! Kusuŋa mbau ndue ku kutanŋonzi tuu, aku kuveta mundo ŋalae ipâŋga tuu tininzi. ⁶Kusupwa loloa salaga-salaga indue imâ iŋaranzi kazâŋa tamâta sikâwa pwapwataki silâ. Noko ne silâwa nâ kupanenzi, aku kusokinzi sikâwa silâ. ⁷Yova Kindeni, naŋa asakoko amo tâi geza-geza ilo. Kusuŋa mbau indue imâ ku kutapa naŋa akâki amâ. Kuvilana, ku pwaina piti lâ kinzi tinikoa tamâta kaika mbaunzi ilo. ⁸Kinzi tamâta ŋinde kawanzi lajeŋa nâ. Lâ zo ŋana kinzi mbaunzi kâki siporo tu “Maro isama tu nanenŋu ŋgua nde mao nâ”, ande kinzi silâŋe nâ.

⁹Andeta Maro Kindeni, kala ŋine naŋa ma awâŋgi wâŋgiŋa wasaseki tonje pa noko. Naŋa ma ara wâŋgu ŋalae ku awâŋgi pano. ¹⁰Ŋana tu nokoni uru kusuka maka Isrel nema koipu ŋalaŋala ŋana sipole paraŋa kâ, aku nokoni kala uru pwai ne wurâta tamâta naŋa Daviti piti lâ kazâŋa ilo.

¹¹Mine kala ŋine nâ kumâ kuvilana, ŋana kinzi kazâŋa tamâta ma sikura tu siveta kenzi sakamao pa naŋa tia. Pwaina piti lâ tinikoa tamâta kaika mbaunzi ilo, kinzi laŋeŋa tamwatanzi ŋinde. Lâ zo ŋana kinzi mbaunzi kâki siporo tu “Maro isama tu nanenju ŋgua nde mao nâ”, ande kinzi silâŋe nâ. ¹²Maka kano pano tu kuvilama, ŋana tu maka iloma tu natuma tamâne limoa kinzi ma situmbu tava walo kaika, sitogonzi kâi ŋalaŋala mine. Aku maka iloma tu natuma taine kinzi ma sipâŋga ara ndo, sitogo sâmbwe arara ŋinde kinzi sisinjarana ku siŋgunu ŋana koipu ŋalae ne luma ma imandi kulu kâ. ¹³Aku maka iloma tu kâpwa kie-kie ma ipâŋga maria lâ nema tâno ilo tona, ŋana kâpwa ne luma ma pipi ndo. Aku maka iloma tu nema lama malakupi ma sipaguguanzi natunzi kambwanzenzi walo. ¹⁴Maka iloma tu nema bulmakao kala ma sipaguguanzi natunzi rârà ŋinde tona. Andeta maka tinima pwâka tu kinzi kazâŋa tamâta ma sipu nema lawea ne ŋgumbi mira pwataki ku sikaima kaika kalâ kamo nenzi lawea. Maka tinima pwâka tu kinzi tamâta ma simandi nema lawea ne nzâla ŋgaŋe ku sitarâra ŋana kazâŋa nao panzi kâ.

¹⁵Ambo Yova Kindeni ne nzâmbe ma ikeno mine pa ŋgu tonje, ande kinzi ma sindeka ŋalae. Mao nâ, tamâta ea kinzi uru kalonzi tawana nenzi Maro Yova Kindeni, kinzi ŋinde ma sindeka mine nâ.

Paneâŋa ilâ pa Maro Kindeni

Daviti isia wâŋgiŋa ŋine

145 ¹Maro Kindeni, nanenju koipu ŋalae, naŋa ma atula noko kilala pwataki tu noko ŋa nde ŋalae ndo. Naŋa ma aporo kawâŋgu ndaŋge imâ pano mine ikura zo râràni. ²Ikura zo zo naŋa ma kawâŋgu ndaŋge imâ pano. Naŋa ma apaneano asuka noko ŋa kâki mine ku amo nâ.

³Yova Kindeni i ŋa nde ŋalae ndo, aku ara ŋana kinda ma tapanea i ŋa tasuka kâki ndo. Ina âta tamwata, aku tamâta tonje ikura tu isama i kilala sondo, ande tia. ⁴O Yova Kindeni, kinzi tamâta kala simo lâ zo ŋine nde ma sitapâri panzi natunzi ŋana noko ne vetâŋa arara kâ, aku muli ŋga nenzi vâsa ŋinde kala ma sitapâri mine nâ pa warakanzi natunzi. Ikura zo râràni, kinzi tamâta ma sipaneano mine nâ ŋana noko ne vetâŋa ŋalaŋala kâ. ⁵Kinzi ma situla noko kilala pwataki tu noko ne walo nde kaika ndo, aku kumo pwai koipu ŋalae pa kelekele râràni wa nia ndoni wa. Aku naŋa warakâŋgu kala ma kalonju ŋgere mine nâ ŋana

noko ne vetâŋa arara kâ. ⁶Mao nâ, kinzi tamâta ma sitapâri ŋana mâsi kaika ŋalaŋala noko muŋga kuveta ŋinde, aku naŋa kala ma aporo atula noko kilala pwataki tu noko ŋa nde ŋalae ndo.

⁷Kinzi ma siporo situla pwataki tu noko nde ara tamwata, aku ma siwâŋgi wâŋgiŋa ŋana noko ne wisi-wisi kâ mine tu, ⁸“Yova Kindeni i nde kalo-sukâŋa warika wa wisi-wisi warika wa. I uru wisi nâna walele tia, aku ne tini-mwasa ŋalae ŋinde ikeno mine ku imo nâ. ⁹Ina kala uru iveta kie ara nâ panzi tamâta rârâni, aku i uru io ne wisi-wisi ilâ pa kelekele rârâni muŋga ivetanzi sipâŋga ŋinde.”

¹⁰Mao nâ, Yova Kindeni, kelekele vianzi kâ rârâni noko muŋga kupulianzi ŋinde nde ma sipanea noko ŋa sisuka kâki. Aku noko ne tamâta rârâni kala ma kawanzi ndaŋge pano. ¹¹Kinzi ma situla pwataki tu noko kumo koipu ŋalae kaika ndo pa samba wa tâno wa, aku ma sitapâri ŋana noko ne walo kaika ŋinde tona. ¹²Mine kala tamâta rârâni ma sisama ŋana vetâŋa ŋalaŋala kie-kie noko muŋga kuveta ŋinde. Aku kinzi ma sisama tu noko kumo koipu ŋalae kaika tamwata, aku noko ŋa nde ŋalae ndo. ¹³Mao nâ, noko ma kumo pwai maro mine ikura zo rârâni. Noko kumo koipu ŋalae, ma kumo mine ku kumo nâ.

Yova Kindeni uru iveta ikura tamwata ne ŋgua pâŋa rârâni, aku i ne vetâŋa rârâni itula pwataki tu i nde wisi-wisi warika. ¹⁴Tamâta ea sisânda malia kulu, ande i uru ivilanzi tamâta ŋinde rârâni. Aku ina uru ipu tini kaika panzi tamâta ea nenzi walo ŋalae koŋa tia. ¹⁵Kinzi kelekele rârâni simo vianzi kâ ŋinde nde sio tininzi ŋana noko nâ tu ma kâpwa kusuanzi, aku noko uru kusuanzi lâ zo ndia putole ipunzi. ¹⁶Nokoni uru kâpwa kulanzi kinzi rârâni taitu-taitu, kala sika lee kapwanzi pupuro lâ.

¹⁷Mao nâ, Yova Kindeni ne vetâŋa rârâni nde sondo ndo, aku i ne vetâŋa rârâni itula pwataki tu i nde wisi-wisi warika. ¹⁸Tamâta ea kinzi uru kalonzi tawana Yova Kindeni mao ku sisarâwa pa i tu ivilanzi, ande ipaloŋo pa nenzi noŋa rârâni. ¹⁹Tamâta ea simege ŋana i kâ, ande i uru kelekele ndia ilonzi papa ŋinde ilanzi. I ipaloŋo pa nenzi noŋa, ku ikainzi piti lâ kazâŋa ilo. ²⁰Ina kala uru ikatonanzi tamâta rârâni ŋine ilonzi ndo ikeno pa i. Aŋga kinzi tamâta sakamao, ande i ma izavarunzi ndo lâ. ²¹Mine nde naŋa ma apanea Yova Kindeni asuka i ŋa kâki ikura zo rârâni. Aŋga miki kelekele rârâni ŋine i muŋga ipuliami kala kapâŋga kamo viami, ande miki kala kapanea i kasuka i ŋa sapâŋa kâki mine ku kamo nâ.

Tapanea Maro Kindeni Pavilâŋa Tamwata tasuka i ŋa kâki

146 ¹Tapanea Yova Kindeni tasuka i ŋa kâki! Naŋa warakâŋgu ma apanea i ŋa asuka kâki.

²Naŋa ma apanea i ŋa asuka kâki ikura zo rârâni naŋa ma amo viâŋgu lâ tâno kulu. Naŋa ma awâŋgi wâŋgiŋa paneâŋa kâ papa nanenŋu Maro Kindeni lee alâ apâŋga lâ keru.

³Nanenggu tamâta, miki kaloŋo ŋga; kinzi koipu ŋalaŋala sitavanzi tâno tamâta ma sikura ŋana sivila miki kâ, ande tia. Mine kala miki ma kalomi tawananzi ndimo. ⁴Lâ zo ŋana kinzi ma simâte, ande karaenzi ma ipalele ipāŋga itogo tâno kilo. Aku lâ zoni ndaina, vetâŋa ndia kinzi muŋga siporo tu ma siveta, ande ma sikura tu siveta tia.

⁵Aŋga tamâta ea kalo tawana tu Yakopu ne Maro Kindeni ma ivila i, ande i ma indeka nâ, ŋana tu ipasipa kuku ne Maro Yova Kindeni. ⁶Yova Kindeni ina nia ndoyo ipulia samba wa tâno wa tâi wa, tavanzi kelekele rârâni simo vianzi lâ nia ndoni. Aku inani kala uru iveta ikura tamwata ne ŋgua pâŋa rârâni ikura zo zo. ⁷Tamâta pinde nenzi walo nde ŋalae koŋa tia, kala tamâta pinde siveta kenzi sakamao panzi. Taitu Yova Kindeni uru ivilanzi tamâta ŋinde ku ivetanzi simo sondo. Aku ina uru kâpwa isuanzi tamâta ea putole ipunzi, ku iyautenzi tamâta simo kazâŋa tamâta nenzi luma sakamao ilo ŋinde piti tona. ⁸Ina uru ivetanzi tamâta matanzi leva-leva simora kilo. Aku ina kala uru ipu tini kaika panzi tamâta ea nenzi walo ŋalae koŋa tia. Mao nâ, Yova Kindeni ilo ndo keno panzi ne tamâta, kinzi ŋine uru sipono muli papa i nâ. ⁹Inani kala uru ikea ŋananzi tamâta lombo mine nâ, kinzi ŋinde soka pa lawea pinde simâ kala simo nenda tâno. Aku ina kala uru ivilanzi taine mwala-mwala wa kinzi lâlu mundoro wa. Aŋga kinzi tamâta sakamao, ande inani uru izavaru vetâŋa ndia kinzi situ siveta.

¹⁰Kinda tasama tu Yova Kindeni ma imo koipu ŋalae mine ku imo nâ. Miki tamâta ŋine kamo Saion lawea, miki nemi Maro Kindeni ma ikai Maro mine ikura zo rârâni. Tapanea Yova Kindeni tasuka i ŋa kâki!

Tapanea Maro Kindeni Walo Tamwata tasuka i ŋa kâki

147 ¹Tapanea Yova Kindeni tasuka i ŋa kâki! Ara ŋana kinda ma tawâŋgi wāŋgiŋa paneāŋa kâ pa nenda Maro Kindeni, ŋana tu ŋinde nde mâsi ara ku sondo ndo.

²Ŋana tu Yova Kindeni iŋgunu Jerusalem lawea imandi kilo, aku kinzi tamâta ŋinde muŋga nenzi kazâŋa tamâta sikainzi silâ pa tâno tonje, ande Yova Kindeni ikainzi sitaulo simâ kilo. ³Mao nâ, ikainzi sitaulo simâ kilo ku inzuku nenzi mbwatakâe. Aŋga tamâta pinde, ande malia iyaula nenzi ilo-kalo kala simo ara tia ndo. Andeta Yova Kindeni ivetanzi tamâta ŋinde simo ara kilo.

⁴Ina ipateanzi pitu kambwaŋenzi marumbu lâ, aku ipatu kinzi pitu taitu-taitu ŋanzi. ⁵Mao nâ, nenda Maro Ŋalae ŋa nde ŋalae ndo, aku imo tava walo kaika. I ne ilo-kalo ipole kinda tamâta nenda ilo-kalo marumbu lâ. ⁶Ina kala uru walo ilanzi tamâta ea sipatawa warakanzi tininzi. Aŋga kinzi tamâta sakamao, ande i uru itawanzi ndue ku ipolenzi ndo.

⁷Mine nde miki kawâŋgi wāŋgiŋa paneāŋa kâ pa Yova Kindeni! Kara wāŋgu ku kawâŋgi wāŋgiŋa ilâ pa nenda Maro Kindeni! ⁸Ŋana tu ina

uru ivetanzi take-take sipâŋga lâ samba tini, aku isupwa karâzi imbe indue ŋana iveta unza ipâŋga isala nia ndamwa ndamwa. ⁹Aku ina kala uru kâpwa isuanzi simbi rârâni, aku lâ zo ndia kinzi sii natunzi sisarâwa ŋana kapwanzi, ande inani uru kâpwa isuanzi.

¹⁰Yova Kindeni ŋandai ilo ndeka ŋana kinzi zugu tamâta ŋinde uru sipandekâna ŋana warakanzi nâ nenzi kaika wa nenzi “hosi” ŋalaŋala nenzi kaika wa. ¹¹Andeta i indeka ndo ŋananzi tamâta ea uru simege ŋana i kâ, kinzi ŋine kalonzi tawana tu i ne tini-mwasa ikeno panzi ikura zo rârâni.

¹²Mine nde miki tamâta ŋine kamo Jerusalem lawea, miki kapanea Yova Kindeni kasuka i ŋa kâki! Mao nâ, miki ŋine kamo Saion tuu kulu, miki kapanea nemi Maro Kindeni ŋa kasuka kâki! ¹³Ŋana tu ina iveta Jerusalem lawea ne ŋgumbi nzâla sipâŋga kaika ndo, aku inani uru iveta kie ara nâ panzi tamâta simo ŋinde. ¹⁴Ina kala isokinzi lawea pinde nenzi zugu tamâta simo malawae ndo ŋana miki nemi tâno kâ, aku iveta kâpwa ara ndo ipâŋga maria lâ nemi tâno ilo, kala miki kaka lee kapwami pupuro lâ.

¹⁵Andeta ŋinde nâ tia; i itu ŋgua kaika ilâ walele nâ pa tâno, aku tâno ipaloŋo nâ pa i kawa ŋgua ŋinde. ¹⁶Aku ina uru io wââ indue imâ itura tâno lâ. Aku io mwâka ipâŋga unza tini tona. ¹⁷Ina uru io karâzi tava mira “ais” kiri-kiri imbe indue. Lâ zo ŋana iveta nia pisi ŋalae ndo, ande tamâta tonje ikura tu imo ara, ande tia. ¹⁸Andeta muli ŋga ina iporo itu ŋgua kaika, aku “ais” ipâŋga itogo lââ mine. Mao nâ, i kawa ŋgua iveta “ais” ipâŋga lââ ku irere ilâ.

¹⁹Aku mine nâ, Yova Kindeni iporo itula ŋgua pwataki pa Yakopu ne vâsa ŋgu tona. Itula ne ŋgua tukuŋa kie-kie panzi Isrel ŋgu. ²⁰Andeta i ŋandai iveta kie mine panzi tinikoa ŋgu. Kinzi sizizâla ŋana i ne ŋgua tukuŋa. Mine nde tapanea Yova Kindeni tasuka i ŋa kâki!

**Kelekele rârâni ikeno samba ilo wa tâno kulu wa
sipanea Maro Kindeni sisuka i ŋa kâki**

148 ¹Tapanea Yova Kindeni ŋa tasuka kâki! Miki rârâni kamo samba ilo, mikini kala kamo âta ŋinde, ande miki kapanea Yova Kindeni ŋa kasuka kâki!

²Miki aŋelo rârâni, miki kapanea i ŋa kasuka kâki! Mao nâ, miki aŋelo kaika rârâni, miki kapanea i ŋa kasuka kâki mine nâ! ³Kari wa nzimona wa, miki kapanea i ŋa kasuka kâki! Aŋga miki pitu rârâni uru kasinala nia, miki kala kapanea i ŋa kasuka kâki mine nâ! ⁴Noko samba kumo âta ndo, noko kupanea i ŋa kusuka kâki! Aŋga miki lââ kamo âta ŋinde, ande miki kala kapanea i ŋa kasuka kâki mine nâ! ⁵Ara ŋana kelekele rârâni ŋinde ma sipanea Yova Kindeni sisuka i ŋa kâki, ŋana tu nia ndoyo i tamwata iporo itu ŋgua kaika, aku kinzi sipâŋga kala simo. ⁶Ina iporo

ŋgua, kala kinzi silâ simo nianzi nianzi, ma simo mine ku simo nâ. Io kerî panzi lâ, aku sâ tonje ikura tu itoto i ne ŋgua tukuŋa ŋinde ututu, ande tia ndo.

⁷Aŋga miki kelekele rârâni kamo tâno kulu, miki kala kapanea Yova Kindeni ŋa kasuka kâki! Miki iŋa ŋalaŋala wa kelekele kamo tâi geza-geza wa, ⁸miki karâzi ne loloa wa mira “ais” wa, miki wââ wa mwâka wa, miki mbilu-lawea kaika kala uru kaponu muli pa Yova Kindeni kawa ŋgua, ande miki rârâni kapanea i ŋa kasuka kâki! ⁹Miki tuu ŋalaŋala wa tuu kiri-kiri wa, miki kâi bâŋa wa kâi kamandi dugu ilo wa, ¹⁰miki simbi bâŋa wa simbi ŋgoi wa, miki mwâta wa sii wa, ande miki kala kapanea Yova Kindeni ŋa kasuka kâki! ¹¹Aŋga miki koipu ŋalaŋala wa miki tamâta ŋgu ndoni wa, miki tamâta mbâna-mbâna wa miki katonâŋa rârâni wa, ¹²miki tamâta limoa wa miki taine taipa wa, miki tamâta kokoŋa wa miki lâlu kiri-kiri wa, ande miki rârâni kala kapanea Yova Kindeni ŋa kasuka kâki!

¹³Mao kanaŋo, miki rârâni kapanea Yova Kindeni ŋa kasuka kâki, ŋana tu i simbo nâ ŋa nde ŋalae, ipolenzi ŋoa ŋalaŋala pinde rârâni. I ne walo nde kaika ndo, aku kelekele rârâni simo samba ilo wa tâno kulu wa, ande kelekele rârâni ŋinde simo i kalo nâ. ¹⁴Aku i tini mwasa ndo panzi Isrel tamâta, kala ivetanzi sipâŋga ŋgu kaika lâ. Kinzi simo i tamwata ne tamâta. Mine kala kinzi uru sipanea i ŋa sisuka kâki. Tapanea Yova Kindeni ŋa tasuka kâki!

Wâŋgiŋa ŋana tandekana Maro Kindeni

149 ¹Tapanea Yova Kindeni tasuka i ŋa kâki! Lâ zo ŋana miki Yova Kindeni ne tamâta kapasau ŋana kawâŋgi pa i kâ, ande ara ŋana miki ma kawâŋgi wâŋgiŋa wasaseki papa.

²Mao nâ, miki Isrel tamâta, miki kalomi ŋgere tava ndekâŋa ŋana Yova Kindeni, inani nanayoni ivetami kapâŋga i ne ŋgu. Miki ŋine kamo Saion lawea, miki kandekana nemi koipu ŋalae! ³Miki kawâŋgi wâŋgiŋa, aku kaki kapanea i ŋa kasuka kâki! Kara nemi wâŋgu kie-kie, ku kandekana i. ⁴Ŋana tu Yova Kindeni uru ilo ara nâ ŋananzi ne tamâta. Aku tamâta ea sipatawa warakanzi tininzi ku simarerea i, ande i ivilanzi tamâta ŋinde ŋana sipole paraŋa kâ.

⁵Ara ŋana Yova Kindeni ne tamâta ma sindeka pâta, ŋana tu kinzi sipole paraŋa lâ. Ikura kari wa mbo wa, ande ara ŋana kinzi ma sindeka ku siwâŋgi wâŋgiŋa papa i. ⁶Ara ŋana kinzi ma sisuŋa kawanzi kâki sipanea Maro Kindeni, ŋineŋga sikai nenzi pila ŋana kazâŋa kâ mata ruru ndo ku silâ ⁷sipare nia panzi tinikoa ŋgu. Kinzi ma situ ŋana ŋgu ŋinde nenzi vetâŋa soki-soki, ku ma sizavarunzi wa sitawanzi ndue ndo lâ. ⁸Kinzi ma sipa wâlo kaika lâ ŋgu ŋinde nenzi koipu ŋalaŋala tininzi wa nenzi katonâŋa tininzi wa. ⁹Ŋineŋga kinzi ma sizavarunzi ŋgu ŋinde

ndo, ikura Maro Kindeni ne pateâŋa mine. Kinzi Maro Kindeni ne tamâta rârâni ma sipolenzi kazâŋa tamâta mine nâ. Mine nde tapanea Yova Kindeni tasuka i ŋa kâki!

Tapanea Maro Kindeni tasuka i ŋa kâki

150 ¹Tapanea Yova Kindeni tasuka i ŋa kâki! Miki ŋine kala kamo Yova Kindeni ne luma sapâŋa ilo, miki kapanea i! Mao nâ, kapanea i kala uru imo samba lawea kaika ŋinde ilo!

²Ina uru iveta vetâŋa ŋalaŋala kie-kie, aku i ŋa tava ne walo kaika nde ŋalae ndo, ipole kelekele rârâni marumbu lâ. Mine nde miki kapanea i ŋa kasuka kâki! ³Kambana nemi tando wa kara nemi wâŋgu kie-kie, ku kapanea i ŋa kasuka kâki! ⁴Kara nemi wâŋgu, aku kaki kapanea i ŋa kasuka kâki! Kara nemi wâŋgu ŋalaŋala wa kambana kauro wa, ku kapanea i ŋa kasuka kâki! ⁵Kara nemi kondo “aini” kiri-kiri wa ŋalaŋala wa, aku kaveta ne nduŋeŋani ipâŋga ŋalae ilâ ŋana kapanea Maro Kindeni ŋa kasuka kâki!

⁶Miki kelekele rârâni kamo viami, miki kapanea Yova Kindeni ŋa kasuka kâki! Tapanea Yova Kindeni ŋa tasuka kâki!